

حَقِيقَةُ التَّوْحِيدِ

VJEROVANJE U TEVHID

Salih bin Fevzan bin Abdullah Alu Fevzan

Es Sunne

----- *Es-Sunne* -----

حقيبة التوحيد

VJEROVANJE U TEVHID

Autor:

Salih bin Fevzan bin Abdullah Alu Fevzan

UVOD

Sva zahvala pripada Allahu, Snažnom i Veličanstvenom, Gospodaru svih svjetova. Neka su salavat i selam na Njegovog iskrenog i istinoljubivog Poslanika, i na njegovu porodicu i ashabe.

A zatim: Ovo je knjiga o znanju o Tevhidu i ja sam je upotpunio sa kratkim i lakin pojašnjjenjem. Pri pisanju ove knjige oslonio sam se na mnoge izvore iz knjiga naših imama, posebno šejhul-islama, Ibn Tejmijje, i uvaženog učenjaka Ibn Kajjima, kao i na knjige šejhul-islama, Muhammeda Ibn AbdulVehaba, i njegovih učenika od imama blagoslovljene da've.

Nema sumnje da je znanje o islamskoj akidi osnovno znanje, koje zaslužuje potpunu pažnju u izučavanju, podučavanju i djelovanju po njoj kako bi djela postala ispravna i prihvaćena kod Allaha, Snažnog i Veličanstvenog, i korisna onima koji ih rade. A posebno, jer mi živimo u vremenu kada su se proširili zabludjeli pokreti, kao što su ateističke stranke, tesavvuf¹ i monašenje², obožavanje grobova i idola na mušrički način, kao i novotarije koje se suprotstavljaju Poslanikovoј ﷺ, uputi. Međutim, svi ovi opasni pokreti ne mogu nauditi muslimanu koji je naoružan oružjem ispravne akide zasnovanoj na Knjizi, sunnetu i onome na čemu je bio *selef* (prve tri generacije) ovoga *ummeta*.

Pa tako, musliman će se pripaziti da ne bude odvučen od strane ovih zabludjelih pokreta što čini nužnim davanje potpune pažnje i zabrinutosti u učenju ispravne akide mladim muslimanima iz njegovih originalnih izvora.

Neka su Allahov salavat i selam na našeg Poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashabe.

Salih bin Fevzan bin Abdullah Alu Fevzan

¹ Sufizam.

² Asketizam.

PRVI DIO

UVOD U PROUČAVANJE AKIDE

UVOD U PROUČAVANJE AKIDE

U ovom poglavlju se nalaze tri teme, i to:

1. Značenje akide i pojašnjenje njene važnosti u pogledu činjenice da je to osnova na kojoj je čitava struktura vjere izgrađena.
2. Izvori akide i menhedž (metodologija) *selefa* (prve tri generacije) u njenom preuzimanju.
3. Skretanje od ispravne akide i načini čuvanja od tog skretanja.

POGLAVLJE 1.1.

ZNAČENJE AKIDE I POJAŠNJENJE NJENE VAŽNOSTI U POGLEDU ČINJENICE DA JE TO OSNOVA NA KOJOJ JE ČITAVA STRUKTURA VJERE IZGRAĐENA

Značenje akide u jeziku (lingvistički): Uzeto je od *el-akd*, što je “vezati nešto”, i “itikadtu za to”, znači: “Vezao sam svoje srce i misli za to.”

“El-akida” je ono što osoba uzme za vjeru. Rečeno je: “on ima dobru akidu”, u značenju: “čistu od sumnji.” - Akida je djelo srca, to je iskreno vjerovanje i potvrđivanje nečega u srcu.

Značenje akide u Šerijatu: “To je vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, Njegove Knjige, Njegove Poslanike, Sudnji dan, i vjerovanje u *kader* (pred-određenje), i dobra i zla. - Ove stvari se zovu *ruknovi* (stubovi imana).

Šerijat je podijeljen na dva dijela:

’Itikadije (vjerovanja-ubjedjenja) i

’Amelije (djela).

’Itikadije (ubjedjenja): su predmet onoga što nije vezano za kakvoću izvršenja djela, kao što je vjerovanje u Allahov *rububijet* (Gospodarstvo), obaveznost obožavanja (samo) Njega i vjerovanje u ostale gore spomenute ruknove imana. Ovo se još naziva *aslijeh* (osnovi ili temelji).

’Amelije (djela): su predmet onoga što je vezano za kakvoću izvršavanja djela, kao npr.: namaza, zekata, posta i drugih propisa vezanih za djela. Ovo se zove *fer’ijeh* (ogranci), jer je njihova ispravnost i pokvarenost zasnovana na vjerovanju.

Zato, ispravna akida je temelj na kojem je vjera zasnovana i na njoj djela bivaju ispravna, kao što Uzvišeni kaže:

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

"..ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!" (Prijevod značenja, El-Kehf, 110)

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لِئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَخْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَا تَعْلَمُونَ مِنْ

الْخَمِيرِينَ ﴿١٥﴾

"A tebi, i onima prije tebe, objavljeno je: "Ako budeš druge Allahu ravnim smatrao, tvoja će djela sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 65)

فَاعْبُدُ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٦٥﴾ أَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَكْلَمُ

"..pa u 'ibadetu Allahu budi, isповједајући Mu čistu vjeru. Čista vjera pripada samo Allahu!.." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 2)

Ovi ajeti i brojne predaje koje su prenesene po pitanju njihovih značenja, potvrđuju da djela nisu prihvaćena, osim kada su iskreno urađena radi Allaha i ako budu čista od širka. Zato je glavna briga Allahovih poslanika ﷺ, bila da isprave vjerovanje kod svojih naroda. Prva stvar, kojoj su pozivali svoj narod, jeste obožavanje samo Allaha i ostavljanje obožavanja bilo koga drugog mimo Njega. Kao što On, Uzvišeni kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ يَأْبُدُوا اللَّهَ وَآجْتَبُوا الظَّنُومَةَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِمُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرْ إِلَيْهِمْ كَيْفَ كَانُوا عَنْقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allahu 'ibadet činite, a taguta se klonite!" I bilo je među njima onih koje je Allah na Pravi put uputio, a i onih koji su zaslužili da ostanu u zabludi; zato putujte po svijetu da vidite kako su završili oni koji su Poslanike u laž utjerivali." (Prijevod značenja, En-Nahl, 36)

Prva stvar kojoj je svaki poslanik pozivao svoj narod jeste:

أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ﴿٣٦﴾

"..(Samo) Allahu u 'ibadetu budite, vi drugog boga, osim Njega nemate..!" (Prijevod značenja, El-'Araf, 59, 65, 73 i 85)

To su svome narodu govorili Nuh, Hud, Salih, Šuajb, i svi drugi poslanici, ﷺ.

Allahov Poslanik ﷺ, je u Mekki boravio (kao *nebijj-vjerovjesnik*) trinaest godina, nakon (što je postao) *resul-poslanik*, pozivajući ljude u tevhid i ispravljujući njihovu akidu, jer je to temelj na kojem čitava struktura vjere stoji.

Da'ije (islamski misionari) i oni koji traže uputu za druge, u svakom vremenu su slijedili primjer vjerovjesnika i poslanika koji su upućivali svoj poziv sa tevhidom i ispravnom akidom, a zatim su se koncentrisali na ostale naredbe vjere.

POGLAVLJE 1.2.

IZVORI AKIDE I MENHEDŽ (METODOLOGIJA) SELEFA U NJENOM PREUZIMANJU

Akida je *tevkifije* (ne može biti uspostavljena, osim sa dokazom od Zakonodavca). U njoj nema mjesta za mišljenja i *idžtihad*. Zato, njeni izvori su ograničeni na ono što je spomenuto u Knjizi i sunnetu, jer niko nije učeniji od Allaha po pitanju obaveza koje se tiču Njega i onoga što mu se ne smije pripisati, tj. od čega je On čist. Zatim, nakon Allaha, niko ne zna više o Allahu od Njegovog Poslanika ﷺ.

Zato, menhedž *selefus salih* (prve tri generacije) i onih koji njih slijede u učenju akideta je ograničen na Knjigu i sunnet. Ono na šta su ukazali Kur'an i sunnet, vezano za Allaha ﷺ, oni su vjerovali u to i po tome radili, a ono na šta nije ukazano u Allahovoј Knjizi, niti u sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ, oni se toga odriču i to odbijaju.

Iz ovog razloga, nije bilo razilaženja u vjerovanju među njima, već je njihovo vjerovanje jedno i njihov džema't je jedan. Ovo je zato što je Allah obećao da će one koji se čvrsto drže Njegove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika ﷺ, učiniti složnim i jedinstvenim. Uputit će ih na ono što je ispravno u akidi i ujediniti ih na istom menhedžu. On kaže:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا

"Svi se čvrsto držite za Allahovo uže i ne razjedinjujte se!"
(Prijevod značenja, Ali-Imran, 103)

I kaže:

فَإِنَّمَا يَأْتِينَكُم مَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

**"..od Mene će vam uputa dolaziti, i onaj ko bude slijedio
Upetu Moju neće zalutati i neće nesretan biti."** (Prijevod značenja,
Taha, 123)

Zato se oni nazivaju "*El-firkatun nadžije* (spašena skupina)", jer je Poslanik ﷺ, posvjedočio njihovu sigurnost (spašenost) kada

nas je obavijestio o podvajanju ummeta na sedamdeset i tri skupine, svaka od njih će u Vatru, osim jedne. Kada je upitan o toj jednoj, on je odgovorio:

هُنَّ مَنْ كَانَ عَلَىٰ مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمُ وَأَصْحَابِي

“..Oni su na onome na čemu smo ja i moji ashabi danas.”³

I zaista, obistinilo se ono o čemu nas je Poslanik ﷺ, obavijestio. Neki ljudi su svoju akidu sagradili zasnivajući je na nečem drugom mimo Knjige i sunneta, kao što je ‘ilmul-kelam (apologetika) i na temeljima logike koju su naslijedili od Grčkih filozofa. To je dovelo do raskola u akidi, što je rezultiralo razjedinjenjem muslimana i islamskog društva.

³ Ovaj hadis je zabilježio imam Ahmed.

POGLAVLJE 1.3.

SKRETANJE OD ISPRAVNE AKIDE I NAČINI ČUVANJA OD TOG SKRETANJA

Devijacija (skretanje) od ispravne akide je propast i neuspjeh, jer je ispravna akida jaka motivaciona sila za činjenje korisnih djela. Pojedinac bez ispravne akide može postati žrtva pogrešnog razumijevanja i sumnji koje ga opsjednu i učine mu zamračenim put srećnog života, sve dok mu se život ne stjesni i on pokuša da sruši taj zatvor činjenjem samoubistva, kao što se to dogodilo sa mnogim ljudima koji su izgubili uputu ispravne akide.

Društvo, koje nije utemeljeno na ispravnoj akidi, jeste životinjsko društvo, koje je izgubilo sve komponente srećnog života. Pa čak i da to društvo posjeduje mnoge elemente materijalnog života, ono postepeno vodi uništenju, kao što je to danas primjetno u nevjerničkim društvima. Ovo je zato što je ove materijalne elemente potrebno usmjeriti, kako bi se iskoristili njihovi kvaliteti i prednosti, a ništa ih ne može uputiti, osim ispravna akida. Allah ﷺ, kaže:

يَأَيُّهَا أَرْبُلُ كُلُّوْ مِنَ الظَّبَابِتِ وَأَعْمَلُوا صَلِحًا ﴿١٠﴾

"O Poslanici, dozvoljenim i lijepim jelima se hranite i dobra djela činite..!" (Prijevod značenja, El-Mu'minun, 51)

* وَلَقَدْ أَتَيْنَا دَأْوَدَ مِنَا فَضْلًا يَنْجِبَالُ أَوِي مَعْهُ وَالظَّيْرُ وَالنَّالَةُ الْخَدِيدَ أَنِّي
أَعْمَلْ سَبِيْغَتِيْ وَقَدَرْ فِي الْسَّرْدِ وَأَعْمَلُوا صَلِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
وَلِسُلَيْمَنَ الْرِّيحَ غُدُوْهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَأَسْلَنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ
يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَرْغِبُ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذَقُهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ
يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ حُكْمِرِبَ وَتَمَثِيلَ وَجْفَانِ كَلْجَوَابِ وَقُدُورِ رَاسِيَتِ آعْمَلُوا
ءَالَّ دَأْوَدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِي الْشَّكُورُ ﴿١١﴾

"Mi smo Davudu Našu blagost ukazali: "O brda, ponavljajte zajedno s njim hvalu, i vi, ptice! - I omešali smo mu gvožde. Pravi široke pancire i odmjeri u vezivanju halki i činite dobro, jer Ja vidim šta vi radite. A Sulejmanu - vjetar, ujutro je prevaljivao rastojanje od mjesec dana, a navečer rastojanje od mjesec dana; i učinili smo da mu iz izvora rastopljen bakar teče i da džinovi, voljom njegova Gospodara, pred njim rade, a kad bi neki od njih otkazao poslušnost naređenju Našem, učinili bismo da ognjenu patnju osjeti. Oni su mu izradivali što god je htio: bogomolje i spomenike, i zdjele kao čatrne, i kotlove nepokretne. "Radite i budite zahvalni, o čeljadi Davudova!" - A malo je zahvalnih među robovima Mojim."

(Prijevod značenja, Saba, 10-13)

Zato, nužno je da snaga akide ne bude odvojena od materijalističke snage, jer ako se materijalno odvoji od ispravne akide i ljudi se povedu za neispravnom akidom, onda, materijalistička snaga postaje sredstvo uništenja i propasti, kao što to vidimo danas u nevjerničkim zemljama koje posjeduju materijalističku (snagu), ali nemaju ispravnu akidu.

Skretanje od ispravne akide ima mnoge uzroke koji se trebaju znati. Od najbitnijih od njih su:

1. Nepoznavanje ispravne akide: zbog okretanja od učenja i podučavanja nje, ili nedostatka pažnje ili brige za nju, sve dok ne izraste generacija koja ne poznaje akidu i ne zna šta je poništava i što je negira. Istina se tada smatra zabludom, a zabluda istinom, kao što Omer ibnul Hattab ﷺ kaže:

إِنَّمَا تُنْقَضُ عُرَىُّ الْإِسْلَامِ عَرَوَةُ عَرَوَةٌ إِذَا نَشَأَ فِي الْإِسْلَامِ مِنْ لَا يَعْرِفُ الْجَاهِلِيَّةَ

"Uistinu, sprege islama će se kidati jedna po jedna, kada u islamu porastu ljudi koji ne znaju ili ne prepoznaju džahilijet."

2. Ta'asub (vjerska pristrasnost): prema onome na čemu su bili preci, i držanje za to pa čak i da je to neispravno, i napuštanje onoga što je tome suprotno, pa čak i da je to istina. Kao što Allah kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَتَبْعَثُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَبَعُ مَا أَفْيَنَا عَلَيْهِ إِبَاهَنَا أُولَئِكَانَ
ءَابَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئاً وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧﴾

"A kada im se kaže: "Slijedite ono što je Allah objavio!" - oni odgovaraju: "Ne, nego čemo slijediti ono na čemu smo naše pretke zatekli." "Zar i onda kada im preci nisu ništa shvaćali, niti su na Pravom putu bili?" (Prijevod značenja, El-Bekare, 170)

3. Taklid (slijepo slijedeđenje): prihvatanjem stavova ljudi u akidi bez poznavanja dokaza za to, ili stepena vjerodostojnosti toga, kao što je to slučaj sa *džehmijama* i *mu'atezilama*, *eš'arijama* i *sufijama*, i dr., koji (slijepo) slijede njihove zalutale učenjake koji su im prethodili, te su tako odvedeni u zabluđu i skrenuli sa puta ispravne akide.

4. Pretjerivanje po pitanju (veličanja) evlja i pobožnih ljudi i uzdizanje njih iznad njihovog položaja: tako da vjeruju da oni čine stvari koje može samo Allah, da oni donose korist i otklanjaju štetu. Uzimaju njih kao *šefa'adžije* (posrednike) između Allaha i Njegovih stvorenja i njima upućuju dove, sve dok se stvar ne preokrene u obožavanje njih pored Allaha. Nastoje se njima približiti (preko njihovih turbeta) prinošenjem žrtvi, davanjem zavjeta, upućivanjem dove (njima), traženjem potpore i traženjem pomoći, kao što se to dogodilo kod Nuhovog ﷺ, naroda po pitanju pobožnih ljudi, kada su govorili:

وَقَالُوا لَا تَدْرُنَّ إِلَهَنَا كُمْ وَلَا تَدْرُنَّ وَدَا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوكَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾

"I govore: "Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako, ni Vedda, ni Suva, a ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte!" (Prijevod značenja, Nuh, 23)

Ovakav je slučaj obožavaoca kaburova današnjice u mnogim zemljama.

5. Nemar u razmišljanju o znakovima u svemiru i dokazima i ajetima u Kur'anu (argumentima, lekcijama, znakovima, objavama, itd..); a s druge strane su zadivljeni savremenom materijalističkom civilizacijom, sve dok ne pomisle da su sve to čovjekove mogućnosti, i oni veličaju čovjeka i pripisuju ova

dostignuća i bogatstva samo njegovom (ljudskom) naporu i eksperimentima, kao što je Uzvišeni o Karunu rekao:

فَالِّذِي أَنْعَمْتُ عَلَى عِبْدِي أَوَلَمْ يَعْلَمْ ﴿١﴾

"Ovo što imam dato mi je samo na osnovu moga znanja, tako ja mislim", govorio je on... " (Prijevod značenja, El-Kasas, 78)

I kao što čovjek kaže:

هَذَا إِلِي

"..Ovo sam ja zasluzio.." (Prijevod značenja, Fusilet, 50)

إِنَّمَا أَوْتَيْتُهُ عَلَى عِلْمٍ ﴿١﴾

"..Ovo mi je dato na osnovu moga znanja.." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 49)

Oni ne razmišljaju, niti gledaju u veličinu Onoga koji je stvorio univerzum i dao im ova prelijepa bogatstva. Onoga Koji je stvorio čovjeka i dao mu sposobnost da eksploratiše ta prirodna bogatstva i da se njima koristi.

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿١﴾

"Allah stvara i vas i ono što napravite?" (Prijevod značenja, Es-Saffat, 96)

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلْكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ ﴿١﴾

"I zašto oni ne promisle o carstvu nebesa i Zemlje i o svemu onome što je On stvorio..?" (Prijevod značenja, El-'Araf, 185)

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الْأَنْهَارِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْتَهَرَ ﴿٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ذَاهِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَلَيلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣﴾

وَإِنْتُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُهُ وَإِنْ تَعْدُوا بِعْقَمَتْ اللَّهُ لَا يُحْصِوْهَا إِنَّ الْإِنْسَنَ
لَظَلَّوْمٌ كَفَّارٌ ﴿٤٣﴾

"Allah je Stvoritelj nebesa i Zemlje; On spušta s neba kišu i čini da pomoću nje rađaju plodovi kojima se hranite; i daje vam da se koristite ladjama koje plove morem voljom Njegovom, i daje vam da se rijekama koristite, i daje vam da se koristite suncem i mjesecom, koji se stalno kreću, i daje vam da se koristite noći i danom. I daje vam od svega onoga što od Njega iščete, i ako biste Allahove blagodati brojali, ne biste ih nabrojali. - Čovjek je, uistinu, nepravedan i nezahvalan." (Prijevod značenja, Ibrahim, 32-34)

6. Nepostojanje ispravnog usmjerenja i odgoja u kući. Allahov Poslanik ﷺ kaže:

كُلُّ مُولُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفَطْرَةِ فَإِنَّمَا يُبْدِلُونَهُ أَوْ يَنْصَرِفُونَهُ أَوْ يَجْسَانُهُ

"Svako novorođenče se rađa u fitri⁴, ali ga njegovi roditelji učine jevrejom, kršćaninom ili medžusijom (vatropoklonikom)."⁵

Zato, roditelji igraju veliku ulogu u upućivanju djece u načinu života.

7. Nedostatak bitnih sredstava podučavanja i širenja znanja u većini islamskog svijeta. Često, metoda podučavanja ne daje veliku bitnost vjerskoj strani ili su oni nemarni po ovom pitanju još od samog početka.

Sredstva prenošenja znanja, bilo tekstualno, audio-zapisom, ili riječima (mas-mediji) su u većini slučajeva postali sredstva propasti i zablude, ili daju više pažnje materijalnim stvarima, igri i zabavi. Oni ne mare za izgradnju (lijepog) karaktera, proširivanje ispravne akide, ili borbu protiv zabludjelih ideja, sve dok ne izraste generacija bez odbrane protiv armije *ilhada* (zablude).

⁴ Fitra je čista priroda spoznaje Allaha u kojoj je čovjek stvoren. Op. red.

⁵ Buharija i Muslim.

NAČINI IZBJEGAVANJA OVIH DEVIJACIJA (SKRETANJA)

1. Vraćanje Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ, u izgrađivanju ispravne akide kao što je *selefū salīḥ* uzeo svoje vjerovanje iz njih. "Kasnije generacije ovoga ummeta neće popraviti svoje stanje, osim onako kako su to uradile prve generacije". S tim da trebaju upoznati vjerovanja zabludjelih skupina, i da saznaju njihove sumnje kako bi im odgovorili i upozorili na njih, jer onaj koji ne poznaje zlo, lako može da upadne u njega.
2. Davanje važnosti izučavanju ispravne akide – akide *selefūs salīḥ* – u različitim školskim uzrastima i davanja dovoljnog broja časova u školskim programima i poklanjanje velike pažnje ispitima iz ovih predmeta.
3. Ozvaničiti knjige *selefa* kao udžbenike u školama, a izbjegnuti knjige zabludjelih skupina kao što su *sufije*, *džehmijje*, *mu'atezile*, *eš'anje*, *maturidiye*, i drugih mimo njih, osim kako bi upoznali (njihove devijacije), kako bi pobili ono što je u njima od zablude, i upozorili druge na njih.
4. Obrazovanje da'ija (pozivača, misionara) koji oživljavaju akidu *selefa* kod ljudi i koji pobijaju zablude devijantnih grupa.

DRUGI DIO

**TEVHID, NJEGOVO ZNAČENJE I
VRSTE**

ZNAČENJE TEVHIDA I NJEGOVE VRSTE

Tevhid znači: izražavanje Allahove jednoće u stvaranju i upravljanju, i iskrenom činjenju 'ibadeta samo Njemu Uzvišenom; potvrđivanje Njegovih najljepših imena i savršenih svojstava, i negiranje bilo kakvih mahana i manjkavosti.

Ova definicija sadrži tri vrste tevhida, i to:

1. Tevhid rububije
2. Tevhid uluhije
3. Tevhid esmai ve sifat

TEVHID RUBUBIJE

Ovo poglavlje obuhvata sljedeće teme:

1. Pojašnjenje značenja tevhida rububije, sklonost ljudske prirode k njemu i potvrđivanje ovog tevhida od strane mušrika (mnogobožaca).
2. Značenje riječi 'Er-Rabb' u Kur'anu i sunnetu, shvatanje zalutalih naroda u pogledu tevhida rububije i odgovor na to.
3. Pojašnjenje o pokornosti i predanosti svemira Allahu.
4. Kur'anski metodi u potvrđivanju Allahove jednoće u pogledu stvaranja, opskrbe i drugog.
5. Pojašnjenje međusobne uslovjenosti tevhida rububije i tevhida uluhije.

POGLAVLJE 2.1.

ZNAČENJE TEVHIDA RUBUBIJE, SKLONOST LJUDSKE PRIRODE K NJEMU I POTVRĐIVANJE OVOG TEVHIDA OD STRANE MUŠRIKA (MNOGOBOŽACA)

Tevhid: Njegovo opšte značenje je vjerovanje u jednoću Allaha u Gospodarstvu, iskrenom obožavanju samo Njega i potvrđivanju Njegovih najljepših imena i savršenih svojstava, i negiranje bilo kakvih mahana i manjkavosti. - Ovo su tri vrste tevhida:

1. Tevhid rububije.
2. Tevhid uluhije.
3. Tevhid esmai ve sifat.

Svaka od ovih vrsta ima svoje značenje tako da se može uočiti razlika između njih.

TEVHID RUBUBIJE

To jeste, da se izdvoji jedino Allâh u Njegovim djelima i vjerovanju da je On jedini Stvoritelj svih stvorenja:

اللهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكَلِيلٌ ﴿٦٢﴾

"Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 62)

I da je On jedini Opskrbitelj svih životinja, ljudi i svega ostalog:

﴿وَمَا مِنْ دَائِبٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقْرَرَهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا﴾

"Na zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje će koje boraviti i gdje će sahranjeno biti.." (Prijevod značenja, Hud, 6)

I da je On jedini Vladar svega i On svime upravlja na ovom svijetu. On daje vlast kome hoće, a oduzima je od koga hoće. On

počasti (uzdigne) koga hoće, a ponizi koga hoće. On je u mogućnosti da uradi sve, On mijenja dan u noć, daje život i smrt:

فُلِّ الْهُمَّ مَلِكَ الْمُلْكِ تُنْزِقُ الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مَمَّنْ تَشَاءُ وَتَعْزُزُ مَنْ تَشَاءُ وَتَذْلِلُ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْحَمِيرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾ تُولِجُ الَّيْلَ فِي الَّنَّهَارِ وَتُولِجُ الَّنَّهَارَ فِي الَّلَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَتُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيَّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٥﴾

"Reci: "Allahu moj! Koji svu vlast imаш! Ti vlast daješ kome Ti hoćeš, a oduzimaš od koga Ti hoćeš! Ti uzvisuješ koga hoćeš, a unizuješ koga hoćeš! U Tvojoj ruci je dobro! Ti doista Svemoćan si! Ti uvodiš noć u dan i uvodiš dan u noć! Živo izvodiš iz mrtvog i mrtvo izvodiš iz živog! Ti opskrbljuješ koga hoćeš, bez ikakva računa!" (Prijevod značenja, Ali-Imran, 26-27)

Allah je negirao bilo kakvog partnera ili pomagača u Njegovoj Vlasti, baš kao što je negirao bilo kakvog partnera u Stvaranju i Opskrbljivanju. Allah kaže:

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونُوهُ مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٦﴾

"To je Allahovo stvaranje, a pokažite Mi šta su drugi, mimo Njega, stvorili! Ništa! Zulumčari su u očitoj zabludi." (Prijevod značenja, Lukman, 11)

أَمْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُوا فِي عُثُورٍ وَنُفُورٍ ﴿٧﴾

"Ili, ko je taj koji će vas nahraniti, ako On hrani Svoju uskrati? Ali, oni su uporni u bahatosti i u bježanju od istine." (Prijevod značenja, El-Mulk, 21)

Isto tako, On nas je obavijestio da je On jedini stvorio sva stvorenja. On kaže:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

"Hvala Allahu, Gospodaru 'alemina (svih stvorenja)." (Prijevod značenja, El-Fatiha, 2)

إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سَتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ
يُغْشِي الْأَيَّلَهُارَ بِطْلُبَهُ حَيْثِنَا وَالشَّمْسَ وَالقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسْخَرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِلَّا هُوَ
الْخَلُقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٤١﴾

"Gospodar vaš je Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći prekriva dan, koja ga ustupu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!" (Prijevod značenja, El-'Araf, 54)

Allah je sva stvorenja stvorio sa fitrom (prirodnom sklonošću vjeri) koja potvrđuje Njegov rububijet – uključujući i mušrike (mnogobožce), koji pripisuju partnera Njemu u 'ibadetima, izražavajući Njegovu jednoću u rububiju, kao što je On ﷺ, rekao:

فُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٤١﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا
تَتَقَوَّلُ ﴿٤٢﴾ قُلْ مَنْ يَبْدِئُهُ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ سُبْحَانُ وَلَا تَحْاجُزُ عَلَيْهِ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَإِنْ تُسْخَرُوْنَ

"Upitaj: "Ko je Gospodar sedam nebesa i ko je Gospodar Arša veličanstvenog?" "Allah!", odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto se onda ne bojite?" - Upitaj: "U čijoj je ruci vlast nad svim, a On uzima u zaštitu, i od koga niko ne može zaštićen biti, znate li?" "To je Allahovo!", odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto onda dopuštate da budete zavedeni?" (Prijevod značenja, El-Mu'minun, 86-89)

Nijedna grupa Ademovih sinova (tj. niko od ljudi) nije negirao ovaj tevhid, jer su srca stvorena sa sklonošću prema njemu, i ovo je najveći prirodni instinkt. Allahovi poslanici ﷺ, su govorili svojim narodima:

﴿ قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴾

"Poslanici su njihovi govorili: "Zar se može sumnjati u Allaha, Stvoritelja nebesa i Zemlje?.." (Prijevod značenja, Ibrahim, 10)

Faraon je najpoznatiji koji se pretvarao da ne poznaje svoga Gospodara, iako je u srcu bio ubijeden u Njegovo postojanje, kao što mu je Musa ﷺ rekao:

قَالَ لَقَدْ عِمِّتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَارِهِ وَإِنِّي لَأَظْنَنَّ

يَهِيَرْعَوْنُ مَتَبُورًا ﴿١﴾

"A Musa odgovori: "Ti znaš da ovo nije dao niko drugi nego Gospodar nebesa i Zemlje, kao očigledna znamenja, i ja mislim da ćeš ti, o Faraone, sigurno nastradati." (Prijevod značenja, El-Isra, 102)

Allah je o njemu (Faraonu) i njegovom narodu rekao:

وَجَحَدُوا بِهَا وَأَسْتَيْقَنْتُهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَنْقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

"I oni ih, nepravedni i oholi porekoše, ali su u sebi vjerovali da su istinita, pa pogledaj kako su skončali smutljivci." (Prijevod značenja, En-Neml, 14)

Isto je i sa današnjim ateistima koji negiraju postojanje Gospodara. Njihovo negiranje je samo vanjštinom, iz oholosti, dok oni u svome srcu znaju i potvrđuju da sve stvoreno ima svoga stvoritelja, i da nema nijednog traga, a da nema onog koji je ostavio taj trag. On, Uzvišeni, kaže:

أَمْ خَلَقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَلِقُونَ ﴿٢﴾ أَمْ خَلَقُوا الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ

لَا يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

"Da li su oni bez Stvoritelja stvorenji ili su oni sami sebe stvorili? Da li su oni nebesa i Zemlju stvorili?! Ne! Nego, oni nisu uvjereni!" (Prijevod značenja, Et-Tur, 35-36)

Uključujući čitav svijet, visine i nizine, i sve njegove djelove, nači ćeš da sve svjedoči postojanju njegovog Izumitelja, Stvoritelja i Onoga u čijem je to posjedu (tj. Vladara). Negiranje Stvoritelja i odbijanje Njega u razumu i instinktu (ljudskoj prirodi) je kao negiranje i odbijanje znanja, nema razlike između toga.

Ateisti, koji se hvališu svojim negiranjem postojanja Gospodara, to rade iz oholosti i nedostatka zdravog (ispravnog) razuma i ideologije. Onaj, koji je kao oni, negira svoj razum i poziva ljude u izrugivanje njemu. Kao što je pjesnik rekao:

كَيْفَ يَعْصِي إِلَهٌ ** وَيُجْحَدُ الْجَلِدُ

وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ ** تَدْلِي عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ

*"Kako Allahu može biti neposlужан
i kako ga može nijekati onaj što ga niječe (džahid-negator),
dok je u svemu znak
koji ukazuje da je On Jeden (Vahid)."*

POGLAVLJE 2.2.

ZNAČENJE RIJEČI „ER-RABB“ U KUR’ANU I SUNNETU, SHVATANJE ZALUTALIH NARODA U POGLEDU TEVHIDA RUBUBIJE I ODGOVOR NA TO

1. ZNAČENJE RIJEČI “ER-RABB” U KNJIZI I SUNNETU

Osnova riječi “Er-Rabb” je رَبُّ يَرْبُّ “rabbi-jerubbu” što znači: “Odgajanje nečega iz jednog stanja u drugo potpunije stanje.”

Rečeno je: “rabbehu, rabbahu, rebbebehu, itd..” Zato, riječ “Rabb” je infinitiv u značenju *faila* (izvršioca radnje).

“Er-Rabb” se ne upotrebljava u neograničenom značenju, osim kada se govori o Allahu, kao onome Koji održava sve što postoji, kao npr.:

رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾

“Rabbi-l-'alemin - Gospodar 'alemina (svega stvorenog).”
(Prijevod značenja, El-Fatiha, 2)

رَبُّكُمْ وَرَبُّ أَبَابِكُمْ أَلَّا وَلَيْنَ ﴿٢﴾

“Rabbukum we Rabbu abaikumu-l-evvelin - Vaš Gospodar i Gospodar vaših predaka.” (Prijevod značenja, Eš-Šu'ara, 26)

Riječ “Er-Rabb” nije rečena za nikoga mimo Allaha, osim kao *mudaf* (pričlan genitivne veze), i to ograničeno.

Tako npr. Arapi kažu: “Rabbud-dar” u značenju: “gospodar (vlasnik) kuće”, “Rabbul-feres” u značenju: “gospodar (vlasnik) konja”, kao što Allah ﷺ, to kaže u kazivanju o Jusufu ﷺ:

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ رَاجِ مِنْهُمَا آذِكْرَنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسَهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ

فَلَمَّا بَيْتَ فِي الْسِجْنِ بَضَعْ سِيَّنَ ﴿٤٣﴾

“A onome od njih dvojice za kojeg je znao da će spašen biti reče: “Spomeni me rabihi (gospodaru svome)!”, ali šeitan učini te on zaboravi da ga spomene gospodaru svome, i Jusuf ostade u tamnici nekolike godine.” (Prijevod značenja, Jusuf, 42)

وَقَالَ أَنْتِلِكَ آتُوكَنِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ أَرْجِعْ إِلَى رِبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالِ

الْيَسُورَةِ الَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيهِنَّ إِنْ رَبِّي بِكَيْدِهِنَ عَلِيمٌ ﴿٦﴾

"I vladar reče: "Dovedite mi gal" I kad Jusufu izaslanik dođe, on reče: "Vrati se rabbike (gospodaru svome) i upitaj ga: Šta je s onim ženama koje su svoje ruke porezale - vlasnik moj dobro zna spletke njihove!" (Prijevod značenja, Jusuf, 50)

يَصْحِحِي الْسِّجْنَ أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيُسْقِي رَبِّهُ حَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُضَلِّبُ فَتَأْكُلُ

الْطَّيْرَ مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفِيتَانِ ﴿٧﴾

"O drugovi moji u tamnici, jedan će od vas rabbehu (gospodara svoga) vinom pojiti, a drugi će raspet biti, pa će mu ptice glavu klijuvati. Ono što ste pitali već je određeno!" (Prijevod značenja, Jusuf, 41)

Allahov Poslanik ﷺ, kaže za izgubljenu kamilu:

حتى يجد لها ربها

"Sve dok je rabiha (njen vlasnik) nije našao."⁶

Zato, postalo je jasno, iz gore spomenutog, da je riječ "Er-Rabb" (u mudafu i sa određenim članom) primjenjiva samo za Allaha. Zato, može se reći: "Er-Rabb (Gospodara)", tj. u apsolutnom smislu), i (ograničenoj formi) "Rabbil 'alemin (Gospodar svega stvorenog)", ili "Rabbin-nas (Gospodar ljudi)."

Riječ "Er-Rabb" se ne može reći za bilo koga mimo Allaha, osim kao mudaf (prvi član genitivne veze), kao npr: "rabbu-dar (gospodar kuće)", rabbul-bejt (vlasnik kuće)", i "rabbul-ibl (vlasnik kamile)."

"Rabbil 'alemin" znači: njihov Stvoritelj, Vlasnik i Onaj Koji ih ispravlja i odgaja šaljući svoje Poslanike, i objavljujući Svoje Knjige, i Koji će ih nagraditi za njihova dobra djela.

Učenjak, Ibnul Kajjim, kaže:

⁶ Buharija i Muslim.

"Uistinu, *rububijet* uključuje naređivanje robovima i zabranjivanje njima, i nagradjivanje dobročinitelja sa dobrom, a loših sa kaznom."⁷ - Ovo je suština *rububijeta*.

2. POGREŠNA RAZUMIJEVANJA RIJEČI "ER-RABB" KOD ZALUTALIH NARODA

Allah je stvorio stvorenja u *fitri*, sklonosti ka tevhidu i potvrdi Gospodara i Stvoritelja, kao što On kaže:

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلَّذِينَ حَنِيفُوا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ

ذَلِكَ الَّذِي أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

"Ti upravi lice svoje vjeri iskreno; fitri Allahovoj čistoj prema kojoj je ljude stvorio. Nema izmjene Allahove vjere, to je prava vjera, ali većina ljudi to ne zna." (Prijevod značenja, Er-Rum, 30)

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتْهُمْ وَأَشَهَّهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنْتُ
بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

"I kad je Gospodar tvoj od Ademovih sinova iz njihovih kičmi izveo potomstvo njihovo i zatražio od njih da posvjedoče protiv sebe: "Zar Ja nisam Gospodar vaš?" - oni su odgovarali: "Jesi, mi svjedočimo" - i zato da na Sudnjem danu ne kažete: "Mi o ovome nismo ništa znali." (Prijevod značenja, El-'Araf, 172)

Zato, potvrda Allahovog *rububijeta* i okretanje Njemu je instiktivna urođena stvar u čovjeku, dok je širk nešto strano što dolazi s vana i što uprlja tu (čistu ljudsku) prirodu. Kao što Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

كُلُّ مُولُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفَطْرَةِ، فَأَبْوَاهُ يُهُرُّدُهُ أَوْ يُنَصَّرَانُهُ أَوْ يُمْجَانَهُ

"Svako novorođenče se rađa u *fitri*, ali ga njegovi roditelji učine jevrejom, kršćaninom ili medžusijom (vatropoklonikom)."⁸

⁷ Madaridžus-salikin (1/8)

⁸ Buharija i Muslim.

Kada bi čovjek bio ostavljen u svojoj prirodi u kojoj je stvoren, on bi se okrenuo ka tevhidu i *da'vi* (poziv) poslanika, zbog koje su slati poslanici i objavljene knjige, i na koju ukazuju kosmički dokazi. Međutim, neispravan odgoj i nevjerničko okruženje mijenjaju i usmjeravaju novorođenče, tako da djeca slijede svoje roditelje u zabudi i krivom putu. Allah ﷺ, kaže u *hadisi-kudsiju*:

خَلَقْتَ عَبادِي حَنَفَاءُ، فَاجْتَالَهُمُ الشَّيَاطِينُ

“Ja sam Svoje robe stvorio kao hunefa (u ispravnoj vjeri), pa su ih šejtani u zabludu odvjetili.”⁹

U značenju da ih (šejtani) upućuju na obožavanje idola, i uzimanja njih kao Allahovih partnera, zato, oni upadnu u zabludu i neuspjeh, razilazeći se i ne slažeći, svako uzimajući različitog gospodara za obožavanje. Zato, kada su ostavili pravog Gospodara, oni se stavljaju na kušnju u smislu uzimanja lažnih gospodara, kao što Allah ﷺ, kaže:

فَذِلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الْأَضَلَلُ فَإِنَّ تُصَرَّفُونَ ﴿٤٦﴾

“To vam je Allah, Gospodar vaš istinski! Zar poslije Istine ima išta osim zablude? Pa kuda se onda odmećete?” (Prijevod značenja, Junus, 32)

Zabluda nema granice, niti kraj, i neizbjegna je za svakog onoga koji se odrekne svoga istinskog Gospodara. Allah ﷺ, kaže (navodeći riječi Jusufa عليه السلام):

يَاصَاحِبَ السُّجُنِ إِنَّ زَبَابَ مُتَفَرِّقُونَ حَمِيرٌ أَمْ أَنَّ اللَّهَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤٧﴾ مَا تَعْبُدُونَ
مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَإِبْرَاهِيمُ كُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَنٍ إِنِّي
الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمْرٌ إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الَّذِينَ الْفَقِيمُ وَلَكُمْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٤٨﴾

“O drugovi moji u tamnici, ili su bolji raznorazni bogovi ili Allah, Jedini i Svemoćni? One koje, mimo Njega, obožavate -

⁹ Musned Ahmeda i Sahih Muslima.

samo su imena koja ste im nadjenuli vi i preci vaši - Allah o njima nikakva dokaza nije objavio. Sud pripada jedino Allahu, a On je naredio da samo Njemu u 'ibadetu budete. To je jedino prava vjera, ali većina ljudi ne zna." (Prijevod značenja, Jusuf, 40)

Širk u *rububijetu*, u smislu priznavanja postojanja dva Stvoritelja sa sličnim svojstvima i djelima, je nemoguće.

Međutim, neki mušrici (mnogobožci) vjeruju da njihova božanstva posjeduju udio u upravljanju svemirom. Šejtan ih je prevario obožavanjem ovih (lažnih) božanstava, i on je odveo u zabludu svaki narod shodno njihovoj pameti. On je pozvao neke ljude da obožavaju lažna božanstva pod izgovorom: "Poštivanje mrtvih", čiji su status oni uzdigli, kao što je bio slučaj kod Nuhovog *nese*, naroda.

Grupa ljudi je uzimala zvijezde kao svoje idole, koji, kako oni vjeruju, utiču na događaje na Zemlji. Pa tako, oni im uzdigoše hramove i postaviše čuvare za njih. Međutim, oni su se razlikovali u svome obožavanju ovih zvijezda. Neki su veličali Sunce, dok su drugi uzeli Mjesec kao svoga gospodara, a neki su pak veličali neka druga nebeska tijela, sve dok nisu napravili hramove (tornjeve) za njih, (praveći) posebno hram za svaku zvijezdu punaosob.

Grupa je obožavala vatrnu, i oni su *medžusije* (vatro-poklonici). Neki kravu obožavaju, kao što je slučaj sa hindusima (u Indiji).

Grupa je poštovala meleke, drugi su veličali drva i kamenje, dok su neki obožavali mrtve i njihova turbeta. Sve ovo je rezultat njihovog neispravnog vjerovanja da ove stvari imaju udio u *rububijetu*.

Neki od ovih ljudi misle da ovi idoli predstavljaju skrivene (gajb) stvari. - Imam, Ibnul Kajjim, kaže:

"Pravljenje kipova je u osnovi bilo zbog predstavljanja odsutnog ili nevidljivog božanstva. Tako da bi oni to svoje božanstvo pravili i predstavljali u vidu njegova lika i oblika kako bi zauzeo mjesto njegovog zamjenika. Jer, opštepoznato je, da nijedna normalna osoba ne bi isklesala kipa od drveta ili kamena svojom

rukom, a zatim povjerovala da je to njegov gospodar ili božanstvo koje treba obožavati.”¹⁰

Na isti način, obožavaoci grobova, u prošlosti, a i sadašnjosti, smatraju da mrtvi čine šefa'at (posredništvo) za njih i djeluju kao šefa'adžije (posrednici) kod Allaha kako bi olakšali njihove potrebe. Takvi govore:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقْرَبُوْنَا إِلَى اللَّهِ رُلْفَى

”..Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili..” (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 3)

وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللَّهِ مَا لَا يَضْرُبُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُوْنَ هَؤُلَاءِ شَفَعَوْنَا

عِنْدَ اللَّهِ

”Oni pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu niti nauditi, niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: “Ovo su naši zagovornici kod Allaha..” (Prijevod značenja, Junus, 18)

Isto kao neki mušrici kod Arapa i kršćani koji smatraju da su njihova božanstva Allahova djeca (neuzubillah), gdje su mušrici Arapi obožavali meleke smatrajući da su oni Allahove kćerke, a kršćani Mesiha (Isa' ﷺ) smatrajući da je on Allahov sin (neuzubillah).

3. POBIJANJE OVIH NEISPRAVNIH TVRDNJI

Allah je zabranio sva ova neispravna vjerovanja na sljedeći način:

1. Obožavaocima kipova je odgovorio:

أَفَرَبِّيْمُ اللَّهَ وَالْعَزَىِ وَمَنْزُوْلَةَ الْكَلِيلَةِ الْأَخْرَىِ

”Šta kažete o (kipovima) Latu i Uzzau? I Menatu trećoj, najmanje cijenjenoj?” (Prijevod značenja, Junus, 18)

Značenje ovih ajeta, kako je to pojasnio imam Kutrubi jeste:

¹⁰ Igasetul Lahvam (2/220).

“Šta kažete o ovim božanstvima! Da li oni donose korist, i da li uzrokuju štetu, pa da se poštivaju kao Allahovi partneri? Da li su oni bili u mogućnosti da odbrane sebe kada su ih Allahov Poslanik ﷺ, i njegovi ashabi ﷺ, uništili i porušili? Allah kaže:

وَأَنْتُ عَلَيْهِمْ نَبِأً إِبْرَاهِيمَ ۝ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ۝ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَّلُ هَا عَدِيقِينَ ۝ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَ كُمْ إِذْ تَدْعُونَ ۝ أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ ۝ أَوْ يَضُرُّونَ ۝ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آءَابَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ۝

„i kaži im vijest o Ibrahimu, kad je oca svoga i narod svoj upitao: „Šta to vi obožavate?”, a oni odgovorili: „Obožavamo kumire i povazdan im se molimo”, on je rekao: „Da li vas oni čuju kada se molite, ili, da li vam mogu koristiti ili naškoditi?” “Ne”, odgovoriše, „ali mi smo upamtili pretke naše kako tako postupaju.” (Prijevod značenja, Eš-Šu'ara, 69-74)

Pa tako, oni su se složili da ovi idoli ne čuju njihove dove, niti im donose dobro, niti otklanjaju štetu od njih, već su ih obožavali zbog slijepog slijedenja svojih predaka, a slijepo slijedenje je bezvrijedan dokaz.”

2. Allah je obožavaocima zvijezda, Sunca i Mjeseca, odgovorio Svojim govorom:

وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسْخَرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّهِ ۝

“..a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj volji..!”
(Prijevod značenja, El-'Araf, 54)

وَمِنْ ءَايَتِهِ الْيَلَى وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ
وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُمْ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ۝

“Među znakovima su Njegovim noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne činite sedždu ni Suncu ni Mjesecu, već činite sedždu Allahu, Koji ih je stvorio, ako želite samo Njemu 'ibadet činiti.” (Prijevod značenja, Fusilet, 37)

3. Onima koji obožavaju meleke i Mesiha (Isa' ﷺ) smatrajući ih Allahovom djecom, odgovorio je sa govorom:

مَا أَنْخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعْهُ مِنْ إِلَهٌ

"**Allah nije uzeo Sebi sina, i s Njim nema drugog boga!..**"
(Prijevod značenja, El-Mu'minun, 91)

بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ
وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

"**On je nebesa i Zemlju stvorio iz ničega! Otkud Njemu dijete kad nema žene, On sve stvara, i samo On sve zna.**" (Prijevod značenja, El-En'am, 101)

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَّدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ

"**Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!**" (Prijevod značenja, El-Ihlas, 3-4)

POGLAVLJE 2.3.

POJAŠNJENJE O POKORNOSTI I PREDANOSTI SVEMIRA ALLAHU ﷺ

Čitav univerzum, sa svojim nebesima i zemljom, sazvežđima i nebeskim tijelima, sa svojim životnjama i zvijerima, drvećem, pjeskom, rijekama i morima, i ljudima, džinnima i melekima, su podređeni Allahu, predani Njegovim kosmičkim naredbama. Allah ﷺ kaže:

أَفَغَيْرِ دِينِ اللَّهِ يَنْجُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا

وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

"Zar pored Allahove vjere želete neku drugu, kada se Njemu predaju, milom ili silom, i oni na nebesima i na Zemlji i Njemu će vraćeni biti?!" (Prijevod značenja, Ali-Imran, 83)

بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّهُ لَهُ فَقَاتِلُونَ ﴿١٨﴾

"..Naprotiv, Njemu pripada sve što je na nebesima i na Zemlji i Njemu se sve pokrava." (Prijevod značenja, El-Bekare, 116)

وَلَلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ ذَائِبٍ وَالْمَلِئَةِ وَهُمْ لَا يَتَكَبَّرُونَ ﴿١٩﴾

"Allahu sedždu čini sve živo na nebesima i na Zemlji, i meleki, a oni se ne ohole." (Prijevod značenja, En-Nahl, 49)

أَلَّا تَرَأَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقٌّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ
وَمَنْ يُنِيبُ إِلَى اللَّهِ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكَرَّرٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعُلُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٠﴾

"Zar ne vidiš da Allahu sedždu čine i oni na nebesima i oni na Zemlji, a i Sunce, i Mjesec, i zvijezde, i planine, i drveće, i životinje, i mnogi ljudi, a mnogi i kaznu zaslužuju. A koga

Allah ponizi, niko ga ne može poštovanim učiniti; Allah ono što hoće radi." (Prijevod značenja, El-Hadždž, 18)

وَلَلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظَلَّلُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ ﴿١﴾

"Allahu sedždu čini sve što je na nebesima i na Zemlji, htjeli ili ne htjeli, a i sjene njihove, ujutro i u sumrak." (Prijevod značenja, Er-Rad, 15)

Zato, sva stvorenja i svjetovi su pokorni Allahu i pokoravaju se Njegovoj volji. Sve to se kreće uz saglasnost Njegove volje i određenja. Sve savršeno funkcioniše i odvija se po određenim preciznim zakonima koje je On uspostavio. Sva ta stvorenja veličaju svoga Stvoritelja, negirajući Mu bilo kakve manjkavosti, ograničenja i mahane. Allah ﷺ kaže:

تُسْبِحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مَنْ شَاءَ إِلَّا يُسْبِحُ حَمْدَهُ.. وَلِكُنْ لَا تَنْفَهُونَ تَسْبِحُهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

"Njega veličaju sedmera nebesa, i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, hvaleći Ga; ali vi ne razumijete veličanje njihovo. - On je doista blag i mnogo prašta." (Prijevod značenja, El-Isra, 44)

Zato, sva stvorenja, nijemi i oni koji govore, živi i mrtvi, pokorni su Allahu i predani Njegovoj kosmičkoj volji i odredbi, i svi oni dokazuju čistoću Allaha ﷺ od bilo kakvog nedostatka i manjkavosti, bilo to izražavanje tiho ili glasno. I ako normalna osoba pogleda ova stvorenja, zasigurno će znati da su ona stvorena sa istinom i za istinu, i da su potčinjena i pokorena. Ona ne upravljaju i ne grijese prema Onome Koji njima upravlja. Sva ova stvorenja potvrđuju svojom prirodom i naravi svoga Stvoritelja.

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže:

“..Oni su ponizni, pokorni i potčinjeni sa mnogo aspekata, a od njih su: Prvo: znanje o potrebi i ovisnosti o Allahu ﷺ. Drugo: njihova predanost i pokornost shodno Njegovoj odredbi i volji koja se na njih odnosi. Treće: njihovo dozivanje Njega u teškoći i nuždi. Vjernik se pokorava Njegovoj odredbi dobровољно, pa kada ga zadesi odredba, a koja donosi nesreću, oni ispunjava ono što mu je

On naredio, tj. saburi (strpi se), i sl., u takvim situacijama sa pokornošću. I zato, on je pokoran Allahu i Njegovoj odredbi milom (dobrovoljno) i draga srca.”¹¹

Nevjernici su ponizni Allahovim kosmičkim odredbama. Činjenje sedžde pojedinih stvorenja podrazumijeva njihovu poniznost. Svako stvorene se pokorava (čini sedždu) na svoj način, pokornošću koja dolikuje njemu i uključuje poniznost prema Allahu. Sva stvorenja veličaju Allaha ﷺ, na način koji dolikuje njima, i njihov *tesbih* (slavljenje Allaha) je stvarno, a ne samo simbolično.

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže po pitanju Allahovog govora:

أَفَغَيْرِ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَمْ أَسْلَمْ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا

وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

“Zar pored Allahove vjere žele neku drugu, kada se Njemu predaju, milom ili silom, i oni na nebesima i na Zemlji i Njemu će vraćeni biti?!” (Prijevod značenja, Ali-Imran, 83)

“Allah spominje pokoravanje čitavog univerzuma milom ili silom, jer sva stvorenja su podređena Njemu u apsolutnom smislu, bez obzira da li to neko negirao ili potvrđivao. Oni Mu ispoljavaju vjeru i pod Njegovom su kontrolom i određenjem. Oni su u pokornosti Njemu milom ili silom. Niko od stvorenja ne može izaći iz Njegova htijenja, odredbe i upravljanja. Nema moći i snage, osim kod i od Njega. On je Gospodar svjetova i njihov Vladar i On raspolaže njima kako On hoće. On je Gospodar svih njih i njihov Stvoritelj, Onaj koji ih je oblikovao, i sve mimo Njega je stvoreno i dio je onoga što je On stvorio i odgojio. Sve ovisi od Njega, sve je pokoreno i ima potrebu za Njim. On je Jedan, Tvorac, Onaj Koji iz ničega stvara, Onaj Koji svemu daje oblik.”¹²

¹¹ Medžmua'tul fetava (1/45).

¹² Medžmua'tul fetava (10/ 200).

POGLAVLJE 2.4.

KUR'ANSKI METODI U POTVRĐIVANJU ALLAHOVE JEDNOĆE U POGLEDU STVARANJA, OPSKRBE I DRUGOG

Metodologija Kur'ana u potvrđivanju postojanja Stvoritelja i Njegove jednoće je u saglasnosti sa čistim prirodnim instiktom i zdravim razumom. Ovo je uspostavljeno preko jasnih dokaza koje prihvata ljudski razum i kojima se čak i neprijatelji moraju predati. - Od tih dokaza su:

1. Nužno je poznato da svaka pojava ima svoga uzročnika tj. izvršitelja. - Ovo je opšte poznata stvar putem *fitre* (ljudske prirode). Ovo instiktivno zna čak i malo dijete, pa ako bude udaren, onda zasigurno postoji neko ko je to uzrokovao. Zato, i ako ono ne bi vidjelo izvršioca, ono će upitati: "Ko me je udario?", pa ako bi mu se reklo: "Niko te nije udario!", takav odgovor ne bi bio prihvatljiv njegovom razumu, tj. da se udarac dogodio bez izvršioca. Ako bi ono bilo informisano o izvršiocu, plakalo bi sve dok izvršioc ne bi bio udaren istom mjerom. Zbog ovoga Allah ﷺ, kaže:

أَمْ حَلَقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَلِقُونَ ﴿١﴾

"Da li su oni stvoreni bez uzroka ili su oni sami sebe stvorili?"
(Prijevod značenja, Et-Tur, 35)

U ovome ajetu, mogućnosti koje se spominju su ograničene, Allah ih je spomenuo u smislu negacije, kako bi izjavio da se ovo nužno poznaje i da se ne može zanegirati. On kaže: "**Da li su oni stvoreni bez uzroka**" - u značenju: bez Stvoritelja: "**ili su oni sami sebe stvorili?**" - uistinu, ovo oboje je neispravno. - Zato, biva jasno da postoji Stvoritelj, Koji ih je stvorio, a On je Allah, nema drugog Stvoritelja mimo Njega. Allah ﷺ, kaže:

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُوْنَ مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢﴾

"To je Allahovo stvaranje, a pokažite Mi šta su drugi, mimo Njega, stvorili! Ništa! Zulumčari su u očitoj zabludi." (Prijevod značenja, Lukman, 11)

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ هُمْ شَرِكُ فِي السَّمَاوَاتِ أَئْتُوْنِي بِكَتَبِ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أُثْرَقُ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

"Reci: Šta mislite o onima koje mimo Allaha molite? Pokažite mi koji dio su Zemlje stvorili, i da li imaju ikakva udjela u nebesima? Donesite mi Knjigu objavljenu prije ove ili samo kakav ostatak znanja, ako istinu govorite." (Prijevod značenja, El-Ahkaf, 4)

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاخْتَدُتُمْ مِنْ دُونِهِ أُولَيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَغْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلْمَةُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا اللَّهَ شَرِكَةً خَلَقُوهُ كَخَلْقِهِ فَتَشَبَّهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ

"Reci: 'Ko je Gospodar nebesa i Zemlje?' - i odgovori: 'Allah!'"
"Reci: 'Pa zašto ste onda umjesto Njega kao zaštitnike prihvatali one koji sami sebi ne mogu neku korist pribaviti niti od sebe kakvu štetu otkloniti?'" "Reci: 'Zar su jednaki slijepac i onaj koji vidi, ili, zar su isto tmine i svjetlo, ili, zar oni koje su učinili Allahu ravnim stvaraju kao što On stvara, pa im se stvaranje čini slično?'" "Reci: 'Allah je Stvoritelj svega i On je Jedini i Svemoćni.' (Prijevod značenja, Er-Rad, 16)

يَأَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ أَجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلِيْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَقِدُهُ مِنْهُ ضَعْفٌ الْطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ

"O ljudi, evo jednog primjera, pa ga poslušajte: "Oni koje vi, pored Allaha molite, ne mogu nikako ni mušicu stvoriti, makar se radi nje sakupili. A ako bi im mušica nešto ugrabila, oni to ne bi mogli od nje izbaviti, nejak je i onaj koji traži i ono što se traži! " (Prijevod značenja, El-Hadždž, 73)

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا تَخْلُقُنَّ شَيْئًا وَهُمْ مُخْلُقُوْتَ ﴿١٧﴾

"A oni kojima se oni mjesto Allahu mole - ništa ne stvaraju; oni su sami stvorenji." (Prijevod značenja, En-Nahl, 20)

أَفَمَنْ خَلَقَ كَمْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿١٨﴾

"Pa da li je onda Onaj Koji stvara kao onaj koji ne stvara?!
Urazumite sel!" (Prijevod značenja, En-Nahl, 17)

Premda je ovaj izazov ponovljen više puta, niko nikada nije tvrdio da stvara nešto (iz ničega). Čak, niko nije ni pokušao tako nešto pripisati sebi, a kamo li potvrditi. Tako da postaje jasno da je Allah jedini Stvoritelj, Koji nema sudruga.

2. Savršena harmonija u kojoj univerzum funkcioniše. - Dokazi, bez sumnje, potvrđuju da postoji samo jedan Stvoritelj, Koji nema partnera ili rivala. Allah ﷺ, kaže:

مَا أَخْنَدَ اللَّهُ مِنْ وَلَيْ وَمَا كَانَ مَعْهُ مِنْ إِلَيْهِ إِذَا لَذَّهَبَ كُلُّ إِلَيْهِ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهُ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿١٩﴾

"Allah nije uzeo Sebi sina, i s Njim nema drugog boga! Inače, svaki bi bog, s onim što je stvorio - radio što bi htio, i jedan drugog bi pobjeđivao. - Uzvišen neka je Allah Koji je daleko od onoga što oni iznose." (Prijevod značenja, El-Mu'minun, 91)

Zato, istinsko božanstvo mora stvarati i činiti stvari. Jer, ako bi postojalo drugo božanstvo, koje ima udio u Allahovoj vlasti, onda bi ono zasigurno imalo stvorenja ili djela, i zato ne bi bilo zadovoljno da ima rivala, i ako bi bilo u mogućnosti da savlada drugog boga i da postane jedini vladar i gospodar, onda bi tako i učinilo. Čak šta više, ako ne bi bilo u mogućnosti da porazi drugo božanstvo, onda bi ono odvojilo svoje kraljevstvo i stvorenja, kao što se kraljevi na dunjaluku odvajaju jedan od drugog u njihovim kraljevstvima. Tako bi došlo do podjele i desila bi se jedna od tri stvari:

Jedno od dva (božanstva) bi pokorilo ono drugo i uzelo vlast samo za sebe;

i jedan i drugi bog bi se odvojili međusobno po pitanju vlasti i stvaranja;

ili bi bili pod vlašću jednog vladara koji bi njima upravljao kako želi, tako da bi on bio istinsko božanstvo, a oni njegovi robovi.

U svijetu po ovom pitanju nije došlo do podjele, niti do nereda, što ukazuje da je onaj koji upravlja svemirom i svim stvorenjima jedan i da nema suparnika i protivnika.

3. Potčinjenost stvorenja u izvršavanju svojih dužnosti.

Ne postoji stvorenje koje se protivi ili odbija da izvrši svoju dužnost u ovome univerzumu, i ovo je ono na šta je Musa ﷺ, ukazivao kada ga je Faraon upitao:

قَالَ فَمَنْ زَكَّحَهَا يَنْمُوسَى ﴿١﴾

"Pa ko je Gospodar vaš, o Musa?", upita Faraon." (Prijevod značenja, Taha, 49)

Musa ﷺ, odgovori sa ubjeđujućim i adekvatnim odgovorom:

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ﴿٢﴾

"Gospodar naš je Onaj Koji je svemu stvorio oblik, a zatim ga uputio." (Prijevod značenja, Taha, 50)

U značenju: Naš Gospodar je On, Koji je stvorio sva stvorenja, i stvorio svakom stvorenju odgovarajući oblik, kao veliko, malo ili srednje tijelo, i druge atribute. Onda je uputio svako stvorenje da radi ono zbog čega je stvoreno. Ova uputa je uputa instrukcije (ukazanja) i inspiracije (nadahnuća) i to je potpuna uputa, koja se može vidjeti kod svakog stvorenja. Zato, nači ćeš svako stvorenje da teži koristi za koju je stvoren, i da odbija štetu (od sebe). Allah je čak i životinjama darovao prirodni instikt da pribavljaju korist, odbijaju štetu i ispune svoje životne dužnosti. Allah ﷺ, kaže:

الَّذِي أَخْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ﴿٣﴾

"Koji sve savršeno stvara.." (Prijevod značenja, Es-Sedžda, 7)

Pa tako, jedini, Koji je stvorio sva stvorenja, i dao im njihove najljepše oblike - koje razum nije mogao zamisliti - i uputio ih na

korisne stvari, jeste istinski Gospodar. Negiranje Njega je negiranje najvećih stvari u kosmosu, i to je oholost i otvorena zabluda (laž).

Allah ﷺ, je stvorenjima darovao sve što im je potrebno na dunjaluku i onda ih uputio na koji način da se koriste time. Bez sumnje, On je dao svakoj vrsti odgovarajući oblik i izgled, i dao svakom muškarcu ili ženi odgovarajući izgled koji odgovara njegovoj vrsti, zbog razmnožavanja i ujedinjavanja i povezivanja. On je svakom organu dao odgovarajući oblik da bi se sa njime mogla postići korist za koju je namijenjen. - U navedenom je kategorički (obavezujući) dokaz da je On ﷺ, Gospodar svega i da jedino On zaslužuje svaki 'ibadet bez pripisivanja partnera Njemu, kao što pjesnik kaže:

وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ ** تَنَاهُ عَنِ الْوَاحِدِ

“..dok u svemu postoji znak
koji ukazuje da je On Vahid (Jedan).”

Nema sumnje, suština potvrđivanja Njegovog *rububijeta* i jednoće je da učini razumnim, ili da uspostavi obavezu obožavanja samo Njega bez pripisivanja Mu partnera, tj. uspostava tevhida *uluhije*.

Ako osoba potvrди tevhid *rububije*, ali ne potvrdi tevhid *uluhije*, ili ga ne izvrši na ispravan način, onda takav nije niti musliman, niti muvehid (monoteista), već je nevjernik koji niječe. Mi ćemo govoriti o ovoj temi u detalje u sljedećem poglavljtu, inšaAllah (ako Bog da).

POGLAVLJE 2.5.

POJAŠNJENJE MEĐUSOBNE USLOVLIJENOSTI TEHVIDA RUBUBIJE I TEHVIDA ULUHIJE

Naslov ovog poglavlja znači da onaj koji obznani tevhid *rububije* potvrđujući da nema Stvoritelja, Opskrbitelja, niti Upravljača svemira, osim Allaha – onda mu biva obaveza da potvrdi da niko ne zасlužuje da mu se čini 'ibadet, sve njegove vrste, osim Allah, što je poznato kao tevhid *uluhije*.

Uluhijet znači: "obožavanje", i značenje *ilah* (Bog) je "ma'bud (onaj koji se obožava)." Pa tako, niko se ne priziva, niti se traži pomoć, osim od Allaha. Na nikog se ne oslanja, osim na Allaha. Nikome se ne prinose žrtve i ne zavjetuje se, osim Allahu, i nijedan 'ibadet se ne upućuje, osim jedino Allahu.

Tevhid *rububije* je dokaz tevhida *uluhije* i zbog toga je Allah ﷺ, uglavnom koristio tevhid *rububije* kao dokaz protiv onih koji niječu tevhid *uluhije*, kao što On kaže:

يَأَيُّهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رِبَّكُمُ الَّذِي خَلَقُوكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الْأَثْمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنَّدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢﴾

"O ljudi, budite u ibadetu Gospodaru svome, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste bili bogobojazni; Koji vam je Zemlju posteljom, a nebo zdanjem učinio; Koji s neba spušta kišu i s njom izvodi plodove, opskrbu vašu. Zato ne činite druge Allahu ravnim – a vi znate!"(Prijevod značenja, El-Beqare, 21-22)

Zato, On im je naredio tevhid *uluhije*, što je obožavanje samo Njega, a kao dokaz je naveo tevhid *rububije*, a to je da je On Stvoritelj ljudi, i prvih i posljednjih; da je On stvorio nebesa i Zemlju i sve ono što je između njih; da On upravlja vjetrom i spušta kišu; da On upravlja rastom biljaka i da daje plodove koji su opskrba robova.

Pa tako, ne dolikuje im da pripisuju partnere (Njemu), one za koje znaju da nisu uradili ništa od gore spomenutog ili nešto mimo toga.

Pa tako, prirodan slijed biva potvrđivanje tevhida *uluhije*, koji je dokazan tevhidom *rububije*, jer se svaka osoba drži za korijen svoga stvaranja i izvor njegove koristi ili štete. On se onda okreće sredstvima koja ga približavaju tom izvoru, sa kojima je On zadovoljan, i ojačavaju vezu između njih. Zato, tevhid *rububije* su vrata tevhida *uluhije*, i zato je Allah to koristio kao dokaz protiv mušrika:

فُلِّيْمِنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٧﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبِيعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٤٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَشْقُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلْكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ سَيْحِيرٌ وَلَا سُجَّارٌ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٠﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَإِنِّي تُسْخَرُونَ ﴿٥١﴾

"Upitaj: "Čija je Zemlja i sve ono što je na njoj, znate li?" "Allahova!", odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto onda ne dodete sebi?" - Upitaj: "Ko je Gospodar sedam nebesa i ko je Gospodar Arša veličanstvenog?" "Allah!", odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto se onda ne bojite?" - Upitaj: "U čijoj je ruci vlast nad svim, a On uzima u zaštitu, i od koga niko ne može zaštićen biti, znate li?" "To je Allahovo!", odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto onda dopuštate da budete zavedeni?" (Prijevod značenja, El-Mu'minun, 84-89)

ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٥٢﴾

"To vam je Allah, Gospodar vaš, nema drugog boga osim Njega, Stvoritelja svega; zato Njemu u 'ibadetu budite; On nad svim bdi!" (Prijevod značenja, El-En'am, 102)

On je iskoristio Svoju jednoću u *rububijetu* kao dokaz uspostave da je On jedini koji zaslužuje da bude obožavan.

Tevhid uluhije je razlog stvaranja stvorenja. Allah kaže:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ ﴿٤٦﴾

"Džine i ljudi nisam stvorio, osim da ja'budun." (Prijevod značenja, Ez-Zarijat, 56)

Značenje riječi "ja'budun" jeste: "**da Me izdvoje u obožavanju.**"

Rob ne može postati muvehid potvrđujući samo tevhid *rububije* sve dok ne potvrdi i tevhid *uluhije* i ne uspostavi ga. U suprotnom, čak su i mušrici (mnogobožci) potvrđivali Allahovu Jednoću u *rububijetu*, ali ih to nije uvelo u Islam. Naprotiv, Allahov Poslanik se borio protiv njih dok su oni obznanjavali da je Allah jedini Stvoritelj i Opskrbitelj, Onaj Koji daje život i smrt, kao što Allah ﷺ kaže:

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ حَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَ اللَّهُ فَإِنِّي يُؤْكِلُونَ ﴿٤٧﴾

"A ako ih zapitaš ko ih je stvorio, sigurno će reći: "Allah!" Pa kuda se onda odmeću?!" (Prijevod značenja, Ez-Zuhraf, 87)

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ حَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَ حَلَقَهُنَ الرَّحِيمُ ﴿٤٨﴾

"Pa ako ih upitaš ko je stvorio nebesa i Zemlju, oni će sigurno reći: "Stvorio ih je Silni, Sveznajući!" (Prijevod značenja, Ez-Zuhraf, 9)

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ يَمْلِكُ السَّمَاءَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيَّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا

تَكُونُونَ ﴿٤٩﴾

"Upitaj: "Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluhi vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo i ko upravlja svim?" "Allah", reći će oni. A ti reci: "Pa zašto Ga se onda ne bojite?" (Prijevod značenja, Junus, 31)

Mnogo sličnih ajeta (ovima) se mogu naći u Kur'anu.

Onaj koji tvrdi da je tevhid samo potvrđivanje postojanja Allaha, ili proglašavanje da je Allah Stvoritelj i Onaj Koji upravlja

kosmosom, i sebe ograniči na ovu definiciju, onda takav ne poznaje suštinu tevhida kojem je Allahov Poslanik ﷺ pozivao. Jer, onaj koji se zaustavio na ovome, što je zahtijevano (tj. na tevhidu *rububije*), takav napušta ono što on zahtijeva (tj. tevhid *uluhije*), ili, zaustavio se na dokazu, a napustio ono na šta dokazi upućuju ili šta proizilazi iz njih.

VAŽNE TAČKE TEVHIDA ULUHIJE

Apsolutno savršenstvo, sa svih aspekata, bez ikakve mahane u bilo kom pogledu, iziskuje da se svi 'ibadeti trebaju upućivati jedino Allahu; veličanje, strah, nada, dova, pokajanje, traženje potpore, oslanjanje, traženje pomoći, potpuna poniznost sa potpunom ljubavlju. - Sve ovo je neophodno upućivati samo Allahu, i ovo je dokazano razumom, Šerijatom i prirodnim instiktom, dok je oprečno razumu, Šerijatu i prirodnom instiktu da se išta od ovoga treba upućivati nekom drugom mimo Njega.

TREĆI DIO
TEVHID ULUHIJE

TEVHID ULUHIJE

Ovaj dio sadrži sljedeće:

1. Značenje tevhida *uluhije* i činjenica da je on glavna stvar kojoj su pozivali svi Allahovi poslanici ﷺ.
2. Dva šehadeta: njihovo značenje, ruknovi, šartovi, šta ona iziskuju i šta ih negira.
3. Tešri' (donošenje zakona) je Allahovo pravo.
4. 'Ibadet: njegovo značenje i šta obuhvata.
5. Pojašnjanje pogrešnih shvatanja oko definicije 'ibadeta.
6. Ruknovi ispravnog ubudijjeta (robovanja).

POGLAVLJE 3.1.

ZNAČENJE TEVHIDA ULUHIJE I ČINJENICA DA JE ON GLAVNA STVAR KOJOJ SU POZIVALI SVI ALLAHOVI POSLANICI ﷺ

TEVHID ULUHIJE: ULUHIJET JE 'IBADET (OBOŽAVANJE)

Tevhid uluhije je: izdvajanje Allaha (u obožavanju) kroz djela roba koje on obavlja kako bi se približio Allahu na način koji je propisan Šerijatom, kao: dovom, zavjetom, prinošenjem žrtve, nadom, strahom, oslanjanjem, ljubavlju, povrtakom i pokajanjem.

Ova vrsta tevhida je glavna stvar (cilj) kojem su pozivali svi Poslanici ﷺ, od prvog do posljednjeg od njih. Allah kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَأَحْتَبُوا الظَّبْغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْنَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾

"Mi smo svakom narodu poslali poslalici: Allahu 'ibadet činite, a taguta se klonite!" "I bilo je među njima onih koje je Allah na Pravi put uputio, a i onih koji su zaslužili da ostanu u zabludi; zato putujte po svijetu da vidite kako su završili oni koji su Poslanike u laž utjerivali." (Prijevod značenja, En-Nahl, 36)

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٣٧﴾
"Prije tebe ni jednog poslanika nismo poslali, a da mu nišmo objavili: "Nema istinskog boga, osim Mene, zato Meni 'ibadet činite!" (Prijevod značenja, El-Enbiya, 25)

Svaki Allahov Poslanik je započinjao svoj poziv svome narodu sa naredbom uspostavljanja tevhida uluhije, kao što su: Nuh, Hud, Salih i Šuajb ﷺ, kao što Allah spominje:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَقُولُمْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِهِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٨﴾

"Mi smo Nuha poslali narodu njegovu, pa im je on govorio: O narode moj, Allahu u 'ibadetu budite, vi drugog boga osim Njega nemate.."! (Prijevod značenja, El-'Araf, 59)

* وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَنْقَوِمْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرِهِ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٥٩﴾

"A Adu - njegova brata Huda. On je govorio: "O narode moj, Allahu u 'ibadetu budite, vi drugog boga osim Njega nemate, zar se ne bojite?" (Prijevod značenja, El-'Araf, 65)

وَإِلَىٰ ثُمُودَ أَخَاهُمْ صَلِحًا قَالَ يَنْقَوِمْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ﴿٦٥﴾

"A Semudu - njegova brata Saliha. "O narode moj", govorio je on, "Allahu u 'ibadetu budite, vi drugog boga osim Njega nemate! ..!" (Prijevod značenja, El-'Araf, 73)

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شَعِيبًا قَالَ يَنْقَوِمْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ﴿٧٣﴾

"A Medjenu - njegova brata Š uajba. "O narode moj" - govorio je on - "Allahu u 'ibadetu budite, vi drugog boga osim Njega nemate! .." (Prijevod značenja, El-'Araf, 85)

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَنْتُؤُهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٥﴾

"A i Ibrahima, kad je rekao narodu svome: "Allahu 'ibadet činite i Njega se bojte, to vam je bolje, da znate!" (Prijevod značenja, El-Ankebut, 16)

Objavljen je Poslaniku Muhammedu ﷺ:

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لِّهِ الْدِينَ ﴿١٦﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٧﴾

"Reci (Muhammed): "Meni se naređuje da u 'ibadetu samo Allahu budem, ispovijedajući Mu čistu vjeru. I naređuje mi se da budem prvi musliman." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 11-12)

Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

أمرت أن أقاتل الناس؛ حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله

"Naređeno je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da samo Allah ima pravo da bude obožavan i da je Muhammed Njegov Poslanik."¹³

Prva obaveza na svakom *muklefu* (šerijatskom obvezniku) jeste da posvjedoči *La ilah illAllah* i da po tome djeluje. Allah ﷺ kaže:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمْ
مُتَقْلِبُكُمْ وَمُشَوِّنُكُمْ ﴿٤٣﴾

"Znaj da nema boga osim Allaha! Traži oprosta za svoje grijehi i za vjernike i vjernice!.." (Prijevod značenja, Muhammed, 19)

Prva naredba za onoga koji želi da 'uđe u islam' jeste da posvjedoči (izgovorivši) dva šehadeta. Ovo potvrđuje da je tevhid *uluhije* glavna stvar (cilj) kojem su pozivali svi poslanici ﷺ.

Ovako je nazvan, jer je *uluhijet* svojstvo Allaha na koje ukazuje Njegovo ime "Allah." Pa tako, Allah (znači): Jedini Koji zaslužuje *uluhijet*, u značenju 'obožavanje'.

Tevhid uluhije se takođe naziva i *tevhid el-'ibade*, jer je *ubudijjet* (robovanje) svojstvo roba. Na robu je obaveza da iskreno obožava Allaha ﷺ, zbog njegove ovisnosti i potrebe za Allahom.

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže:

"Znaj da je *fakr* (potreba) roba za Allahom da obožava Njega Jedinoga bez pripisivanja bilo čega Njemu kao sudruga i da Mu nema niko sličan. Sličnost robeve potrebe za Allahom je kao što je potreba tijela za hranom i vodom, iako je ovdje velika razlika između ove dvije stvari koje se porede. Nema dobra za čovjekovo srce i dušu, osim sa njegovim Bogom-Allahom, pored kojeg nema drugog božanstva koje zaslužuje da se obožava. Čovjek neće ostvariti smirenost na ovom svijetu, osim kroz veličanje Njega. Pa čak i ako bi rob osjetio zadovoljstvo i sreću u nečemu ili nekome drugom mimo Allaha, onda to zadovoljstvo ne bi trajalo dugo; mijenjalo bi

¹³ Buharija i Muslim.

se iz jedne vrste u drugu i sa osobe na osobu, dok je njegova potreba za bogom stalna i može se iskusiti u bilo kojoj situaciji i vremenu. Gdje god da je, Allah je sa njim.”¹⁴

Ova vrsta tevhida je glavna tema *da've* (poziva) svih Allahovih poslanika ﷺ, jer je to osnova vjere na kojoj su izgrađena sva ostala djela, i bez njegove uspostave djela nisu ispravna. I zato, ako se on ne uspostavi, onda će ono što mu je suprotno zauzeti mjesto, a to je širk. Allah kaže:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ وَمَن يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا

"Allah, doista, neće oprostiti širk, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće! A onaj ko širk čini, on čini potvoru i grijeh veliki!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 48)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ وَمَن يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ صَلَّ صَلَلًا بَعِيدًا

"Allah, doista, neće oprostiti širk, a kome hoće oprostit će sve osim toga; onaj ko Allahu širk čini - doista je daleko zalutao!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 116)

ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِيطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"To je Allahovo uputstvo na koje On ukazuje onima kojima hoće od robova Svojih. A da su oni druge Njemu ravnim smatrali, sigurno bi im propalo ono što su činili." (Prijevod značenja, El-En'am, 88)

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لِئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَخْبَطَنَ عَمَلُكَ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَسِيرِينَ

¹⁴ Medžmua'tul fetava (1/24).

"A tebi, i onima prije tebe, objavljeno je: "Ako budeš Allahu širk činio, tvoja će djela sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 65)

Jer je ova vrsta tevhida prva obaveza na robovima, kao što Allah ﷺ kaže:

* وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنَا ﴿٣﴾

"I Allahu 'ibadet činite i širk Mu ne činite, a roditeljima činite dobro..!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 36)

* وَقَضَى رَبُّكَ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنًا ﴿٣﴾

"Gospodar tvoj zapovijeda da samo Njemu robujete i da roditeljima dobročinstvo činite.." (Prijevod značenja, El-Isra, 23)

* قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَمَ رَبُّكُمْ أَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنًا ﴿٣﴾

"Reci: "Dodatak da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje: da Mu širk ne činite, da roditeljima dobro činite.." (Prijevod značenja, El-En'am, 151)

POGLAVLJE 3.2.

DVA ŠEHADETA: NJIHOVO ZNAČENJE, RUKNOVI, ŠARTOVI, ŠTA ONA IZISKUJU I ŠTA IH NEGIRA

1. ZNAČENJE ŠEHADETA "LA ILAHE ILLALLAH"

Značenje šehadeta *La ilah illAllah* jeste da vjeruješ i potvrдиš da niko ne zасlužuje da se obožava, osim Allah, da se toga držiš i da djeluješ u skladu sa time.

La ilah – jeste negacija da bilo ko zасlužuje da se obožava, osim Allah, ko god taj bio.

illAllah – je potvrđivanje Allahovog prava da se samo On obožava.

Pa tako, kompletno značenje šehadeta je: "*La ma'bude bi hakkin illAllah*"¹⁵ – "Nema istinskog božanstva koje se obožava, osim Allah."

Kod riječi *La* (nema) podrazumijeva se izostavljeni dio, a to je: *bi hakkin* (sa pravom), i nije dozvoljeno podrazumijevati riječ *mavdžud* (da postoji), jer je to suprotno stvarnosti. Mnogo je božanstava koja se obožavaju pored Allaha pa bi to povlačilo za sobom da je obožavanje svih tih božanstava, ustvari, obožavanje Allaha, a to je naj-neispravnija tvrdnja, i to je mezheb (put) sljedbenika *vahdetul-vudžuda* (panteizma), onih koji zagovaraju akidu sjedinjenja Allaha ﷺ, sa Njegovim stvorenjima, a oni su od svih ljudi najviše utonuli u nevjerstvo.

Ova rečenica (*La ilah illAllah*) se tumači na brojne pogrešne načine, a od njih su:

"*La ma'bud illAllah*"¹⁶ - Nema onoga koji se obožava, osim Allah." - Ovo je naj-neispravnija interpretacija, jer to znači da svako istinsko ili lažno božanstvo jeste Allah, kao što je gore pojašnjeno.

¹⁵ Na arapskom (لا معبود بحقِّ إِلَهٌ).

¹⁶ Na arapskom (عَلَى إِلَهٍ).

"La Halik illAllah¹⁷ - Nema Stvoritelja, osim Allaha." - Ovo je samo dio značenja šehadeta, ali, ovo nije ono što je namjeravano, jer potvrđuje samo tevhid *rububije*, što nije dovoljno (za ulazak u Islam, i to je tevhid mušrika-pagana koji su priznavali Allahov *rububijet*, ali su Mu činili širk u 'ibadetima).

"La Hakimijje illAllah¹⁸ - Nema Sudije, osim Allaha." - Ovo je takođe samo dio značenja šehadeta, i to nije namjeravano, jer ni to nije dovoljno. Jer, ako neko ispolji jednoću Allaha u sudstvu, dok priziva druge mimo Allaha, ili posvećuje neki od 'ibadeta nekom drugom mimo Allaha, takav nije muvehid (monoteista).

Sve ove interpretacije su neispravne i nepotpune, i mi smo ih ovdje spomenuli, jer se mogu naći u nekim knjigama koje su proširene.

Ispravno značenje šehadeta kod *selefa* i kasnijih *muhakkika* (verifikatora) jeste: "**La ma'bude bi hakkin illAllah**" - "Nema istinskog božanstva koje se obožava, osim Allah."

2. ZNAČENJE ŠEHADETA "MUHAMMEDEN RESULULLAH"

To je unutarnje i spoljašnje priznanje da je Muhammed Allahov rob i Njegov Poslanik svim ljudima, i da djeluješ u skladu sa onim što iz toga proizilazi, a to je:

Pokoravanje njemu u svemu što naređuje;

Vjerovanje u sve o čemu nas je obavijestio;

Ostavljanje svega onoga što je on zabranio i ukorio;

Da ne obožavaš Allah-a, osim na način kako je to on propisao.

3. RUKNOVI (STUBOVI) ŠEHADETA

La ilae illAllah ima dva rukna: negaciju i potvrdu:

¹⁷ Na arapskom (لا خالق إلّا الله).

¹⁸ Na arapskom (لا حاكِمَةٌ إلّا الله).

Prvi rukn: *Negacija "La ilah"* – negira sve forme širka i njegove vrste, i obavezuje nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha.

Drugi rukn: *Potvrda "illAllah"* – potvrđuje da niko ne zaslužuje obožavanje, osim Allah, i traži djelovanje po tome.

Značenje ova dva rukna je spomenuto u mnogim ajetima, kao što je Allahov govor:

فَمَن يَكْفُرُ بِالْطَّلْبِغَوْتِ وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ ﴿٢٥٦﴾

„Onaj ko ne vjeruje u taguta, a vjeruje u Allahu, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti!..” (Prijevod značenja, El-Bekare, 256)

Njegov govor: **“..Onaj ko ne vjeruje u taguta”** – jeste značenje prvog rukna, tj., *La ilah*. Dok Njegov govor: **“a vjeruje u Allahu”** – jeste značenje drugog rukna, tj., *illAllah*.

Slično tome, Ibrahimov ﷺ, govor kojeg Allah ﷺ, spominje u Kur’anu:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنِّي بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾ إِلَّا اللَّهُ فَطَرَنِي فَإِنَّهُ رَبِّيٌّ سَهِّلَنِينَ

“A kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, osim s Onim Koji me je stvorio, jer će me On, doista, na Pravi put uputiti.” (Prijevod značenja, Ez-Zuhraf, 26-27)

“Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate” – jeste značenje negacije u prvom ruknu; dok: **“osim s Onim Koji me je stvorio”** – jeste značenje potvrde u drugom ruknu.

Šehadet "Muhammeden resulullah" ima (takođe) dva rukna, i oni su uključeni u naš govor: "Abduhu ve resuluhu - Allahov rob i Poslanik." - Oni negiraju bilo kakvo pretjerivanje i nemarnost u pogledu njega. Pa tako, on je Allahov rob i Allahov poslanik, i on je najsavršenije stvorenje u ova dva plemenita svojstva.

Značenje od “*abduhu* - rob” – ovdje jeste, obožavaoc koji je u posjedu (Allaha); tj. to je u značenju da je on samo čovjek, stvorenje stvoreno od onoga od čega su i drugi ljudi stvoreni, šta se događa sa drugim ljudima to se i njemu događa, kao što Allah kaže:

فُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى ﴿١١﴾

“Reci: “Ja sam čovjek kao i vi..” (Prijevod značenja, El-Kehf, 110)

Poslanik ﷺ, je u potpunosti obavio i dostavio svoj *ubudijjet* (robovanje). Allah ﷺ, ga je zbog toga pohvalio. O tome ﷺ kaže:

إِلَيْسَ اللَّهُ بِكَافِي عَبْدَهُ رَبُّكُمْ ﴿٣٦﴾

“Zar Allah nije dovoljan robu Svome?..” (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 36)

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ ﴿١١﴾

“Hvaljen neka je Allah koji Svome robu objavljuje Knjigu..” (Prijevod značenja, El-Kehf, 1)

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيَلَّا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى ﴿٢٠﴾

“Uzvišen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Mesdžid-Harama u Mesdžid-Aksa..” (Prijevod značenja, El-Isra, 1)

Značenje od “*Er-Resul* - Poslanik” – jeste da je on poslan svim ljudima sa pozivom ka Allahu, kao opominjač i donosilac radosnih vijesti.

Šehadet sadrži ova dva svojstva pri njemu. Negaciju bilo kakvog pretjerivanja i nemarnosti po pitanju njega, jer su, mnogi od onih koji tvrde da su od njegovog ummeta, pretjerali u veličanju njega i prešli granice sve dok ga nisu uzdigli sa nivoa robovanja Allahu na nivo obožavanja pored Allaha. Oni traže pomoć od Poslanika i prizivaju ga za potrebe, u čemu niko nema moći da to pribavi, osim Allah, kao što je ispunjavanje njihovih potreba i izbavljenja iz njihovih nevolja. Dok drugi niječu njegovu poslanicu, ili su nemarni u pogledu njegova slijedenja i oslonili su se na

mišljenja i učenja koja su oprečna onome sa čime je on došao, dok njegove hadise i obavijesti tumače u nekom prenesenom značenju.

4. ŠARTOVI (USLOVI) I PREDUSLOVI ŠEHADETA

Šartovi (uslovi) *La ilah illAllah:*

La ilah illAllah ima sedam uslova. - Šehadet ne koristi onima koji samo (tek tako) izgovore šehadet, osim ako ispune svih sedam uslova:

El-'ilm - **Znanje** koje isključuje neznanje;

El-jekin - **Ubjedjenje** koje isključuje sumnju;

El-kabul - **Prihvatanje** koje isključuje odbijanje;

El-inkijad - **Pokoravanje** koje isključuje ostavljanje;

Es-sidk - **Istinoljubivost** koja isključuje nifik;

El-ihlas - **Iskrenost** koja isključuje Širk;

El-mehabbe - **Ljubav** koja isključuje njoj suprotno, a to je mržnja.

Detaljno pojašnjenje ovih sedam uslova je kao što slijedi:

Prvi uslov: Znanje: tj. znanje značenja šehadeta i onoga što se njime želi; šta to šehadet negira, a šta potvrđuje – znanje koje je suprotno neznanju. Allah kaže:

إِلَّا مَنْ شَهَدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

"osim onih koji svjedoče istinu, oni koji znaju." (Prijevod značenja, Ez-Zuhraf, 86)

"osim onih koji svjedoče istinu" – znači da svjedoče: La ilah illAllah; **"oni koji znaju"** – svojim srcima (prihvataju) šta su posvjedočili svojim jezicima. Pa tako, onaj koji izgovori šehadet, ali nema znanje o njemu, onda mu svjedočenje ne koristi, takav ne vjeruje u ono na šta šehadet upućuje.

Drugi uslov: Ubjedjenje: Onaj koji svjedoči 'La ilahe illAllah' treba da bude ubijeden u to značenje, jer, ukoliko sumnja u to, onda mu svjedočenje ne koristi. Uzvišeni kaže:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾

"Pravi su vjernici samo oni koji u Allaha i Poslanika Njegova vjeruju i poslije više ne sumnjaju i bore se na Allahovu putu imecima svojim i životima svojim. Oni su iskreni." (Prijevod značenja, El-Hudžurat, 15)

Pa tako, ako sumnja, onda je on *munafik* (licemjer). Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

مَنْ لَقِيتَ وَرَاءَ هَذَا الْحَائِطِ يَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُسْتَقِنًا قَلْبَهُ فَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ

"Koga god sreneš iza ovog řida da svjedoči 'La ilahe illAllah', bivši čvrsto ubijeden u to u svome srcu - obraduju ga Džennetom.." ¹⁹

Zato, onaj koji nema ubjedjenje u svome srcu ne zaslužuje da uđe u Džennet.

Treći uslov: Prihvatanje: tj. prihvatanje onoga što šehadet čini nužnim: obožavanje samo Allaha i napuštanje obožavanja drugih mimo Njega. Jer, onaj koji izgovara šehadet, ali ga ne prihvati i ne pridržava se toga, onda je takav od onih za koje Allah ﷺ, kaže:

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَتَكَبَّرُونَ ﴿٢٩﴾ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَنَارِكُوْنَا إِلَّا هُنَّا
لِشَّاغِرِ حَمَنُونِ ﴿٣٠﴾

"Kad im se govorilo: 'Samo je Allah Bog!' - oni su se oholili, i govorili: 'Zar da napustimo božanstva naša zbog jednog ludog pjesnika?!" (Prijevod značenja, Es-Saffat, 35-36)

Ovakav je slučaj sa obožavaocima kaburova današnjice; oni kažu: "La ilahe illAllah", ali ne ostavljaju obožavanje grobova, i zato, oni nisu prihvatali značenje "La ilahe illAllah."

¹⁹ Bilježi ga Buhari.

Četvrti uslov: Pokoravanje: tj. pokoravanje onome na šta šehadet ukazuje. Allah kaže:

* وَمَن يُسْلِمْ وَجْهُهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى ﴿١﴾

"Onaj ko se sasvim preda Allahu, a muhsin je, uhvatio se za najčvršću vezu." (Prijevod značenja, Lukman, 22)

"Najčvršća veza" je "La ilahe illAllah", a značenje "**ko se sasvim preda Allahu**" jeste iskrena pokornost Allahu, bez širkā.

Peti uslov: Istinoljubivost: tj. svjedočenje šehadeta iskreno iz svog srca. Onaj koji izgovori šehadet jezikom, dok mu srce nije ubijedeno u njegovu istinitost, onda je takav lažljivi *munafik* (licemjer). Allah kaže:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ إِيمَانًا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ ﴿١﴾ تَخْنَدِعُونَ
اللَّهُ وَالَّذِينَ ءامَنُوا وَمَا تَخْنَدِعُونَ إِلَّا أَنفُسُهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
فَزَادُهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٣﴾

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allaha i drugi svijet', a oni nisu vjernici! Oni misle da varaju Allaha i one koji vjeruju, iako, ne osjećajući to, sami sebe varaju. U srcima njihovim je bolest i Allahu im povećava bolest. Njih čeka patnja bolna za ono što su lagali." (Prijevod značenja, El-Bekare, 8-10)

Šesti uslov: Iskrenost: To je čistoća djela od svih primjesa širkā, tako da onaj koji ga izgovara to ne radi zbog dunjalučkih koristi, prikazivanja pred ljudima (rije) ili ugleda. U vjerodostojnjom hadisu od Utbana se prenosi da je Poslanik ﷺ rekao:

فَإِنَّ اللَّهَ حَرَمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، بِيَتْغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ

"Allah je Vatri zabranio onoga koji kaže: 'La ilahe illAllah' a time traži samo Allahovo Lice."²⁰

²⁰ Buharija i Muslim.

Sedmi uslov: Ljubav: tj. ljubav prema šehadetu, onome na šta upućuje i ljubav prema onima koji djeluju prema njegovim odredbama. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنَّدَادًا سُجُّودَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ

"Ima ljudi koji umjesto Allaha kumire prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli! Ali oni koji vjeruju, još više Allahu vole!.."
(Prijevod značenja, El-Bekare, 165)

Sljedbenici "La ilahe illAllah" vole Allaha iskrenom ljubavlju, dok sljedbenici širka ujedno vole Njega i druge pored Njega, što je suprotno značenju ove rečenice i njenim odredbama.

5. ŠARTOVI (USLOVI) "MUHAMMEDUN RESULULLAH"

Priznavanje njegovog poslanstva i vjerovanje u to svojom unutrinom i svojim srcem.

Izgovaranje ove rečenice i potvrđivanje toga vanjštinom i jezikom.

Slijedeњe njega djelovanjem prema istini sa kojom je došao, i ostavljanjem neispravnih stvari koje je on zabranio.

Vjerovanje u ono o čemu nas je obavijestio od gajba (nevidljivog), od prošlosti i budućnosti.

Voljeti njega više nego sebe, imetak, djecu, roditelje i od svih drugih ljudi.

Davanje prednosti njegovom govoru u odnosu na sve druge (govore), i djelovanje prema njegovom sunnetu (praksi).

6. ŠTA ZAHTIEVAJU DVA ŠEHADETA

Prvi šehadet: "La ilahe illAllah" za sobom povlači da ostaviš obožavanje svih drugih koji se obožavaju mimo Allaha, kao što kažemo u našem svjedočenju "La ilahe - Nema boga" - i da obožavamo samo Allaha, Jedinoga, kao što kažemo u našem svjedočenju "illAllah – osim Allaha."

Međutim, mnogi od onih koji izgovore šehadet bivaju oprečni njegovim odredbama, i potvrđuju *uluhijet* (pravo na obožavanje) stvorenjima; mrtvima, turbetima, tagutima, drveću i kamenju, što je Allah negirao. Ovi ljudi vjeruju da je tevhid (Allahova jednoća) *bida'at* (novotarija) i suprotstavljaju se onima koji ih pozivaju tome, kritikuju ih i imaju loše mišljenje o onima koji iskreno obožavaju Allaha.

Drugi šehadet: “*Muhammedun Resulullah*” zahtijeva da ga slijediš, vjeruješ u njega, da se kloniš onoga što je on zabranio, da ti djela budu samo po njegovom sunnetu (praksi) i da ostaviš ono što je oprečno tome od novo uvedenih stvari u vjeri, i da daš prednost njegovom govoru iznad govora svih ostalih.

7. ONO ŠTO PONIŠTAVA (RUŠI) ŠEHADET

Ono što poništava šehadet jeste ono što poništava islam (*navakidul-islam*), jer je šehadet ono što čovjek izgovara da bi ušao u islam.

Izgovaranje dva šehadeta jeste potvrđivanje onoga na šta ona ukazuju, kao i pridržavanje istog u pogledu propisa islama. Ako neko izostavi pridržavanje šerijatskih propisa, onda je takav poništio ugovor kojeg je prihvatio izgovaranjem šehadeta.

Poništivača islama je mnogo, i učenjaci su ih sakupili u knjigama *fikha* (islamskog prava) u poglavlju: “Poglavlje *riddeta* (otpadništva od islama).” Međutim, najbitnijih od njih je deset, koje je spomenuo šejhul-islam, Muhammed Ibn AbdulVehab, rahimehullah:

1. **Širk u 'ibadetu Allahu**²¹. Allah ﷺ, kaže:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ وَمَن يُشْرِكَ بِاللَّهِ

فَقَدْ حَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

²¹ Na arapskom (الشرك في عبادة الله).

"Allah, doista, neće oprostiti da mu se Širk čini, a kome hoće oprostit će sve osim toga; onaj ko Allahu Širk učini - doista je daleko zalistao!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 116)

I kaže:

لَقَدْ كَفَرَ الظَّالِمُونَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَسُوعُ
إِسْرَائِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشَرِّكُ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا أُولَئِكُمْ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

"Nevjernici su oni koji govore: "Bog je - Mesih, sin Merjemin!" A Mesih je govorio: "O sinovi Israfilovi, 'ibadet činite samo Allahu, i mome i vašem Gospodaru!" Ko Allahu Širk čini, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a zulumćarima neće niko moći pomoći." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 72)

U ovo spada i prinošenje žrtve drugome mimo Allahu, kao npr. turbetima ili džinnima.

2. Uzimanje posrednika između sebe i Allaha²²: upućivanje dove njemu, traženje šefa'ata (posredovanja) od njega i oslanjanje na njega. Onaj koji ovo radi smatra se nevjernikom po idžma'u (saglasnosti) svih islamskih učenjaka.

3. Onaj koji mušrike ne smatra nevjernicima, ili sumnja u njihovo neverstvo, ili smatra da je njihov mezheb (vjerovanje i put) ispravan²³ – takav je nevjernik.

4. Vjerovanje da je nečija uputa potpunija od upute Poslanika Muhammeda ﷺ, ili da je sud nekog drugog bolji od njegovog suda²⁴: kao oni koji preferiraju zakon taguta nad zakonom Allahovog Poslanika ﷺ, i oni koji uzdižu tagutske (ljudski načinjene) zakone nad zakonima islama.

²² Na arapskom (من جعل بينه وبين الله وسانط).

²³ Na arapskom (من لم يكفر المشركين، ومن يشك في كفرهم، أو صحيحة مذهبهم).

²⁴ Na arapskom (من اعتقد ان هدي غير النبي اكمل من هديه، او ان حكم غيره احسن من حكمه).

5. Onaj koji mrzi nešto sa čime je Poslanik ﷺ, došao²⁵ – takav je nevjernik, pa čak i da on djeluje po tome.

6. Onaj koji se ismijava nečemu od Poslanikove ﷺ, vjere u njegovim nagradama ili kaznama²⁶ – takav je nevjernik. Dokaz ovome su riječi Uzvišenog:

وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ فُلْ أَبْلَهَ وَأَيْتَمَ وَرَسُولَهُ
كُنْثُمْ تَسْتَهِزُونَ لَا تَعْتَدِرُوا قَدْ كَفَرُتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعْفُ عَنْ طَالِفَةٍ
مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَالِفَةً بِإِنْهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

"Ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: "Mi smo samo razgovarali i zabavljali se." Reci: **"Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali? - Ne ispričavajte se!** Jasno je da ste nevjernici postali nakon što ste bili vjernici. Ako nekima od vas i oprostimo, druge čemo kazniti zato što su krivci." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 65-66)

7. Sihr - i od te vrste je *sarf* i *'atf*²⁷ (tj. uzrokovanje spajanja i razjedinjavanja među ljudima, supružnicima). - Onaj koji ovo praktikuje ili je zadovoljan sa time – nevjernik je. Dokaz su riječi Uzvišenog:

وَمَا يُعْلَمَ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَ إِنَّمَا هَنَّ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ

"..Njih dvojica nikoga nisu učili (sihru) dok mu ne bi rekli: 'Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik..!" (Prijevod značenja, El-Bekare, 102)

8. Pomaganje mušrika i uzdizanje protiv muslimana²⁸. Dokaz su riječi Uzvišenog:

²⁵ Na arapskom (من ابغض شيئاً مما جاء به الرسول صلى الله عليه وسلم).

²⁶ Na arapskom (من استهزأ بشيء من دين الرسول أو ثوابه أو عقابه).

²⁷ Na arapskom (السحر، ومنه الصرف والمطعف).

²⁸ Na arapskom (مظاهر المشركين، ومعارنهم على المسلمين).

* يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُنُجُودُوا إِلَيْهِوَ وَالنَّصَرَى أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أُولَئِكَ بَعْضٌ وَمَنْ يَتَوَهَّمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهُدُو إِلَّا قَوْمًا أَلَّا يَلِمُّنَ

"O vjernici, ne uzimajte za zaštitnike jevreje i kršćane! Oni su sami sebi zaštitnici! A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allah, uistinu, neće ukazati na pravi put ljudima zulumčarima." (Prijevod značenja, El-Mâide, 51)

9. Onaj koji vjeruje da je nekim ljudima dozvoljeno da izađu iz kruga šerijata Poslanika Muhammeda ﷺ²⁹: kao što Hidr nije bio obavezan da djeluje po šerijatu Musa' عليه السلام – takav je nevjernik.

Ja (šejh Fevzan) kažem: "Ovo je baš ono što ekstremne sufije vjeruju, da oni više nisu obavezni slijediti šerijat Poslanika ﷺ, kada dostignu odredenu deredžu (stepen)."

10. Okretanje od Allahove vjere, ne učenje nje, niti djelovanje po njoj ³⁰. Dokaz su riječi Uzvišenog:

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجْلِ مُسَئِّيٍّ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْذَرُوا مُعْرِضُونَ

"Mi smo nebesa i Zemlju, i ono što je između njih, s Istinom stvorili i do roka određenog, ali nevjernici okreću glave od onoga čime se opominju." (Prijevod značenja, El-Ahkaf, 3)

وَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ ذِكْرِ بِغَايَتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ
"Ima li većeg nepravednika od onoga koji je opomenut znacima svoga Gospodara, pa se potom okreće od njih?! Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!" (Prijevod značenja, Es-Sedžda, 22)

Šejhul-islam, Muhammed Ibn AbdulVehab, kaže:

"Nema razlike ako neko počini nešto od ovoga u šali, ozbiljno ili u strahu, osim pod *ikrahom* (prisilom). Sva ova djela spadaju u

²⁹ Na arapskom (من اعتنقد أن بعض الناس يسعه الخروج عن شريعة محمد صلى الله عليه وسلم).

³⁰ Na arapskom (إلا عراض عن دين الله، لا يتعلمه، ولا يعمل به).

najopasnije stvari i ljudi često u njih zapadaju. Zato, obaveza je na Muslimanu da se čuva njih, i da se boji za sebe od toga. Molimo Allaha da nas zaštiti od onoga što izaziva Njegovu srdžbu i od Njegove bolne kazne.”

POGLAVLJE 3.3.

TEŠRI' (DONOŠENJE ZAKONA)

TEŠRI' (DONOŠENJE ZAKONA) JE ALLAHOV PRAVO

Tešri'un znači: ono šta je Allah objavio robovima kao put kojeg trebaju slijediti u vjerovanju i djelima. Od toga je *tahlil* (ohalaljivanje) i *tahrim* (oharamljivanje).

Zato, nikome nije dozvoljeno da proglaši da je nešto halal, osim ako je to Allah proglašio halalom, ili proglašavanje nečega haramom, osim ako je to Allah proglašio haramom. Allah ﷺ kaže:

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ الْسِّتْكُمْ الْكَذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبُ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ (In)

"I ne govorite laži jezicima svojim: "Ovo je halal (dozvoljeno), a ovo haram (zabranjeno)", da biste tako o Allahu laži iznosili. Oni koji o Allahu govore laži - neće uspjeti." (Prijevod značenja, En-Nahl, 116)

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَاماً وَحَلَالاً قُلْ إِنَّ اللَّهَ أَذِنَ
لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ (In)

"Reci: "Kažite vi meni zašto jednu hranu koju vam Allah daje smatrati haramom (zabranjenom), a drugu halalom (dozvoljenom)?" Reci: **"Da li vam je to Allah dozvolio ili o Allahu laži iznosite?"** (Prijevod značenja, Junus, 59)

Pa tako, Allah je zabranio *tahlil* i *tahrim* bez dokaza iz Knjige i sunneta. On nas je obavijestio da je to laž na Njega, baš kao što nas je obavijestio da je onaj koji nešto učini *vadžibom* (obaveznim) ili *haramom* (zabranjenim) bez dokaza, time sebe učinio partnerom Allahu u nečemu što je specifično samo za Njega, a to je *tešni'* (donošenje zakona). Allah ﷺ kaže:

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُم مِنَ الْآدِيرِنَ مَا لَمْ يَأْذِنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ

لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٦﴾

"Zar oni da imaju ortake koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio? Da nije riječi odluke, među njima bi već bilo presuđeno. - A zulumćare, doista, čeka patnja nesnosna." (Prijevod značenja, Eš-Šura, 21)

Onaj koji se pokori takvome *mušariju* (onome koji čini tešni'-tj. zakonodavcu), mimo Allaha, a on zna to i sa time je zadovoljan, onda je takav pripisao partnera Allahu. Allah ﷺ kaže:

وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنْكُمْ لَشَرِكُونَ ﴿١٧﴾

"..pa ako biste im se pokorili - i vi biste, sigurno, mušrici postali." (Prijevod značenja, El-En'am, 121)

U značenju: onaj koji se pokori onima koji ohalajuju šta je Allah učinio haramom od strvina, takav je mušrik, baš kao što nas je Allah obavijestio da onaj koji se pokorava rabinima i monasima u njihovom *tahlilu* (ohalaljivanju) onoga što je Allah učinio haramom, i *tahrimu* (oharamljivanju) onoga što je Allah učinio halalom, takav ih je uzeo za bogove mimo Allaha. Allah ﷺ kaže:

أَخْذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَنَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ أَبْنَى مَرْيَمَ وَمَا أُمْرُوا
إِلَّا يَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu 'ibadet čine - nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 31)

Kada je Adij Ibn Hatim ﷺ (koji je prije prihvatanja islama bio kršćanin) čuo ovaj ajet, on reče: "O Allahov Poslaniče! Mi njih nismo obožavali!" – Pa mu Allahov Poslanik ﷺ, reče:

أَلَيْسُوا يُحلُّونَ مَا حَرُّمَ اللَّهُ فَتَحْلُونَهُ، وَيُحَرِّمُونَ مَا أَحَلَ اللَّهُ فَتَحْرِمُونَهُ؟ قَالَ: بَلَى، قَالَ: فَتَلَكَ عَبَادَتِهِمْ

"Zar oni nisu oharamljivali ono što je Allah ohalalio, a ohalaljivali ono što je Allah oharamio, i vi biste im se u tome pokorili!" - reče: "Da!"
 - Allahov Poslanik mu reče: "To je obožavanje njih!"³¹

Šejh, AbdurRahman Ibn Hasan, rahimehullah, kaže:

"U ovome hadisu je dokaz da pokoravanje monasima i rabinima u nepokornosti Allahu jeste obožavanje njih mimo Allaha, i to je veliki širk kojeg Allah ne opršta, kao što Allah kaže na kraju ajeta:

وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَحِدًّا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

"..A naređeno im je da samo jednom Bogu 'ibadet čine - nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 31)

U tom kontekstu je i govor Uzvišenog:

وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ أَسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِتْقٌ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَيُوْحُونُ إِلَيْكُمْ بِمَا لَيُجَدِّلُوكُمْ وَإِنَّ أَطْعَمُوهُمْ إِنْ كُمْ لَشَرِّكُونَ ﴿٢﴾

"Ne jedite ono pri čijem klanju nije spomenuto Allahovo ime; to je, uistinu, grijeh! A šeštani navode štićenike svoje da se s vama raspravljavaju, pa ako biste im se pokorili - i vi biste, sigurno, mnogobrojni postali." (Prijevod značenja, El-En'am, 121)

Mnogi ljudi su upali u ovo od onih koji čine taklid (slijepo slijede) zajedno sa onim kojeg slijede, jer se ne osvrću na dokaze (iz Kur'ana i sunneta) ako se isti suprotstavljaju (Kur'anu i sunnetu). I ovo je od ove vrste širka."

Pa tako, pokoravanje Allahovom Šerijatu (zakonu) i napuštanje zakona donešenih od strane nekog drugog mimo Njega je od odredbi šehadeta La ilahe illAllah. – Neka nam je Allah na pomoći.

³¹ Tirmizi.

POGLAVLJE 3.4.

'IBADET: NJEGOVO ZNAČENJE I ŠTA OBUHVATA

1. ZNAČENJE 'IBADETA

Osnovno značenje 'ibadeta jeste poniznost i pokornost.

U šerijatu postoje brojne definicije, ali njihovo značenje se svodi na jedno. Od njih su:

“Obožavanje Allaha u saglasnosti sa onim što je On propisao na jeziku Svojih poslanika.”

“To je potpuna pokornost sa potpunom ljubavi prema Allahu.”

Uopštenije značenje 'ibadeta jeste da je to:

“Sveobuhvatan termin za sve ono što Allah voli i sa čime je zadovoljan od riječi i djela, spoljašnjih i unutrašnjih.”

Obožavanje je kategorizirano kao obožavanje srca, jezika i udova:

Strah, nada, ljubav, oslanjanje, želja, strahopoštovanje – to je obožavanje srcem.

Tesbih, tahlil, tekbir, zahvaljivanje Allahu jezikom i srcem jeste obožavanje srcem i jezikom.

Namaz, zekat, hadždž, jeste obožavanje srcem i udovima. Mnogo je drugih načina obožavanja srcem, jezikom i udovima.

'Ibadet je razlog zbog kojeg je Allah stvorio stvorenja. Allah kaže:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ ﴿٦﴾

"Džine i ljudi sam stvorio samo zato da Mene izdvoje u 'ibadetu." (Prijevod značenja, Ez-Zarijat, 56)

Allah nas je obavijestio da je mudrost koja se krije iza stvaranja džinna i ljudi ta da oni uspostave ubudijjet (obožavanje samo Allaha). Medutim, Allah nije potreban njihovog obožavanja,

već su oni ti koji su potrebni Njega zbog svog siromaštva pred Njim, pa Ga oni obožavaju u skladu sa Njegovim Šerijatom.

Pa tako, onaj koji ne obožava Allaha - takav je oholnik.

Onaj koji obožava Njega i još nekog pored Njega – takav je mušrik.

Onaj koji Njega obožava sa onim što On nije propisao – takav je *mubtedia'* (novotar).

I onaj koji Njega obožava sa onim što je On propisao je *mu'min* (vjernik) i *muvehid* (jednobožac-monoteista).

2. VRSTE 'IBADETA I ONO ŠTA ON OBUHVATA

'Ibadeta ima više vrsta, i uključuje sve forme spoljašnje pokornosti jezika i udova i unutrašnje pokornosti srca, kao što je sjećanje na Allaha, tesbih, tahlil, učenje Kur'ana, namaz, zekat, post, hadždž, naređivanje dobra i zabranjivanje zla, dobročinstvo prema rodbini, siročadima, siromasima i putnicima. Isto tako, ljubav prema Allahu i Njegovom Poslaniku, strah od Allaha i okretanje Njemu, iskrenost u *dinnu* (vjeri), *sabr* (strpljivost) i zadovoljstvo sa Njegovim *kaderom* (odredbom), *tevekkul* (oslanjanje) na Njega, *redždža* (nada) u Njegovu Milost, *havf* (strah) od Njegove kazne, itd..

Zato, 'ibadet uključuje sva djela *mu'mina* (vjernika), ako on namjerava obožavati Allaha sa njima, pa čak i običaj propraćen sa *nijetom* (namjeru) pokornosti i bogobojsnosti, kao što je: spavanje, jelo i piće, kupovanje i prodavanje, traženje opskrbe i brak.

Zato, sva djela koja se poprate sa dobrim *nijetom*, postiže se i 'ibadet i dobija se *sevab* (nagrada). Prema tome, 'ibadet nije ograničen samo na poznate obrede.

POGLAVLJE 3.5.

POJAŠNJENJE POGREŠNIH SHVATANJA OKO DEFINICIJE 'IBADETA

'IBADET JE TEVKIFIJJE

Značenje (*tevkifije*) jeste da ništa ne može biti propisano kao 'ibadet, osim sa dokazom iz Knjige i sunneta. Ono što nije propisano od strane Allaha ﷺ, smatra se odbačenom novotarijom, kao što je Allahov Poslanik ﷺ, rekao:

من عملٍ لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرٌ نَا فَهُوَ رَدٌّ

"Ko uradi djelo na kojem nije ova naša vjera – to mu se odbija!"³²

U značenju da je djelo odbačeno i da nije prihvaćeno, čak šta više, zapisuje mu se kao *grijeh*, jer je to nepokornost, a ne pokornost.

Ispravan *menhedž* (metodologija) u činjenju propisanih 'ibadeta jeste sredina između popuštanja i lijnosti, na jednoj, i strogosti i fanatizma, na drugoj strani. Allah kaže Svome Poslaniku ﷺ:

فَاسْتَقِمْ كَمَا أَمْرَتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغُوا

"Ti idi Pravim putem, kao što ti je naređeno, i neka tako postupe oni koji su uz tebe, i obijesni ne budite.." (Prijevod značenja, Hud, 112)

U ovome plemenitom ajetu spomenut je ispravan *menhedž* u obavljanju 'ibadeta, a to je držanje za sredinu, bez popuštanja ili pretjerivanja, već onako kako je to propisano, shodno Šerijatu: "**kao što ti je naređeno.**" Onda je to potvrdio riječima: "**i obijesni ne budite.**" - Izraz "**tetgav - obijesnost**", je prelaženje granica zbog strogosti i fanatizma – i ovo je pretjerivanje.

Kada je Allahov Poslanik ﷺ, saznao da trojica ashaba, koji su smatrali svoja djela beznačajnim, postupaju tako da je jedan od njih

³² Buharija i Muslim.

rekao: "Ja ću postiti (dobrovoljni post) i neću prekidati da postim!" A drugi reče: "Ja ću klanjati (noćni namaz) i neću spavati!" I treći reče: "Ja se neću uopšte ženiti!" - Poslanik ﷺ, reče:

أَمَا أَنَا فَأَصُومُ وَأَنْظَرُ وَأَتَزُوْجُ النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنْتِي فَلَيْسَ مَنِّي

"Što se mene tiče, ja nekad postim (dobrovoljni post), a nekad ne postim, klanjam i spavam, i ja se ženim! Pa, ko god se okreće od moga sunneta - nije od mene!" ³³

Postoje dvije različite skupine ljudi po pitanju stvari oko 'ibadeta:

Prva grupa su oni nemarni koji olahko shvataju izvršavanje 'ibadeta i postaju lijeni u obavljanju njih sve dok ne zapostave mnoge 'ibadete i smanje značenje 'ibadeta na određena djela i neke obrede koji se obavljaju u džamiji. Kod njih, 'ibadet ne biva u kući, poslu, radnji, ulici, niti u njihovim poslovima, politici, u traženju suda za njihove sporove, niti u bilo kojem drugom aspektu života. - Naravno, džamije imaju svoje posebne vrijednosti, i obavezno je obavljati pet dnevnih namaza u njima, međutim, 'ibadet obuhvata sve aspekte života muslimana – unutar džamije i izvan nje.

Druga grupa su oni koji prenaglašavaju svoje izvršavanje 'ibadeta sve do tačke pretjerivanja; oni *mustehab djelo* (preporučeno djelo) podižu do nivoa *vadžiba* (obavezog), i zabranjuju neka *mubah djela* (dozvoljena djela), i proglašavaju zabludjelim, ili da čine grješke, ljude koji se ne slažu sa njihovim *menhedžom* i koji dokazuju da je njihovo shvatanje neispravno.

A najbolja uputa je uputa Poslanika ﷺ, i najgore stvari su novotarije u vjeri.

³³ Buharija i Muslim.

POGLAVLJE 3.6.

RUKNOVI ISPRAVNOG UBUDIJJETA (ROBOVANJA)

'Ibadet je smješten između tri stuba: ljubav, strah i nada.

Uistinu, 'ibadet obuhvata sve ovo: ljubav sa poniznošću, strah sa nadom.

Allah opisuje Svoje robe koji vjeruju riječima:

تَحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ ﴿١٦﴾

"..koje On voli i koji Njega vole.." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 54)

I kaže:

وَالَّذِينَ إِمَّا مُنْتَهُوا أَشَدُ حُبًّا لِّلَّهِ ﴿١٧﴾

"..Ali oni koji vjeruju, još više Allaha vole.."! (Prijevod značenja, El-Bekare, 165)

On kaže opisujući Svoje vjerovjesnike i poslanike ﷺ:

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَخِيٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرِاتِ وَيَدْعُونَا رَغْبًا وَرَهْبًا وَكَانُوا لَنَا خَلِيلِينَ ﴿١٨﴾

"Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni." (Prijevod značenja, El-Enbiya, 90)

Neki od selefa su govorili:

"Onaj koji obožava Allaha samo sa ljubavlju je *zindik* (heretik). Onaj koji Ga obožava samo sa nadom je *murdžija*, a onaj koji ga obožava samo sa strahom je *harurijje* (haridžija). Onaj koji Allaha obožava sa ljubavlju, strahom i nadom – takav je mu'min-muvehid."

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, ovo spominje u svome djelu "El-Ubudijje"³⁴, i on takođe kaže:

"Zato, Allahov *dinn* (vjera) je obožavanje, pokornost i poniznost Njemu. A što se tiče 'ibadeta, osnova njegovog značenja je poniznost. Neko kaže: "put je *muabbed*" tj. on je prohodan i utaban. Međutim, 'ibadet Allahu ﷺ, znači poniznost zajedno sa ljubavi. To je maksimalna pokornost i poniznost Allahu ﷺ, kao i ljubav prema Njemu. Zato, onaj koji se pokori nekom, ali ima i mržnju prema njemu, nije njegov '*abid* (tj. onaj koji ga obožava). A ako on nešto voli, a u isto vrijeme mu se ne pokorava, takođe nije njegov rob, kao što je slučaj čovjeka koji voli svoje dijete i prijatelja. S toga, jedno od ovo dvoje nije dovoljno za 'ibadet Allahu ﷺ, već je potrebno da Allah bude najdraži od svega kod '*abda* (roba) i da je Allah kod njega na najvećem i najuzvišenijem mjestu. Uistinu, niko mimo Allaha ne zaslužuje potpunu ljubav i pokornost".³⁵ - Ovo je osnova '*ubudijjeta*.

Učenjak, Ibn Kajjim, kaže u svojoj *Nuniji*³⁶:

وَعِبَادَةُ الرَّحْمَنِ غَايَةُ حَبَّهُ ** مَعَ ذُلُّ عَابِدِهِ هُمَا قَطْبَانٌ
وَعَلَيْهِمَا فَلَكُ الْعِبَادَةُ دَائِرٌ ** مَا دَارَ حَتَّى قَامَتِ الْقُطْبَانِ
وَمَدَارُهُ بِالْأَمْرِ أَمْرَ رَسُولِهِ ** لَا بِالْمَلَوِى وَالنَّفْسِ وَالشَّيْطَانِ

*"Ibadet Milostivom je vrhunac ljubavi prema Njemu,
uz poniznost Njemu, i to su dvije osovine.
'Ibadet svemira se na tim osnovama vrti,
i stalno se okreće dok postoje te dvije stvari;
To je naredba Njegova Poslanika,
a nisu strasti i prohtjevi šejtanski."*

On, rahimehullah, uspoređuje temelje 'ibadeta sa ljubavlju i pokornošću prema obožavanome, tj. Allahu, sa okretanjem svemira oko svoje osovine. Zatim spominje da se 'ibadet temelji na

³⁴ Prevedena je na bosanski jezik i izdata u izdanju IK. Es-Sunne pod nazivom Robovanje. Op. izdav.

³⁵ Pogledaj Medžmuatu-tevhid en-Nedždije, str.549.

³⁶ Stihovi koji završavaju na harf nun.

Poslanikovoj naredbi i onome što je on propisao, a ne na strastima i onim što naređuje duša ili šejtan. Tako nešto nije 'ibadet.

Pa tako, ono što je Poslanik ﷺ, naredio je osnova oko koje se 'ibadet vrti, a 'ibadet se ne može zasnivati na novotarijama, bajkama, strastima ili slijepom slijedenju predaka.

ČETVRTI DIO
TEVHİD ESMAİ VE SİFAT

TEVHID ESMAI VE SIFAT

Ovaj dio sadrži sljedeće:

1. Dokazi iz Kur'ana, sunneta i *akla* (razuma) o potvrdi Allahovih imena i svojstava.
2. Menhedž (metodologija) ehli sunneta vel džema'ta u pogledu poimanja i razumijevanja Allahovih imena i svojstava.
3. Odgovor onima koji negiraju sva Allahova svojstva ili neka od njih.

POGLAVLJE 4.1.

DOKAZI IZ KUR'ANA, SUNNETA I AKLA (RAZUMA) O POTVRDI ALLAHOVIH IMENA I SVOJSTAVA

1. DOKAZI IZ KUR'ANA I SUNNETA

Mi smo već spomenuli da je tevhid podijeljen na tri vrste: tevhid *rububije*, tevhid *uluhije* i tevhid *esmai ve sifat*. Takođe smo spomenuli mnogo dokaza za prve dvije vrste.

Sada ćemo spomenuti dokaze za treću vrstu: *tevhid esmai ve sifat*.

1. Od Kur'anskih dokaza su:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

"Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena - kako budu radili, onako će biti kažnjeni!" (Prijevod značenja, El-'Araf, 180)

U ovome ajetu Allah je Sebi potvrdio (pripisao) imena, i obavijestio nas da su ona *husna* (najljepša). On nam je naredio da ga zovemo Njima, dozivajući: "O *Allahu*; o *Rahman* (o Milostivi); o *Rahim* (o Samilosni); o *Hajj* (o Živi); o *Kajjum* (o Vječni); o *Rabbul 'alemin* (o Gospodaru svjetova)."

On je zaprijetio onima koji iskriviljavaju Njegova imena, tj. koji skreću sa istine po tom pitanju, bilo negiranjem Allahovih imena, ili pogrešnim tumačenjem njih, promjenom njihovih ispravnih značenja, ili zbog neke druge vrste negacije. On je zaprijetio da će ih kazniti prema onome kako su radili. Allah Uzvišeni kaže:

اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ﴿٢٤﴾

"Allah, drugog boga osim Njega nema, ima najljepša imena." (Prijevod značenja, Taha, 8)

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهِيدَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٤٥﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُوسُ الْسَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَمِّسُ الْعَزِيزُ
الْجَبَارُ الْمُتَكَبِّرُ شُبَّحَنَ اللَّهُ عَمَّا يُشَرِّكُونَ ﴿٤٦﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَلِقُ الْبَارِئُ
الْمَصْرُورُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَتَّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٤٧﴾

"On je Allah, nema drugog boga osim Njega, On je poznavalač nevidljivog i vidljivog svijeta, On je Svetiostan, Milostiv! On je Allah, nema drugog boga osim Njega, Vladar, Sveti, Onaj Koji je bez nedostataka, Onaj Koji svakog osigurava, Onaj Koji nad svim bdi, Silni, Uzvišeni, Gordi, Uzvišen i Čist je Allah od onoga što mu pridružuju! On je Allah, Tvorac, Onaj Koji iz ničega stvara, Onaj Koji svemu daje oblik, On ima najlepša imena. Njega slavi i veliča sve što je na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri." (Prijevod značenja, El-Hašr, 22-24)

Ovi ajeti su dokaz o postojanju Allahovih ﷺ imena.

2. Dokazi iz sunneta.

Ebu Hurejre ﷺ prenosi:

إِنَّ اللَّهَ تَسْعَةُ وَتَسْعِينَ اسْمًا، مائةٌ إِلَّا وَاحِدًا، مِنْ أَحْصَامِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ

"Allah ima devedeset i devet imena, stotinu manje jedno, ko god ih nabroji (shvatajući ih), ući će u Džennet.." ³⁷

Allahova imena nisu ograničena na ovaj broj, a dokaz za to je ono što je preneseno preko Abdullaha Ibn Mes'uda ﷺ, da je Allahov Poslanik ﷺ, učio:

اسْأَلْكَ يَكُلُّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَيَّئَتْ بِهِ نَفْسُكَ، أَوْ أَنْزَلَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ
استأثرت به في علم الغيب عندك، أن يجعل القرآن العظيم ربيع قلبي

³⁷ Mutefekun alejhi, tj. (bilježe ga Buharija i Muslim).

"Molim Te svakim imenom kojim Si Sebe nazvao, ili si ga spomenuo u Svojoj Knjizi, ili si podučio nekog od Svojih robova, ili si ga sačuvao u gajbu kod Sebe, učini uzvišeni Kur'an proljećem moga srca..".³⁸

Ovaj hadis je dokaz da Allahova ﷺ imena nisu ograničena na broj devedeset i devet. Tako da prethodni hadis, a Allah najbolje zna, ukazuje da onaj ko nauči ovih devedeset i devet imena i moli Allaha ﷺ, njima, i bude Ga obožavao putem njih; uči će u Džennet. To je posebnost koja se veže za njih.

Svako Allahovo ime sadrži njegovo svojstvo: "El-'Alim - Sveznajući" ukazuje na znanje; "El-Hakim - Mudri" ukazuje na mudrost; "Es-Semi'ul-Besir - Onaj Koji sve čuje i sve vidi" ukazuju na sluh i vid. - Isto tako, sva ostala Allahova imena ukazuju na svojstva od Allahovih svojstava. Allah ﷺ, kaže:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿۱﴾ أَللَّهُ الصَّمَدُ ﴿۲﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ ﴿۳﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُ كُفُورًا
 ﴿۴﴾ أَحَدٌ

"Reci: "On je Allah - Jedan! Allah je utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!" (Prijevod značenja, El-Ihlas, 1-4)

Od Enesa ﷺ (se prenosi):

"Jedan od ensarija je predvojio namaz u mesdžidul-Kuba. Svaki put kada bi počeo sa učenjem on bi prvo proučio: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ - "Reci: "On je Allah - Jedan!.." (Sura El-Ihlas), sve dok je ne bi završio, pa bi onda učio drugu suru nakon nje, i to bi radio na svakom reku. Njegovi prijatelji mu rekoše: "Ti započinješ sa ovom Surom i onda ne završavaš sve dok ne proučiš još neku drugu. Ili ćeš učiti samo nju ili je ostavi i uči nešto drugo." On reče: "Ja je neću ostaviti; ako želite da vas tako predvodim, ja ću nastaviti, a ako vam se to ne sviđa, ja vas napuštam!" - Oni su znali da je on najbolji učač, i nisu voljeli da ih predvodi neko drugi, pa kada im je Poslanik ﷺ, došao, oni ga o tome obavijestiše. – Pa Poslanik ﷺ, reče:

³⁸ Musned Ahmeda, a Ibn Hibban ga smatra sahihom (vjerodostojnjim).

يَا فَلَانْ، مَا يَنْعُكَ أَنْ تَفْعَلَ مَا يَأْمُرُكَ بِهِ اصْحَابُكَ؟ وَمَا حَلَّكَ عَلَى لُزُومِ هَذِهِ السُّورَةِ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ؟ قَالَ: إِنِّي أَجْبُهُ، قَالَ: (حُبُّكَ إِيَّا هَا أَدْخِلْكَ الْجَنَّةَ)

"O čovječe, šta te sprječava da uradiš ovo što ovi ljudi od tebe traže? Šta te je natjerala da učiš ovu suru (Ihlas) na svakom rekatu?" "Ja volim ovu suru!" - reče onaj čovjek. "Ljubav prema njoj te je uvela u Džennet! – reče Poslanik ﷺ".³⁹

Prenosi se od Aiše ، da je Poslanik ﷺ poslao nekog čovjeka kao zapovjednika jedne vojne izvidnice, i on bi, predvodeći ih na namazu, uvjek završavao sa: - قَلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ "Reci: "On je Allah - Jedan!.." (Sura El-Ihlas). Kada su se vratili, oni ovo spomenuše Allahovom Poslaniku ﷺ, pa on reče: "Pitajte ga zašto je to radio!" Oni ga upitaše, a on im reče: "Jer ona predstavlja opis Milostivog, zbog toga volim da je učim!" - Poslanik ﷺ, reče:

أَخْبِرُوهُ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْهِ

"Obavijestite ga da i njega Urvišeni Allah voli!".⁴⁰

Tj. sura Ihlas sadrži svojstva Milostivog.

Allah ﷺ, nas je obavijestio da On ima Lice. On kaže:

وَبَقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَلِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٣﴾

"..a ostaje Lice tvoga Gospodara, Veličanstveno i Plemenito." (Prijevod značenja, Er-Rahman, 27)

I da On ima dvije ruke. Allah ﷺ, kaže:

قَالَ يَهَوَّلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدِي أَسْتَكْبِرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِمِينَ

"O Iblisu! - rekao je On - šta te navelo da ne učiniš sedždu onome koga sam Ja Svojim dvjema rukama stvorio? Jesi li se uzoholio ili misliš da si uzvišen?" (Prijevod značenja, Sad, 75)

³⁹ Buharija.

⁴⁰ Buharija.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلْتُ أَيْدِيهِمْ وَلَعُنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوتَاتٍ يُنْفِقُ
كَيْفَ يَنْشَأُ ﴿٦٤﴾

"Jevreji govore: "Allahova ruka je stisnuta!" Stisnute bile ruke njihove i prokleti bili zbog toga što govore! Ne, obje su ruke Njegove pružene, On udjeljuje koliko hoće.." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 64)

I obavijestio nas je da On može biti zadovoljan, da voli, da se srdi, kao i druga Allahova svojstva kojima je On Sam Sebe opisao, ili Ga je Njegov Poslanik njima opisao.

3. Razumski dokazi o potvrdi Allahovih imena i svojstava, na koje je Šerijat ukazao, su kao što se kaže:

1. Ova velika i raznovrsna stvorenja sa njihovim različitim oblicima i svojstvima ukazuju na Allahovu veličinu, moć, znanje, mudrost i volju.

2. Spuštanje blagodati na robeve, otklanjanje zla i nevolja od njih, ukazuje na milost i plemenitost Allaha ﷺ.

3. Kažnjavanje grješnika ukazuje da se Allah ﷺ, na njih srdi i da ih mrzi.

4. Počasti i nagrađivanje pokornih ukazuju na Allahovo zadovoljstvo i Njegovu ljubav prema njima.

POGLAVLJE 4.2.

MENHEDŽ EHLI SUNNETA U POGLEDU POIMANJA I RAZUMIJEVANJA ALLAHOVIH IMENA I SVOJSTAVA

Menhedž ehli sunneta vel džema'ta od selefu saliha i onih koji koji su ih slijedili u dobru, jeste da oni potvrđuju Allahova imena i svojstva kao što je to spomenuto u Knjizi i sunnetu, i njihov menhedž je izgrađen na sljedećim principima (osnovama):

1. Oni potvrđuju Allahova imena i svojstava kao što su spomenuta u Kur'anu i sunnetu prema njihovom *zahiru* (vanjštinskom značenju) na koje ukazuju riječi (tj. izrazi) i oni ih ne tumače skrećući sa njihovog vanjštinskog značenja, i ne iskreću te izraze ili ono na šta ukazuju iz konteksta u kojem su objavljeni.
2. Oni negiraju bilo kakvu sličnost između Allahovih svojstava i svojstava stvorenja, shodno riječima Uzvišenog:

لَيْسَ كَمِتْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ أَكْبَرُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

"..Ništa nije kao On! On sve čuje i sve vidi." (Prijevod značenja, Eš-Šura, 11)

3. Oni ne prelaze granice koje su uspostavljene Kur'anom i sunnetom u pogledu potvrde Allahovih imena i svojstava. Pa tako, ono što su Allah i Njegov Poslanik potvrdili - oni to potvrđuju; ono što su Allah i Njegov Poslanik negirali - oni to negiraju; i stvari o kojima su Allah i Njegov Poslanik prečutali - oni o tome šute.

4. Oni vjeruju da su svi tekstovi Kur'ana i sunneta, koji spominju Allahova imena i svojstva, *muhkem* (jasni), čije značenje je razumljivo i *protefsireno* (protumačeno), i oni nisu *mutešabih* (nejasni). Pa tako, oni ne čine *tefvid* u pogledu značenja, tj. oni ne govore: "Samo Allah poznaje značenje tog imena i svojstva", kao što ih za to optužuju oni koji na njih lažu, ili kao što je slučaj sa nekim od savremenih pisaca koji ne poznaju njihov menhedž.

5. Oni čine *tefvid* po pitanju kakvoće Allahovih ﷺ, svojstava, tj. vjeruju da samo Allah ﷺ, zna kakvoću Njegovih svojstava. I oni ne istražuju pitanje kakvoće Allahovih Svojstava.

POGLAVLJE 4.3.

ODGOVOR ONIMA KOJI NEGIRAJU SVA ALLAHOVA SVOJSTVA ILI NEKA OD NJIH

Tri su kategorije onih koji negiraju Allahova imena i svojstva:

Džehmijje: oni su sljedbenici Džehma Ibn Safvana. - Oni negiraju sva Allahova imena i svojstva.

Mu'tezile: oni su sljedbenici Vasila Ibn Ata'a, koji je napustio halku Hasana el-Basrija. - Oni potvrđuju Allahova imena samo kao riječi (izraze), bez značenja, dok negiraju sva Allahova svojstva.

Eš'arije i maturidiye i oni koji njih slijede. - Oni potvrđuju Allahova imena, dok neka svojstva potvrđuju, a neka negiraju.

Šubha (sumnja) koja je pogodila sve ove *mezhebe* jeste: bježanje od *tešbiha*, tj. poistovjećivanja Allah-a ﷺ, sa Njegovim stvorenjima, jer se stvorenja nazivaju nekim od tih imena i opisuju nekim od tih svojstava. Oni smatraju da ako postoji poklapanje u samom nazivu (tj. imenu) da postoji poklapanje ili saučesništvo i u suštini značenja, što po njima predstavlja poistovjećivanje stvorenja sa Stvoriteljem. Da bi to izbjegli oni su upali u dvije stvari:

- **Činjenje *te'vila***, tumačeći Allahova imena i svojstva u prenesenom (metaforičkom) značenju, a ne prema njihovom *zahиру* (vanjštinskom značenju), kako su objavljeni. Pa tako, oni Allahovo svojstvo *lica* tumače kao 'Njegovo biće', a svojstvo *ruke* kao 'ni'met-blagodat'.

- **Činjenje *tefvida*** (ostavljanje značenja) Allahovih imena i svojstava Njemu. Tj. oni kažu: "Samo Allah zna šta se tim imenom

ili svojstvom želi reći”, a uz to još vjeruju da se pod određenim imenom ili svojstvom ne misli na vanjstinsko značenje tog izraza.

Prva skupina za koju se zna da su negirali Allahova imena i svojstva su neki arapski mušrici o kojima je Allah ﷺ, objavio:

كَذَّالِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَّمٌ لَّمْ يَتَّلَوْ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يُكَفِّرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبُّنِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ﴿١﴾

“I tako smo te poslali narodu prije kojeg su bili i nestali drugi narodi, da im kazuješ ono što ti objavljujemo, jer oni u Rahmana (Milostivog) ne vjeruju. Reci: “On je Gospodar moj, nema boga osim Njega, u Njega se uzdam i Njemu se obraćam.” (Prijevod značenja, Er-Rad, 30)

Povod objavljivanja ovog ajeta je to što su Kurejšije čule da Allahov Poslanik ﷺ, oslovljava Allaha sa Er-Rahman (Milostivi), te oni to zanegiraše. Potom Allah ﷺ, objavi ajet: **“jer oni u Rahmana (Milostivog) ne vjeruju.”**

Ibn Džerir spominje da je tokom sporazuma na Hudejbiji, kada je zapisničar počeo da zapisuje ugovor između Kurejšija i Allahovog Poslanika ﷺ, Poslanik započe sa riječima: “Bismillahir-Rahmanir-Rahim - U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog.” Kurejšije tome prigovoriše govoreći: “Mi ne znamo ko je Rahman (Milostivi).”

Također, Ibn Džerir bilježi od Ibn Abbasa da je Allahov Poslanik ﷺ, na sedždi učio: “Ja Rahmanu, ja Rahimu - O Milostivi, o Samilosni.” Kurejšije rekoše: “On misli da dovi jednomče, ali on dovi dvojici!” Pa Allah objavi:

قُلْ آذُّنُوا اللَّهُ أَوْ آذُّنُوا الرَّحْمَنَ أَيَا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجَهَّرْ
بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتِ بِهَا وَآتَنَّعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَيِّلًا ﴿٢﴾

“Reci: “Zovite: ‘Allah’, ili zovite: ‘Rahman (Milostivi)’, a kako Ga god budete zvali, Njegova su imena najljepša..” (Prijevod značenja, El-Isra, 110)

U suri El-Furkan, Allah ﷺ, kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الْرَّحْمَنُ

"A kad im se rekne: "Učinite sedždu Rahmanu (Milostivom)!", oni pitaju: "A ko je Rahman (Milostivi)?.." (Prijevod značenja, El-Furkan, 60)

Ovi mušrici su prethodnici *džehmija, mu'atezila i eš'arija*, i svih onih koji negiraju nešto o Allahu što je On potvrdio za Sebe, ili je Njegov Poslanik potvrdio za Njega od Njegovih imena i svojstava. - Kako loši prethodnici i loši nasljednici..!

ODGOVOR SPOMENUTIMA

Spomenutima se može odgovoriti na više načina:

Prvi: Allah Uzvišeni je Sam Sebi potvrdio imena i svojstva, i Njegov Poslanik je takođe potvrdio to za Njega. Pa tako, negiranje toga Allahu, ili negiranje nekih od njih je negiranje onoga što su Allah i Njegov Poslanik ﷺ, potvrdili, a to predstavlja suprotstavljanje Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ.

Drugi: Postojanje nekih svojstava pri stvorenjima i korišćenje nekih imena za njih ne ukazuje na sličnost između Allaha i stvorenja, jer Allahova imena i svojstva su takva da se samo On njima odlikuje, a stvorenja se na drugi način odlikuju tim imenima i svojstvima. Kao što Allah ima Biće, koje ne sliči biću stvorenja, isto tako, On posjeduje imena i svojstva koja nisu slična imenima i svojstvima stvorenja. Sličnost u imenima ne znači i sličnost u suštini značenja. Allah je Sebe nazvao sa 'Alim-Znalac', 'Halim-Blagi', dok je takođe i neke Svoje robe nazvao sa 'Alim. On kaže:

قَالُوا لَا تَحْفَظْ وَنَشْرُوهُ بِغْلَمٍ عَلِيمٍ

"Ne boj se!", rekoše i obradovaše ga dječakom koji će 'alim (znalac, učen) biti." (Prijevod značenja, Ez-Zariat, 28)

- misleći sa 'alim na Ishaka ﷺ.

I On je oslovio drugog kao Halim-Blagi:

فَبَشَّرَنَاهُ بِغَلَمٍ حَلِيمٍ

"I Mi smo ga obradovali dječakom koji će biti (halim) blage naravi." (Prijevod značenja, Es-Saffat, 101)

- misleći sa *halim* na Ismaila ﷺ.

Pa tako, znanje prvog roba (Ishaka) nije kao Allahovo znanje, i blagost drugog (Ismaila) nije kao blagost Allaha.

I Allah je Sebe nazvao (sa *Semi'* i *Besir*):

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١٣﴾

"On, je uistinu, Semi' (Koji sve čuje) i Besir (Koji sve vidi)." (Prijevod značenja, El-Isra, 1)

Isto tako, On je neke svoje robe nazvao sa: *semi'* i *besir*:

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ بَتَّلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١﴾

"Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo da bismo ga na kušnju stavili i činimo da on semi' i besir (čuje i vidi)." (Prijevod značenja, El-Džinn, 2)

Pa tako, njihov sluh i vid nije kao Njegov sluh i vid.

I Allah je Sebe nazvao sa *Reuf* i *Rahim*:

إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٢﴾

"..Allah je, uistinu, prema ljudima reuf i rahim (blag i milostiv)." (Prijevod značenja, El-Hadždž, 65)

I On je nazvao neke Svoje robe sa *reuf* i *rahim*. On kaže:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنْتُمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ

بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٦﴾

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem podete, a prema vjernicima je Reuf i Rahim (blag i milostiv)." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 128)

Poslanikova ﷺ, blagost i milost nisu kao Allahova blagost i milost.

Zatim, Allah je Sebe opisao sa Svojstvima sa kojima je opisao neke Svoje robe. Tako za Sebe kaže:

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ ﴿١٠﴾

"..i oni ne mogu obuhvatiti od Njegovoga znanja, osim koliko On želi.."! (Prijevod značenja, El-Bekare, 255)

On je Sebe opisao sa znanjem, dok je opisao i Svoje robe sa znanjem, pa kaže:

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْرُّوحِ قُلِ الْرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

"Pitaju te o duši. Reci: "Duša je nešto što - samo Gospodar moj zna, a vama je dato samo malo znanja." (Prijevod značenja, El-Isra, 85)

I On kaže:

تَرَفَعُ دَرَجَتُكُمْ مِّنْ كُشَاءٍ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

"..Mi uzvisujemo onoga koga Mi hoćemo, a nad svakim znim imma još znaniji." (Prijevod značenja, Jusuf, 76)

I On kaže:

وَقَالَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ وَيَلَّكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ ءامَنَ وَعَمِلَ صَلِحًا وَلَا يُلْقَيْهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾

"Teško vama", govorili su učeni, **"onima koji vjeruju i čine dobra djela bolja je Allahova nagrada, a bit će samo strpljivima pružena."** (Prijevod značenja, El-Kasas, 80)

On je Sebe opisao sa snagom:

إِنَّ اللَّهَ لَقَوْىٌ عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾

"Allah je, zaista, Moćan i Silan." (Prijevod značenja, El-Hadždž, 40)

I kaže:

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٦٣﴾

"Opskrbitelj je jedino Allah Moćni i Jaki!" (Prijevod značenja, Ez-Zariyat, 58)

I On je opisao Svoje robe sa snagom, pa kaže:

* اللَّهُ الَّذِي خَلَقْتُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً سَخَّنَقَ مَا يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ الْقَدِيرِ ﴿١٧﴾

"Allah je Taj Koji vas nejakim stvara, i onda vam, poslije nejakosti, snagu daje, a poslije snage iznemoglost i sijede vlasti; On stvara što hoće, On sve zna i sve može." (Prijevod značenja, Er-Rum, 54)

I drugi ajeti.

Opšte je poznato da se samo On odlikuje Svojim svojstvima i imenima, i da ona dolikuju samo Njemu, a stvorenja se odlikuju svojim imenima i svojstvima i ona dolikuju njima. Poistovjećivanje u imenu ne povlači i ne uzrokuje poistovjećivanje u značenju i suštini.
- I ovo je jasno, hvala Allahu.

Treći: Onaj koji ne posjeduje savršena Svojstva, ne može da bude *ilah* (božanstvo). Zbog toga je Ibrahim ﷺ rekao svome ocu:

إِذْ قَالَ لَأَبِيهِ يَتَابِتِ لَمْ تَعْبُدْ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبَصِّرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٧﴾

"O oče moj, zašto obožavaš onoga koji niti čuje, niti vidi, niti ti može od kakve koristi biti?" (Prijevod značenja, Merjem, 42)

I Allah Uzvišeni kaže, odgovarajući onima koji su obožavali tele:

وَأَخَذَ قَوْمٌ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلَيْمِهِ عِجَالًا جَسَدًا لَهُ خُوارٌ الَّتِي رَأَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَيِّلًا أَخْنَذُوهُ وَكَانُوا ظَلَمِينَ ﴿٤٨﴾

"I narod Musaov, poslije odlaska njegova, prihvati od nakita svoga kip teleta koje je rikalo. Zar nisu vidjeli da im ono ne govori i da ih putem pravim ne vodi?.." (Prijevod značenja, El-'Araf, 148)

Četvrti: Uistinu, potvrđivanje Allahovih svojstava predstavlja savršenstvo, a njihovo negiranje predstavlja manjkavost. Pa tako,

onaj koji ne posjeduje svojstva, ili ne postoji ili je manjkav, a Allah je čist i Uzvišen od oboje.

Peti: Za činjenje *te'vila* svojstava (tj. za njihovo tumačenje u prenesenom značenju) nema dokaza, niti ima dokaza za činjenje *tefvida* (ostavljanje značenja Allahu), jer bi to značilo da nam se Allah obraćao u Kur'anu sa nečim čije značenje mi ne razumijemo. A sa druge strane, On nam je naredio da razmišljamo o značenju Kur'ana. Pa, kako ćemo razmišljati o nečemu što, po njima, ne razumijemo?

Zato, iz gore spomenutog, dolazimo do zaključka da se moraju potvrditi Allahova imena i svojstva na način kako to dolikuje Njemu ﷺ, i da trebamo negirati bilo kakvu sličnost Njega sa stvorenjima, kao što Allah kaže:

لَيْسَ كَمِيلٍ شَفِيعٌ وَمُؤَلَّسٌ مِنْ أَنْبَرٍ ①

"Ništa nije kao On! On sve čuje i sve vidi." (Prijevod značenja, Eš-Šura, 11)

U ovom ajetu On je za Sebe negirao sličnost sa bilo čime, dok je Sebi potvrdio svojstva *sluha* i *vida*. Tako, na osnovu ovoga, dokazano je da potvrda svojstava ne znači poistovjećivanje. I ovo je značenje govora ehli sunneta vel džema'ta po pitanju negacije i potvrde imena i svojstava:

“Potvrđivanje (imena i svojstava) bez poistovjećivanja, i negiranje manjkavosti bez negacije (imena i svojstava).”

PETI DIO

**SKRETANJE U ŽIVOTU LJUDI I
POJAŠNJENJE ŠIRKA, KUFRA I
NIFAKA**

Ovaj dio sadrži sljedeća poglavlja:

1. Skretanje i stranputica u životu ljudi.
2. Širk, definicija i njegove vrste.
3. Kufr, definicija i njegove vrste.
4. Nifak, definicija i njegove vrste.
5. Pojašnjenje suštine: džahiljeta, fiska, dalaleta i rideta.
Podjela i propisi spomenutog.

POGLAVLJE 5.1.

SKRETANJE I STRANPUTICA U ŽIVOTU LJUDI

Allah je stvorio stvorenja da bi ga obožavali i pomogao ih opskrbom da bi to izvršili. Allah ﷺ, kaže:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ ﴿١٦﴾ مَا أَرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أَرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمُتَّيْنِ ﴿١٨﴾

"Džine i ljudi sam stvorio samo zato da Meni u 'ibadetu budu. Ja ne tražim od njih opskrbu niti želim da me hrane. Opskrbitelj je jedino Allah Močni i Jaki!" (Prijevod značenja, Ez-Zarijat, 58)

Ako bi se duša ostavila u svojoj fitri (prirodi u kojoj je stvorena) ona bi potvrdila Allahovo ﷺ, pravo da bude obožavan, obožavala bi Ga i ne bi Mu pripisivala sudruga (tj. ne bi Mu širk činila). Ali, šejtani, od ljudi i džinna, koji jedni drugima objavljaju kićene besjede i obmane, odvode je (ljudsku dušu) u zabludu.

Tehhid je čvrsto usađen u ljudsku prirodu, dok je širk nešto što dolazi sa strane i prlja čistu ljudsku narav. Allah kaže:

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلَّذِينَ حَنِيفَاً فِطَرَ اللَّهُ أَلِّي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ
ذَلِكَ الَّذِينَ أَقْرَبُ الْقِيمَةِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

"Ti upravi lice svoje vjeri iskreno; Allahovoj fitri prema kojoj je ljudi stvorio. Nema izmjene Allahove vjere, to je prava vjera, ali većina ljudi to ne zna." (Prijevod značenja, Er-Rum, 30)

I Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

كُلُّ مولود يُولد على الفطرة، فأبواه يُهُرّدُانه أو يُنَصِّرانه أو يُمْجِسُانه

"Svako novorođenče se rađa na fitri, ali ga njegovi roditelji učine Jevrejom, kršćaninom ili medžusijom (vatro-poklonikom)".⁴¹

⁴¹ Buharija i Muslim.

Zato je tevhid, ili vjerovanje u jednoću Allaha, osnova kod ljudi, Ademovih sinova.

Islam je vjera koju je praktikovao Adem ﷺ, i mnoge generacije nakon njega. Allah ﷺ, kaže:

كَانَ الْنَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ الْنَّبِيَّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ
بِالْحَقِّ لِيَحُكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا آخْتَلُوا فِيهِ ﴿٢١﴾

"Svi ljudi su sačinjavali jednu zajednicu, pa je Allah slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti i opomenu, i po njima je slao Knjigu sa Istinom, da po njoj sudi ljudima u onome u čemu se oni razilaze.." (Prijevod značenja, El-Bekare, 213)

Širk i kvarenje u akidi se prvo pojavilo kod Nuhovog ﷺ, naroda. On je bio prvi Resul (Poslanik) koji je poslan čovječanstvu, nakon što se među njima proširio širk, kao što Allah kaže:

• إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّنَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَئُوبَ وَيُونُسَ وَهَرُونَ وَسُلَيْمَانَ
وَهَارُونَ دَاؤُدَ زَيْرُورًا ﴿١٦٣﴾

"Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljavali Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega, objavljivali smo Ibrahimu, i Ismailu i Ishaku i Jakubu i unucima, i Isau, i Ejjubu, i Junusu, i Harunu, i Sulejmanu, a Davudu smo Zebur dali." (Prijevod značenja, En-Nisa, 163)

Ibn Abbas ﷺ, kaže:

"Između Adema i Nuha ﷺ, je period od deset stoljeća, i svi su protekli u islamu (tj. tada su svih ljudi bili muslimani)."

U svome komentaru na Ibn Abbasovu izjavu, Ibn Kajjim kaže:

"Ovo mišljenje je kategorički tačno, jer to potvrđuje i kiraet Ubejj Ibn Kabba ﷺ, koji bi znao ajet citirati:

فَلَخَلَفُوا فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ
"..pa kad se oni razidoše, Allah je slao Vjerovjesnike.."

Ubejj Ibn Kabbovo učenje podržava sljedeći ajet:

وَمَا كَانَ الْأَنَاسُ إِلَّا أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ فَآخْتَلُوهُا ﴿١٩﴾

"Ljudi su sačinjavali jednu zajednicu, a onda su se jedan drugome suprotstavili.." (Prijevod značenja, Junus, 19)

Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, je želio da kaže da je razlog slanja poslanika taj što su se ljudi razišli i udaljili od vjerodostojne akide, na kojoj su ljudi prvo bili. Baš kao što su Arapi slijedili Ibrahimovu ﷺ vjeru, sve dok nije došao Amr Ibn Luhaj Huzai koji je izmijenio Ibrahimovu vjeru i donio idole (kipove) u zemlju arapa i Hidžaz (Mekku i Medinu). Idoli se počeše obožavati umjesto Allaha, i širk se proširi u svetim zemljama i u njihovoј okolini. Obožavanje idola (kipova) se nastavilo sve dok Allah nije poslao Muhammeda ﷺ, kao pečata svih poslanika, koji pozva ljude da se drže vjerovanja u tevhid i slijedenje Ibrahimove ﷺ vjere. On se borio u ime Allaha istinskim džihadom, sve dok ljude nije povratio na akidu tevhida i Ibrahimovu vjeru. Uništio je kipove i dokrajčio paganizam. Allah je preko njega upotpunio Svoju vjeru i blagodat prema svjetovima. Prve odabrane generacije ovoga ummeta su se pridržavale Poslanikovog ﷺ sunneta sve dok se nije proširio džehl (neznanje) u kasnijim generacijama, i poprimiše stvari iz drugih vjera. Širk se ponovo pojavi, a mnogi muslimani ga počeše praktikovati. Razlog tome su zabludjeli da'ije (pozivači) koji pozivaju u Vatru, te izgradnju turbeta i mauzoleja na mezarovima dobrih ljudi kako bi ih posjećivali, i počeše ih uzimati kao idole koji se obožavaju pored Allaha. Obožavali su ih upućivanjem dova, traženjem pomoći od njih i prinošenjem žrtve njima i sl.. Taj svoj širk pokušaše da ublaže tako što to nazvaše: "Šefa'at (posredovanje) pobožnih ljudi", tvrdeći da ih vole, a ne da ih i obožavaju. Zaboraviše da su to bile tvrdnje i prijašnjih mušrika (mnogobožaca), koji su govorili:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقْرَبُونَا إِلَى اللَّهِ زَلْفَ

"..Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili.." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 3)

Uprkos širku u koji su ljudi upali, kako oni u prošlosti, tako i ovi današnji, većina njih vjeruje u tevhid *rububije*, dok širk čine u 'ibadetima, baš kao što Allah kaže:

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٥﴾

"Većina ovih ne vjeruje u Allaha, osim samo kao mušrici (druge Njemu smatrajući ravnim)." (Prijevod značenja, Jusuf, 106)

Samo pojedinci među ljudima negiraju postojanje Gospodara, kao što je to uradio faraon i bezbožnici od ateista i komunista ovoga vremena. Oni su to negirali samo vanjštinom, ali su u svome srcu znali da Allah postoji. Allah ﷺ, kaže:

وَجَحَدُوا بِهَا وَآسْتَيْقَنُتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَنْقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

"I oni ih, nepravedni i oholi porekoše, all su u sebi vjerovali da su istinita, pa pogledaj kako su skončali smutljivci." (Prijevod značenja, En-Neml, 14)

Njihov razum zna i svjestan je da svako stvorenje mora imati svoga Stvoritelja, i da svaka postojeća stvar mora imati svoga tvorca, te da tačan i precizan red u ovome svijetu i svemiru mora imati Onoga koji je to isplanirao i ko time upravlja, a koji je Mudar, Svemoćan i Sveznajući. Onaj koji negira ovu činjenicu je ili nerazuman, ili ohol, i ne rasuduje ispravno - a mišljenje takvih se ne uzima u obzir.

POGLAVLJE 5.2.

ŠIRK: DEFINICIJA I VRSTE

1. DEFINICIJA ŠIRKA

Širk je: pripisivanje partnera Allahu u Njegovom *rububijetu* ili *uluhijetu*.⁴²

Većina širka jeste u *uluhijetu*, izraženog kao upućivanje dove drugima pored Allaha, ili posvećivanje drugih 'ibadeta njima, kao što su: prinošenje žrtve, zavjetovanje, veličanje, strah, nada i potčinjenost sa ljubavlju.

Širk je najveći grijeh zbog sljedećih razloga:

- To je upoređivanje stvorenja sa Stvoriteljem u posebnostima *ilahijeta* (**prava na obožavanje**), jer onaj koji Allahu pripiše partnera, on ga je na taj način učinio sličnim Njemu (Allahu). Ovo je najveća nepravda. Allah ﷺ kaže:

إِنَّ الْشَّرِكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

"Širk je, zaista, najveći zulm (nepravda)." (Prijevod značenja, Lukman, 13)

Zulm (nepravda) označava stavljanje stvari na mjesto koje joj ne pripada. Pa tako, onaj koji obožava nekoga mimo Allaha, on obožavanje ('ibadet) stavlja na mjesto koje mu ne pripada i posvećuje ga onome koji to ne zaslužuje – zato je to najveća nepravda.

- Allah je objavio da On neće oprostiti širk onome koji se ne pokaje od njega. Uzvišeni kaže:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ وَمَن يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ

أَفْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا

⁴² Tj. u 'ibadetu.

"Allah neće oprostiti da se Njemu širk čini, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće! A onaj ko Allahu širk čini, on čini potvoru i grijeh veliki!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 48)

- Allah nas obavještava da će mušriku biti zabranjen Džennet i da će takav vječno ostati u Vatri. Allah, Uzvišeni, kaže:

إِنَّمَا مَنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَمَ اللَّهَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَا أَنْتَ مَعَهُ إِلَّا لِلظَّلَمِينَ مِنْ

أنصار ﴿١﴾

"..Ko Allahu širk čini, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a zulumćarima neće niko moći pomoći." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 72)

- Širk poništava sva učinjena dobra djela. Allah, Uzvišeni, kaže:

وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِيطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

"..A da su oni druge Njemu ravnim smatrali, sigurno bi im propalo ono što su činili." (Prijevod značenja, El-En`am, 88)

I kaže:

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لِئَنَّ أَشْرِكَتُمْ لَيْخَبَطُّ عَمَلُكُ وَلَكُنُونَ مِنْ

الْخَسِيرِينَ ﴿٣﴾

"A tebi, i onima prije tebe, objavljeno je: "Ako budeš Allahu širk činio, tvoja će djela sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 65)

- Krv i imetak mušrika su dozvoljeni. Allah, Uzvišeni, kaže:

فَإِذَا أَسْلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمَمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدُوكُمْ وَخُذُوهُمْ

وَأَخْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلُّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَفَامُوا الصَّلَاةَ وَأَتَوْا الْزَكَوَةَ

فَخَلُوْا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٤﴾

"Kada prođu sveti mjeseci, onda ubijajte mušrike gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu

dočekujte. Pa, ako se pokaju i budu namaz obavljal i zekat davalı, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i Milostiv je." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 5)

Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

أمرت أن أقاتل حتى يقولوا: لا إله إلا الله، فإذا قالوها عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بمحها

"Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da nema drugog boga, osim Allaha, i da je Muhammed Allahov poslanik, a kada to kažu, njihova krv i imetci su mi zabranjeni, osim s pravom".⁴³

- Širk je najveći od svih velikih grijeha. Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

ألا أنتم بأكبر الكبائر) قلنا: بلى يا رسول الله، قل: (الإشراك بالله، وعقوبة الوالدين...

"Hoćete li da vas obavijestim o najvećim grijesima? – Rekosmo: "Svakako, o Allahov Poslaniče!" Pa on reče: "Širk Allahu i neposlušnost prema roditeljima.."!"⁴⁴

Učenjak, Ibn Kajjim, kaže:

"Allah objavljuje da je svrha i cilj stvaranja i upravljanja to da se spoznaju Allahova imena i svojstava, i da se samo on obožava, da mu se ne pripisuje partner, i da ljudi treba da postupaju po pravdi na kojoj su nebesa i Zemlja uspostavljeni. Allah, Uzvišeni, kaže:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ أَنفُسِ الْأَنْسَابِ

بِالْكِتَابِ وَأَنَزَلْنَا مَعَهُمْ آتِكَتَبَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُولُوا إِنَّا نَنْعَلِمُ

"Mi smo Poslanike Naše s jasnim dokazima slali i po njima Knjige i mizan (vagu), da bi ljudi pravedno postupali.." (Prijevod značenja, El-Hadid, 25)

Allah nas obavještava da je slao poslanike i objavio knjige da bi ljudi uspostavili pravdu. Nejveća forma pravde je tevhid, i to je glava i temelj pravde, a širk je nepravda. Allah ﷺ, kaže:

⁴³ Buharija i Muslim.

⁴⁴ Buharija i Muslim.

إِنَّ الْشَّرِكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

"Širk je, zaista, najveći zulm (nepravda)." (Prijevod značenja, Lukman, 13)

Širk je najveći oblik nepravde, a tevhid je najveći oblik pravde. Zato, sve što može spriječiti realizaciju ovoga cilja smatra se kao najveći grijeh..."

Ibn Kajjim dalje o tome kaže:

"I zato što širk sprječava ovu svrhu i cilj, o kojoj smo govorili, on predstavlja apsolutno najveći grijeh. Allah, hvaljen neka je, je zabranio Džennet mušriku i dozvolio je njegovu krv i imetak sljedbenicima tevhida, i dozvolio im je da ih porobe, jer su mušrici napustili robovanje samo Allahu Uzvišenom. Allah ne prihvata nijedno dobro djelo koje učini mušrik, niti se dopušta ſeſa'at (posredovanje) za mušrika. Allah ne odgovara na dove takve osobe, niti prihvata njegovu nadu kojoj se nada. Mušrik je najveća neznalica o Allahu zbog činjenja stvorenja ravnim Onome koji ga je stvorio, što je najgori oblik neznanja i najgori oblik nepravde prema Allahu Uzvišenom, iako, u suštini, mušrik sa svojim širkom ne može nauditi Gospodaru, ipak, on time u stvarnosti šteti samom sebi."

- **Širk je mahana i manjkavost, a Allah je čist i uzvišen od toga.** - Onaj koji pripisuje Allahu partnera, on na taj način pripisuje Allahu ﷺ, ono od čega se On ogradio i od čega je čist. Ovo je najgori oblik suprotstavljanja, prkošenja i nepokornosti Allahu Uzvišenom.

2. VRSTE ŠIRKA

Širka je dvije vrste:

Prva vrsta: **Veliki širk**, koji izvodi iz islama i čiji će počinjac vječno ostati u džehennemskoj vatri, ako se ne pokaje od toga prije smrti.

Širk je posvećivanje 'ibadeta nekom drugom mimo Allahu, kao što je, npr.: dova, zavjet, prinošenje žrtve džinnu, kaburu ili šejtanu. Zatim, strah da mu džinni, mrtvi ili šejtani mogu (sami od

sebe) naštetiti ili ga oboljeti. Zatim, nadati se u drugoga za stvari koje samo Allah može da ti da, kao što su: ispunjavanje potreba i davanje pomoći, kao što se to praktikuje u novije vrijeme pored turbeta koja su izgrađena na kaburima *evlija* i dobrih ljudi. A Allah kaže:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ ذُوبَتِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَذُلَاءِ شَفَعَتُونَا
عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَتْسِعُونَ اللَّهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ
وَتَعَالَى عَمَّا يُشَرِّكُونَ

"Oni pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu niti nauditi, niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: "Ovo su naši zagovornici kod Allaha. - Reci: 'Kako da Allahu kazujete da na nebesima i na Zemlji postoji nešto a On zna da ne postoji!' Čist je On i vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim." (Prijevod značenja, Junus, 18)

Druga vrsta: Mali širk, koji ne izvodi iz islama, ali umanjuje (skrnavi) tevhid i predstavlja put ka velikom širku.

Njega je dvije podvrste:

Prva podvrsta: Očiti širk, kojeg sačinjavaju: riječi i djela.

Što se tiče riječi, to je: zaklinjanje sa nekim drugim, a ne Allahom. Allahov Poslanik ﷺ kaže:

من حلف بغير الله فقد كفر أو أشرك

“Onaj koji se zakune sa nečim drugim, a ne Allahom, učinio je širk ili kufr (nevjerstvo)”.⁴⁵

Ili govor kao što je: “Šta Allah htjedne i šta ti htjedneš” - ovakvu izjavu je rekao čovjek upućujući je Allahovom Poslaniku ﷺ, pa mu se on usprotivi i reče:

أَجْعَلْتَنِي اللَّهُ نِدًّا؟! قُلْ: مَا شَاءَ اللَّهُ وَحْدَهُ

⁴⁵ Tirmizi, a Hakim ga je ocijenio kao hasen-sahih.

"Zar si me učinio ravnim sa Allahom?! Reci: "Šta htjedne samo Allah!".⁴⁶

Ili izjava kao što je: "Da nije bilo Allaha i toga i toga.." – a ispravno bi bilo reći: "Šta god bude Allah htio, a zatim šta ti hoćeš!" Ili: "Da nije bilo Allaha, a zatim toga i toga!" Zato što riječ: 'sume - a zatim' označava redoslijed, kao i odgađanje, kako bi naznačio da je volja robova podređena Allahovojoj volji. Allah ﷺ, kaže:

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

"a vi ne možete ništa htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, neće!" (Prijevod značenja, Et-Tekvir, 29)

A što se tiče veznika 'i' ono ukazuje na apsolutno spajanje i saučesništvo, i ne ukazuje na redoslijed i ispravan poredak stvari po ovom pitanju.

Slična ovim izjavama je: "Meni nema utočišta, osim kod Allaha i tebe" ili: "Ovo je sebebom (uzrokom) Allahova i tvog bereketa."

A što se tiče djela, to je: nošenje prstena ili konca kako bi otklonio neko zlo ili se zaštitio od njega; ili nošenje hamajlja ili drugih stvari protiv uroka, ili nečeg drugog. Ako osoba, koja ih nosi, vjeruje da su takve stvari sredstva preko kojih dobija zaštitu ili olakšanje (od Allaha), u tome slučaju, nošenje tih stvari se smatra malim širkom, jer Allah nije odredio te stvari kao sredstva zaštite. Ali, ako takav vjeruje da ove stvari same od sebe štite - onda se takvo vjerovanje smatra velikim širkom, jer se takav oslanja na nekog drugog mimo Allaha, u stvarima u kojima može samo Allah pomoći.

Druga podvrsta: Skriveni širk, tj. širk u nijetu (namjeri) i želji - kao što je licemjerno pretváranje i slava (*rija*), a to je da čovjek učini nešto što obično radi tražeći Allahovu naklonost, ali, sad to učini kako bi ga ljudi hvalili; kao što je: obavljanje namaza uljepšavajući ga (zbog ljudi); ili davanje sadake da bi ga ljudi

⁴⁶ Nesai.

pohvalili; ili dizanje glasa kada *zikri* (spominje Allaha), ili uči Kur'an kako bi ga ljudi čuli i pohvalili.

Kada se djelo 'ibadeta učini sa *nijom* (pretvaranjem) onda je taj 'ibadet poništen. Allah Uzvišeni kaže:

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقاءَ رَبِّهِ فَلَا يَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلَا يُشَرِّكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا (٦)

„Pa ko se nada susretu s Gospodarom svojim, neka čini dobra djela i neka u 'ibadetu Gospodaru svome ne smatra Njemu ravnim nikoga.“ (Prijevod značenja, El-Kehf, 110)

Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

أَخْوَفُ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشَّرُكُ الْأَصْغَرُ؟ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا الشَّرُكُ الْأَصْغَرُ؟ قَالَ: "الرِّيَاهُ"

“Stvar koje se najviše bojim za vas jeste mali širk!” Upitaše: “O Allahov Poslaniče, šta je to mali širk?” - “Rija (pretvaranje)!”, odgovori Poslanik⁴⁷.

Pod ovu vrstu spada i činjenje 'ibadeta zbog dunjalučke dobiti, kao što je obavljanje hadždža, učenje ezana, predvođenje namaza za pare ili traženje šerijatskog znanja, ili borba na Allahovom putu radi dunjalučkog interesa. U tom kontekstu Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

تَعْسَ عَبْدُ الدِّينَارِ، وَتَعْسَ عَبْدُ الدِّرْهَمِ، تَعْسَ عَبْدُ الْخِيْمَةِ، تَعْسَ عَبْدُ الْخِيْمَةِ، إِنْ أُعْطِيَ رِضْيٌ، وَإِنْ لَمْ يُعْطَ سُخْتَ

“Neka je proklet rob dinara i rob dirhema, neka propadne rob svile i kadife, neka propadne rob dunjaluka, kada mu se da zadovoljan je; a ako mu se ne da, rasrdi se!”⁴⁸

Ibn Kajjim kaže:

“Što se tiče širka koji se odnosi na želju i nijet - to liči moru bez obala. Malo njih se sačuvalo njega. Onaj koji nijeti da činjenjem dobrih djela zadovolji drugog mimo Allaha, a ne da bi time zadobio Allahovu blizinu i nagradu od Allaha – takav čini širk u nijetu. Dok je *iħlas* (iskrenost), da iskreno posvetiš sve 'ibadete, riječima i djelima, u htijenju i nijetu samo Allahu – onda je takav istinski

⁴⁷ Ahmed, Taberani i Begavl u Šerhu sunne.

⁴⁸ Buharija i Muslim.

*hanifija*⁴⁹, na Ibrahimovoј ﷺ, vjeri koju je Allah naredio svim robovima da je slijede. Allah ne prihvata ništa drugo od bilo koga, jer je to suština islama, kao što Allah Uzvišeni kaže:

وَمَن يَتَّبِعُ غَيْرَ الْإِسْلَامِ فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِيرِينَ ﴿٨٥﴾

"A onaj ko želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na drugom svijetu biti među gubitnicima."

(Prijevod značenja, Ali-Imran, 85)

Ovo je *millet* (vjera) Ibrahima ﷺ, kojeg je Allah sačuvao od zla. Onaj koji mrzi vjeru Ibrahima ﷺ, je od najvećih bezumnika ili onih koji ne drže do sebe.”

3. RAZLIKE IZMEĐU VELIKOG I MALOG ŠIRKA

Predstojeće razlike između velikog širka i malog širka su izvedene iz ovoga što je spomenuto:

- Veliki širk izvodi iz islama, dok mali širk ne izvodi, ali krnji tevhid.
- Veliki širk onoga koji ga učini osuđuje vječnim boravkom u Vatri, dok mali širk onoga koji ga učini ne osuđuje vječnim ostajanjem u Vatri, ako takav bude uveden u nju.
- Veliki širk poništava sva djela, dok mali širk, koji je posljedica *rije* (pretvaranja) i rada zbog dunjalučkih interesa, poništava samo dotično djelo.
- Veliki širk dozvoljava imetak i krv onoga ko ga počini, dok mali širk ne.

⁴⁹ Hanif – čiste vjere.

POGLAVLJE 5.3.

KUFR: DEFINICIJA I VRSTE

1. DEFINICIJA

Kufr u jeziku znači: "prekrivanje i zastiranje."

U Šerijatu, kufr je: suprotnost imanu. Kufr ili nevjerstvo jeste: nevjerovanje u Allaha i Njegovog Poslanika, bilo da je nevjerstvo zbog poricanja ili ne. Čak kufr može biti: sumnjom, okretanjem, nesviđanjem, zavišću, ohološću ili slijedeњem hirova koji odvraćaju od pridržavanja za objavu, iako je nevjerstvo onoga koji poriče gore od ostalog. Nevjernik je i onaj koji uznevjeruje i zanegira iz zavisti, iako je u svome srcu ubijeden u istinitost Poslanika.⁵⁰

2. VRSTE KUFRA

Dvije su vrste kufra (nevjerstva):

Prva vrsta: Veliki kufr - koji izvodi iz vjere i ima ga pet podvrsta:

1. Kufr poricanja⁵¹, kao što se kaže u sljedećem ajetu:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ آفَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمُ مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ ﴿١٧﴾

"Ima li nepravednijeg od onoga koji o Allahu izmišlja laži ili poriče istinu koja mu dolazi? I zar nevjernicima nije mjesto u Džehennemu?" (Prijevod značenja, El-Ankebut, 68)

2. Kufr odbijanja i oholosti⁵² iako u srcu zna da je to istina, kao što je to dokazano u sljedećim riječima Allaha Uzvišenog:

⁵⁰ Medžmua'tul fetava, šejhul-islama, Ibn Tejmijje, tom 12, str. 335.

⁵¹ Na arapskom (كُفْرُ الْكُنْبَ).

⁵² Na arapskom (كُفْرُ الْإِعْبَادِ وَالْأَسْتَكْبَارِ).

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةَ آسْجُدُوا لِلأَدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَلَّى وَاسْتَكَبَرَ وَكَانَ مِنْ

الْكَافِرِينَ ﴿٤﴾

"A kada rekosmo melecima: "Ničice padnite Ademu!", oni svi ničice padoše, izuzev Iblisa. On se uzoholi i postade nevjernik." (Prijevod značenja, El-Bekare, 34)

3. Kufr sumnje⁵³. Dokaz su Allahove ﷺ, riječi:

وَدَخَلَ جَنَّتَهُرُ وَهُوَ طَالِمٌ لِنَفْسِيهِ قَالَ مَا أَطْعُنُ أَنْ تَبِدِّدَ هَذِهِمْ أَبَدًا ﴿٥﴾ وَمَا أَطْعُنُ
السَّاعَةَ قَابِمَةً وَلَيْنَ رُدِدْتُ إِلَى رَبِّي لَأُجِدَنَ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُر
وَهُوَ تَحْاوِرُهُرُ أَكَفَرْتُ بِاللَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرْابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّنَكَ رَجُلًا
لِكَنَّا هُوَ اللَّهُ رَبُّنَا وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّنَا أَحَدًا ﴿٧﴾

"I uđe u vrt svoj nezahvalan Gospodaru svome na blagodatima, govoreći: "Ne mislim da će ovaj ikada propasti, i ne mislim da će ikada Smak svijeta doći; a ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno će nešto bolje od ovoga naći. I reče mu drug njegov, dok je s njim razgovarao: "Zar ne vjeruješ u Onoga koji te je od zamlje stvorio, zatim od kapi sjemena, i najzad te potpunim čovjekom učinio? Što se mene tiče, On, Allah, moj je Gospodar i ja Gospodaru svome nikoga ne smatram ravnim"" (Prijevod značenja, El-Kehf, 35-38)

4. Kufr okretanja⁵⁴, a dokaz su Allahove ﷺ, riječi:

مَا خَلَقْنَا الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنُهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجْلِي مُسَمَّىٰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
عَمَّا أَنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿١﴾

"Mi smo nebesa i Zemlju, i ono što je između njih, s Istinom stvorili i do roka određenog, ali, nevjernici okreću glave od onoga čime se opominju." (Prijevod značenja, El-Ahkaf, 3)

⁵³ Na arapskom (كُنْزُ الشَّكْ).

⁵⁴ Na arapskom (كُنْزُ الْأَعْرَاضِ).

5. Kufr nifaka (licemjerstva)⁵⁵, kao što je to dokazano Allahovim riječima:

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ مَا مَنَّوْا لَمْ كَفَرُوا فَطَبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ

"To je zato što su vjernici bili, pa nevjernici postali, i onda su im srca zapečaćena, pa ne shvaćaju." (Prijevod značenja, El-Munafikun, 3)

Druga vrsta: Mali kufr, ili kufr u djelu – i on ne izvodi iz vjere.

Ova vrsta kufra sadrži grijeha koji su u Kur'antu i sunnetu nazvani kufrom, ali ne dostižu stepen velikog kufra, kao što je:

- Izražavanje nezahvalnosti (nijekanje) prema Allahovim blagodatima, kao što Allah kaže:

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُطْمَئِنَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغْدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَّقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخُوفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ

"Allah navodi kao primjer grad, siguran i spokojan, kome je u obliju dolazila ukusna hrana sa svih strana, a koji je nezahvalan na Allahovim blagodatima bio, pa mu je Allah zbor onoga što je radio dao da iskusi i glad i strah." (Prijevod značenja, En-Nahl, 112)

- Borba muslimana jedan protiv drugog, kao što je zabilježeno u hadisu Allahovog Poslanika :

سباب المسلم فسوقٌ، وقتاله كفر

"Vrijedanje muslimana je grijeh, a njegovo ubistvo kufr".⁵⁶

I njegov govor:

لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا يُضْرِبُ بَعْضُكُمْ رُقَابَ بَعْضٍ

⁵⁵ Na arapskom (كُفُّرُ النَّفَاقِ).

⁵⁶ Buharija i Muslim.

"Nemojte se vraćati u kufr ubijajući jedni druge".⁵⁷

- Zakletva sa nečim drugim, a ne Allahom. Poslanik ﷺ kaže:

من حلف بغير الله فقد كفر أو أشرك

"Onaj koji se zakune sa nekim drugim, a ne Allahom -učinio je kufr ili širk".⁵⁸

Allah Uzvišeni je muslimana koji učini kebair (veliki grijeh) nazvao mu'minom (vjernikom). On kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَاتَلِيَّةِ

"O vjernici! Propisuje vam se klsas (odmazda) za ubijene.."
(Prijevod značenja, El-Bekare, 178)

Zato, Allah, Uzvišeni, nije izuzeo ubicu od mu'mina (vjernika), već ga je nazvao da je brat onome kojeg je ubio, govoreći (u nastavku ajeta):

فَعَنْ عِنْ لَهُرِّ مِنْ أَخِيهِ شَنِّ فَأَتَيْتَهُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءَ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَحْفِيفٌ مِنْ رِبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اغْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"..A onaj kome se od njegova brata da neki otkup, neka uzvrati dobrim, a i on neka pokaže dobročinstvo. To je olakšanje od Gospodara vašeg i Milost. A ko nasilje i poslije toga izvrši, njemu slijedi bolna patnja." (Prijevod značenja, El-Bekare, 178)

"Bratstvo" koje je spomenuto u ovom ajetu, bez sumnje znači "bratstvo u vjeri." Allah Uzvišeni kaže:

وَإِنْ طَابَتِ النِّفَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَقْتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَىٰ الْآخَرِي فَقَاتِلُوا أَلَّا تَتَبَغِيَ حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا

⁵⁷ Buharija.

⁵⁸ Tirmizi, a Hakim ga je ocijenio kao hasen-sahih.

بِالْعَدْلِ وَأَقْسَطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْرَجُوا بَيْنَ أَخْوَيْهِمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرَحَّمُونَ

"Ako se dvije skupine vjernika sukobe, izmirite ih; a ako jedna od njih ipak učini nasilje drugoj, onda se borite protiv one koja je učinila nasilje sve dok se Allahovim propisima ne prikloni, onda ih nepristrano izmirite i budite pravedni; Allah, zaista, pravedne voli. Vjernici su samo braća, zato pomirite vaša dva brata i bojte se Allaha da bi vam se Milost ukazala."

(Prijevod značenja, El-Hudžurat, 9-10).⁵⁹

3. RAZLIKE IZMEĐU VELIKOG I MALOG KUFRA

- Veliki kufr izvodi iz vjere i poništava dobra djela, dok mali kufr ne izvodi iz vjere, niti uzrokuje poništavanje dobrih djela, ali ih umanjuje, i onaj koji ga učini biva izložen prijetnji kaznom.

- Počinilac velikog kufra će vječno ostati u Vatri, dok onaj koji učini mali kufr, ako uđe (zbog toga) u Vatru, neće u njoj ostati vječno. Možda mu Allah i oprosti, pa neće uopšte ni ulaziti u nju.

- Veliki kufr čini dozvoljenim krv i imetak onoga koji ga počini, dok mali kufr ne.

- Veliki kufr čini obaveznim vjerniku da mrzi, zbog toga, onoga koji ga počini. Nije dozvoljeno vjerniku da voli ili da prijateljuje sa onim koji počini veliki kufr, pa čak i ako mu je on bližnja rodbina. A što se tiče malog kufra, on ne sprječava ljubav i prijateljevanje sa njim potpuno. Čak šta više, nosioca malog kufra je dozvoljeno voljeti i sa njim prijateljevati shodno imanu kojeg posjeduje i prezirati ga shodno neposlušnosti (grijehu) koju ovaj počini.

⁵⁹ Kraj skraćenog komentara iz Aqidetul-Tahavijje.

POGLAVLJE 5.4.

NIFAK: DEFINICIJA I VRSTE

1. DEFINICIJA

Nifak lingvistički (u jeziku) je: infinitiv od "nafeka", pa se kaže: "nafaka junafiku nifakan ve munafekaten." Riječ nifak je izvedenica od riječi "en-nafeka'u" što je naziv za izlaz iz rupe u zemlji (koju pravi) krtica. Kada je krtica tražena u jednu rupu, ona izlazi iz druge. Ili (ova riječ) znači tunel ili podzemnu jamu za skrivanje.

U Šerijatu Nifak znači: "Pretvaranje da se voli islam, dok se skriva kufr i zlo."

Licemjerstvu je dat ovaj naziv, jer takav ulazi u vjeru na jedna vrata, a izlazi na druga. S toga, Allah Uzvišeni, upozorava na nifak rekavši:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَسِيْقُوْنَ

"..munafici (licemjeri) su zaista pravi fasici (griješnici)." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 67)

Fasici su oni koji izlaze iz kruga Šerijata.

Allah je licemjere okarakterisao gorim nego što su to nevjernici, rekavši:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الْأَرْضِ إِلَّا سُفَلٌ مِّنَ الْأَنْارِ وَلَنْ يَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا

"Licemjeri će na samom dnu Džehennema biti i ti im nećeš pomagača naći." (Prijevod značenja, En-Nisa, 145)

I Allah Uzvišeni kaže:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ سَخَنِدُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيْعُهُمْ

"Licemjeri nastoje prevariti Allaha, a On će njih nadmudriti." (Prijevod značenja, En-Nisa, 142)

Allah ﷺ, takođe kaže:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ إِيمَانًا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١﴾ تَخْتَدِلُهُنَّ
اللَّهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا تَخْدِلُهُنَّ إِلَّا أَنفُسُهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٣﴾

"Ima ljudi koji govore: "Vjerujemo u Allaha i drugi svijet", a nisu vjernici! Oni misle da varaju Allaha i one koji vjeruju, iako, ne osjećajući to, sami sebe varaju. U srcima njihovim je bolest i Allah im povećava bolest. Njih čeka bolna patnja za ono što su lagali." (Prijevod značenja, El-Bekare, 8-10)

2. VRSTE NIFAKA

Nifaka (licemjerstva) je dvije vrste:

Prva vrsta: Nifik u ubjedjenju⁶⁰, a on je "veliki nifik"⁶¹. - Onaj koji je takav, pokazuje islam, a skriva nevjerstvo. Ova vrsta u potpunosti izvodi iz vjere, a onaj koji ga posjeduje će biti na samom dnu džehennema. Allah je takve ljude opisao lošim osobinama, kao što su: kuf (nevjerstvo), pomanjkanje imana, ismijavanjem sa vjerom i njenim sljedbenicima i potpunom naklonošću prema neprijateljima islama sudjelujući u njihovom neprijateljstvu.

Ovakvi ljudi postoje u svakom vremenu, posebno kada je islam jak, a oni se ne mogu suprotstaviti javno, zato se oni pretvaraju da su muslimani, da bi tajno spletkarili protiv njega (islama) i njegovih sljedbenika. A zato što žive sa muslimanima, oni osiguravaju zaštićenost svoje krvi i imetka.

Licemjeri pokazuju vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, Njegove Knjige, Njegove Poslanike i u Sudnji dan, dok, u stvarnosti, oni su daleko od vjerovanja u sve ovo, tj. oni sve ovo negiraju i ne vjeruju u Allaha.

Allah ﷺ, je izgovorio govor kojeg je objavio ljudima, onima koje je učinio Svojim poslanicima, kako bi ljude, s Njegovom

⁶⁰ Na arapskom (النفاق الاعتقادي).

⁶¹ Na arapskom (النفاق الاكبر).

dozvolom, uputili na pravi put, zaprijetivši im i opomenuvši ih na Njegovu kaznu.

Allah ﷺ, je pocijepao zastore iza kojih se kriju licemjeri i razotkrio njihove tajne kroz Kur'an, i Svojim iskrenim robovima ukazao na njihov način djelovanja i ponašanja kako bi se sačuvali od njih. Na početku sure El-Bekare, Allah Uzvišeni, klasificuje ljude na tri kategorije: vjernici, nevjernici i munafici (licemjeri). - Objavio je četiri ajeta o opisu vjernika, dva ajeta o opisu nevjernika i trinaest ajeta o opisu munafika (licemjera) zbog njihove brojnosti i žestine njihove bolesti, i uopštenosti njihove obmane i žestine njihovog neprijateljstva prema islamu i prema njegovim sljedbenicima. Zaista, islam konstantno trpi zbog njih, jer se oni deklarišu kao muslimani i oni koji pomažu islam, dok su oni, u suštini, neprijatelji (islama). Oni izražavaju svoju mržnju spram islama u svim vidovima, za koje neuki misle da je znanje i reforma, dok je to u suštini krajnja neukost i zabluda.⁶²

Nifaka (licemjerstva) u ubjedjenju je šest vrsta:

1. Poricanje Poslanika ﷺ.
2. Poricanje nečega sa čime je došao Poslanik ﷺ.
3. Mržnja prema Poslaniku ﷺ.
4. Mržnja bilo čega sa čime je došao Poslanik ﷺ.
5. Radost zbog slabljenja vjere Poslanika ﷺ.
6. Ogorčenost zbog jačanja vjere Poslanika ﷺ.

Druga vrsta: Nifik u djelu⁶³; a to je posjedovanje osobine munafika uz sačuvanost imana u srcu. - Ova vrsta nifik ne izvodi iz vjere, ali se smatra kao sredstvo do toga. Osoba koja to posjeduje nosi u svom srcu i iman i nifik. Kada ovo drugo nadavlada (tj. nifik), takav postaje pravi munafik (licemjer). Dokaz za ovo je govor Poslanika ﷺ:

⁶² Uzeto iz poslanice o osobinama munafika od Ibn Kajjima.

⁶³ Na arapskom (النفاق العمل).

أربعَ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مَنَافِقًا خَالصًا، وَمَنْ كَانَ فِيهِ خَصْلَةً مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةً مِنَ النَّفَقَ حَتَّى يَدْعُهَا؛ إِذَا أَوْتَنَ خَان، وَإِذَا حَدَّثَ كَنْب، وَإِذَا عَاهَدَ غَدر، وَإِذَا

خاصم فجر

“Četiri su osobine, ko god ih posjeduje takav je pravi licemjer, a ko god posjeduje jedno od njih, takav posjeduje osobinu licemjera sve dok je ne ostavi: (1) kada mu se povjeri on to pronevjeri, (2) kada govori on laže, (3) kada se obaveže na nešto on prevari (4) i kada se prepire ponaša se nepristojno”.⁶⁴

Osoba koja sastavi ove četiri osobine, uistinu je sastavila svo zlo i sve osobine licemjerstva. Ali, onaj koji ima jednu od njih, takav posjeduje osobinu licemjera.

Osoba može da posjeduje osobine dobra i zla, a takođe i imana, kufra i licemjerstva, i takav će zasluziti nagradu i kaznu shodno osobini koja nadvlada drugu, kao što je lijenosť da prisustvuje džematile (zajedničkom) namazu u džamiji - ovo je od svojstava licemjera.

Licemjerstvo je zlo i veoma opasno i od njega su ashabi bili uplašeni. Ibn Ebi Mulejke kaže:

أدركت ثلاثين من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم كلهم يخاف النفاق على نفسه

“Sreo sam trideset ashaba Allahovog Poslanika ﷺ, i svi su se oni bojali upadanja u licemjerstvo.”

3. RAZLIKE IZMEĐU VELIKOG I MALOG NIFAKA

- Veliki nifik izvodi iz vjere, dok mali nifik ne izvodi.
- Veliki nifik označava različitost između unutrašnjeg vjerovanja i onoga što se pokazuje javno, dok mali nifik označava različitost između javnih i tajnih djela, ali ne i vjerovanja.
- Veliki nifik ne može proizaći od vjernika, dok mali može.

⁶⁴ Buharija i Muslim.

- Osoba koja posjeduje veliki nifik obično se ne kaje, ali, čak i ukoliko se pokaje, učenjaci se razilaze da li kadija (sudija) prihvata njegovo pokajanje. Dok mali nifik, onaj koji ga posjeduje i pokaje se Allahu, Allah prihvata njegovo pokajanje.

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže:

“Često se dešava da vjernik upadne u neki ogranač nifaka i Allah mu oprosti. Ponekad mu srce obuzme nešto što obavezuje na nifik, ali ga Allah sačuva od njega. Vjernik može biti iskušan šejtanskim i nevjerničkim *vesvesama* (sugestijama) od kojih mu prsa bivaju stiješnjena:

قل الصحابة: يا رسول الله، إن أحدنا ليجد في نفسه ما لئن يخرّ من السماء إلى الأرض، أحب إليه من أن يتكلّم به، فقل: ذلك صريح الإيمان

“Ashab je rekao: “O Allahov Poslaniče! Neki od nas imaju neke misli zbog kojih bi prije pali sa neba na zemlju nego da ih izuste.” - Allahov Poslanik reče: “*To je jasni iman!*”

U drugoj verziji hadisa stoji:

ما يتعاظم أن يتكلّم به، قل: (الحمدُ لله الذي ردَّ كيه إلى الوسوسة

“Kada neko osjeti zastrašujuće misli koje mu dođu na pamet, neka kaže: “Hvala Allahu koji je šejtanske spletke oslabio u puke vesvese (sugestije).”

Tj. to je posljedica šejtanovog došaptavanja-vesvesa. A ta velika mržnja (gnušanje) prema tome, i suzbijanje njih iz srca je izražavanje jasnog imana.”⁶⁵

A što se tiče onih koji posjeduju veliko licemjerstvo, Allah ﷺ, ih je opisao riječima:

صَمْ بِكُمْ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

“Gluhi, nijemi i slijepi su oni! Nikako da se povrate!” (Prijevod značenja, El-Bekare, 18)

- ovo je rečeno: oni se neće srčano povratiti u islam.

⁶⁵ Knjiga o Imanu, str. 238.

Allah Uzvišeni kaže:

أَوَّلًا يَرَوْنَ أَنْهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَدْكُرُونَ

"Zar oni ne vide da svake godine jedanput ili dva puta u iskušenje padaju, pa opet, niti se kaju niti se opamećuju."
(Prijevod značenja, Et-Tevba, 126)

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže:

"Islamski učenjaci se razilaze po pitanju njihovog javnog pokajanja, zbog činjenice da je to nemoguće znati, jer oni uvijek vanjštinom pokazuju islam".⁶⁶

⁶⁶ Medžmuat'ul fetava, tom 28, str. 434-435.

POGLAVLJE 5.5.

POJAŠNJENJE SUŠTINE DŽAHILIJETA, FISKA, DALALETA I RIDETA - PODJELE I PROPISI SPOMENUTOG

1. DŽAHILIJET (NEZNANJE)

Džahilijet: To je stanje u kojem su Arapi bili prije islama, tokom kojeg su bili neuki po pitanju Allaha, poslanika i propisa vjere, i hvalisali su se svojim porijeklom, ohološću, okrutnošću i sličnim.

Džahilijet je neznanje ili pomanjkanje znanja, koje je nasuprot 'ilmu (šerijatski ispravnom znanju).

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže:

"Onaj koji ne poznaje istinu posjeduje prosti džehl (neznanje), ali, ako takav vjeruje u ono što je suprotno istini, njegov džehl (neznanje) je složen (tj. veliki je džahil). Ako govori protiv istine znajući to ili ne znajući, i takav je džahil (neuk). Pojasnivši ovo, konstatujemo da su ljudi bili u dobu džahilijeta prije poslanstva Allahovog Poslanika ﷺ, jer ono što su slijedili od govora i djela su bile izmišljene novotarije od strane džahila i po kojima su postupali džahili. Slično tome, sve što je oprečno onome s čime su poslati poslanici, od židova i kršćana, smatra se džahilijetom, a ono prethodno je opšti džahilijet. Ali, nakon poslanstva Allahovog Poslanika ﷺ, više nije opšti, već, džahilijet može postojati u jednoj ili drugoj zemlji. Takođe postoji u zemlji nevjernika. Može takođe postojati kod jedne ili druge osobe. Na primjer, čovjek je prije svoga primanja islama bio u džahilijetu i pored toga što je živjeo u zemlji muslimana. Ali, nema opšteg, ili apsolutnog džahilijeta nakon poslanstva Muhammeda ﷺ. Uvijek će postojati pobjedička skupina u njegovom ummetu koja je na istini sve do Sudnjeg dana."

Ograničeni džahilijet, na jedan ili na drugi način, može postojati kod nekog muslimana, i kod mnogo muslimana. Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

أربع في أمي من أمر الجاهلية...

“Četiri su osobine džahilijeta u mome ummetu”.

I on je rekao Ebu Zerru ﷺ:

إنك أمرؤ فيك جاهلية

“Pri tebi su tragovi džahilijeta”.

Ukratko, džahilijet je uzet od riječi “džehl” što je nedostatak znanja, i dvije ga je vrste:

- **Opšti (apsolutni) džahilijet**⁶⁷, koji je bio prije poslanstva Muhammeda ﷺ, i sa njegovim poslanstvom je završio.

- **Ograničeni (pojedinačni) džahilijet**⁶⁸, koji postoji u nekim zemljama, gradovima ili pojedincima. Ova vrsta je stalno prisutna.

Tako, postaje jasna greška onih koji govore uopšteno, izjavljujući: ”Džahilijet ovog stoljeća” ili ”Džahilijet dvadesetog stoljeća”, i slične izreke. Ispravna izjava bi bila da kaže: ”Džahilijet nekih ljudi u ovom stoljeću ili većine ljudi u ovom stoljeću (ili zemlji).” Nije ispravno, niti dozvoljeno to uopšteno govoriti, jer je opšti džahilijet izbrisana sa dolaskom Poslanika ﷺ.

2. FISK (GRIJEŠENJE)

Fisk u arapskom jeziku znači: izlazak.

U šerijatskoj terminologiji, to znači: izlazak iz pokornosti Allahu ﷺ. Može se odnositi na potpuni izlazak iz pokornosti Allahu ﷺ, tako da se za kafira (nevjernika) ponekad kaže da je fasik-griješnik, a može se odnositi i na djelimični izlazak iz pokornosti Allahu ﷺ, tako da se i za vjernika koji počini neki od *kebaira* (velikih grijeha) kaže da je fasik (griješnik).

Fiska je dvije vrste:

- **Fisk koji izvodi iz vjere;** kao što je kufr, tako da se ponekad nevjernik naziva fasikom, kao što je Allah nazvao Iblisa:

⁶⁷ Na arapskom (الجاهلية العامة).

⁶⁸ Na arapskom (جاهلية خاصة ببعض الدول).

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةَ أَسْجُدُوا لِأَدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسقَ عَنْ أَمْرٍ

رَبِّهِ

"A kad smo rekli melekima: "Poklonite se Ademu!" - svi su se poklonili osim Iblisa, on je bio jedan od džinnova i zato se feseka (ogriješio) o zapovijest Gospodara svoga.." (Prijevod značenja, El-Kehf, 50)

Ova vrsta fiska, prisutna kod Iblisa, uzrokuje nevjerstvo. - I kaže Allah Uzvišeni:

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَآوِّلُهُمُ النَّارُ

"A one koji su bili fasici - čeka Vatra.." (Prijevod značenja, Es-Sedžda, 20)

"*feseku - fasici*" se odnosi na nevjernike, kao što ukazuju Njegove riječi:

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَآوِّلُهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ تَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ
ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ

"A one koji su bili feseku (fasici) - čeka Vatra, u kojoj će prebivati; kad god pokušaju da iz nje iziđu, bit će u nju vraćeni i bit će im rečeno: "Iskusite kaznu u Vatri koju ste poricali."'" (Prijevod značenja, Es-Sedžda, 20)

- Fisk koji ne izvodi iz vjere; iako se musliman koji počini veliki grijeh naziva fasikom (griješnikom), ipak, njegov fisk ga ne izvodi iz islama, kao što su oni koje Allah spominje u sljedećim ajetima:

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَزْيَاءٍ شُهَدَاءَ فَأَجْلِدُوهُنَّ ثَمَّيْنَ جَلَدَةً وَلَا
تَقْبِلُوا هُنْ شَهَدَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَسِقُونَ

"One koji okrive poštene žene, a ne dokažu to s četiri svjedoka, sa osamdeset udara biča ih izbičujte i nikada više svjedočenje njihovo ne primajte; oni su fasici"" (Prijevod značenja, En-Nur, 4)

الْحَجَّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَتُ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقٌ وَلَا جِدَالٌ فِي الْحَجَّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ حَيْثِ يَعْلَمُ اللَّهُ وَتَرَوْذُوا فِي أَنْتَفَوْيٍ حَيْثِ الرَّادِ الْتَّقْوَىٰ وَأَنْقُونِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"Hadždž je u poznatim mjesecima, pa onaj ko se obaveže u toku njih obaviti hadž ne može imati spolni odnos, niti fusuk činiti, niti ulaziti u prepirke u toku Hadždža. A za dobro koje učinite Allah zna. Za put se opskrbite, a najbolja je opskrba bogobojaznost! I Mene se bojte - vi, razumom obdareni!"
 (Prijevod značenja, El-Bekare, 197)

Ulema (učenjaci) su riječ "fusuk" protumačila kao: "djelo nepokornosti" - tj. grijeh.⁶⁹

3. DALALET (ZABLUDA)

Dalalet u arapskom jeziku znači: skretanje sa pravog puta, ili kursa, što je suprotno od hidajet (uputa). Allah Uzvišeni kaže:

مِنْ آهَنَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضْلُلُ عَلَيْهَا وَلَا تَرِرُ وَازِرَةٌ وَزَرْ
أُخْرَىٰ

"Onaj koji ide pravim putem, od toga će samo on koristi imati, a onaj ko dale (luta) - na svoju štetu luta, i nijedan grješnik tuđe grijeha neće nositi..!" (Prijevod značenja, El-Isra, 15)

Dalalet obuhvata više značenja:

- Nekada znači kufr (nevjerstvo), kao što na to ukazuju riječi Allaha Uzvišenog:

⁶⁹ Knjiga o Imanu od Šejhul-islama, Ibn Tejmijje, str.278. Prevedena i štampana na naš jezik u izdanju IK. Es-Sunne.

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءاْمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ
الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلٍ وَمَنْ يَكْفُرُ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكُتُبِهِ وَرَسُولِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٢٣﴾

"O vjernici, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje i u Knjige koje je objavio prije. A onaj koji ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u onaj svijet - daleko je u dalaletu (zabludi)." (Prijevod značenja, En-Nisa, 136)

- Nekada znači širk, kao što na to ukazuju riječi Allaha Uzvišenog:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكَ بِاللَّهِ

فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٢٤﴾

"Allah neće oprostiti da mu se širk čini, a kome hoće oprostit će sve osim toga; onaj ko Allahu širk učini - doista je daleko u dalaletu (zabludi) skrenuo!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 116)

- Nekada ukazuje na nenamjernu grešku, kao što je u slučaju Musa' ﷺ. Musa ﷺ kaže:

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾

"Reče: "Ja sam onda ono uradio, a bio sam dalin (nenamjerno pogriješio)." (Prijevod značenja, Eš-Šu'ara, 20)

- Nekada ukazuje na oprečnost koja je na manjem stepenu od nevjerstva, kao što je to slučaj sa "zabludejlim sektama", a to su sekte koje su oprečne ehli sunnetu vel džema'tu.

- Nekada ukazuje na zaborav, kao što Allah ﷺ, kaže za svjedočenje žena:

أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتَذَكَّرَ إِحْدَاهُمَا آخَرَى ﴿٢٦﴾

"..Ako jedna od njih dvije dili (zaboravi), neka je druga podsjeti.." (Prijevod značenja, El-Bekare, 282)

- Takođe ukazuje na izgubljenu stvar ili stvari, kao što se kaže za izgubljenu kamilu: "Dalletul ibil".

4. RIDET (OTPADNIŠTVO OD ISLAMA): VRSTE I PROPISI

Ridet u jeziku znači: 'povratak'⁷⁰, kao što na to ukazuju riječi Allaha Uzvišenog:

يَقُولُوا أَذْلَلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنَقَّلُوْا

حَسِيبِينَ

"O narode moj, uđite u Svetu zemlju, koju vam je Allah dodijelio, i ne tertedu (vraćite se nazad), pa da se vratite izgubljeni." (Prijevod značenja, El-Maide, 21)

A to je, vraćanje u nevjerstvo.

Ridet u šerijatskoj terminologiji znači: „Odpadništvo nakon islama”. Allah Uzvišeni kaže:

وَلَا يَرَالُونَ يُقَاتِلُوكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُوكُمْ عَنِ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَعُوْا وَمَن يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنِ دِينِهِ فَإِمْتُ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبَطَتْ أَعْمَلُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَلِيلُوْنَ

"..Oni će se neprestano boriti protiv vas dok vas ne odvrate od vjere vaše, ako budu mogli! A oni među vama koji tedi (od vjere svoje otpadnu) i kao nevjernici umru - njihova djela bit će poništena na ovome i drugome svijetu. Oni će stanovnici Vatre biti i tamo će vječno ostati." (Prijevod značenja, El-Bekare, 217)

VRSTE RIDETA

Ridet-otpadništvo nastupa uticajem jednog od mnogobrojnih poništivača islama, i mogu se podijeliti u četiri vrste:

- Ridet riječima⁷¹, kao što je vrijedanje (psovanje) Allaha Uzvišenog, ili Njegovog Poslanika, Njegovih meleka ili nekog od

⁷⁰ Na arapskom (الرجوع).

⁷¹ Na arapskom (الردة بالقول).

Njegovih Poslanika; ili da neko tvrdi da poznaje gajb (nevidljivo, budućnost); ili da tvrdi da je on poslanik ili da vjeruje u tvrdnje takvih ljudi; dozivanje drugih mimo Allaha ili traženje pomoći od drugog mimo Allaha za one stvari koje može samo Allah, ili traženje utočišta kod drugog pored Allaha.

- Ridet djelom⁷², kao što je sedžda kipu, kamenu, grobu, ili prinošenje žrtve njima; ili (namjerno) bacanje Allahove Knjige na prljava mjesta; pravljenje sihra, njegovo učenje ili podučavanje njemu; ili sudenje nekim drugim, a ne sa Allahovim zakonima, i smatrati takvo djelo dozvoljenim.

- Ridet ubjedenjem⁷³, kao što je vjerovanje da Allah ima sudruga; ili vjerovanje da je blud, ili pijenje alkohola, ili kamata halal; ili vjerovanje da je jedenje hljeba haram; ili da obavljanje namaza nije obavezno ili druge stvari za koje postoji saglasnost da su halal ili da su haram ili ono oko čije obaveznosti postoji *idžma'* (slaganje učenjaka).

- Ridet sumnjom⁷⁴, npr. sumnja u zabranu širka ili bluda, ili pijenja alkohola, ili sumnja u dozvoljenost jedenja hljeba. Zatim, sumnja u Muhammedovo ﷺ poslanstvo, ili u poslanstvo drugih poslanika, ili sumnja u njihovu iskrenost; ili sumnja u vjeru islam; ili sumnja u primjerenost islama u ovome vremenu.

- Ridet ostavljanjem nekih stvari, kao što je namjerno ostavljanje namaza, jer Poslanik ﷺ kaže:

بِينَ الْعَبْدِ وَبِينَ الْكُفُرِ وَالشَّرِكِ تَرْكُ الصَّلَاةِ

"Između roba i kufra i širka je ostavljanje namaza".⁷⁵

I drugi dokazi o kufru onoga koji ostavi namaz.

⁷² Na arapskom (الردة بالفعل).

⁷³ Na arapskom (الردة بالاعتقاد).

⁷⁴ Na arapskom (الردة بالشك في شيء مما سبق).

⁷⁵ Muslim.

PROPISI KOJI SE SPROVODE NAD OSOBOM KOJA POČINI RIDET (OTPADNIŠTVO)

- Murted⁷⁶ se poziva na pokajanje: pa, ako se pokaje i vrati islamu u roku od tri dana, onda se pokajanje od njega prima i treba ga ostaviti na miru.

- A ako odbije da se pokaje, biva *vadžib* (obavezno) da se pogubi, jer je Poslanik ﷺ rekao:

من بدل دينه فاقتلوه

“Onaj koji otpadne od vjere, ubijte ga!.” ⁷⁷

- Tokom ovog vremena (od tri dana), treba mu zabraniti raspolaganje njegovim imetkom; pa, ako se pokaje, imetak ostaje njegov, u suprotnom, stavlja se u *bejtul mal* (državnu blagajnu) od trenutka njegove smrti ili ubijanja. Neki kažu da se taj imetak od momenta njegova otpadništva koristi za potrebe muslimana.

- Ridet zabranjuje nasleđivanje; niti murted nasleđuje od rodbine, niti oni od njega.

- Ako murted umre, ili bude ubijen: ne gasuli se, niti mu se klanja dženaza, niti se zakopava u muslimansko groblje, već u nevjerničko groblje, ili bilo gdje, osim u muslimansko groblje.

⁷⁶ **Murted** je osoba koja je otpala od vjere na neki od spomenutih načina.

⁷⁷ Buharija i Ebu Davud.

ŠESTI DIO
**RIJEČI I DJELA KOJA
PONIŠTAVAJU ILI UMANJUJU
TEVHID**

Ovaj dio sadrži sljedeća poglavlja:

1. Tvrđnja da neko poznaje gajb, tako što čita sa dlana ili iz fildžana, pomoću zvijezda i slično.
2. Sihr, gatanje i proricanje.
3. Prinošenje žrtava, zavjetovanje mezarima i kaburima i veličanje istih.
4. Veličanje kipova i kumira.
5. Ismijavanje sa vjerom i vjerskim svetinjama.
6. Suđenje po onome što nije objavio Allah ﷺ.
7. Tvrđnja da neko posjeduje pravo donošenja šerijatskih propisa u pogledu ohalaljivanja i oharamljivanja.
8. Pridruživanje ateističkim strankama i idejama kao i drugim džahilijetskim pravcima i strankama.
9. Materijalistički način poimanja života.
10. Rukje, hamajlije i talismani.
11. Zaklinjanje nečim mimo Allaha ﷺ, ſefa'at (posredništvo) i traženje pomoći mimo Allaha ﷺ.

POGLAVLJE 6.1.

TVRDNJA DA NEKO POZNAJE GAJB TAKO ŠTO ČITA SA DLANA ILI IZ FILDŽANA, POMOĆU ZVIJEZDA, I SL..

1. ZNAČENJE GAJBA

Gajb je: ono što je skriveno od ljudi od budućih i prošlih dogadaja, i ono što se ljudskim okom ne vidi. - Znanje o gajbu posjeduje jedino Allah. Allah ﷺ kaže:

فُلَّا لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبِ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيُّانَ يُبَعْثُرُونَ

"Reci: "Niko, osim Allaha, ni na nebu ni na Zemlji, ne zna gajb; i oni ne znaju kada će proživljeni biti." (Prijevod značenja, En-Neml, 65)

Niko ne zna gajb, osim Allah Uzvišeni. On to može pokazati nekom od Svojih poslanika, ako On hoće, zbog nekog razloga ili mudrosti (koju samo On zna). Allah ﷺ kaže:

إِلَّا مَنِ ارْتَضَى مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا

"On gajb zna i On gajb ne otkriva nikome, osim onoga koga On za poslanika odabere; zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati." (Prijevod značenja, El-Džinn, 27)

U značenju da Allah ne objavljuje gajb, osim onome koga On odabere za poslanika, objavljajući mu od toga ono što On hoće, jer je obavještavanje o gajbu *mu'džiza* poslanika i od dokaza poslanstva. Ovo uključuje i poslanike od ljudi i od meleka. On ne objavljuje informacije o gajbu drugima mimo njih, jer je On vezao takve informacije samo za poslanike i meleke (ajet je naveden u ograničavajućoj formi '**osim**'). Zato, svako drugi koji tvrdi da posjeduje znanje o gajbu – takav je lažov i nevjernik, bilo da to tvrdi preko čitanja sa dlana ili fildžana, ili gatanja ili sihra, ili astrologije ili nečeg drugog.

Ovim stvarima se bave razne varalice i lažovi koji obavještavaju ljude da mogu locirati gdje se nalazi izgubljena stvar, i

o stanju odsutnih ljudi, ili o uzroku određene bolesti, navodeći da te je taj i taj opsihrio i uzrokovao ti tu bolest. Sve ovo je zbog toga što oni za to zapošljavaju džinne i šejtane, a ljudima govore da im dolazi znanje o gajbu, a u stvari se radi o obmani i prevari.

Šejhul-islam, Ibn Tejmijje, kaže:

“Sihrbazi (sahir/gatar) imaju društvo šejtana koji ih informišu o mnogim gajb-skrivenim stvarima koje oni saznaju prisluškivanjem obavjeti koje Allah ﷺ, govori svojim melekima. (O tome se govori u suri Džinn). Oni pri tome pomiješaju istinu s lažima.”

On nastavlja pa kaže:

“Među takvim ljudima su i oni kojima bi šejtani donosili hranu, voće, slatko, i druge stvari koje ne postoje u mjestu u kojem je taj gatar. Neke od njih džinn uzme i leteći ih odvodi do Mekke, Bejtul-makdisa ili nekog drugog mjeseta.”

Gatari nekad o gajbu obavještavaju putem astrologije, a to je vraćanje o događajima na Zemlji shodno položaju zvijezda i sazvežđa, kao što je npr: vrijeme puhanja vjetra ili spuštanja kiše, promjene cijena i druge stvari za koje misle da se mogu spoznati upoznavanjem zvijezda i njihovog položaja i kretanja, i tvrde da je to povezano sa kretanjima planeta oko orbita, kada se one približavaju i udaljavaju jedna od druge. Tako, npr. kažu: “Ko se oženi pod tom i tom zvijezdom desit će mu se to i to.” “Ko putuje s tom zvijezdom biće mu tako i tako.” U to spada i horoskopsko vraćanje koje se objavljuje u pojedinim časopisima. Neki neuki ljudi i oni koji posjeduju slab iman, oslanjaju se na sihrbaze (sahire/gatare) tražeći savjet o svojim budućim događajima, kao što je brak i druge stvari. Onaj koji tvrdi da poznaje gajb i onaj koji mu vjeruje – takvi postaju mušrici i nevjernici, jer tvrde da taj (gatar) posjeduje znanje koje posjeduje samo Allah (pripisujući Allahu partnera u stvarima koje su svojstvene samo Njemu ﷺ). Dok su planete i zvijezde samo stvorenja koja su potčinjena Allahu ﷺ, nemaju sopstvenu volju, niti bilo koju vrstu moći. Oni ne ukazuju na sreću ili nesreću, život ili smrt. Sve je to samo djelo šejtana koji prisluškuju ono što Allah objavljuje melekima.

POGLAVLJE 6.2.

SIHR, PRORICANJE I GATANJE

Sve ove stvari su šejtanova djela, koja su zabranjena i koja negiraju ispravnu akidu ili je skrnave, jer se ne dešavaju, osim putem širkijata (djela širka).

1. SIHR MIJENJA STVAR IZ STVARNOG U NEKO DRUGO STANJE

Sihr je izraz za nešto skriveno čiji je uzrok nešto sitno ili nevidljivo.

Sihr je nazvan čarolijom, jer se dešava putem nevidljivih ili skrivenih stvari koje oči ne mogu primijetiti i registrovati. Sahir (sihrbaz) čini da ono što je laž bude u formi istine, i uzrokuje da stvar bude predstavljena drugačije od njenog stvarnog stanja. Sihr može biti u vidu talismana, raznih rukji i riječi koje izgovaraju sihrbazi, zatim u vidu raznih lijekova i pušenja.

Sihr je realnost (stvarnost). Neki sihrovi djeluju na srce i tijelo što uzrokuje bolest, smrt ili rastavljanje muža od žene. Međutim, takve radnje mogu imati uticaj samo Allahovom dozvolom i Njegovom kosmičkom odredbom. To je šejtanski posao, većina njihovih rezultata se mogu postići samo činjenjem djela širka, i činjenjem djela koje džinni-šejtani vole, kao što je posvjećivanje 'ibadeta njima. Zato je zakonodavac izjednačio sihr sa širkom. Poslanik ﷺ kaže:

اجتبوا السبع الموبقات) قالوا: وما هي؟ قل: (الإشراك بالله وال술ح...)

"Klonite se sedam upropastavajućih grijeha! – upitaše: "Koja su to djela?." Odgovori im: "Širk, i sihr.." ⁷⁸

⁷⁸ Buharija i Muslim. A kompletan hadis glasi: "Klonite se sedam upropastavajućih grijeha! – upitaše: "Koja su to djela?." Odgovori im: "Širk, i sihr, i ubistvo koje je Allah zabranio, i jedenje kamate, i jedenje imetka siročeta, i bježanje sa bojnog polja, i optuživanje čestitih vjernica da su počinile blud."

Sihr sa dva aspekta potpada pod širk:

Prvi: Zato što uključuje traženje pomoći od šejtana, zaviseći od njih, i traženje usluga od njih radeći djela koja oni vole u zamjenu za njihove usluge. Pored toga, sihr je ono čemu šejtani uče ljudi. Allah ﷺ kaže:

وَلَكِنَّ الْشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعْلَمُونَ أَنَّا سَأَلْسَبِرُ

„...nego su nevjernici šejtani koji ljudi uče sihru (vradžbinama)..“ (Prijevod značenja, El-Bekare, 102)

Drugi: I zato jer tvrde da poznaju gajb i nevidljivi svijet, i tvrde da (gatar) dijeli to znanje sa Allahom. Ovo je jasno nevjerstvo i zabluda. Allah ﷺ kaže:

وَيَتَعَالَمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ آشَرْنَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ

خَلْقٍ

„..Učili su ono što će im nauditi i od čega koristi neće imati, i ako su znali da onaj ko to (poznavanje sihra) sebi pribavi, na drugome svijetu nikakve sreće neće imati..“ (Prijevod značenja, El-Bekare, 102)

Tako, nema sumnje da sihr uzrokuje nevjerstvo i širk koji poništava čovjekov iman (vjerovanje). Onaj koji to praktikuje mora biti ubijen, kao što su ashabi pogubili mnogo sihrbaza.

Ljudi uzimaju sihirbaze i sihr olahko. Neki to vjerovatno smatraju vrstom umjetnošću kojom se hvale, i dodjeljuju nagradu i aplauz onome koji to čini, tj. sihirbazu-mađioničaru. Oni takođe organizuju proslave i zabave koje uključuju nadmetanje sihirbaza-mađioničara, koje posjećuju hiljade gledalaca i posmatrača. Ovo je odraz džehla (neznanja) i nemarnosti u pogledu vjere i akide, i podržavanje ovih pokvarenjaka koji je ne poštuju i koji se poigravaju sa ljudima.

2. PRORICANJE I GATANJE

Oboje je tvrdnja da neko poznaje gajb i nepoznate stvari, kao što su obavijesti o budućim događajima koje će se dogoditi na zemlji,

ili gdje se nalaze neke izgubljene stvari. Sve ovo biva pomoću šejtana koji kradom prisluškuju vijesti sa neba. Allah ﷺ, o tome kaže:

هَلْ أَنْتُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَالِكَ أَثْبِرُ
تَنَزَّلُ عَلَىٰ مَنْ يُلْقَوْنَ الْحَمَّةَ
وَأَكْثَرُهُمْ كَذِبُونَ

"Hoću li vas obavijestiti kome dolaze šejtani? Oni dolaze svakom lašcu, grješniku." (Prijevod značenja, Eš-Šu'ara, 221-223)

Šejtani potajno slušaju razgovor meleka gdje ukradu neku riječ, i onda to prenose sihirbazima, čemu on dodaje stotinu laži, i ljudi mu vjeruju na osnovu onoga što su šejtani čuli od meleka na nebesima. Jedino Allah zna gajb tj. nevidljivo i ono što će se desiti u budućnosti. Onaj koji tvrdi da učestvuje sa Allahom u tome i onaj koji vjeruje u takve tvrdnje, je time prepisao partnera Allahu u stvarima koje su svojstvene jedino Allahu ﷺ.

Gatari moraju upasti u širk, jer se približavaju šejtanima preko činjenja djela ('ibadeta) koja oni vole. To je širk u tevhidu *rububije* sa aspekta tvrdnje da (gatar) dijeli znanje o gajbu (sa Allahom), i širk u tevhidu *uluhije* sa aspekta posvjećivanja 'ibedeta drugome pored Allaha.

Ebu Hurejre ؓ, prenosi da je Poslanik ﷺ, rekao:

مَنْ أُنْتَ كَاهِنًا فَصَدَقَ بِمَا يَقُولُ؛ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أَنْزَلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

"Onaj koji ode kod sihirbaza ili gatara i povjeruje u ono što on kaže uznevjerovao (zanijekao) je u ono što je objavljeno Muhammedu ﷺ."⁷⁹

Mora se imati na umu da sihirbazi, gatari i proroci varaju ljude i poigravaju se sa njihovom akidom predstavljajući se kao ljekari i naređuju pacijentu da prinese žrtvu drugome mimo Allaha. Tako, npr. nekom narede da zakolje kao žrtvu ovna sa posebnim karakteristikama ili pijetla i to na određenom mjestu. Ili im pišu nevjerničke talismane i davolje hamajlike sa sadržajima širka i euge u kojima su širkijati i stavljaju ih u medaljone koje će nositi bolesnik oko vrata, ili da ih čuvaju u kutijama (ili okačene) kod svoje kuće.

⁷⁹ Ebu Davud.

Neki se pretvaraju kao proroci tvrdeći da mogu locirati izgubljenu stvar tako da *džahili*-neuki ljudi, traže njihovu pomoć u lociranju izgubljene stvari. Oni ih obavijeste o lokaciji izgubljene stvari, ili im tu stvar donesu posredstvom svojih šejtana pomagača.

Neki se predstavljaju kao *evlije* (Božji zaštitnici) kojima se dešavaju čuda, i posjeduju neke *keramete* (neprirodne pojave), ili kao umjetnici. Tako, neki hodaju po vatri i to mu ne naškodi, ili se udaraju određenim oružjima (noževima i sl.) ili se bace pod auto gdje gume predu preko njega ali mu to ništa ne naudi. Ili prave trikove koje postižu preko šejtana, a to izgleda realno i kao da ih ti ljudi izvode, a oni su u stvari šejtansko djelovanje koje ovi izvode kako bi zavarali lude i raširili smutnju. Dakle, to su određeni trikovi kojima se zavarava čovjekov vid, kao što je bio slučaj sa faraonovim sihirbazima i madioničarima koji su izvodili trikove sa konopcima i štapovima.

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, Allah mu se smilovao, raspravlјajući se sa sihirbazima od sekte *ahmedija rifaija* pripovjeda:

"On je podigao svoj glas govoreći: 'Mi možemo da uradimo nestvarne stvari kao što je to i to, koje niko drugi ne može uraditi'."

- Tvrđio je da izvodi stvari prevazilazeći prirodne granice, kao što je hodanje po vatri i druge stvari koje samo njegovi sljedbenici mogu uraditi, te da se zbog toga treba njima pokoriti. Šejhul-islam, Ibn Tejmije, podiže svoj glas ljutito i reče:

"Obraćam se svakom ahmediji (rifaiju) na istoku i zapadu zemljine kugle izazivajući ih da sve ono što oni rade, kao što je hodanje po vatri, uradiću to i ja, i onaj koji izgori (od nas dvojice) izgubio je!" - Vjerovatno sam rekao: "Neka bude Allahovo prokletstvo na takvog (koji izgubi)!" Pod uvjetom da operemo svoje tijelo sapunom (sirčetom) i vrelom vodom!" - Neki od vladara i ljudi su me upitali o toj mojoj izjavi, pa im rekoh: "To je zato što se oni koriste lukavstvima gdje trljaju svoje tijelo žabljom mašću, korom narandže i kamenom talka i onda uđu u vatru!" - Onda rifaijija reče: "I da se i ja i ti umotamo u čist ogrtač, nakon što se istrljamo sumporom!" - Ja (Ibn Tejmije) rekoh: "Hajde da učinimo tako! - i ponovih svoj zahtjev, a zatim on dotače svoj ogrtač pretvarajući se

kao da ga skida, a ja mu rekoh: "Ne, sve dok se ne okupamo vrelom vodom i sapunom!" - On se zbuni pa reče (odugovlačeći): "Onaj koji voli vladara neka donese drva za vatru!" Ja rekoh: "Odvraćaš ljude od glavne teme i gubiš vrijeme, ljudi će se razići, i ništa se ne može postići. Dovoljno je da upalim fenjer i da obojica stavimo prst, nakon što se okupamo, pa, onaj kojem prst izgori, onda neka na njega bude Allahovo proklestvo!" - Ili, rekoh: "Takav je poražen!" – "Nakon što ovo rekoh, lice ovoga čovjeka se promijeni izgledajući poniženo."

Ono što želim ovdje istaknuti je činjenica da su takvi ljudi varalice koje zavaravaju ljude svojim trikovima i obmanama. Od takvih trikova je: povlačenje auta pomoću dlake, bacanje pod gume auta, probadanje željezom i slične stvari od šejtanskih trikova i čarolija.

POGLAVLJE 6.3.

PRINOŠENJE ŽRTAVA, ZAVJETOVANJE MEZARIMA I KABUROVIMA I NJIHOVO VELIČANJE

Poslanik ﷺ je ukazao na sva sredstva koja vode ka širku, i na to žestoko upozorio. Od toga je posjećivanje kaburova i njihovih stanovnika. On je postavio veoma precizna pravila koja štite čovjeka od pretjerivanja ili činjenja 'ibadeta kaburovima. Od tih pravila su:

1. Poslanik ﷺ je zabranio pretjerivanje i zastranjivanje u pogledu evlja (pobožnih i pravednih ljudi), jer to vodi ka njihovom obožavanju.

On ﷺ kaže:

إياكم والغلو، فإنما أهلك من كان قبلكم الغلو

"Pripazite se pretjerivanja u vjeri, jer je pretjerivanje uništilo ljude preje vas!."⁸⁰

I kaže:

لا تُطروني كما أطرت النصارى ابن مريم، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ لِّرَسُولِهِ

"Nemojte me veličati kao što su kršćani (pretjerano) veličali Isa sina Merjeminog. Ja sam samo rob. Recite: "Allahov rob i Poslanik!."⁸¹

2. Takođe je upozorio i zabranio pravljenje građevina na kaburovima.

Ebu Hajadž el-Esedij prenosi da mu je Alija ibn Ebi Talib ؓ, rekao:

أَلَا أَبْعَثُكُمْ عَلَى مَا بَعْنَيْتُ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ أَنْ لَا تَدْعُ مَنَّا لَا طَمَتْ، وَلَا

قَبْرًا مُشْرَفًا لَا سُوِّيَتْ

"Zar nećeš da te pošaljem na zadatak na koji je mene poslao Poslanik ﷺ? Ne ostavi kipa a da ga ne porušiš, niti kabura a da ga ne poravnaš (sa zemljom)!."⁸²

⁸⁰ Musned imama Ahmeda, i dr..

⁸¹ Buharija.

3. Poslanik ﷺ, je, takođe, zabranio betoniranje kaburova i građenje na njima.

Džabir ﷺ, prenosi:

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ تَجْمِيعِ الْقَبْرِ، وَأَنْ يَقْعُدَ عَلَيْهِ، وَأَنْ يَبْنَى عَلَيْهِ بَنَاءً

“Poslanik ﷺ, je zabranio betoniranje kabura, sjedenje na njemu, ili pravljenje građevine na njima.”⁸²

4. Zatim, Poslanik ﷺ, je upozorio na opasnost obavljanja namaza pored kaburova.

Od Aiše ﷺ, se prenosi:

لَا تُرْبِّلْ بِرْسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَفْقَ بَطْرَحْ خَيْصَةَ لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا اغْتَمَ بَهَا كَشْفَهَا، فَقُلْ وَهُوَ كَذَلِكَ: (لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى؛ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ)

صَنَعُوا، وَلَوْلَا ذَلِكَ أَبْرَزَ قَبْرَهُ، غَيْرَ أَنْ خَشِيَ أَنْ يَتَّخِذَ مَسْجِدًا

“Kada je Allahov Poslanik bio bolestan, oni bi mu na lice stavljali njegov ogrtač, kada bi došao sebi on bi ga otkrivaо a zatim bi u takvom stanju rekao: “Neka je Allahovo prokletstvo na Židove i kršćane, oni su uzeli kabure svojih poslanika za bogomolje (mesdžide)!“ - On je to rekao upozoravajući na opasnost onoga što su oni činili i iz straha da se to ne bi desilo sa njegovim kaburom.”⁸³

I kaže Poslanik ﷺ:

أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ؟

فَإِنِّي أَنْهَاكُمْ عَنْ ذَلِكَ

“Zaista su oni prije vas uzimali kabure svojih poslanika kao bogomolje (mesdžide). Zato, nikada ne uzimajte kaburove za mesdžide! Ja vam to zabranjujem!..”⁸⁴

Uzimanje kaburova za mesdžide znači obavljanje namaza pored njih, pa čak i ako mesdžid nije napravljen direktno iznad njih.

⁸² Muslim.

⁸³ Muslim.

⁸⁴ Buharija i Muslim.

⁸⁵ Muslim.

Jer, svako mjesto gdje se obavlja namaz (molitva) time je učinjeno mesdžidom. Poslanik ﷺ kaže:

جَعَلْتُ لِي الْأَرْضَ مَسْجِدًا وَطَهَّرْتُ

“Zemlja mi je učinjena mesdžidom (mjestom za obavljanje namaza) i sredstvom za čišćenje!.”⁸⁶

Ako je obavljanje namaza pored kaburova zabranjeno, onda je još više zabranjeno ako je kabur unutar mesdžida.

Mnogo ljudi danas krši ovu zabranu i rade ono našta je Poslanik ﷺ, upozorio, i na kraju upadnu u veliki širk! Oni prave mauzoleje na grobovima, i turbeta koji se posjećuju i gdje se praktikuje mnogo djela velikog širka, kao što je: prinošenje žrtve mrtvim ljudima, traženje pomoći od njih, ispunjavanje zavjeta njima, i slično.

Učenjak, Ibn Kajjim, kaže:

“Onaj koji uporedi praksu Poslanika ﷺ, i njegove naredbe i zabrane po pitanju kaburova i praksi ashaba ﷺ, po tom pitanju sa onim na čemu je većina svijeta danas, uvidjet će da su te dvije strane, koje poredi, previše suprotne i kontradiktorne jedna drugoj i da se nikada ne mogu uskladiti. Allahov Poslanik ﷺ, je zabranio obavljanje namaza okrenut prema kaburu, ali, danas ljudi klanjaju kod kaburova. I on je zabranio da se kaburovi uzimaju za mesdžide, a ovi na njima grade mesdžide i nazivaju ih mesdžidima, poistovjećujući ih tako sa Allahovim kućama. On ﷺ, je zabranio paljenje svijeća (svjetiljki) na kaburima, ali, danas ljudi to rade, stoje nad njima i pale kandilje. Zabranio je da se (turbeta) uzimaju kao mjesta praznovanja (koja se svake godine u isto vrijeme obilaze), ali, ljudi to rade, i uzimaju kaburove za mjesta praznovanja, izvode razne obrede i sakupljaju se na njima kao što se sakuplja radi praznika (npr. za Bajrame) ili još više od toga. On ﷺ, je naredio da se kaburovi poravnaju kao što je došlo u spomenutom hadisu, kod imama Muslima (u Sahihu), u kojem je Alija ﷺ, rekao Ebu Hajadžu el-Esediju:

⁸⁶ Buharija.

الَا ابْتَلُكُ عَلَى مَا بَعْثَنِي عَلَى مَا بَعْثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ أَن لَا تَدْعُ صُورَةً
إِلَّا طَعَّنَهَا، وَلَا قَبْرًا مَشْرَقًا إِلَّا سُوَيَّتْهَا

"Zar nećeš da te pošaljem na zadatak na koji je mene poslao
Poslanik ﷺ! Ne ostavi kipa a da ga ne porušiš, niti kabura a da ga ne
poravnaš (sa zemljom)!."⁸⁷

U Sahihu se od Ebu Sumame ibn Šufejja prenosi da je rekao:

كنا مع فضالة بن عبيد بارض الروم برودس فتوفي صاحب لنا، فأمر فضالة بقبره فسوى، ثم
قل: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يأمر بتسويتها

"Bili smo sa Fadalom Ibn Ubejdjom na Bizantijskoj teritoriji na Rodosu, pa je jedan naš prijatelj preselio. Fadala naredi da se njegov kabur poravna sa zemljom, i reče: "Čuo sam Poslanika ﷺ, kako naređuje da se poravnavaju kaburovi (sa zemljom)!"

Međutim, ljudi se danas žestoko suprotstavljaju ovim hadisima i podižu kaburove iznad zemlje kao kuće, i još nad njima prave kupole (kubeta)."

Ibn Kajjim kaže:

"Pogledaj ovu veliku suprotnost (tj. razliku) između onoga što je Poslanik ﷺ, propisao i namjeravao u zabrani gore spomenutih praksi i onoga šta ljudi danas propisuju i šta namjeravaju. Nema sumnje da je u tome toliko štete i zla da se to ne može ni procijeniti."

Ibn Kajjim zatim nabraja ova neispravna djela rekavši:

"Poslanik ﷺ, je dozvolio posjećivanje kaburova kako bi se prisjećali ahireta, te kako bi se činilo dobročinstvo posjećenom čineći dovu Allahu ﷺ, za njih i traženje od Allaha da im oprosti, i da bude milostiv prema njima, i da ih spasi od kazne. U tome slučaju, posjetioc može koristiti i sebi i mrtvima. Ali, današnji mušrici su obrnuli stvari i rade suprotno ciljevima vjere. Njihova posjeta se svodi na širk i traženje od mejita (mrtvaca) i putem njega. Oni traže od njih (mrtvih) da im ispune potrebe, da im daju

⁸⁷ Muslim.

blagoslove, i da ih pomognu protiv njihovih neprijatelja, i sl.. Radeći to, oni, ustvari, čine i sebi i mrtvima nepravdu, lišavajući ih onoga što je Allah dozvolio, od dova u korist mrtvih i traženja milosti kod Allaha za njih.”⁸⁸

Na osnovu prije spomenutog, postaje jasno da prinošenje žrtve i zavjetovanje mrtvima uzrokuje veliki širk, jer se takvi suprotstavljuju uputi Poslanika ﷺ, po pitanju kaburova, koji je zabranio da se na njima bilo šta gradi, i da se uzimaju za mesdžide, tj. mjesta obavljanja namaza. Jer, kada su mauzoleji, turbeta i kupole izgrađeni na kaburovima, i oko njih se počnu obavljati namazi, gdje neuki misle da ljudi koji su u grobovima mogu pribaviti korist i nanijeti štetu, da daju olakšanje onima koji ga traže, i upotpunjavaju potrebe onima koji im se obrate. S toga, oni njima prinose žrtve žrtvujući životinje i daju im zavjete i tako ih učine kumirima (idolima), obožavajući ih mimo Allaha. A Poslanik ﷺ, kaže:

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَثَنَّا يُبْعَدُ

“O Allahu! Ne dozvoli da moj kabur bude učinjen idolom kojeg obožavaju!. ”⁸⁹

Poslanik ﷺ, ne bi dovio ovom dovom da se nije bojao da će se tako nešto desiti. I zaista, ovako nešto se dešava kod mnogih kabura širom islamskog svijeta. A što se tiče Poslanikovog ﷺ, kabura, njega je Allah ﷺ, sačuvao sebebom bereketa njegove ﷺ, dove. I pored toga što neki neuki sujeverni ljudi čine neispravne radnje u njegovom mesdžidu, ipak, oni ne mogu doprijeti do njegovog kabura, jer se on nalazi u njegovoju kući, a ne u džamiji, i okružen je zidovima, kao što je to Ibn Kajjim opisao u stihovima u svojoj “Nuniji” u kojima kaže:

فَأَجَابَ رَبُّ الْعَالَمِينَ دُعَاءَهُ ** وَاحْاطَهُ بِثَلَاثَةِ الْجَرَانِ

“I Gospodar svjetova usliša njegovu dovu
i opasa ga sa tri zida.”

⁸⁸ Ibn Kajjim, Igasetul Lahfan, tom 1, str. 214, 215 i 217.

⁸⁹ Malik i Ahmed.

POGLAVLJE 6.4.

VELIČANJE KIPOVA I KUMIRA

Temasil je množina od arapske riječi *timsal*, a znači kip ili figura u obliku čovjeka ili neke životinje, ili nečeg drugog što ima dušu.

Nusub, arapski *ansab*, je znak ili oznaka koja pokazuje put. To je bilo kamenje kod kojeg su mušrici prinosili žrtve. Ti kumiri ili idoli su u stvari kipovi za podsjećanje koje su (mušrici) postavljali na određena mjesta kako bi oživljavali sjećanja na neke vode ili ugledne ljude.

Poslanik ﷺ je upozorio na opasnost crtanja ili slikanja živih bića (tj. svega što ima dušu), posebno istaknutih ličnosti, kao što su učenjaci, kraljevi, vođe država ili pobožni ljudi, bez obzira da li se radi o slikanju na kamenu, papiru, platnu ili se pak radi o svjetlosnim efektima koji proizvode slike u modernom vremenu, putem savremene tehnologije (kao reklame), ili da se radi o skulpturama i kipovima koje se grade i klešu u obliku ljudi i drugih živih bića.

Poslanik ﷺ je takođe zabranio kačenje takvih slika na zidove, i postavljanje kipova i idola radi sjećanja i uspomena, jer je sve to put do širka.

Prvi širk koji se desio na zemlji jeste rezultat pravljenja slika i njihovo izlaganje (vješanje):

وَذَلِكَ أَنَّهُ كَانَ فِي قَوْمٍ نَوْحَ رَجُلٌ صَلَّوْنَ، فَلَمَّا مَاتُوا حَزَنَ عَلَيْهِمْ قَوْمُهُمْ، فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ الشَّيْطَانُ أَنْ انصِبُوا إِلَى مَعَالِسِهِمُ الَّتِي كَانُوا يَجْلِسُونَ فِيهَا أَنْصَابًا، وَسُوْمَهَا بِاسْمَاهُمْ، فَفَعَلُوا وَلَمْ تَعْبُدْ هُنَّا كُلُّكُمْ وَنَسِيَ الْعِلْمُ؛ عَبَدُوا

“To su bile pobožne osobe iz Nuhovog ﷺ naroda, i kada su oni preselili, ljudi su se rastužili, i tugovali za njima. Zatim im je šeđtan predložio da postave kipove koji predstavljaju te osobe na mjestu gdje se oni skupljaju i da im daju njihova imena, što su oni i uradili. I pored toga što ih ti ljudi nisu obožavali, ipak, kada je ta

prva generacija preselila, i bio zaboravljen razlog postavljanja njihovih kipova, nadolazeće generacije ih počeše obožavati.”⁹⁰

Kada Allah posla Nuha ﷺ, kao poslanika svome narodu da ih upozori i da im zabrani širk koji je bio posljedica veličanja tih slika i kipova, oni odbiše njegov poziv i ustrajaše u njihovom obožavanju, a te slike pretvoriše u kumire (idole) koji se obožavaju mimo Allaha ﷺ. Allah ﷺ, kaže:

وَقَالُوا لَا تَدْرُنَّ إِلَهَكُمْ وَلَا تَدْرُنَّ وَدًا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوكَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا

“I govore: “Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako, ni Veeda, ni Suvaa, a ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte!” (Prijevod značenja, Nuh, 23)

To su bila imena pobožnih ljudi po kojima su napravljeni kipovi kao uspomena na njih i radi njihovog veličanja.

Pogledaj kako je uzimanje idola i kipova radi uspomene ove ljude odvelo u širk Allahu ﷺ, i inat spram poslanika. Kao rezultat toga, ovi ljudi su uništeni poplavom, i prokleti kod Allaha i stvorenja.

Sve navedeno ukazuje na opasne posljedice slikanja i pravljenja kipova i kumira. Zbog tog razloga je Poslanik ﷺ, prokleo slikare i obavijestio da će oni od svih ljudi najžešće biti kažnjeni na Sudnjem danu, i naredio je da se sve slike izbrišu (premažu). Takođe je obavijestio da meleki ne ulaze u kuću u kojoj je slika postavljena. Sve ovo zbog opasnosti koja vreba s te strane, a koja može narušiti ispravnu akidu kod muslimana.

Prvi širk koji je učinjen na zemlji je bio rezultat postavljanja slika. S toga, bilo da takve slike, ili kipovi, postoje u kući, javnom trgu, parku ili raskršćima, to je zabranjeno, jer to vodi širku i iskvarivanju akide. Nevjernici ovo danas praktikuju, jer nemaju akidu koju će čuvati. Ali, nije dozvoljeno Muslimanima da ih imitiraju i učestvuju sa njima u takvoj praksi kako bi sačuvali svoju akidu koja je izvor njihove snage i sreće. Ne može se reći da su ljudi prošli kroz ovaj period, da su spoznali tevhid i širk, tako da sa te

⁹⁰ Buharija.

strane više ne postoji opasnost, jer šejtan gleda u budućnost i generacije koje dolaze, pa ako se među njima raširi džehl (neznanje) on će to iskoristiti da ih zavede, kao što je to uradio sa Nuhovim narodom kada je pomrla njihova ulema (učenjaci), a među njima se proširio džehl; i zato što čovjek dok god je živ nije siguran da neće upasti u iskušenja. Tako Ibrahim ﷺ kaže:

وَاجْتَنَبْنِي وَبَنِيٌّ أَنْ نُعَذِّبَ الْأَصْنَامَ

"Zaštiti mene i moje sinove da ne obožavamo kipove."

Ibrahim ﷺ, se bojao za sebe smutnje u tom pogledu. Neki učenjaci su rekli: "Ko je taj ko poslije Ibrahima ﷺ, može biti siguran da će se spasiti od fitne (iskušenja)?"

POGLAVLJE 6.5.

ISMJAVA VANJE SA VJEROM I VJERSKIM SVETINJAMA

Ismijavanje sa vjerom predstavlja otpadništvo od islama i izlazak iz vjere u potpunosti. Allah Uzvišeni kaže:

وَلَئِن سَأَلْتُهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَتَعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَإِيَّاهُمْ وَرَسُولُهُ
كُنْتُمْ تَسْتَهِنُونَ ﴿١﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرُتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعْفُ عَنْ طَاغِيَةٍ
مِّنْكُمْ نُعَذِّبُ طَاغِيَةً بِإِنْهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٢﴾

"Ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: "Mi smo samo razgovarali i zabavljali se." Reci: "Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali?" "Ne ispričavajte se! Jasno je da ste nevjernici, a tvrdili ste da ste vjernici. Ako nekima od vas i oprostimo, druge ćemo kazniti zato što su krivci." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 66)

Ovaj ajet ukazuje da je ismijavanje sa Allahom kufr i da je ismijavanje sa Poslanikom kufr, i ismijavanje sa Allahovim ajetima je kufr. Onaj koji se ismijava sa jednom od ovih stvari kao da se ismijava sa svim spomenutim.

Ovi munafici (licemjeri) kojima se Allah obratio u ovim ajetima su se ismijavali sa Poslanikom ﷺ, i njegovim ashabima ﷺ. Kao rezultat toga, Allah je objavio navedene ajete. Ismijavanje sa ovo troje je međusobno povezano. Oni koji omalovažavaju tevhid (jednoću Allaha Uzvišenog), i veličaju i upućuju dove mrtvima, i kada im se naredi da se drže vjerovanja u tevhid i da ostave širk, oni te naredbe uzimaju olako, i ismijavaju se tome, kao što ih je Allah opisao rekavši:

وَإِذَا رَأَوْكَ إِنْ يَتَحَدُّونَكَ إِلَّا هُزُوا أَهْنَدَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولاً ﴿١﴾ إِنْ كَادَ
لَيُضِلُّنَا عَنْ إِلَهِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ
مَنْ أَصْلَلَ سَبِيلًا ﴿٢﴾

"Kad te vide, rugaju ti se: "Je li ovo onaj kojeg je Allah kao poslanika poslao? Umalo da nas od božanstava naših nije odvratio, ali mi im vjerni ostadosmo." A kad dožive patnju, saznat će ko je dalje s Pravog puta bio skrenuo." (Prijevod značenja, El-Furkan, 41-42)

Ismijavali su se Poslaniku ﷺ, kada im je zabranjivao da čine širk. Ovakav je slučaj sa svim paganima (mušricima), kada god su pozvani da vjeruju u jednoću Allaha, oni su se ismijavali poslanicima i opisali ih kao maloumne, zabludjele i ludake, jer su u svojim srcima veličali širk.

Slično tome, ljudi koji su kao oni (mušrici), ismijavaju se onima koji ih pozivaju da vjeruju u tevhid (obožavanje samo Allaha), jer u svojim dušama veličaju širk. Allah Uzvišeni kaže:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَنَّدَادًا سُجَّلُوْهُمْ كَحُتْ اللَّهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُ
حُبًّا لِّلَّهِ وَلَوْ بَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعَذَابِ

"Ima ljudi koji umjesto Allaha kumire prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli! Ali oni koji vjeruju, još više Allahu volet A da znaju silnici - kada kaznu dožive, oni će vidjeti da moć sva Allahu pripada i da Allah strahovito kažnjava." (Prijevod značenja, El-Bekare, 165)

Zato, onaj koji voli stvorene kao što se voli Allah – takav je mušrik. Mora postojati razlika u ljubavi u ime Allaha i voljenja nekoga zajedno (na istom stepenu) sa Allahom.

Oni koji su uzeli kaburove za idole vidimo kako se ismijavaju vjerovanju u tevhid (jednoću Allaha), i obožavanju samo Njega, a veličaju one koje su uzeli mimo Allaha ﷺ za šefa'adžije (posrednike). Tako se neki od njih zaklinju Allahom, (zakletvom koja je 'jemim gamus'), a pri tome slažu, a ne usuđuje se krivo zakleti svojim šejhom. Mnogo je sekcijski sljedbenici smatrali traženje pomoći od svojih šejhova, bilo kod njegovog kabura ili negdje drugo, korisnije nego da dovi Allahu u džamiji u vrijeme sehura (tj. u zadnjoj trećini noći-praskozorje). Oni se takođe ismijavaju i izruguju onima koji se

ne drže njihovog pravca već se pridržavaju tevhida. Grade *mešhede*, mauzoleje, turbeta koji se posjećuju. Mnogo je njih koji su prestali da idu u džamije i koji idu i prisustvuju slavlјima i festivalima njihovih redova. Zar ovo ne spada u omalovažavanje Allaha ﷺ, Njegovog Poslanika ﷺ, i Njegovih ajeta s jedne strane, a veličanje širka s druge strane? Mnogi *kuburijuni* (oni koji 'ibadete upućuju mrtvima), danas upadaju u ovo.⁹¹

Ismijavanja je dvije vrste:

Prvo: Jasno i nedvosmisleno ismijavanje, koje je opisano u gore spomenutim ajetima (Sure Tevbā, 66) po pitanju licemjera koji su rekli: "Nismo vidjeli pohlepniye, niti veće lažove, niti da se više plaše na bojnom polju od naših učenjaka (misleći na ashabe)!" Ili govor sličan tome, kao što je: "Ova vaša vjera je peta vjera," ili: "Vaša vjera je pocjepana!" Ili govor nekog od njih kada ugledaju one koji pozivaju na dobro, a odvraćaju od zla: "Evo ih ovi pobožni!" s namjerom njihova ismijavanja i omalovažavanja.

Mnogo je primjera ove vrste ismijavanja da se ne mogu ni pobrojati, a koje je mnogo gore od spomenutih komentara onih licemjera zbog kojih je Allah objavio navedene ajete.

Druga: Nejasno i dvosmisleno ismijavanje, a to je more bez obala, kao što je npr: namigivanje očima, plaženje jezikom ili aludiranje podizanjem usana, ili bilo koje izražavanje licem izražavajući nezadovoljstvo, ili odmahivanje rukom kada se Allahova Knjiga citira, ili kada se sunnet Poslanika ﷺ, navodi, ili kada se traži naređivanje na dobro i odvraćanje od zla.⁹²

Od ove vrste ismijavanja je govor: "Islam nije za dvadeseti vijek, odgovara srednjem vijeku." Ili: "To je nazadovanje i kašnjenje za civilizacijom." Riječi da je islam grub i neosjećajan u pogledu kazni (*had* i *ta'zir*). Ili govor: "Islam oduzima ženi prava dozvoljavanjem razvoda i poligamije." Ili govor: "Sudenje po ljudskim zakonima je bolje za ljude od sudske po islamu." Zatim, potvaranje onih koji pozivaju u tevhid i negiraju obožavanje

⁹¹ Medžmua'tul fetava, (15/39).

⁹² Medžmua'tu tevhid en-Nedždije, str. 409.

kaburova i turbeta da su radikalni (ekstremni) i da time žele pocjepati džemat muslimana. Ili nazivanje njih *vehabijama*, onih koji su kao peti mezheb. Ili ismijavanje sa onima koji se drže sunneta Poslanika ﷺ, govoreći: "Vjera nije puštanje dlaka", ismijavajući se onima koji puštaju bradu, ili slične izjave.

Sve navedene i slične izjave ovima uzrokuju vrijedanje vjere i njenih sljedbenika i ismijavanje sa ispravnom akidom.

La havle ve la kuvvete illa billah - Nema snage niti promjene stanja osim kod i od Allaha.

POGLAVLJE 6.6.

SUĐENJE PO ONOME ŠTO NIJE OBJAVIO ALLAH ﷺ

Od stvari vjerovanja u Allaha Uzvišenog i obožavanja Njega jeste pokoravanje Njemu u sudu, i zadovoljstvo Njegovim zakonom, i vraćanje Ku'anu i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ, kad se ljudi razidu u govoru, akidi, međuljudskim odnosima, krvi, imetku, i drugim pravnim pitanjima, jer Allah je taj koji propisuje i Njemu pripada odluka i sudstvo.

Obaveza je na vladaru i sudiji da sude po onome što je Allah objavio i propisao (tj. po Šerijatu). Takođe, obaveza je na pojedincima da u međusobnim sporovima za sudiju uzmu Allahovu Knjigu i sunnet Njegovog Poslanika ﷺ.

Vlastima i vladarima, Allah ﷺ, kaže:

* إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُؤْدُوا الْأَمْنَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا ۚ إِذَا حَكَمْتُم بَيْنَ النَّاسِ أَن تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۖ إِنَّ اللَّهَ يُعِظُّكُمْ بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣﴾

"Allah vam doista naređuje da emanete date onima kojima pripadaju, a kada među ljudima sudite - da pravedno sudite. Savjet Allahov je uistinu divan i Allah doista sve čuje i vidi!"
(Prijevod značenja, En-Nisa, 58)

A po pitanju podanika, On ﷺ, kaže:

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَئِكَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

"O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim (vladaru muslimanu i učenjacima) između vas! A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i drugi svijet! To je bolje i posljedice su ljestive!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 59)

Zatim, Allah ﷺ, je obavijestio da se ne može sastati iman i suđenje po zakonima koje nije Allah objavio i propisao. Allah Uzvišeni kaže:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزَعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الظَّلْفَغُوتِ وَقَدْ أَمْرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَرِيدُ الشَّيْطَنُ أَنْ يُضْلِلُهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٤﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أُنْزِلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنِكَ صُدُودًا ﴿٥﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَبَّتْهُمْ مُّصِيبَةً بِمَا قَدَّمْتَ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ تَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّا أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَنَنَا وَتَوْفِيقًا ﴿٦﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظَّهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِّيْغاً ﴿٧﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفِرُوا إِلَهَهُ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ آرَسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَابًا رَّحِيمًا ﴿٨﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجاً بِمَا قَضَيْتَ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٩﴾

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred Tagutom sudi, i ako im je naređeno da u njega ne vjeruju?! A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede! - I kada im se kaže: "Dodata na ono što je Allah objavio i dodite Poslaniku!" – vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću!" "A šta će tek biti kada ih pogodi nevolja zbog djela ruku njihovih, pa ti dođu zaklinjući se Allahom: "Mi smo samo htjeli da dobro i pravo učinimo!" "To su oni za koje Allah zna šta je u srcima njihovim, pa okreni se od njih i savjetuj ih, i reci im ono što će ih dirnutil" "A mi nismo nijednog poslanika poslali, osim da bi mu se pokoravalo uz Allahovo odobrenje. A da ti oni dođu kada sami sebi nasilje učine i zamole Allaha da im oprosti, pa da i Poslanik zamoli da im se oprosti, oni bi vidjeli da Allah, doista, prima pokajanje i da je milostiv!" "I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u

sporovima međusobnim tebe ne prihvate, a potom u dušama svojim tegobe ne osjete za ono što si odredio i sasvim se ne predaju!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 60-65)

Allah se obraća sa pojačanom negacijom, a zatim se i zaklinje da neće vjerovati sve dok za sudiju u sporovima svojim ne uzmu Poslanika ﷺ, i dok ne budu zadovoljni njegovom presudom i dok se potpuno ne pokore. Isto tako, presudio je kuftom, zulinoom i fiskom onim vladarima i vlastima koji ne sude prema onome što je On objavio. On ﷺ, u tom kontekstu kaže:

وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَفِرُونَ ﴿٤٤﴾

"..A oni što ne sude prema onom što je Allah objavio, oni su pravi kafiri (nevjernici)." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 44)

وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾

"..Oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio pravi su zulumčari (nasilnici)." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 45)

وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَسِيْقُونَ ﴿٤٦﴾

"..Oni koji nisu sudili prema onome što je Allah objavio - pravi su fasici (neposlušnici, grješnici)." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 47)

Dužnost je da se sudi po onome što je Allah objavio u svim oblastima ljudskog života i svim pravnim pitanjima i društvenim problemima. Od tih presuda prihvataju se samo ona mišljenja ili izjave koje su potkrijepljene Knjigom i sunnetom bez pristrasnosti nekoj pravnoj školi ili određenom imamu. Ovo mora biti u svim porama ljudskog života, a ne samo u bračnom pravu, kao što se to praktikuje u nekim muslimanskim zemljama. Islam je nedjeljiva i potpuna cjelina. Allah ﷺ, nareduje da se u vjeru uđe potpuno, pa kaže ﷺ:

يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِمْنَوْا أَذْخُلُوا فِي الْسَّلَامِ كَافَةً ﴿٢٠٨﴾

"O vjernici, uđite u islam potpuno..!" (Prijevod značenja, El-Bekare, 208)

Allah je prokleo Jevreje govoreći:

أَفَتُؤْمِنُونَ بِعَصْرِ الْكِتَبِ وَتَكُفُّرُونَ بِبَعْضٍ ﴿٤٠﴾

“..Zar vi u jedan dio Knjige vjerujete, a drugi negirate?!..”
(Prijevod značenja, El-Bekare, 85)

Sljedbenici *mezheba* i savremenih pravaca moraju mišljenja svojih imama vratiti na Kur'an i sunnet, i prihvatić sam ono što se slaže sa ova dva izvora, a da ostalo odbaciti, bez naginjanja i pristrasnosti, posebno u pitanjima akide. Poznati imami, rahimehullah, su oporučili da se tako uradi; i to je pravi *mezheb* (put) svih imama. Zato, onaj koji im bude oprečan, ne smatra se kao njihov pristalica, pa čak i da tvrdi da jeste. Čak šta više, takav je od onih za koje Allah ﷺ kaže:

أَخْذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ ﴿٤١﴾

“Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina..” (Prijevod značenja, Et-Tevba, 31)

Navedeni ajet se ne odnosi samo na kršćane, već važi za svakog koji njih oponaša. Onaj koji se ogluši o naredbu Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ, sudeći prema onome što Allah nije objavio, ili slijedeći svoje strasti i ono što on voli, takav je sa svoga vrata skinuo uče islama i imana, pa makar tvrdio da je vjernik. Allah Uzvišeni, takvim ljudima negira tvrdnju da su vjernici, koristeći glagol: يَزْعُمُونَ "tvrde" u gore spomenutom ajetu; glagol koji se obično koristi za one čija djela i ponašanje ruše njihove tvrdnje. Ovo je potvrđeno Allahovim riječima:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءامَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الظَّنَفُوتِ وَقَدْ أَمْرُوا أَنْ يَكُفُّرُوا بِهِ ﴿٤٢﴾

“Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeni tebi i u ono što je objavljeni prije tebe, kako žele da im se pred tagutom sudi, i ako im je naređeno da u njega ne vjeruju?!..” (Prijevod značenja, En-Nisa, 60)

Jer je nevjerovanje u taguta rukn (stub) tevhida, kao što se o tome govori u suri El-Bekare. Ako čovjek ne ispunji ovaj rukn, neće

se smatrati vjernikom u Allahovu jednoću, tj. muvehidom, jer je tevhid osnova imana uz koji su prihvaćena i ispravna sva dobra djela, a s druge strane, djela bez tevhida će biti neispravna i poništena. Allah ﷺ, kaže:

فَمَن يَكُفِرُ بِالظُّلْفُوتِ وَيُؤْمِنُ! بِاللَّهِ فَقَدْ أَسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا أَنْفِصَامَ هَذَا

„Onaj ko porekne taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti!..“ (Prijevod značenja, El-Bekare, 256)

Traženje presude od taguta znači vjerovati u njega.⁹³

Negiranje imana kod onoga koji ne sudi sa onim što je Allah objavio ukazuje da je primjenjivanje Allahovog zakona stvar imana, akide i 'ibadeta, putem kojeg musliman ispovjeda svoju vjeru.

Allahov zakon se ne treba primjenjivati samo zato što je to bolje za ljude i za njihovu sigurnost i zaštitu (kako Allah nebi spustio neku kaznu), već primjenjivanje njega (tj. Allahovog suda) kao načina obožavanja ('ibadeta). Neki ljudi ističu ovaj dio i ignorišu uslove akide, vjerovanja i obožavanja u primjenjivanju Božanskog zakona. Allah, hvaljen neka je On, osuđuje ove koji primjenjuju Njegov zakon iz privatnih interesa, a ne sa namjerom činjenja 'ibadeta (obožavanja) Allahu ﷺ. Allah Uzvišeni kaže:

**وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَخْكُم بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّغَرِّضُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِن يَكُن فِيهِمْ
الْحُقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿٤٧﴾**

“Kad budu pozvani Allahu i Poslaniku Njegovu da im On presudi, neki od njih odjednom leđa okrenu, samo ako znaju da je pravda na njihovoj strani, dolaze mu poslušno.” (Prijevod značenja, En-Nur, 49)

Oni ustvari samo brinu o svojim strastima, dok se okreću od svega drugog što se suprotstavlja njihovim željama, jer ne obožavaju Allaha ﷺ, tražeći presudu kod Poslanika ﷺ.

⁹³ Fethul Medžid, str. 467-468.

PROPISTI ONOGA KOJI NE SUDI PO ONOME ŠTO JE ALLAH, OBJAVIO (TJ. PO ŠERIJATU)

Allah Uzvišeni kaže:

وَمَنْ لَمْ يَتَكَبَّرْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾

"..A oni što ne sude prema onom što je Allah objavio, oni su pravi kafiri (nevjernici)." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 44)

Ovaj ajet ukazuje da je suđenje zakonom mimo Allahovog zakona kuf-nevjerstvo. Ovaj kufr može biti: **veliki kufr** koji izvodi iz vjere, ili **mali kufr** koji ne izvodi iz vjere, ovisno od stanja sudiye ili vladara. Tako da:

- Ako on vjeruje da suđenje prema Allahovom zakonu nije obavezno, ili da on može da bira, ili želi da ponizi Allahov propis, ili vjeruje da je ljudski zakon jednak ili bolji od Allahovog, ili da Allahov zakon nije odgovarajući za ovo vrijeme i period, ili time želi da zadovolji nevjernike i munafike (licemjere) – onda je takav počinio **veliki kufr** (nevjerstvo).

- Ali, ako takav vjeruje da je obaveza suditi po Allahom zakonu i zna da je određena presuda odgovarajuća za slučaj sa kojim ima posla, ali, ipak, izabere da presudi prema nečem drugom, priznajući da je učinio loše djelo, i da zasluzuje kaznu – onda je takav vladar (ili sudija) **grješnik** (nepravednik) koji je počinio **mali kufr** ili malo nevjerstvo.

- Ali, ako uloži trud i napor da dođe do ispravnog šerijatskog suda po određenom pitanju, ali ipak ne pogodi istinu – takav je učinio grešku, ali će biti nagrađen zbog svog *idžtihada* (ulaganja napora da dođe do ispravne presude), a njegova greška će biti oproštena.⁹⁴

Ovo se odnosi na slučajeve koji se tiču pojedinca, ali kod suđenja u slučajevima koji se tiču naroda drugačiji je propis. Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže:

⁹⁴ Tahavijjska akida, str. 363-364.

“Ako je vladar vjernik, ali, ipak, vlada neuko bez znanja, završiće u džehennemskoj vatri. Ali, ako je svjestan Božanskog zakona, pa ipak vlada nečim drugim mimo istine koje je svjestan, takav pripada stanovnicima džehennemske vatre. Ako sudi nepravedno i bez znanja, takav je još zasluzniji vatre. Ovo u slučaju presuda vezanih za pojedinca, ali, ako sudi u slučajevima koji se tiču naroda, i mijenja istinu u laž, i laž u istinu, sunnet u *bida'at* (novotariju), ili *bida'at* u sunnet, i dobro u zlo i zlo u dobro, i bude oprečan naredbama Allaha i Njegovog Poslanika i naređuje ono što su Allaha i Njegov Poslanik zabranili – onda je ovo drugačija vrsta sudjenja od Allahovog, Gospodara svjetova, Boga Poslanika, Vlasnika Sudnjeg dana, Onoga kome pripada sva zahvala na početku i na kraju.”⁹⁵

Allah ﷺ, kaže:

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَيْهَا إِخْرَاجًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهُهُ لَهُ الْحُكْمُ

وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٣﴾

“I ne moli, pored Allaha, drugog boga! Nema boga osim Njega! Sve će, osim Njegovog lica propasti! On će suditi i Njemu ćete se povratiti!” (Prijevod značenja, El-Kasas, 88)

Allah ﷺ, kaže:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ يُظَهِّرُهُ عَلَى الْأَنْتِينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

“On je poslao Poslanika Svoga s Uputom i vjerom Istine da bi je uzdigao iznad svih vjera. A Allah je dovoljan Svjedok!” (Prijevod značenja, El-Feth, 28)

Šejhul-islam, Ibn Tejmijje, je rekao:

“Nema sumnje da je onaj koji ne vjeruje u obaveznost sudjenja (vladanja) onim što je Allah poslao Svome Poslaniku nevjernik. Pa tako, onaj koji smatra dozvoljenim (ohalali) da sudi među ljudima sa

⁹⁵ Medžmu'a'tul fetava, str.388.

onim što on smatra pravdom, mimo onoga što je Allah objavio – takav je takođe nevjernik. Nema nijednog ummeta koji ne nalaže pravedno sudenje, ali je pravda, prema njihovoj vjeri, ono što njihovi vladari i zapovjednici smatraju da je pravda. Čak što više, mnogo je onih koji tvrde da su muslimani a sude prema svome običaju, koji nije objava od Allaha, kao što je to praksa beduina u pustinji i udaljenim mjestima, koji slijede svoje pretke. Njih su predvodili emiri (vode) kojima su se pokoravali. Oni vjeruju da im se tim običajima mora suditi, mimo Kur'ana i sunneta – i ovakvo vjerovanje je kufr. Mnogo je ljudi koji prihvate islam, ali ne sude prema onome što je Allah objavio već prema postojećim običajima koje su naredili njihovi velikani kojima se pokoravaju. Ako se ovi upoznaju sa propisom da nije dozvoljeno suditi, osim po onome što je Allah objavio, pa se ne budu toga pridržavali, već budu i dalje smatrali dozvoljenim sudenje po onome što Allah nije objavio, takvi se smatraju kafirima.”⁹⁶

Šejh, Muhammed ibn Ibrahim, Allah mu se smilovao, kaže:

“Što se tiče onoga što je opisano kao mali kufr ('kufr dune kufr'), to se odnosi na onoga koji ode kod nekog da mu presudi u nekoj stvari, ali ne po onome što je objavio Allah ﷺ, s tim da vjeruje da je pogriješio i da je jedino Allahov sud (propis) istina i ispravan. Oko ovog i njemu sličnih postoji dilema. A što se tiče onih koji su Allahov zakon u potpunosti zamijenili ljudskim zakonima i tome se pokoravaju – ovo uzrokuje nevjerstvo, pa čak i da takvi tvrde da su počinili grešku i da je Allahov sud pravedniji - to se smatra kufrom (nevjerstvom) koje ih izvodi iz vjere.”⁹⁷

Šejh, Muhammed ibn Ibrahim, rahimahullah, ovdje pravi razliku između presude u pojedinačnim slučajevima koji se ne ponavljaju i između opštег sudstva u kojem je kompletno sudstvo ili većina propisa zamijenjeno ljudskim zakonima. On potvrđuje da takvo nevjerstvo izvodi iz vjere. Ovo zato što onaj koji u potpunosti odbaci šerijat islama iz sudstva i zamijeni ga sa ljudskim zakonom, to

⁹⁶ Minhadžus-sunne. Prevedena na naš jezik i štampana u dva toma u izdanju IK. Es-Sunne, pod nazivom "Poslanička metodologija". Op. red.

⁹⁷ Fetva šejha Muhammeda ibn Ibrahima Alu šejha - muftije Saudijske Arapije.

biva dokazom da on smatra i vjeruje da je ljudski zakon korisniji i bolji od Šerijata, što je bez sumnje veliki kufr koji uzrokuje izlazak iz vjere i koji negira tevhid (Allahovu jednoću).

POGLAVLJE 6.7.

TVRDNJA DA NEKO POSJEDUJE PRAVO NA DONOŠENJE ŠERIJATSKIH PROPISA U POGLEDU OHALALJVANJA I OHARMLJIVANJA

Propisivanje zakona za Allahove robeve koje će oni slijediti u njihovim 'ibadetima, trgovini, rješavanju sporova, parničenju, i u njihovim ostalim stvarima jeste isključivo pravo Allah-a, Uzvišenog, Gospodara ljudi, i Stvoritelja stvorenja. Allah ﷺ kaže:

﴿أَلَا لِهِ الْحَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

"..Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svih svjetova!" (Prijevod značenja, El-'Araf, 54)

On zna šta Njegovim robovima koristi, i to im je propisao. Njegovo pravo kao Gospodara je da im to propiše. Njihova je obaveza, sa stanovišta ubudijeta-robovanja, da to prihvate, a sve to je u njihovom interesu. Allah Uzvišeni kaže:

﴿فَإِنْ تَنْزَعُمْ فِي شَيْءٍ فَرْدُوْهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾

﴿ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

"..Ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i drugi svijet! To je bolje i posljedice su ljestive!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 59)

I On takođe kaže:

﴿وَمَا آخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ﴾

"A u čemu god se vi razišli, presuda za to u Allaha je! To vam je Allah, moj Gospodar.." (Prijevod značenja, Eš-Šura, 10)

Allah, hvaljen neka je On, zabranjuje da Njegovi robovi prihvate drugog zakonodavca mimo Njega. On ﷺ, u tom kontekstu kaže:

﴿أَمْ لَهُمْ شَرَكَةٌ أَثْمَّا شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذِنْ بِهِ اللَّهُ﴾

"Zar oni da imaju bogove koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio?.." (Prijevod značenja, Eš-Šura, 21)

Zato, onaj koji prihvati zakon mimo Allahovog – pripisao je Allahu ortaka (tj. počinio je širk).

Bilo koji 'ibadet koji nije propisan od strane Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ, jeste novotarija, a svaka novotarija je zabluda. Poslanik ﷺ, kaže:

وَمَنْ أَحْدَثَ فِي أُمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ

"Onaj koji uvede u našu vjeru nešto novo - to mu se odbija!."⁹⁸

U drugoj verziji on kaže:

وَمَنْ عَمَلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أُمْرِنَا فَهُوَ رَدٌّ

"Onaj koji uradi djelo ('ibadet) na kojem nije ova naša vjera - to mu se odbija!."⁹⁹

Dočim, bilo koji propis koji nije propisan od strane Allaha, niti Njegovog Poslanika ﷺ, u politici, ili prilikom suđenja u sporovima među ljudima, smatra se tagutskim zakonom i džahilijetskim-paganskim zakonom. Allah ﷺ, kaže:

أَفَحُكْمُ الْجَهَلِيَّةِ يَعْلَمُونَ ۚ وَمَنْ أَحَسَنَ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقَنُونَ ﴿١٦﴾

"Zar oni da traže da im se kao u džahilijetsko-pagansko doba sudi? A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji čvrsto vjeruje?" (El-Ma'ide, 50)

Pravo ohalaljivanja i oharamljivanja, takođe, pripada isključivo Allahu ﷺ, i nikome nije dozvoljeno da se u tome izjednači sa Allahom ﷺ, pripisujući mu na taj način sudruga. Allah ﷺ, kaže:

وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكُرِ أَسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ ۗ وَإِنَّ الْشَّيْطَانَ لَيُوَحِّدُ إِلَيْهِ

أَولَيَأْتِيهِمْ لِيُجَنِّدُ لَوْكُمْ ۗ وَإِنَّ أَطْعَمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَشَرِّكُونَ ﴿١٧﴾

⁹⁸ Buharija i Muslim.

⁹⁹ Muslim.

"Ne jedite ono pri čijem klanju nije spomenuto Allahovo ime; to je, uistinu, grijeh! A šejtani navode štićenike svoje da se s vama raspravljaju, pa ako biste im se pokorili - i vi biste, sigurno, mušrici postali." (Prijevod značenja, El-En'am, 121)

Zato, Allah Uzvišeni, je pokoravanje šejtanu i njegovim sljedbenicima po pitanju ohalaljivanja onoga što je Allah oharamio okarakterisao kao širk.

Isto tako, ko god se pokorava učenjacima i vodama u oharamljinju onoga što je Allah ohalalio, ili ohalaljivanju onoga što je On oharamio - takav se smatra kao onaj koji ih je uzeo za Gospodare mimo Allaha ﷺ. Allah Uzvišeni kaže:

أَخْنَدُوا أَحْبَارَهُمْ وَرَهِبَتْهُمْ أَرْبَابًا مَنْ ذُوْنِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ أَبْنَى مَرْيَمَ وَمَا أَمْرُوا
إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦﴾

"Oni, pored Allah-a, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu 'ibadet čine - nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 31)

Tirmizi i drugi bilježe da je Poslanik ﷺ, citirao spomenuti ajet Adiju Ibn Hatimu et-Taiu ﷺ (koji je prije primanja Islama bio Kršćanin), koji kaže: "O Allahov Poslaniče, mi njih nismo obožavali!" – Poslanik ﷺ, mu reče:

أَلَيْسَ يُحلُّونَ لَكُمْ مَا حَرَمَ اللَّهُ فَتُحْلِّوْنَهُ، وَيُحْرِمُونَ مَا أَحْلَلَ اللَّهُ فَتُحْرِمُونَهُ؟ قَالَ: بَلَى، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (فَتَلَكَ عَبَادُهُمْ)

"Zar vam oni nisu ohalaljivali ono što je Allah oharamio i vi ste to prihvatali kao halal, i oharamljaljivali ono što je Allah ohalalio i vi ste to smatrali haramom? – On reče: "Da!" Poslanik ﷺ, reče: "To je obožavanje njih!"¹⁰⁰

S toga je pokoravanje kršćana njihovim učenjacima, po pitanju oharamljinju i ohalaljivanja, okarakterisano kao obožavanje njih i veliki širk, koji negira tevhid, a tevhid je ustvari

¹⁰⁰ Tirmizi, Ibn Džerir i drugi.

značenje šehadeta 'La ilah illAllah Muhammedun resulullah'¹⁰¹. Jedno od značenja ova dva šehadeta jeste i to da je oharamljivanje i ohalajivanje isključivo pravo Allaha Uzvišenog.

Ako pokoravanje učenjacima i pobožnjacima u pitanjima harama i halala, a koji se suprotstavljuju onome što je Allah ﷺ, propisao, smatra širkom; i pored toga što su učenjaci i pobožnjaci religiozni ljudi čija greška se može oprostiti ako su napravljene nakon njihovog *idžtihada* (ulaganja truda da nađu ispravno šerijatsko rješenje) i oni će biti za to nagrađeni - ako pokoravanje takvim ljudima uzrokuje veliki širk, pa šta je onda sa onima koji se u potpunosti pokoravaju ljudskim zakonima koje su izmislili nevjernici bezbožnici, koje su proturili u muslimanske zemlje i njima sude među muslimanima? - Oni su gori od prethodnih. La havle ve la kuvvete illa billah. Ovako postupaju kafiri. Uzeli su nevjernike kao božanstva mimo Allaha koji im propisuju zakone i ohalajuju ono što je haram, i ljudima sude po tim zakonima.

¹⁰¹ Fethul Medžid, str. 107.

POGLAVLJE 6.8.

PRIDRUŽIVANJE ATEISTIČKIM STRANKAMA I IDEJAMA KAO I DRUGIM DŽAHILIJETSKIM PRAVCIMA I STRANKAMA

1. PRIDRUŽIVANJE ATEISTIČKIM STRANKAMA I GRUPAMA

Kao što su komunisti, socijalisti, demokrati, i druge nevjerničke ideje i stranke, u osnovi predstavlja otpadništvo od vjere islama. Ako član takve grupe tvrdi da je musliman, onda će on, pridružujući se njima, počiniti veliki nifik (licemjerstvo). Munafici u javnosti tvrde da su muslimani, dok su u svojim srcima nevjernici, kao što ih Allah ﷺ, opisuje:

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا إِنَّا مَنَّا بِهِنَّ
وَإِذَا خَلَوْا إِلَيْ شَيْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا تَخْنُونَ

﴿مُسْتَهْزِئُونَ﴾

"Kada susretu one koji vjeruju, oni govore: "Vjerujemo!", a čim ostanu nasamo sa šeđtanima svojim, govore: "Mi smo s vama. Mi se samo izrugujemo." (Prijevod značenja, El-Bekare, 14)

Takvi su munafici varalice, oni imaju dva lica - jedno lice koje pokazuju vjernicima, a drugo lice koje pokazuju svojoj braći bezbožnicima (mulhidima). Oni takođe imaju dva jezika, jedan za muslimane, i drugi koji otkriva njihove tajne, a kojim se obraćaju nevjernicima. U tom kontekstu Allah ﷺ kaže:

الَّذِينَ يَرْبَصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنْ أَنَّهُ قَالُوا أَلَّمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَّمْ نَسْتَخُوذِ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعَكُمْ مِّنْ أَلْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا
﴿بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا﴾

"One koji iščekuju šta će biti s vama. Pa ako vam Allah daruje pobjedu, oni reknu: "Zar nismo bili uz vas", a ako sreća posluži nevjernike, onda govore njima: "Zar vas nismo mogli pobijediti, i zar vas nismo odbranili od vjernika?" Na Sudnjem danu Allah će vam svima presuditi! A Allah neće dati priliku nevjernicima da unište vjernike." (Prijevod značenja, En-Nisa, 141)

Oni se okreću od Kur'ana i sunneta ismijavajući njihove sljedbenike, i oni odbijaju da se pokore propisima objave, oslanjajući se na znanje kojeg posjeduju, koje im samo povećava zlo i oholost. Vidjet ćes da se oni uvijek ismijavaju onima koji se čvrsto drže objave. Allah ﷺ, kaže:

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا إِلَيْهِمْ حَلُونَا إِلَى شَيْطَانِنَا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَخْنُونَ

مُسْتَبْرِزُونَ

"Kada susretnu one koji vjeruju, oni govore: "Vjerujemo!", a čim ostanu nasamo sa šeđtanima svojim, govore: "Mi smo s vama. Mi se samo izrugujemo." (Prijevod značenja, El-Bekare, 14)

I Allah ﷺ, kaže:

اللَّهُ يَسْتَبْرِزُ إِيمَانَهُمْ وَيَمْدُدُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

"Allah se njima Izrujuje i ostavlja ih da u svom nevjerovanju lutaju." (Prijevod značenja, El-Bekare, 15)

Allah nareduje robovima da se drže vjernika, pa kaže ﷺ:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

"O vjernici, boj te se Allaha i budite s onima koji su iskreni." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 119)

Ovi bezbožnički pravci i stranke predstavljaju propast, jer su zasnovane na laži.

Komunizam negira postojanje Stvoritelja, hvaljen neka je On, i bori se protiv svih nebeskih vjera. Onaj koji se zadovolji da živi bez vjere i akide i da negira čvrste činjenice (tj. osnovne stvari) u koje je ubijedjen čovjekov razum, takav nema razuma.

Demokratija i kapitalizam se oslanjaju na (tj. priznaju samo) materiju i imetak, koji nema svrhe ako se na ovom svijetu ne usmjerava i ne troši po vjerskim osnovama. Tako nešto važi samo u životinjskom svijetu (tj. tako žive životinje, a ne ljudi).

Glavni cilj kapitalizma je gomilanje bogatstva, bez obzira kako, je li halal ili haram, bez imalo milosti i sažaljenja prema siromašnim i

potrebnim. Njihova ekonomija je zasnovana na kamati koja predstavlja rat Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ. Kamata predstavlja uništenje država i pojedinca, i ispijanje krvi narodima i siromasima.

Nema razumne osobe koja ima trun imana, koja će biti zadovoljna da živi u ovakvim sistemima i da njime vlada ovakva stranka, bez pameti i vjere, niti ispravnog pravca i cilja u svom životu. Ovi pravci su počeli da se probijaju i ovladavaju muslimanskim zemljama kada je u većini njih ponestalo vjerodostojnjog islama.

2. SLIJEĐENJE DŽAHILIJETSKIH STRANKI I NACIONALIZAM

Takođe predstavljaju kufr i otpadništvo od vjere islama, jer islam odbija nacionalizam, plemensku i džahilijetsku pristrasnost, i druge partije neznanja. Allah ﷺ, kaže:

يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًاٰ وَقَبَائِيلَٰ لِتَعَارَفُواٰ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْدِيمُكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ
“O ljudi, Mi smo vas od muškarca i žene stvorili i plemenima i narodima vas učinili da biste se upoznali. Najugledniji od vas kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji; Allahu, uistinu sve zna i nije Mu skriveno ništa.” (Prijevod značenja, El-Hudžurat, 13)

Poslanik ﷺ, kaže:

ليس من دعا إلى عصبية، وليس مننا من قاتل على عصبية، وليس مننا من غضب لعصبية

“Onaj koji propagira nacionalizam nije od nas, niti je onaj koji se bori u ime nacionalizma, niti onaj koji se ljuti (srdi) zbog nacionalizma.”¹⁰²

On ﷺ, takođe kaže:

إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عَيْنَيَةَ الْجَاهْلِيَّةِ، وَفَخَرَّهَا بِالْأَبَاءِ، إِنَّمَا هُوَ مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ أَوْ فَاجِرٌ شَقِيٌّ، النَّاسُ بْنُو آدَمْ، وَآدَمْ خَلْقٌ مِّنْ تَرَابٍ، وَلَا فَضْلٌ لِّعَرَبٍ عَلَى عَجَمٍ إِلَّا بِالْتَّقْوَىٰ

¹⁰² Muslim.

"Allah je od vas odstranio džahilijsku pristrasnost, i hvalisanje očevima (tj. porijeklom). Ljudi su: ili pobožni vjernici, ili nesretni razvratnici. Ljudi su sinovi Adema, a Adem je stvoren od zemlje. Nema prednost Arap nad ne-arapom, osim po bogobojaznosti."¹⁰³

Zatim, ove stranke razjedinjuju muslimane, dok im Allah ﷺ, nareduje da se ujedine i pomažu jedni drugima u dobrim djelima i bogobojaznosti, a zabranjuje im podjele i razjedinjavanje. On ﷺ, kaže:

وَأَعْصَمُوا بَحْلَلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرُّقُوا وَإِذْكُرُوا بِنَعْمَتِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً
فَالَّذِي بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْرَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَدَكُمْ
مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّدَوُنَ ﴿١٥﴾

"Svi se čvrsto držite za Allahovo uže i ne razjedinjujte se! I sjetite se blagodati Allahove prema vama, kada ste bili neprijatelji, pa je On sakupio srca vaša i postali ste, Njegovom milošću, braća! I bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On od nje spasio! Tako vam Allah objašnjava znamenja Svoja da biste na Pravome putu bili!" (Prijevod značenja, Ali-Imran, 103)

Allah, hvaljen neka je On, želi od nas da budemo u jednoj stranci, a to je Allahova stranka spašenih.

Nakon što je Evropa vojno, politički i kulturno zaratila protiv islamskih zemalja, u njima je oživio nacionalizam. Povodeći se za tim evropskim uticajima, (pozivači) svaki od njih, poziva u plemensku pristrasnost i lokalni nacionalizam, nakon što je islam bio umrtvio te džahilijske običaje. Oni oživješe uspomene i istorijska obilježja koja su bila prisutna u tim zemljama u periodu prije islama, a koji se u islamu naziva kao *period džahiljeta* (neznaboštva). - Allah ﷺ, je iz svoje blagodati izveo ljude iz tog džahilijeta i podstiče ih da se na tome zahvaljuju, a ovi to oživljavaju. Prirodno je za vjernika da se ne podsjeća i da ne spominje stvari koje se vežu za džahiljet, bez obzira je li to iz davne ili bliske prošlosti, a ako i spomene taj period, to biva sa mržnjom, odvratnošću i bolom u srcu. Spominjanje i veličanje

¹⁰³ Tirmizi i drugi.

džahilijeta je kao spominjanje zatvora čiji se zatvorenici muče. Da li će se osoba koja se oporavlja nakon dugotrajne bolesti, sjećati tih dana, osim sa gorčinom i bolom u srcu?

Obaveza je ukazati da ove stranke predstavljaju kaznu koju je Allah ﷺ, poslao na one koji se okreću od Njegovog šerijata i niječu Njegovu vjeru. Allah ﷺ, kaže:

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِ كُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ
يَلْهِسِكُمْ شَيْئًا وَيُنْدِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسًا بَعْضٌ ﴿١٠﴾

"Reci: "On je kadar poslati protiv vas kaznu iznad vaših glava ili ispod vaših nogu ili vas u stranke podijeliti i učiniti da silu jedni drugih iskusite. Pogledaj samo kako Mi potanko iznosimo dokaze da bi se oni urazumili!" (Prijevod značenja, El-En'am, 65)

I Njegov Poslanik ﷺ, kaže:

وَمَا لَمْ تَحْكُمْ أَنْتُمْ بِكُتُبِ اللَّهِ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ بِأَنَّهُمْ بِيَنْهِمْ

"I ako njihovi imami ne budu sudili po Allahovoj Knjizi - Allah će među njih poslati nesreću."¹⁰⁴

Pristrasnost tim strankama uzrokuje odbijanje istine koja je kod drugih, kao što su Jevreji odbili istinu, kako ih je Allah ﷺ, opisao:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ إِنَّمَا آتَنَا نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَالْأُولَاءِ نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا
وَرَآءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ ﴿١٠﴾

"A kada im se kaže: "Vjerujte u ono što Allah objavljuje!", oni odgovaraju: "Mi vjerujemo samo u ono što je nama objavljeno", i neće da vjeruju u ono što se objavljuje poslije, a to je Istina, koja potvrđuje da je istinito i ono što oni imaju.." (Prijevod značenja, El-Bekare, 91)

Isti je slučaj sa džahilima koji su odbili istinu koja im je donešena od strane Allahovog Poslanika ﷺ, zbog njihove

¹⁰⁴ Ibn Madže.

pristrasnosti i slijepog slijedenja svojih predaka. Kao što Allah ﷺ kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَتَيْعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَالْأُولُوا الْأَلْفَىٰ عَلَيْهِ أَبَاءُنَا أَوْلَوْكَانَ
ءَابَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ

"A kada im se kaže: "Slijedite ono što je Allah objavio!" - oni odgovaraju: "Ne, nego ćemo slijediti ono na čemu smo naše pretke zatekli." "Zar i onda kada im preci nisu ništa shvaćali, niti su na Pravom putu bili?" (Prijevod značenja, El-Bekare, 170)

Kolovođe ovih stranki i pokreta žele islam, kojeg je Allah ﷺ čovječanstvu poslao, zamjeniti ovim idejama i pravcima.

POGLAVLJE 6.9.

MATERIJALISTIČKI NAČIN POIMANJA ŽIVOTA

Dvije su teorije života, jedna materijalistička, a druga istinita, i obije imaju svoj efekat.

1. MATERIJALISTIČKA TEORIJA

Pod ovim se podrazumijeva da čovjekova energija i razmišljanje budu usmjereni na pribavljanje ovdunjalučkih užitaka i da sva njegova djela budu ka tome usmjerena, te da uopšte ne razmišlja o svom završetku, niti da se priprema za onaj svijet. Ova teorija čovjeka udaljava od shvatanja da je Allah ﷺ, ovaj svijet učinio njivom gdje će čovjek sijati ono što će mu koristiti na ahiretu, i da je dunjaluk kuća gdje se čine djela, a svijet koji dolazi (ahiret), je svijet isplate (nagrade za ono što je radio).

Zato, ko god iskoristi svoj život u činjenju dobrih djela, on će prosperirati na oba svijeta, dok onaj koji zanemari ovaj svijet, izgubiti će i budući. Allah ﷺ, kaže:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ حَسْرٌ أَطْمَأْنَ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتنَةٌ أَنْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَيْرٌ الْدُّنْيَا وَالآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

"Ima svijeta koji Allahu robuje kolebljivo, na ivici: ako ga zadesi dobro, smiri se, a ako ga zadesi Iskušenje, vrati se svom nevjerovanju, pa tako izgubi i onaj svijet. To je, uistinu, očiti gubitak." (Prijevod značenja, El-Hadždž, 11)

Allah nije stvorio ovaj svijet iz zabave, naprotiv, On ga je stvorio s velikom mudrošću. Allah Uzvišeni kaže:

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوْكُمْ أَيْمَكُمْ أَحَسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْغَنِيُّ الْغَافُورُ

"Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao ko će od vas bolje postupati; On je Silni, Onaj Koji prašta." (Prijevod značenja, El-Mulk, 2)

I On kaže:

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً هُنَّا لِنَبْتُو هُمْ أَحَسَنُ عَمَالٌ ﴿١﴾

"Sve što je na Zemlji Mi smo kao ukras njoj stvorili da iskušamo ljudе ko će se od njih lјepše vladati." (Prijevod značenja, El-Kehf, 7)

Allah Uzvišeni je na ovome svijetu stvorio zadovoljstva koja se lako pribavljuju, i prividne ljepote: bogatstva, djecu, moć autoriteta, i druge radosti koje jedino Allah zna. Većina ljudi teže da pridobiju samo takva zadovoljstva i uživaju u njima bez razmišljanja o njihovoj svrhi, i preokupiraju sebe u pribavljanju njih, dok su nemarni prema svijetu koji dolazi. Čak šta više, oni negiraju postojanje drugog života, kao što Allah Uzvišeni kaže:

وَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَا تُنَا الْدُنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢﴾

"I rekli bi: 'Nema života osim na ovom svijetu i mi nećemo biti ozivljeni!'" (Prijevod značenja, El-En'am, 29)

إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَا تُنَا الْدُنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣﴾

"Postoji samo život na ovom svijetu, mi živimo i umiremo, a ozivljeni nećemo biti." (Prijevod značenja, El-Mu'minun, 37)

Allah Uzvišeni prijeti onima koji ovako vjeruju govoreći:

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَأَطْمَانُهُمْ هُنَّا وَالَّذِينَ هُمْ

عَنْ أَيَّتِنَا غَافِلُونَ ﴿٤﴾ أُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ الْنَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥﴾

"Onima koji ne očekuju da će pred Nas stati i koji su zadovoljni dunjalučkim životom, koji su u njemu smireni, i onima koji su prema dokazima našim ravnodušni. Prebivalište njihovo bit će džehennem, zbog onoga što su radili." (Prijevod značenja, Junus, 7-8)

I On ﷺ, takođe kaže:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَرِبَّتْهَا نُوفٌ إِلَيْهِمْ أَعْمَلُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُخْسِنُونَ
 ﴿٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبْطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَنَطَلَ مَا
 كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove - Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na zemlji radili i bit će uzaludno sve što su učinili." (Prijevod značenja, Hud, 15-16)

Ova prijetnja je upućena ovima koji imaju ovakvo vjerovanje, bilo da oni čine dobra djela (djela ahireta) kako bi profitirali na ovome svijetu, kao što to rade munafici, ili nevjernici koji ne vjeruju niti u proživljenje, niti u polaganje računa, kao što su džahili i oni koji slijede destruktivne ideje kao što su kapitalizam, komunizam, i ateistički sekularizam. Njihov pogled na ovaj svijet se svodi na životinjsko poimanje, čak su i na nižem stepenu od životinja, jer oni ne koriste svoj razum, troše svoju energiju i gube svoje vrijeme za ostvarivanje stvari koje neće ostati njima, niti će živjeti dovoljno dugo da u njima uživaju. Oni ne rade za svoju neizbjegnu sudbinu koja ih očekuje. Životinje nemaju budući život za koji bi radile, niti imaju razum kojim bi razmišljale, za razliku od ovih (ljudi). Zato ih je Allah Uzvišeni opisao rekavši:

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ
 سَيِّلًا

"Misliš li ti da većina njih hoće da čuje ili da nastoji shvatiti? Kao stoka su oni, čak su još dalje s Puta pravog skrenuli." (Prijevod značenja, El-Furkan, 44)

Allah ﷺ je sljedbenike ove teorije, koji misle samo na uživanje na ovome svijetu, opisao kao neznalice. On ﷺ kaže:

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾ يَعْلَمُونَ
 ظَاهِرًا مِنْ أَحْيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ

"Obećanje je Allahovo, a Allah će obećanje svoje ispuniti, ali većina ljudi ne zna, oni znaju samo spoljašnju stranu života na ovom svijetu, a prema onom svijetu su ravnodušni." (Prijevod značenja, Er-Rum, 6-7)

Iako su ti ljudi stručnjaci u industriji i proizvodnji raznih tehničkih stvari, ipak su džahili-neuki i ne zasluzuju da budu opisani kao "učeni", jer njihovo znanje je ograničeno samo na vanjštinu ovoga svijeta. Ovo znanje je manjkavo i takvi ljudi ne zasluzuju plemeniti naziv "učeni." Naziv "učeni" (tj. ulema, znalci) se daje samo onima koji su spoznali Allaha i Njega se boje, kao što Allah ﷺ kaže:

إِنَّمَا تَخْشَىُ اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿١٢﴾

"A Allaha se boje od robova Njegovih učeni.." (Prijevod značenja, Fatir, 28)

Primjer za materijaliste (pripadnike materijalističke ideje), jeste ono što Allah spominje o Karunu, i blagu koje mu je On dao. Allah ﷺ kaže:

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِيَّتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَلِيقُتْ لَهَا مِثْلَ مَا أُوتِقَ قَرُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍ عَظِيمٍ ﴿٦٣﴾

"I izide on pred narod svoj u svom sjaju. "Ah, da je i nama ono što je dato Karunu!", govorili su oni koji su čeznuli za životom na ovom svijetu, "on, uistinu, ima veliki udio u ovom svijetu!" (Prijevod značenja, El-Kasas, 79)

Shodno materijalističkom poimanju života ljudi su mu zavidjeli, i voljeli su da oni imaju njegovo blago, i govorili kako mu je dato veliko dobro i kako je zaista srećan. Ovakav je slučaj nevjerničkih zemalja u današnje vrijeme, koji uživaju u tehnološkom, industrijskom i ekonomskom progresu. Muslimani sa slabim imanom, dive se njima, ne gledajući u nevjerstva i razvrat tih ljudi i loš završetak koji ih očekuje, ako presele na tome. Ovo materijalističko razmišljanje ih podstiče da se dive nevjernicima i da ih poštuju i veličaju do tačke oponašanja njihovih postupaka i loših navika. Međutim, ne oponašaju ih u čestitosti, pripremanju snage i

vojske, te napretka i izuma na polju nauke i tehnike. A Uzvišeni kaže:

وَاعِدُوا لَهُم مَا آسْتَطَعْتُم مِّنْ قُوَّةٍ ﴿٦﴾

"I protiv njih pripremite koliko god možete snage i konja za boj.." (Prijevod značenja, El-Enfal, 60)

2. ISPRAVNA TEORIJA O OVOME SVIJETU

To je da čovjek treba smatrati imetak, snagu i vlast, samo kao sredstva do činjenja dobrih djela za život koji predstoji (ahiret). Ustvari, ovaj svijet se ne osuđuje (kudi) sam po sebi, već pohvalu ili pokudu treba uputiti na djelovanje robova. Ovaj svijet je samo most koji vodi do budućeg svijeta i izvor opskrbe do dženneta. Najljepše radosti koje će džennetlije dobiti jesu plodovi onoga što se posadi na ovome svijetu. Ovaj svijet je kuća džihada, namaza, posta, i udjeljivanja u ime Allaha, i polje utrkivanja u dobrim djelima. Allah Uzvišeni će reći stanovnicima dženneta:

كُلُوا وَأَشْرِبُوا هَيْئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَامِ الْحَالِيةِ ﴿٢٤﴾

"Jedite i pijte radosni, za ono što ste u danima minulim zaradili!" (Prijevod značenja, El-Hakka, 24)

POGLAVLJE 6.10.

RUKJE, HAMAJLIJE I TALISMANI

1. RUKJE (ODUČAVANJE)

Rukja, izraz je množina od *rukjetun*. To je traženje zaštite posredstvom *rukje* (odučavanja) od bolesti, kao što je: vrućica, epilepsija i drugo. Nazivaju ih još i *aizam*.

Rukje je dvije vrste:

Prva vrsta: Ona u kojoj nema širka; tj. učenje Kur'anskih ajeta ili traženje zaštite učenjem Allahovih imena i svojstva na arapskom jeziku i razumljivim značenjem, osobi koja je bolesna. Ova vrsta *rukje* je dozvoljena, jer je Poslanik ﷺ, to koristio i dozvolio.

Auf Ibn Malik kaže: "Koristili smo *rukje* u vrijeme džahilijeta, pa smo upitali Allahovog Poslanika šta on misli o tome, a on reče:

اعرِضوا علَيْ رُقَاكُمْ، لَا بَاسَ بِالرَّقْبَى مَا لَمْ تَكُنْ شَرَكًا

"Pokažite mi sadržinu vaše rukje! Nema štete u njoj ako ne sadrži širk."¹⁰⁵

Učenjak, Es-Sujuti, kaže:

"Učenjaci su se složili oko dozvoljenosti *rukje* (tj. postoji *idžma'* uleme), ako ispuní tri uslova:

1. Da bude putem govora Allaha ﷺ, ili putem Njegovih imena i svojstva.
2. Da bude na arapskom jeziku i razumljivog značenja.
3. Da onaj kome se uči rukja, mora vjerovati da rukja ne koristi sama od sebe, već to biva Allahovom odredbom (dozvolom)."¹⁰⁶

Rukja se izvodi tako što se uči i puše na bolesnika ili se uči na vodu kojom se bolesnik napoji. Prenosi se od Sabita Ibn Kajsa ﷺ, da

¹⁰⁵ Muslim.

¹⁰⁶ Fethul Medžid str. 145.

je Poslanik ﷺ, uzeo prašinu iz Buthana i stavio je u lonac, zatim je usuo u njega vodu puhajući u nju, a potom je prosuo po sebi.¹⁰⁷

Druga: Ona koja sadrži širk; tj. rukja preko koje se traži pomoć od nekog drugog mimo Allaha ﷺ, kao što je dova drugome mimo Allaha, traženje zaštite od njega, ili traženje pomoći od njega. Takve rukje sadrže imena džinna, meleka, poslanika, ili dobrih ljudi. Ovakvim dovama se dovi drugima mimo Allaha (tj. dozivaju se), i zato predstavljaju veliki širk. Ili je na drugom jeziku mimo arapskog, ili sadrži riječi nejasnog značenja i bojati se da u sebi sadrži kufr i širk, a da se i ne zna za to. Ova vrsta rukje je zabranjena.

2. HAMAJLIJE I TALISMANI (TEMIME)

Temaim je množina od riječi *temime*. To je ono što se vješa oko vrata djece kako bi ih zaštitili od uroka. Nose ih i odrasli, muškarci i žene, da ih čuva od zla.

Mogu se podijeliti na dvije vrste:

Prva vrsta temima (hamajlja): Ispisivanje ajeta iz Kur'ana, ili nekih Allahovih imena i svojstva, i nosi se oko vrata radi izlječenja.
- Kod ove vrste hamajlja, učenjaci se razilaze po pitanju propisa:

- (Prvi stav:) Neki učenjaci vjeruju u dozvoljenost nošenja njih. To je stav Abdullahe Ibn Amra el-Asa, رضي الله عنه. To se može vidjeti iz onoga što prenosi Aiša ؓ, koja ukazuje na dozvoljenost. To zastupa i Ebu Džafar el-Bakir i Ahmed Ibn Hanbel u jednom *rivajetu* (predaji) od njega. A hadis koji govori o zabrani vješanja hamajlja i talismana tumače da se odnosi na one hamajlje koje sadrže širk.

- Drugi stav: zabrana njihovog nošenja. To je stav Abdullahe Ibn Mes'uda رضي الله عنه, i Ibn Abbasa رضي الله عنه. Da se zaključiti da je to stav Huzejfe, Ukbe Ibn Amra i Ibn Akima رضي الله عنه, a to je i mišljenje mnogih tabbi'ina, drugova Ibn Mes'uda, i u jednom *rivajetu* stav imama Ahmeda, koje mnogi njegovi prijatelji smatraju odabranim, a koje su potvrđili kasniji učenjaci. Oni kao dokaz uzimaju Ibn Mes'udovu izjavu: "Čuo sam Allahovog Poslanika ﷺ, da kaže:

¹⁰⁷ Ebu Davud.

إن الرقى والتمائم والتولة شرك

"Rukje, hamajlige (zapisi) i amuleti (tevle) su širk!"¹⁰⁸ –

Amuleti (tevle), su čini koje su Arapi koristili da čovjek zavoli ženu, ili suprotno.

Drugi stav je ispravan sa tri aspekta:

- Zbog opšte zabrane njihovog nošenja, a nema posebne predaje koja bi izdvojila nešto iz ove opšte zabrane.

- Presijecanje puteva koji vode u grijh i zlo, jer korištenje ovih hamajlija vodi ka korištenju onih koje nisu dozvoljene (tj. u kojima ima širka).

- Ako neko nosi hamajliju koja sadrži Kur'anske ajete, ili Allahova imena, čovjek dolazi u iskušenje da to nosi i na nečista mesta i mjesta na kojima obavlja nuždu, a to je vjerom zabranjeno.

Druga vrsta temima (hamajlija): One hamajlige koje ne sadrže ajete iz Kur'ana, a koje se kače na osobe, kao što su: prošiveni predmeti, kosti, školjke, konci, papuče, nokti, predmeti sa imenima šejtana i džinna, ili bilo koja talismanska stvar. - Ovo je apsolutno zabranjeno i to je širk, jer predstavlja vezivanje za nekog drugog mimo Allaha, hvaljen neka je On, Njegova imena, svojstva i ajete. U hadisu se kaže:

من تعلق شيئاً وُكِلَ إِلَيْهِ

"Ko se veže za nešto, biće prepušten tome."¹⁰⁹

Tj. Allah ga neće zaštiti, već će ga prepustiti toj stvari koju nosi.

Zato, onaj koji se preda Allahu, traži zaštitu od Njega i osloni se na Njega, Allah će mu biti dovoljan. Allah ﷺ, će učiniti da mu bude blizu sve što mu je daleko i olakšaće mu sve teškoće. Dok onaj koji sebe veže za stvorenje, amulet, medicinu ili kabur, Allah će ga prepustiti onome čemu se predao, a to mu ništa neće pomoći, niti mu može pribaviti korist, niti od njega odagnati štetu. Na takav

¹⁰⁸ Ebu Davud, Ahmed, Ibn Madže, Hakim.

¹⁰⁹ Ahmed i Tirmizi.

način, on će uništiti svoju akidu čime prekida vezu sa Allahom ﷺ, tako da ga On ﷺ, napusti.

Na muslimanu je obaveza da čuva svoju akidu od onoga što je može uništiti ili manjkavom učiniti. S toga musliman ne smije uzimati zabranjena sredstva za liječenje ili hamajlije, niti smije ići sumnjivim osobama, varalicama i gatarima koji navodno liječe ljude od pojedinih bolesti, jer takav uništava njegovo srce i akidu. Onaj koji se osloni na Allaha i bude od Njega tražio pomoć – Allah će mu biti dovoljan.

Zatim, neki ljudi nose ove hamajlije na sebi, a uopšte nisu bolesni, već pate od umišljene bolesti kao što je strah od uroka i ljubomore. Tako ćeš vidjeti da neki od njih nose hamajlije u svojim automobilima ili na jahalici, ili to kače na vratima svojih kuća ili radnji. Sve to je posljedica slabog imana i neispravne akide i pomanjkanja oslanjanja na Allaha ﷺ. Prava bolest je slaba i neispravna akida koja se mora liječiti učenjem istinskog značenja tevhida i ispravne akide.

POGLAVLJE 6.11.

ZAKLINJANJE NEČIM MIMO ALLAHA ﷺ, ŠEFA'AT I TRAŽENJE POMOĆI MIMO ALLAHA ﷺ

1. ZAKLINJANJE NEČIM DRUGIM A NE SA ALLAHOM ﷺ

Izraz *el-halef* znači *jemin* tj. zakletva.

Definicija zakletve bi bila: potvrda propisa uz spominjanje nekog ko se veliča na poseban način.

Veličanje je Allahovo pravo, te nije dozvoljeno zaklinjanje nečim mimo Njega ﷺ.

Učenjaci se slažu (postoji *'idžma*) da se zakletva čini samo Allahom, Njegovim imenima ili svojstvima, i da je zaklinjanje sa nekim drugim, a ne sa Allahom, zabranjeno i da je to širk. Ibn Omer رض, prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ, rekao:

من حلف بغير الله فقد كفر أو أشرك

“Onaj koji se zakune sa nekim drugim a ne sa Allahom - počinio je *kufir* ili *širk*.¹¹⁰”

Ovo je (u osnovi) mali širk, osim ako se onaj sa čime se zakleo veliča od strane onoga koji se zaklinje do tačke obožavanja - onda to uzrokuje veliki širk. Takav je slučaj sa obožavaocima kaburova današnjice. Oni se boje mrtvih ljudi koje veličaju više nego što se boje Allaha i više ih veličaju nego što veličaju Allaha. Do te mjere da ako se od nekog od njih traži da se zakune na turbe (ili *evliju*) koje on veliča, on se neće usudititi da to uradi, osim ako se kune za nešto što je istina, ali, ako tražiš da se zakune na Allaha, on će to učiniti iako laže.

Zakletva označava uzdizanje onoga na koga se zaklinje, a to pravo pripada samo Allahu.

Obaveza je čuvati zakletve i tu stvar ozbiljno shvatiti, i ne treba se često koristiti. Allah Uzvišeni kaže:

¹¹⁰ Ahmed, Tirmizi i Hakim.

وَلَا تُطْعِنُ كُلَّ حَلَافٍ مُهِينٍ

"**i ne slušaj nijednog krivokletnika, prezrena.**" (Prijevod značenja, El-Kalem, 10)

I On takođe kaže:

وَأَخْفَطُرُوا أَيْمَانَكُمْ

"**..a o zakletvama svojim brinite se!**" (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 89)

Tj. zaklinjite se samo onda kada morate, i samo onda kada govorite istinu i činite dobro, jer učestalo i lažno zaklinjanje ukazuju na omalovažavanje Allaha i nedostatak veličanja Njega. Ovo negira savršenstvo tevhida. Allahov Poslanik ﷺ, kaže:

ثَلَاثَةٌ لَا يُكْتَمِمُ اللَّهُ وَلَا يُزَكَّيْهُمْ، وَلَمْ عَذَابَ أَلَيْمٍ

"Sa trojicom Allah neće govoriti, niti će ih očistiti, i oni će iskusiti bolnu kaznu.."

U ovome hadisu, među trojicom, Poslanik ﷺ, je spomenuo:

وَرَجُلٌ جَعَلَ اللَّهَ بِضَاعَتِهِ لَا يَشْتَرِي إِلَّا بِيمِينِهِ وَلَا يَبْيَعُ إِلَّا بِيمِينِهِ

"..Onaj koji Allaha uzima kao stvar: A to je onaj koji ništa ne kupuje, osim da se zaklinje Allahom, i koji ništa ne proda, osim, zaklinjući se Allahom."¹¹¹

Isticanje prijetnje zbog učestalog zaklinjanja ukazuje na zabranu toga zbog straha od Allaha Uzvišenog, i zbog Njegovog veličanja, hvaljen neka je On.

Takođe je zabranjeno zaklinjanje na Allaha lažno, a to se u fikhu zove "jemīn gamūs" tj. "zagnjuren." Allah je munafike-licemjere opisao da se svjesno lažno zaklinju.

Rezime:

1. Zabranjeno je zaklinjanje sa nekim ili nečim drugim mimo Allaha Uzvišenog, kao što je zaklinjanje istinom (ili emanetom), Ka'bom, ili Poslanikom ﷺ - sve ovo uzrokuje širk.

¹¹¹ Taberani sa verodostojnim senedom (lancem prenosioča).

2. Zabranjeno je namjerno lažno zaklinjanje Allahom. Ova zakletva se zove: "jemīn gamūs."
3. Takođe je zabranjeno često zaklinjanje Allahom, makar i istinito, kada za tim nema potrebe, jer ovo ukazuje na omalovažavanje Allaha, hvaljen neka je On.
4. Dozvoljenost istinitog zaklinjanja Allahom onda kada je to potrebno.

2. TEVESUL - UZIMANJE STVORENJA ZA POSREDNIKE IZMEĐU ČOVJEKA I ALLAH-A

Arapski izraz *tevesul* znači približavanje nečemu. Vesilet je 'ibadet. U tom kontekstu Allah ﷺ kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا آتُقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ

"O vjernici, Allaha se bojte i tražite vesile (ono što će vas približiti) Njemu.." (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 35)

To je traženje sredstava da bi se došlo do zadovoljstva Allaha Uzvišenog, preko pokornosti Njegovim naredbama.

Tevesula (približavanja Allahu) je dvije vrste:

Prva vrsta tevesula: Ispravni, koji je propisan i dozvoljen i kojeg ima šest podvrsta i to:

1. Tevesul (približavanje) Allahu preko Njegovih imena i svojstava onako kako je to On ﷺ, naredio.

وَلَلَّهِ الْأَكْمَاءُ الْحُسْنَى فَادَعُوهُ هَـٰ وَزَوْا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena - kako budu radili, onako će biti kažnjeni!" (Prijevod značenja, El-'Araf, 180)

2. Tevesul Allahu preko imana i dobrih djela koje onaj koji traži posjeduje, kao što je Allah opisao iskrene govoreći:

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًّا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرِبِّكُمْ فَقَامَنَا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَكَفِرْ عَنَّا سَيِّئَاتَنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿٢٧﴾

"Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva vjeri: "da vjerujete u Gospodara vašegal!", pa smo povjerovali! Gospodaru naš, oprosti nam grijeha, i pokrij hrđave postupke naše, i usmrti nas s onima koji su dobri!" (Prijevod značenja, Ali-Imran, 193)

I na osnovu hadisa koji opisuje trojicu ljudi koji su zarobljeni u pećini sa stijenom koja je blokirala njen ulaz. Nisu mogli izaći dok ne zamoliše Allaha preko svojih dobrih djela, pa im Allah olakša sklanjajući stijenu, te oni izadoše iz nje.

3. Tevesul Allahu preko Njegova tevhida, kao što je poslanik Junus ﷺ, rekao:

وَذَا الْتُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْنِصِبًا فَطَمَّ أَنْ لَنْ تَقْدِيرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلْمَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾

"I spomeni Zunnuna, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo usmrтiti, pa poslije u tminama zavapi. "Nema boga osim Tebe, Uzvišen neka si! Ja sam, zaista, bio od onih koji su nasilje učinili!" (Prijevod značenja, El-Enbiјa, 87)

4. Tevesul Allahu preko izražavanja svoje slabosti, potrebe i ovisnosti o Allahu ﷺ, kao što je to uradio Ejub ﷺ:

* وَأَيُوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَنِي الْضُّرُّ وَأَنَّتِ أَرْحَمُ الرَّحِيمِ ﴿٨٣﴾

"I Ejuba, kada je Gospodaru svome zavapio: "Mene je nevolja snašla, a Ti si od milostivih najmilostiviji." (Prijevod značenja, El-Enbiјa, 83)

5. Tevesul Allahu preko dove upućene Allahu od strane žive bogobojazne osobe. Baš kao što su to radili ashabi ﷺ, kada bi ih pogodila suša, tražeći od Poslanika ﷺ, da dovi Allahu da im da kišu.

Kada je on preselio, oni su otišli njegovom amidži Abbasu ﷺ, da on dovi za njih, pa je on to učinio.¹¹²

6. Tevesul Allahu priznajući svoje grijeha. Allah ﷺ, kaže:

قَالَ رَبِّنِي طَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الْرَّحِيمُ

"Reče onda: "Gospodaru, ja sam sam sebi zlo nanio, oprosti mi!" I On mu oprosti, On, uistinu, prašta i Milostiv je." (Prijevod značenja, El-Kasas, 16)

Druga vrsta tevesula: Neispravni, tevesul koji nije propisan i koji je zabranjen. U ovu vrstu tevesula spada sve što nije spomenuto u prethodnim dozvoljenim vrstama tevesula. U to spada traženje dove i šefa'ata (posredovanja) od mrtvih. Od ovoga je takođe tevesul položajem i čašcu Poslanika ﷺ. Od ovoga je tevesul nekom osobom ili preko njihovih prava, kao što je to pojašnjeno u nastavku:

- Traženje dove od mrtvih nije dozvoljeno, jer mrtvi ne može upućivati dove kao što je to mogao dok je bio živ. Niti je dozvoljeno traženje šefa'ata (posredovanja) od mrtve osobe, jer su Omer Ibnul Hattab i Muavija Ibn Sufjan i ostali ashabi ﷺ, i tabbi'ini, kada bi patili od suše, tražili od Abbasa i Zejda ibn Esveda da dove Allahu za kišu. Nikada nisu tražili od Poslanika ﷺ, da dovi za njih nakon što je on preselio, niti su dovili Allahu pored Poslanikovog kabura, niti preko njegovog kabura, niti bilo čega drugog. Već su tražili zamjenu, tj. Abbasa ﷺ, i Zejda Ibn el-Esveda. Omer ﷺ, je jednom dovio, govoreći:

اللَّهُمَّ إِنَّا كَنَا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا فَتَسْقِينَاهُ، وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ بِعَمَّ نَبِيِّنَا فَاسْقِنْاهُ

"O Allahu! Mi smo nekad tražili od tebe preko našeg Poslanika, i ti bi nam dao kišu, a sada tražimo od tebe preko dove Poslanikovog amidže. Pa, daj nam kišu."

Stavili su posredništvo Abbasa ﷺ, kao zamjenu za posredovanje Poslanika ﷺ. - Da je bilo dozvoljeno uzimati Poslanika ﷺ, kao posrednika nakon njegove smrti, ashabi su mogli jednostavno doći kod njegovog ﷺ, kabura i to učiniti, ali to nije dozvoljeno.

¹¹² Hadis o tome bilježi Buharija.

Činjenica da oni (tj. ashabi) to nisu radili je dokaz da nije dozvoljeno tražiti tevesul preko mrtvih ljudi, niti njihove dove, niti njihov ſeфа'at (posredovanje). Da je bilo dozvoljeno tražiti posredništvo preko Poslanika ﷺ, nakon njegove smrti kao što je bilo tokom njegovog života, oni ne bi tražili zamjenu u nekom drugom koji je na nižem rangu od njega.

- Tevesul preko ugleda i časti Poslanika ﷺ, ili nekog drugog nije dozvoljeno. A što se tiče predaje:

إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ بِجَاهِي، فَإِنْ جَاهَيْتُمْ عَنِ الْأَنْعَامِ

“Kada molite Allaha, molite Ga mojom čašću, jer je moja čast kod Allaha velika.”

- ovo je izmišljen hadis koji se ne nalazi ni u jednoj ispravnoj knjizi na koju se muslimani oslanjaju i koje koriste kao izvore, niti je zabilježen od strane nekog od hadiskih učenjaka.¹¹³

Pošto predaja nije validna kao dokaz, onda nije dozvoljeno raditi po njoj, jer se 'ibadeti mogu uspostaviti i potvrditi jedino preko jasnog i vjerodostojnjog dokaza.

- Tevesul preko osobe (tj. tijela neke osobe) nije dozvoljen, jer se harf 'ba' koji znači 'sa' ili 's' nekim ili nečim u arapskom jeziku služi za zaklinjanje, a to je zaklinjanje njime Allahu ﷺ. Pa ako zaklinjanje stvorenjem stvorenju nije dozvoljeno, te to predstavlja širk, kao što stoji u hadisu, šta onda reći za zaklinjanje stvorenjem Uzvišenom Stvoritelju? Ali, ako se harf 'ba' koristi da označi uzrok, treba znati da Allah nije učinio zaklinjanje stvorenjem kao uzrok za Njegovo odazivanje (tj. prihvatanje dove), niti je On ﷺ, to dozvolio i propisao svojim robovima.

Tevesul preko prava stvorenja nije dozvoljen zbog dva razloga:

Prvi: Allah ﷺ, nije obavezan da se odazove zbog nečijeg prava ili ugleda, već On to čini dobrovoljno i iz svoje milosti i kao blagodat koju daje robovima. Kao što On Uzvišeni kaže:

¹¹³ Medžmu'a'tul fetava, (1/318-319).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَخْرَمُوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ٤٧

"I prije te je smo poslanike narodima njihovim slali i oni su im prave dokaze donosili, pa smo one koji su griješili kažnjavali, a dužnost Nam je bila vjernike pomoći." (Prijevod značenja, Er-Rum, 47)

Tako da pokorni zaslužuju nagradu, a ta nagrada je plod Allahove bladodati i ni'meta, a ne pravo zbog toga što rob zahtijeva to od Allaha, kao što stvorenja zahtijevaju svoja prava jedni od drugih (tj. usluga za uslugu).

Drugi: Takvo pravo koje Allah kao blagodat daje Svojim robovima se daje samo tome određenom robu, i nikom drugom. Pa tako, ako neko drugi čini *tevesul* s tim pravom, on bi zaklinjao Allaha sa onim sa čime on nema pravo, i to mu neće koristiti.

A što se tiče hadisa u kojem стоји:

أَسْأَلُكَ بِحَقِّ السَّائِلِينَ

"Molim te pravom onih koji mole (dove)."

- ovaj hadis nije vjerodostojan, jer se u lancu prenosioca nalazi Atija el-Aufi, koji je *daif* (slab prenosilac), oko čije slabosti postoji slaganje, kako to navode neki *muhadisi* (stručnjaci hadiske nauke). S toga, ovakav hadis se ne može iskoristiti kao dokaz ili argument u ovako značajnim *mes'elama* (pitanjima) akide.

Čak šta više, u ovom hadisu se ne spominje *tevesul* određenom osobom, već uopšteno *tevesul* pravom onih koji dove, a pravo onih koji dove je Njegov odaziv kao što im je Allah i obećao. To je pravo kojim je Allah Sebe obavezao, a nije ga time obavezao neko drugi. Tako da je to *tevesul* koji se čini Njemu preko Njegovog obećanja, a ne pravom stvorenja.

3. TRAŽENJE POMOĆI OD STVORENJA U NEVOLJAMA I STVARIMA U KOJIMA SAMO ALLAH POMAŽE (ISTI'ANE I ISTIGASE)

Arapski izraz *isti'an* znači: traženje pomoći i podrške u nekoj stvari. Dok *istigasa* znači: traženje pomoći u nevolji, a to znači tražiti da mu ukloni nedaću.

Traženje *isti'an* i *istigase* od stvorenja je dvije vrste:

Prva vrsta: Isti'ana i istigasa od stvorenja u stvarima koje su u njihovoј mogućnosti, tj. koje oni mogu uraditi, i to je dozvoljeno. Allah Uzvišeni kaže:

وَعَاوَنُوا عَلَى الْبَرِّ وَالثَّقْوَى ﴿١﴾

".Jedni drugima pomažite u dobročinstvu i bogobojaznosti.."
(Prijevod značenja, El-Ma'ide, 2)

I Allah Uzvišeni u kazivanju o Musau ﷺ, kaže:

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَى حِينِ غَفَلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَلَانِ هَذَا مِنْ شَيْعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَغْفَرَهُ اللَّذِي مِنْ شَيْعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَنِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُؤْمِنٌ ﴿٦﴾

"I on uđe u grad neopažen od stanovnika njegovih i u njemu zateče dvojicu ljudi kako se tuku, jedan je pripadao njegovu a drugi neprijateljskom narodu, pa ga zovnu upomoći onaj iz njegova naroda protiv onoga iz neprijateljskog naroda i Musa ga udari šakom i usmrti. "Ovo je šejtanov posao!", uzviknu, "on je, zaista, otvoreni neprijatelj koji u zabludu dovodi!"
(Prijevod značenja, El-Kasas, 15)

Primjer za ovu vrstu je kad čovjek traži pomoć od drugog čovjeka u ratu shodno mogućnostima tog čovjeka.

Druga vrsta: Isti'ane i istigase od stvorenja u stvarima koje posjeduje samo Allah ﷺ, kao što je traženje pomoći od mrtvih, ili traženje olakšanja od živih stvorenja u stvarima koje samo Allah može, kao što je izlečenje bolesnog, izbavljenje iz raznih nedaća,

otklanjanje štete i slično. - Ovakvo nešto nije dozvoljeno i predstavlja veliki širk.

Za vrijeme Poslanika ﷺ, je postojao neki munafik koji je vrijedao vjernike, pa su ashabi jedni drugima rekli: "Hajdemo do Allahovog Poslanika da potražimo pomoć (od ovog munafika)." Poslanik ﷺ, im reče:

إِنَّهُ لَا يُسْتَغْاثُ بِي، وَإِنَّمَا يُسْتَغْاثُ بِاللَّهِ

"Pomoć se ne traži od mene, već samo od Allaha."¹¹⁴

Poslanik ﷺ, nije volio da se termin "istigasa" upućuje njemu. Iako je on bio u mogućnosti da im odgovori, ali je želio da zaprijeчи svaki put i da upozori svoj ummet na sredstva i puteve koji vode u širk, kako u pogledu riječi tako i djela.

Ako Poslanik ﷺ, nije odgovorio ashabima u stvarima u kojima je to bio u mogućnosti za vrijeme njegovog života; kako onda neko može tražiti pomoć od njega nakon njegove smrti, i tražiti od njega da mu ispuni ono što jedino Allah može? – Ako ovako nešto nije dozvoljeno u pogledu Poslanika ﷺ, onda je još više zabranjeno tražiti to od drugih.¹¹⁵

¹¹⁴ Taberani.

¹¹⁵ Fethul Medžid 196-197.

SEDMI DIO

ŠTA JE OBAVEZA VJEROVATI PO PITANJU ALLAHOVOG POSLANIKA, NJEGOVE PORODICE I NJEGOVIH ASHABA

Ovaj dio sadrži sljedeća poglavlja:

1. Obaveza ljubavi prema Poslaniku ﷺ, i njegovo poštivanje a zabrana pretjerivanja u pogledu njega, njegovih prava i pohvala na njega, te objašnjenje njegova stepena.
2. Obaveza pokoravanja Poslaniku ﷺ, i slijedenje njega.
3. Propisanost donošenja salavata i selama na njega ﷺ.
4. O vrijednosti *ehlu bejta* (Poslanikove porodice) i šta je obaveza prema njima, a što je zabranjeno od pretjerivanja.
5. O vrijednosti ashaba i što je obaveza vjerovati u pogledu njih, te stav ehli sunneta u vezi stvari koje su se desile među njima.
6. Zabrana psovanja i vrijedanja ashaba i imama upute.

POGLAVLJE 7.1.

OBAVEZA LJUBAVI PREMA POSLANIKU ﷺ, I NJEGOVO POŠTIVANJE A ZABRANA PRETJERIVANJA U POGLEDU NJEGA, NJEGOVIH PRAVA I POHVALA NA NJEGA, TE OBJAŠNJENJE NJGOVA STEPENA

1. OBAVEZA LJUBAVI PREMA POSLANIKU ﷺ, I NJEGOVO POŠTIVANJE

Robovi na prvom mjestu moraju voljeti Allaha, hvaljen neka je On, kao jedan od najvećih 'ibadeta. Allah Uzvišeni kaže:

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُ حُبًّا لِّلَّهِ

"..Ali oni koji vjeruju, još više Allaha vole..!" (Prijevod značenja, El-Bekare, 165)

Jer je On Rabb (Gospodar) ljudi Koji im je podario sve blagodati vanjske i unutrašnje.

Nakon ljubavi prema Allahu Uzvišenom, dolazi ljubav prema Njegovom Poslaniku ﷺ, jer je on onaj koji je ljude pozvao ka Allahu i podučio ih ko je Allah, prenio Njegov Šerijat i pojasnio Njegove propise. Svo dobro koje vjernici ostvare na ovom svijetu i koje će postići na budućem svijetu (ahiretu), je posredstvom Njegovog Poslanika ﷺ. Niko neće ući u Džennet, osim sa pokornošću njemu i slijedenjem njega. U hadisu se prenosi da je Poslanik ﷺ, rekao:

ثُلَاثٌ مِّنْ كُنْ فِيهِ وَجْدٌ حَلَاوةُ الْإِبَانِ؛ أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مَا سَوَاهُمَا، وَأَنْ يُحَبَّ
الْمَرءُ لَا يُحَبَّ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنْ يَكُرِهَ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ، كَمَا يَكُرِهُ أَنْ يَقْذِفَ فِي
النَّارِ

"Tri su osobine, ko god ih posjeduje okusit će slast imana: (1) da voli Allaha i Njegovog Poslanika više nego bilo koga drugog, (2) da voli osobu samo u ime Allaha, (3) i da mrzi da se vrati u nevjerstvo nakon što ga je Allah njega spasio baš kao što mrzi da bude bačen u Vatru."¹¹⁶

¹¹⁶ Buharija, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai i Ibn Madže.

Ljubav prema Allahovom Poslaniku ﷺ, slijedi iza ljubavi prema Allahu ﷺ, i odmah je na drugom mjestu iza nje.

U pogledu obaveznosti ljubavi prema Poslaniku ﷺ, i davanja prednosti u ljubavi njemu nad drugim stvorenjima govori sljedeći hadis:

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبًّا إِلَيْهِ مِنْ وَاللَّهِ وَالنَّاسِ أَجْعَنِي

“Niko od vas neće vjerovati sve dok mu ne budem draži od njegovog oca, djeteta i svih ljudi.”¹¹⁷

Ustvari, preneseno je da je obaveza na vjerniku da voli Allahovog Poslanika ﷺ, više nego samog sebe, sudeći prema sljedećem hadisu: “Omer Ibnul Hattab ؓ, se obrati Allahovom Poslaniku ﷺ, riječima:

يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَا تَأْنِتَ أَحَبَّ إِلَيْيِّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا مِنْ نَفْسِي، فَقُلْ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيْدِهِ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبًّا إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ)، فَقُلْ لَهُ عَمْرٌ: فَإِنَّكَ الْأَنْ أَحَبُّ إِلَيِّي مِنْ نَفْسِي، فَقُلْ: (الآن يَا عَمْرٌ

“Allahov Poslaniče! Draži si mi od bilo koga, osim od mene samog!” Pa mu Poslanik reče: “Tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, sve dok ti ne budem draži i od tebe samog!” Zatim Omer reče: “Sada si mi draži i od mene samog!” Poslanik reče: “Sada Omere!”¹¹⁸

Ovo pokazuje da je ljubav prema Allahovom Poslaniku ﷺ, obaveza i mora biti veća od bilo koje druge ljubavi, osim ljubavi prema Allahu. Ljubav prema Poslaniku ﷺ, slijedi ljubav prema Allahu ﷺ, i uzročno je povezana sa njom, jer je to ljubav u ime Allaha i radi Njega Uzvišenog. To je ljubav koja se povećava povećanjem ljubavi prema Allahu u srcu vjernika i smanjuje se smanjivanjem ljubavi prema Allahu. Ko god se voli u ime Allaha voli se radi Njega.

Ljubav prema Allahovom Poslaniku ﷺ, za sobom povlači poštivanje njega, zadovoljstvo sa njim, slijedenje njega, i davanje prednosti njegovom govoru i sunnetu nad govorom svih drugih stvorenja.

¹¹⁷ Buharija, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai i Ibn Madže.

¹¹⁸ Buharija.

Učenjak, Ibn Kajim, rahimehullah, kaže:

“Svaka ljubav prema čovjeku i poštivanje čovjeka je dozvoljena kao rezultat ljubavi prema Allahu ﷺ. U to spada i ljubav prema Poslaniku ﷺ, njegovo poštivanje i veličanje. Ta ljubav je dio savršene ljubavi i poštivanja Onog koji ga je poslao kao poslanika. Njegov ummet ga voli zbog Allaha ﷺ, i ljubavi prema Njemu. Oni ga veličaju i poštjuju, jer ga je Allah ﷺ, uzdigao i počastio. To je ljubav u ime Allaha koja proizilazi iz ljubavi prema Allahu ﷺ.”

Ono što se misli sa ovim jeste da je Allah, Uzvišeni, darovao veliku ljubav i poštivanje prema Poslaniku ﷺ, i zato, nije poznato da je neki čovjek voljen i uvažavan kao što je to bio Poslanik ﷺ, u srcima njegovih ashaba ﷺ. Nakon primanja islama, Amr Ibn el-Ass, kaže: “Nije mi bilo mrže osobe od Poslanika, ali, kad sam prihvatio islam, nije mi bilo dražeg čovjeka od njega, niti uzvišenijeg u mojim očima.” On je takođe rekao:

ولو سُئلْتَ أَنْ أَصْفِه لِكُمْ لَا أَطْقَتُ، لَأْنِي لَمْ أَكُنْ أَمْلَأَ عَيْنِيْ مِنْهُ؛ إِجْلَالًا لَه
“Kada bih bio upitan da vam ga opišem, ne bih bio u mogućnosti to uraditi, zbog njegove veličine u mojim očima.”

Urve Ibn Mes'ud, kaže Kurejšijama:

يَا قَوْمَ، وَاللهُ لَقَدْ وَفَدْتُ إِلَى كُسْرَى وَقِيْصِرَ وَالْمَلُوكِ، فَمَا رَأَيْتُ مَلْكًا يَعْظِمُهُ أَصْحَابُهِ؛ مَا يَعْظِمُ أَصْحَابُهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَاللهُ مَا يَعْدُونَ النَّظَرَ إِلَيْهِ تَعْظِيمًا لَهُ، وَمَا تَنْخَمُ نُخَامَةً إِلَّا وَقَعَتْ فِي كَفَّ رَجُلٍ مِنْهُمْ، فَيَدْلِكُ بِهَا وَجْهَهُ وَصَدْرَهُ، وَإِذَا تَوَضَّأَ كَادُوا يَقْتَلُونَ عَلَى وَضْوَءِهِ (انتهى)

“O ljudi! Tako mi Allaha, išao sam kod Kajsera i Kisre (Perzijski imperator i Rimski imperator), i drugih vladara, i nisam nikada vidio kralja čiji drugovi ga poštiju i veličaju kao što drugovi (ashabi) Poslanika poštiju Muhammeda ﷺ. Tako mi Allaha, oni ne skidaju pogled sa njega iz poštovanja prema njemu, on nikada ne ispljune pljuvačku, a da ne padne na dlan nekog od njih i njome se

potaru po licu i grudima, a kada se on abdesti skoro da se poubijaju oko njegova abdesta.”¹¹⁹

2. ZABRANA PRETJERIVANJA U POGLEDU NJEGA ﷺ, NJEGOVIH PRAVA I POHVALA NA NJEGA

Arapski izraz *guluv* (zastranjivanje, pretjerivanje) je prelaženje granica, ili odlazak iznad propisanih granica. Kaže se ‘*galla guluvén*’ kada pređe određenu granicu. Allah Uzvišeni u tom kontekstu kaže:

لَا تَغْلُبُوا فِي دِينِكُمْ

”..ne pretjerujte (zastranjujte) u svojoj vjeri..” (Prijevod značenja, En-Nisa, 171)

Tj. ne prelazite granicu u tom pogledu. Arapski izraz ‘*el-itrah*’ znači prekoračivanje granice u hvaljenju i korištenje laži pri tome. Takvo pretjerivanje (*guluv*) po pitanju Allahovog Poslanika ﷺ, znači uzdizanje njega na nivo obožavanja (tj. iznad nivoa koji mu je Allah dao, tj. poslanstva), pripisujući mu neka božanska svojstva: prizivajući ga, doveći njemu, tražeći olakšanje od njega ili zaklinjanje njime.

Dok je *el-itrah* po pitanju Poslanika ﷺ, prelaženje granice u hvaljenju njega. Poslanik ﷺ, je to zabranio, rekavši:

لَا تُطْرُونِي كَمَا أطْرَتِ النَّصَارَى بْنَ مَرْيَمَ، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ اللَّهِ وَرَسُولٌ

“Nemojte me veličati, kao što kršćani veličaju (Isa) sina Merjemina. Ja sam samo čovjek rob. Recite: Allahov rob i Njegov Poslanik.”¹²⁰

Tj. nemojte pretjerivati u hvaljenju mene pripisujući mi lažne karakteristike, i nemojte prelaziti granice u hvaljenju mene kao što su kršćani zastranili u pogledu Isa'a ﷺ, pripisujući mu svojstva božanstva. Opišite me kao što me je moj Gospodar opisao, i recite: Abdullah (Allahov rob) i Resulullah (Allahov Poslanik).

¹¹⁹ Dželalul efham str.120-121.

¹²⁰ Buharija i Muslim.

Jednom su ga ashabi nazvali govoreći: "Ti si naš gospodin!" - Pa on reče:

السَّيِّدُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى

"Gospodin je Allah, tebareke ve te'ala."

I kada su ga opisali govoreći: "Ti si najbolji od nas i najuzvišeniji od nas." On reče:

قولوا بقولكم، أو بعض قولكم، ولا يستجربنكم الشيطان

"Recite vaš govor ili dio vašeg govora, i ne dozvolite šeđtanu da vas zavede."¹²¹

Neki ljudi su rekli Allahovom Poslaniku ﷺ: "O Allahov Poslaniče, ti si najbolji i sin najboljeg među nama, i gospodin i sin našeg gospodina." On im se obrati govoreći:

يا أيها الناس، قولوا بقولكم، ولا يستهونكم الشيطان، أنا محمد عبد الله ورسوله، ما أحب أن ترفعوني فوق منزلتي التي أنزلني الله عز وجل

"O ljudi! Recite vaš govor i nemojte da vas šeđtan zavede. Ja sam Muhammed, Allahov rob i Njegov Poslanik. Ja ne volim da me uzdižete iznad stepena koji mi je Allah odredio."¹²²

Allahov Poslanik ﷺ, je prezirao da ga nazivaju riječima kao "ti si naš gospodin, najbolji si od nas", ili: "najuzvišeniji si od nas." I pored toga što je on najbolje i najčasnije stvorenje, ipak, on im je zabranio da ga tako oslovljavaju, samo da bi ih udaljio od zastranjivanja i pretjeranog veličanja i hvaljenja, i kako bi na taj način sačuvaо tevhid. On ih je podučio da ga opisuju sa ova dva svojstva koja su najbolja i najvisočiji stepen kojeg rob može dostići. Tako se izbjegava zastranjivanje i opašnost za akidu. Ta dva svojstva su: "Allahov rob i Njegov Poslanik." On nije volio da ga uzdižu na nivo kojeg mu Allah nije dodijelio i odabrao za njega.

Mnogi ljudi krše njegovu zabranu tako što ga prizivaju, traže olakšanje od njega, zaklinju se njime, i traže od njega stvari koje se

¹²¹ Ebu Davud.

¹²² Ahmed i Nesai.

samo od Allaha traže. Ovako nešto se dešava tokom slavljenja mevluda (Poslanikovog rođendana) i recitiranja ilahija i kasida o Poslaniku ﷺ, u kojima nije napravljena razlika između Allahovih prava i prava Allahovog Poslanika. Učenjak, Ibn Kajjim, kaže u svojoj "Nuniji":

لَهُ حَقٌ لَا يَكُونُ لِغَيْرِهِ ** وَلَعَبْدِهِ حَقٌ مَمَّا حَفَّانَ
لَا تَجْعَلُوا الْحَقِّينَ حَقًّا وَاحِدًا ** مِنْ غَيْرِ تَمِيزٍ وَلَا فَرْقَانٍ

*"Allah posjeduje prava koja ne pripadaju drugima,
a Njegov rob ima pravo, i to su dva prava.
Ne čini dva prava kao jedno pravo,
bez pravljenja razlike i bez dokaza."*

3. OBJAŠNJENJE POSLANIKOVA ﷺ, STEPENA

Nema štete u ukazivanju na Poslanikov status hvaleći ga za stvari za koje ga je Allah pohvalio, i da spomeneš njegov status kojeg mu je On dodijelio, i da takođe u to vjeruješ. Poslanik ﷺ, uživa uzvišen status kojeg mu je Allah ﷺ, dodijelio. On je Allahov rob i Njegov Poslanik i Njegovo najbolje stvorenje apsolutno. On je Allahov Poslanik svim ljudima na svijetu, i svim džinnima i svim ljudima. On je najbolji od svih Allahovih poslanika i poslednji (tj. pečat) od svih vjerovjesnika. Nakon njega se neće slati poslanici. Allah ﷺ, je proširio njegova prsa, uzdigao spomen na njega, a spustio jad i poniženost na one koji mu se suprotstave. On je vlasnik počasnog stepena kod Allaha ﷺ, za koji Allah ﷺ, kaže:

أَن يَبْعَثَنَّكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

"..Gospodar tvoj će ti na onom svijetu darovati Mekamen Mahmud (hvale dostojno mjesto)." (Prijevod značenja, El-Isra, 79)

To znači da će mu Allah ﷺ, dodijeliti počasno mjesto kako bi on činio šefa'at (posredovao) u korist ljudi na Sudnjem danu, pa će im njihov Gospodar olakšati strahote u tome danu. To je poseban status i mjesto koje će biti samo za njega, mimo svih drugih poslanika. On se od svih stvorenja najviše bojao Allaha ﷺ, i on je bio najbogobojazniji od ljudi.

Allah je zabranio vjernicima da podižu glasove u njegovom prisustvu, i pohvalio one koji stišavaju glasove u njegovom prisustvu. Allah Uzvišeni kaže:

يَتَّبِعُهُمَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ
كَجَهْرٍ بَعْضِكُمْ لِيَغْصِبُ أَنْ تَخْبِطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ
يَغْصُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ آمَنَّ حَنَّ اللَّهُ قُلُوبُهُمْ لِلنَّقْوَىٰ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُتَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجَّرِ أَكْثَرُهُمْ لَا
يَعْقِلُونَ ﴿٩﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"O vjernici, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa i ne razgovarajte s njim glasno, kao što glasno jedan s drugim razgovarate, da ne bi bila poništena vaša djela, a da vi i ne osjetite. Doista, onima koji utišaju glasove svoje pred Allahovim Poslanikom, a to su oni čija je srca Allah iskušao u bogobojsnosti - pripada oprost i nagrada velika. Zbilja, oni koji te dozivaju iza soba - većina njih ne shvata. A da su se oni strpjeli dok im ti sam izideš, bilo bl im bolje, a Allah prašta i milostiv je." (Prijevod značenja, El-Hudžurat, 2-5)

Imam, Ibn Kesir, rahimehullah, kaže:

"Sa spomenutim ajetima, Allah ﷺ, podučava Svoje robove vjernike kako da se odnose prema Poslaniku ﷺ, i kako da ga poštuju i uvažavaju. Od toga je i zabrana dizanja njihova glasa iznad njegova glasa."

Allah ﷺ, je takođe zabranio da se Poslanik ﷺ, zove po imenu ili kako zovu druge ljude, a to je da ga zovu "O Muhammede", već on treba da se zove i doziva shodno funkciji koju izvršava, tj. dostavom poslanice, pa ga trebaju dozivati sa: "O Allahov Vjerovjesniče", ili "O Allahov Poslaniče." - Allah, Uzvišeni kaže:

لَا تَحْمِلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ يَتَّبِعُكُمْ كَذَّابٌ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ﴿١٠﴾

"Ne činite dozivanje Poslanika među vama kao dozivanje koje vi jedni drugima upućujete.." (Prijevod značenja, En-Nur, 63)

Kao što ga Allah Uzvišeni doziva: "O Poslanik" ili "O Vjerovjesniče", Allah ﷺ, je uzdigao njegov spomen. Na njega salavat donose Allah ﷺ i Njegovi meleci, a Allah je vjernicima naredio da na njega donose salavat i selam. O tome Allah ﷺ, kaže:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَأْتُهُمَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلَوًا عَلَيْهِ وَسَلَّمُوا

تَقْلِيمًا

"Allah i meleci Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, donosite salavat i selam na njega!" (Prijevod značenja, El-Ahzab, 56)

Međutim, ne može se reći da postoji određeno vrijeme i način u hvaljenju Poslanika ﷺ, osim uz validan dokaz iz Kur'ana i sunneta. Određivanje posebnog dana, kao što to rade oni koji slave mevlud (Poslanikov rođendan), navodeći to kao dan kada je rođen i veličaju ga, to predstavlja pokuđenu novotariju.

Poštovati Allahovog Poslanika ﷺ, jeste da poštujete njegov sunnet (praksu), i da vjeruješ u obavezu rada po njemu, i da dolazi na stepenu odmah iza Kur'ana u pogledu obaveze poštivanja i rada po njemu, jer je i sunnet takođe objava, kao što Allah Uzvišeni kaže:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهُوَى ﴿٤﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى

"On ne govori po hiru svome. To je samo Objava koja mu se obznanjuje." (Prijevod značenja, En-Nedžm, 3-4)

Nije dozvoljeno sumnjati u sunnet, ili umanjivati njegovu važnost. Nije dozvoljeno sunnet proglašavati vjerodostojnim ili nevjerodostojnim, niti ga tumačiti, osim uz posjedovanje adekvatnog znanja i pamćenja istog.

U današnje vrijeme, mnogo je neukih ljudi (džahila) koji raspravljaju o sunnetu Allahova Poslanika ﷺ, posebno među mladim ljudima koji su u početnoj fazi sticanja znanja, pa sebi daju za pravo da neki od sunneta okarakterišu kao vjerodostojan, a neki kao daif, te napadaju neke ravije (prenosiće hadisa), a ne posjeduju adekvatno znanje o tome, osim što su ponešto pročitali iz knjiga.

Ovo nameće veliku opasnost za ove mlade ljude, a takođe i za ummet. Oni se trebaju Allaha bojati i stati tamo gdje dosežu njihove granice znanja i spoznaje sunneta i vjere uopšteno.

POGLAVLJE 7.2.

OBAVEZA POKORAVANJA POSLANIKU ﷺ, I SLIJEĐENJA NJEGA

Obaveza je pokoriti se Poslaniku ﷺ, u onome što je naredio i ostaviti ono što je zabranio. Ovo proizlazi iz drugog dijela šehadeta: "Muhammedun Resulullah" (Muhammed je Allahov Poslanik).

Allah Uzvišeni je u mnogim ajetima naredio pokoravanje Njemu ﷺ. Nekad On ﷺ, pokoravanje Sebi spaja sa pokorava-njem Njegovom Poslaniku, rekavši:

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَئِكُمْ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنْزَعُمُ فِي شَيْءٍ فَرْدُوْهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

"O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim između vas! A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i drugi svijet! To je bolje i posljedice su ljepeš!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 59)

I On kaže:

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا

"Ko se pokori Poslaniku, pokorio se i Allahu, a ko glavu okrene, pa Mi te nismo poslali da im čuvar budeš!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 80)

Mnogo je sličnih ajeta ovom.

Nekad Allah naređuje pokoravanje samo njemu ﷺ, rekavši:

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكُوَةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرَحَّمُونَ

"A vi namaz obavljajte i zekat dajite i Poslaniku poslušni budite da bi vam se ukazala milost." (Prijevod značenja, En-Nur, 56)

Nekad Allah ﷺ, prijeti onima koji su nepokorni Njegovom Poslaniku, u skladu sa sljedećim ajetom:

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ يَتَنَكُّمْ كَذِّابًا بَعْضُكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَادًا فَلَيَخُدُّرَ الَّذِينَ تَخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبُهُمْ فِتْنَةً أَوْ يُصِيبُهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"Ne činite dozivanje Poslanika među vama kao dozivanje koje vi jedni drugima upućujete; Allah sigurno zna one među vama koji se kradom izvlače. Neka je pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Poslara..." (Prijevod značenja, En-Nur, 63)

Tj. smutnja koja ih može zadesiti jeste kufr, licemjerstvo, bida'at (novotarija), ili bolna kazna na ovome svijetu, ili ubistvo ili kazna zatvaranjem, ili bilo koja ovodunjalučka kazna.

Allah ﷺ, je pokoravanje i slijedenje Poslanika ﷺ, učinio sredstvom preko kojeg se zadobija Allahova ljubav i uzrokom oprštanja njihovih grijeha. Allah ﷺ, kaže:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَأَتَيْنَنِي يُخَيِّبُكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"Reci: "Ako vi Allaha volite, onda mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehu vam oprostiti! A Allah prašta i milostiv je!" (Prijevod značenja, Ali-Imran, 31)

Allah ﷺ, je takođe pokoravanje Poslaniku ﷺ, učinio sredstvom do upute, a suprotstavljanje njemu i nepokornost kao sredstvo do zablude. Allah Uzvišeni kaže:

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلُّوْ فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُلِّشَتْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا أَبْلَغَ الْمُبِينَ

"Reci: "Pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku!" A ako se okrenete, on je dužan raditi ono što se njemu naređuje, a vi ste dužni ono što se vama naređuje, pa ako mu budete poslušni, bit ćete na Pravom putu - a Poslanik je jedino dužan da jasno obznani." (Prijevod značenja, En-Nur, 54)

I On kaže:

فَإِنْ لَمْ يَسْتَحِيُوا لَكَ فَأَعْلَمُ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ هُوَآءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَانَهُ
بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهِدِي الظَّالِمِينَ ﴿٦﴾

"Pa ako ti se ne odazovu, onda znaj da se oni povode jedino za strastima svojim, a ne Allahovom uputom?! Allah, doista, neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini." (Prijevod značenja, El-Kasas, 50)

Allah Uzvišeni nas je obavijestio da nam je Poslanik ﷺ, najljepši uzor. On ﷺ, kaže:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَسْوَأُ حَسَنَةٍ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ آلَّا يَرَوْذَكُرَ اللَّهُ
كَبِيرًا ﴿١﴾

"Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom svijetu, i koji često Allaha spominje." (Prijevod značenja, El-Ahzab, 21)

U svome komentaru na ovaj ajet, Ibn Kesir, rahimehullah, kaže:

"Ovaj plemeniti ajet je jedan veliki temelj za uzimanje Allahovog Poslanika ﷺ, za uzor kroz njegov govor, djela i stanja. Zbog ovog razloga je Allah Uzvišeni naredio ljudima, na dan bitke na Hendeku, da slijede primjer Poslanika u saburu, stražarenju, njegovoj ustrajnosti u borbi, kao i njegovom strpljivom isčekivanju pomoći i izbavljenja od strane Njegovog Gospodara, hvaljen neka je On. Neka je Allahov salavat i selam na njega stalno sve do Sudnjeg dana."

Allah ﷺ, je naredbu vjernicima da se pokoravaju Poslaniku ﷺ, i da slijede njega spomenuo na oko četrdeset mjesta u Kur'anu. Duše imaju veću potrebu za spoznajom onoga sa čime je došao Poslanik ﷺ, i da ga u tome slijede, nego što je njihova potreba za hranom i pićem. Jer, ako bi čovjek ostao bez hrane i pića izgubio bi samo dunjaluk (tj. život na dunjaluku), ali, ako bi ostao bez spoznaje Poslanika ﷺ, i njegova slijedenja, zaradio bi vječnu kaznu.

Allah ﷺ, je naredio da se Poslanik ﷺ, slijedi u obavljanju 'ibadeta i da se oni obavljaju na isti način kako je to on radio. On ﷺ, kaže:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَسْوَأُ حَسَنَةً ﴿١﴾

"**Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor..**" (Prijevod značenja, El-Ahzab, 21)

A Poslanik ﷺ, kaže:

صلوا كما رأيتمني أصلني

"Klanjajte kako ste vidjeli mene da klanjam."¹²³

I on ﷺ, kaže:

خذوا عني مناسككم

"Od mene uzmite propise Hadždža."¹²⁴

I on ﷺ, kaže:

من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد

"Ko uradi djelo na koje nije ova naša vjera – to mu se odbija."¹²⁵

I on ﷺ, kaže:

من رغب عن مني فليس مني

"Ko se okrene od moga sunneta - takav mi ne pripada."¹²⁶

I još mnogo drugih tekstova koji naređuju slijedenje Poslanika ﷺ, a zabranjuju suprotstavljanje njemu.

¹²³ Buharija.

¹²⁴ Muslim.

¹²⁵ Buharija i Muslim

¹²⁶ Buharija i Muslim.

POGLAVLJE 7.3.

PROPISANOST DONOŠENJA SALAVATA I SELAMA NA POSLANIKA ﷺ

Pravo Allahovog Poslanika ﷺ, kod njegovog ummeta, koje im je Allah propisao, jeste da donose salavat i selam na njega, kao što Allah Uzvišeni kaže:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَكُوْكَتَهُ يُصَلِّوْنَ عَلَى الْبَيْتِ يَأْتِيهَا الْمَرْسَلُوْنَ إِمَّا صَلَوْا عَلَيْهِ وَسَلَّمُوا
تَنْلِيمًا

"Allah i meleki Njegovi donose salavat na Vjerovjesnika. O vjernici, donosite i vi salavat i selam na njega!" (Prijevod značenja, El-Ahzab, 56)

Značenje Allahovog salavata na njega jeste da ga Allah hvali kod meleka. Značenje salavata meleka na njega jeste dova meleka Allahu za Poslanika ﷺ, dok je salavat ljudi na njega istigfar-traženje oprosta za njega.

Allah Uzvišeni, objavljuje, u gore spomenutom ajetu, poziciju i status njegovog roba i Poslanika kod Njega, u uzvišenom društvu, hvaleći ga u prisustvu Njemu bliskih meleka. Meleki, takođe, donose na njega salavat. Allah Uzvišeni zatim naređuje robovima nižeg svijeta (ovoga svijeta) da i oni donose salavat i selam na njega, kako bi se ujedinile pohvale na njega iz višeg i nižeg svijeta.

Značenje "donosite i vi salavat i selam na njega (salimu teslima)", a ovo znači: pozdravite ga sa pozdravom islama (es-selamu 'alejkum ve rahmetullah). Zato kada se donosi blagoslov na Poslanika ﷺ, treba sastaviti salavat i selam, a ne treba se zadovoljiti sa jednim od njih; tj. ne trebaš samo reći: 'sallAllahu 'alejhi', ili samo: 'alejhi selam', već sastaviti oboje, salavat sa selamom, jer je Allah ﷺ, naredio obije ove stvari.

Donošenje salavata i selama na Poslanika ﷺ, je propisano u mnogim prilikama i na stepenu su vadžiba (obaveznog) ili mustehaba (preporučenog).

Ibn Kajjim, rahimehullah, je spomenuo u svojoj knjizi "Dželaul-efham" četrdeset i jednu priliku (mjesto), na kojem je propisano donošenje salavata i selama na Poslanika ﷺ. Počeo je sa riječima:

"Prvo mjesto je najvažnije i najpotvrđenije, a to je u namazu na kraju tešehuda (sjedenja). Svi muslimani se slažu da je salavat propisan na ovom mjestu, ali se razilaze po pitanju njegove obaveznosti."

On takođe spominje, među ovim prilikama, da se takva dova, dodaje na kraju Kunut dove; u džumanskoj hutbi; na dva Bajram namaza; istiska (namazu za kišu); nakon proučenog ezana; nakon bilo koje dove; prilikom ulaćenja i izlaženja iz mesdžida (džamije) i prilikom spominjanja Poslanikovog, sallAllahu 'alejhi ve sellem, imena.

Zatim je Ibn Kajjim nabrojao četrdeset koristi koje se mogu izvući od donošenja salavata na Poslanika ﷺ¹²⁷. A od tih koristi su i:

- Odazivanje na naredbu Allaha, hvaljen neka je On.
- Dobijanje desetorostrukе nagrade za donošenje salavata.
- Nada da će Allah odgovoriti na nečiju dovu kada joj prethodi zahvala Allahu ﷺ, i salavat na Poslanika ﷺ.

Među takvим koristima je takođe:

- Da će to donošenje salavata biti uzrok zadobijanja šefa'ata (posredništva kod Allaha) od strane Poslanika ﷺ, kada se spoji sa traženjem vesileta (od Allaha) za našeg Poslanika ﷺ.
- To je takođe uzrok za oprost (brisanje) grijeha.
- Donošenje selama i salavata na Poslanika ﷺ, biva uzrokom da i Poslanik ﷺ, tebi odvrati na selam.

I druge faide i koristi, pa neka su salavat i selam na našeg Poslanika, sallAllahu 'alejhi ve sellem.

¹²⁷ Dželaul-efham.

POGLAVLJE 7.4.

O VRIJEDNOSTI EHLU BEJTA I ŠTA JE OBAVEZA PREMA NJIMA A ŠTA JE ZABRANJENO OD PRETJERIVANJA

Ehlu-Bejt je Poslanikova ﷺ, porodica, kojima je zabranjena sadaka. A oni su: porodica Alije ﷺ, porodica Džafara ﷺ, porodica Ukaila (Akila) ﷺ, porodica Abbasa ﷺ, djeca Harisa ibn Abdul-Mutalliba, žene Poslanika i njegove kćerke, kao što Allah Uzvišeni kaže:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيذْهَبَ عَنْكُمُ الْجُنُسُ أَهْلَ الْيَتَامَةِ وَيُطَهِّرَ مِنْ تَطَهُّرًا

"..Allah želi da od vas, porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti." (Prijevod značenja, El-Ahzab, 33)

Imam, Ibn Kesir, rahimehullah, kaže:

"Onaj koji dobro prouči Kur'an, bez sumnje će prepoznati da su Poslanikove žene uključene u gore spomenutom ajetu, kao što na to ukazuje konteks prethodnog ajeta u kojima su ciljane žene Poslanika. Zato Allah ﷺ, kaže nakon ovoga (obraćajući se Poslanikovim ženama):

وَأَذْكُرْنَ مَا يُنَقِّلُ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ إِيمَانِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا

خَيْرًا

"I pamtite Allahove ajete i mudrost, koja se kazuje u domovima vašim; Allah je, uistinu Dobar i sve zna." (Prijevod značenja, El-Ahzab, 34)

Ovo znači, radite po onome što Allah ﷺ, objavljuje Svome Poslaniku u vašim kućama od Knjige i sunneta.

Katade i drugi su protumačili spomenuti ajet govoreći:

"I govorite o ovoj blagodati kojom ste odlikovani mimo ostalog svijeta, tj. da se objava spušta u vašim kućama mimo ostalih ljudi."

Aiša je Siddika (Iskrena) ﷺ, kćerka Es-Siddika ﷺ (tj. Ebu Bekra), i najpreča je u pogledu ove blagodati. Na nju se pogotovo odnosi ova Allahova milost, jer Poslaniku ﷺ nije silazila objava dok je bio u postelji drugih žena mimo nje, kao što je na to ukazao Poslanik ﷺ. - Neki učenjaci detaljno izlažu govoreći:

“Ova njena (Aišina) počast je zbog činjenice da je ona jedina djevojka (neudavana) koju je Poslanik oženio, nijedan drugi čovjek nije uživao sa njom. Zato, njoj priliči da jedino ona bude odlikovana ovom velikom počasti i visokim stepenom mimo svih drugih Poslanikovih žena.”

Ibn Kesir kaže:

“Pošto su njegove žene uključene u ehlu bejt (njegovu porodicu), onda su njegovi krvni rođaci zaslužniji da budu uključeni.”

Ehlu sunne vel džema't voli ehlu bejt, uzimaju ih za prijatelje i čuvaju *vasjet*-oporučku Allahovog Poslanika ﷺ, kada je rekao u Gadir Humu¹²⁸:

أذْكُرْ كَمَ اللَّهُ فِي أَمْلَ بَيْتٍ

“Opominjem vas Allahom u pogledu moje porodice.”¹²⁹

Zato, ehlu sunne voli i uvažava Poslanikovu porodicu, jer to spada u ljubav prema Poslaniku ﷺ, i odavanje počasti njemu. Ovo pod uslovom da članovi njegove porodice moraju slijediti sunnet i da budu čvrsto u vjeri, kao što su bili njihovi preci, kao što su El-Abbas i njegovi sinovi i Alija i njegovi sinovi. A što se tiče onih od njih koji su oprečni sunnetu, i koji nisu čvrsto u vjeri, ljubav i počast im se ne pružaju, i nije dozvoljeno prijateljevati sa njima i pored toga što oni pripadaju Poslanikovoj porodici.

Stav ehli sunneta vel džema'ta po pitanju Poslanikove porodice je umjeren i pravedan. Oni vole pobožne i pravedne među njima, a osuđuju i odriču se onih od njih koji prkose sunnetu i koji

¹²⁸ Mjesto između Mekke i Medine gdje se Poslanik ﷺ, zaustavio na svome putu prema Medini nakon obavljanja 'Oprosnog Hadždža'.

¹²⁹ Muslim.

odstupaju od vjere, pa čak i ako su članovi Poslanikove porodice. To što je neko član Poslanikove porodice, ili njegov rođak, ništa mu neće koristiti sve dok ne bude praktikovao vjeru i bude ustrajan na njoj. Ebu Hurejre ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ, ustao kada mu je objavljen ajet:

وَأَنذِرْ عَشِيرَاتَكَ الْأَقْرَبِينَ.

"I opominji rođinu svoju najbližu." (Prijevod značenja, Eš-Šu'ara, 214)

I rekao:

يا معشر قريش - أو كلمة لحوها - اشتروا أنفسكم، لا أغني عنكم من الله شيئاً، يا عباس ابن عبد المطلب لا أغني عنك من الله شيئاً، يا صفية عمّة رسول الله صلى الله عليه وسلم، لا أغني عنك من الله شيئاً، ويا فاطمة بنت محمد سليمي من مالي ما شئت، لا أغني عنك من الله شيئاً

"O skupino Kurejšija - ili je rekao riječi slične tome - iskupite sebe, jer ja vam kod Allaha ništa ne mogu koristiti. O Abbase ibn Abdul-Mutalibe ja ti kod Allaha ništa neću moći pomoći. O Safija, tetko Allahovog Poslanika, ja te ne mogu zaštititi od Allahove kazne. O Fatima, kćeri Muhammedova, pitaj me o svemu što je u mojoj vlasti, ali, ja te ne mogu zaštititi od Allahove kazne."¹³⁰

I prema drugom hadisu u kojem Poslanik ﷺ, kaže:

من بَطَأَ عَمَلَهُ لَمْ يَسْرِعْ بِهِ نَسِيبٌ

"Koga uspore njegova (loša) djela, njegovo porijeklo ga neće ubrzati."¹³¹

Ehlu sunne vel džema't se odriče puta i metodologije *rāfidija* (šija) koji prelaze granice (zastranjuju i pretjeruju) u pogledu nekih pripadnika Poslanikove porodice, te im pripisuju bezgrješnost.

Oni se, takođe, odriču metode *nesibija*¹³² koji iskazuju neprijateljstvo prema dobrim članovima Poslanikove porodice, te ih napadaju.

¹³⁰ Buharija.

¹³¹ Muslim.

Ehlu sunne se odriču novotara i sujevjernih koji slijede izmišljotine i pripadnike Poslanikove porodice uzimajući ih kao posrednike u približavanju Allahu ﷺ, i smatraju ih bogovima mimo Allaha ﷺ.

Ehlu sunne u ovom i drugim aspektima se drže umjerenosti i Pravog puta, bez nemarnosti i pretjerivanja, bez mržnje i zanemarivanja u pogledu Poslanikove porodice ili bilo kog drugog.

Članovi ehlu bejta, koji su ispravni, osuđuju i niječu svako pretjerivanje u pogledu njih i odriču se fanatika (onih koji ih pretjerano vole). Vođa pravovjernih, Alija ibn Ebi Talib ؓ, je zapalio fanatike koji su ga proglašili božanstvom. Dok je Ibn Abbas, ؓ, odobrio njihovo ubistvo, ali sa sabljom, a ne sa vatrom. Alija ibn Ebi Talib je tražio zarobljavanje Abdullaha Ibn Sebe (začetnika rafidijja-šija) vođe fanatika, da bi ga ubio, ali ћ. ovaj pobjegao i sakrio se.

¹³² **Nesibile** - ime sekte koji su u stvarima vjere učinili obaveznim mržnju Alije ibn Ebi Taliba, neprijateljski se odnose spram njega i otvoreno mu se suprotstavljaju. Oni su sekta od Haridžija.

POGLAVLJE 7.5.

O VRIJEDNOSTIMA ASHABA I ŠTA JE OBAVEZA VJEROVATI U POGLEDU NJIH, TE STAV EHLI SUNNETA U VEZI STVARI KOJE SU SE DESILE MEĐU NJIMA

1. DEFINICIJA ASHABA , I KAKVO POŠTOVANJE PREMA NJIMA TREBAMO IMATI

Arapski izraz 'es sahab' je množina od 'sahabijj', a sahabijj (*ashab*) je: "Osoba koja je srela Poslanika ﷺ, povjerovala u njega i preselila kao vjernik."

Obaveza je vjerovati da su ashabi najbolji iz ummeta muslimana, i najbolja generacija, jer su prvi prihvatili islam, i jer su počašćeni suhbetom-druženjem sa Poslanikom ﷺ, i učestvovanjem u džihadu sa njim. Oni su prenijeli Šerijat i din od njega onima koji su došli nakon njih. Allah Uzvišeni, ih je pohvalio u Svojoj Knjizi. U tom kontekstu Uzvišeni kaže:

وَالسَّبِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعْدَهُمْ جَنَّةً تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَرُ حَتَّى يَرَوُهُمْ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

"Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama, i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći. A i oni su zadovoljni Njime: za njih je On pripremio džennetske bašće, kroz koje će rijeke teći, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 100)

I On ﷺ kaže:

مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحْمَاءُ بَيْتِهِمْ تَرَاهُمْ رُكُوعًا سُجَّدًا يَتَغَيَّرُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضُوانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثْرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي النَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِيجَابِ كَرَزَعُ أَخْرَجَ شَطَّهُ فَأَزَرَهُ فَاسْتَغْلَطَ فَاسْتَوَى عَلَى

سُوْقِهِ يُعِجِّبُ الْزُّرَاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارُ وَعَدَ اللَّهُ الدَّيْنَ إِمَّا آمَنُوا وَعَمِلُوا الصِّلْحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٣﴾

"Muhammed je Allahov poslanik, a njegovi su sljedbenici strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom; vidliš ih kako ruku" i sedždu čine, želeteći Allahovu nagradu i zadovoljstvo - na licima su im znaci, tragovi od padanja licem na tlo. Tako su opisani u Tevratu. A u Indžilu: oni su kao biljka kad izdanak svoj izbací pa ga onda učvrsti, i on ojača, i ispravi se na svojoj stabljici izazivajući divljenje sijača - da bi On s vjernicima najedio nevjernike. A onima koji vjeruju i dobra djela čine Allah obećava oprost i nagradu veliku." (Prijevod značenja, El-Feth, 29)

I On ﷺ kaže:

لِلْفَقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيْرِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَتَّغَوَّنَ فَضْلًا مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمَصْدِقُونَ ﴿١٤﴾ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُو الْأَدَارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ سُجِّلُوْنَ مِنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُوْنَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا فَلَوْزَرُوْتَ عَلَى أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ إِيمَانُهُمْ خَصَاصَةً وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِيهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُنْفَلِحُونَ ﴿١٥﴾

"I siromašnim muhadžirima koji su iz rodnog kraja svoga protjerani i imovine svoje lišeni, koji želete Allahovu dobrotu i zadovoljstvo steći, i Allahu i Poslaniku Njegovu pomažu, to su, zaista, pravi vjernici. I oni koji su prije njih Medinu nastanili i iman prihvatali; oni vole one koji im doseljavaju, i u grudima svojim nikakvu tegobu, zato što im se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se uščuvaju laskomosti i tvrdičluka, oni će sigurno uspjeti." (Prijevod značenja, El-Hašr, 8-9)

U gore spomenutim ajetima, Allah ﷺ, hvali muhadžire (one koji su učinili hidžru iz Mekke u Medinu) i ensarije (stanovnike Medine koji su ih prihvatali). On ih opisuje kao prve muslimane i ljude koji se utrkaju u dobrom djelima, koji su druge pretekli u

dobru. Obavijestio nas je da je On sa njima zadovoljan, i da je za njih pripremio džennetske bašče, opisujući ih da su oni milostivi jedni prema drugima, a strogi prema nevjernicima. Takođe ih je opisao kao ljude koji puno sedždu i ruku' čine (obavljujući namaz), da imaju dobra srca i da se prepoznaju po znacima pokornosti i imanu. Gore spomenuti ajet takođe ukazuje da ih je Allah odabrao za Poslanikove drugove da bi zajedno sa njima najedio njegove neprijatelje i nevjernike.

Allah ﷺ, je muhadžire opisao kao ljude koji su ostavili svoje domove i imetak u ime Allaha, i radi upjeha Njegove vjere tražeći Njegovo zadovoljstvo, i opisuje ih da su oni istinoljubivi i iskreni u činjenju toga. Dok sa druge strane, Allah opisuje ensarije kao ljude Darul-hidžre (stanovnike grada u koji je učinjena hidžra tj. Medine), da su vjernici i da su iskreni. On ih je opisao kako vole svoju braću muhadžire (emigrante), dajući njima prednost nad sobom, i da nisu lakomi i škrti te da će zbog toga uspjeti i spasiti se. To su neke od njihovih opštih osobina i vrijednosti, dok su u zasebnim vrijednostima i rangu neki od njih odlikovani iznad drugih shodno prvenstvu ulaska u islam, njihovoj hidžri i džihadu.

Najbolji ashabi su četvorica pravednih halifa: Ebu Bekr, Omer, Osman i Alija, a nakon njih slijede ostali od deseterice koji su obradovani Džennetom, a oni su, pored četvorice (navedenih) halifa: Talha Ibn Ubejdullah, Zubejr Ibn Avam, AbdurRahman Ibn Avf, Ebu Ubejde Ibn Džerah, S'ad ibn Ebi Vekkas, Seid ibn Zejd.

Muhadžiri su bolji od ensarija. Učesnici Bedra i ehlu-Ridvana su bolji od onih koji su prihvatali islam poslije Hudejbije i borili se sa muslimanima.

2. STAV EHLI SUNNETA PO PITANJU BORBE I NEVOLJE KOJA SE DOGODILA IZMEĐU ASHABA ﷺ

Uzroci fitne (nevole)

Židovi su kovali zavjere protiv islama i njegovih sljedbenika preko jednog lašca i munafika (licemjera), čovjeka kojem je ime Abdullah Ibn Sebe', a on je bio židov iz Jemena, koji se pretvarao da

je musliman. On je počeo da planira zavjera protiv trećeg halife, Osmana Ibn Affana, رض.

On je, motivisan mržnjom i protiveći se, izmišljao laži i optužbe protiv njega. Neki slijepci i neuki ljudi koji posjeduju slab iman zajedno sa onima koji učestvovaše u nevolji, prikupiše se iza njih, gdje zavjera završi ubistvom halife Osmana Ibn Affana, رض. Osman رض, je ubijen nepravedno, a njegovo ubistvo je prouzrokovalo raskol i razjedinjenost među muslimanima. Ovaj židov je stalno raspirivao smutnju, što je na kraju dovelo do oružanog sukoba između ashaba, a svaka strana je postupila po idžtihadu (ulažući trud u dolaženju do ispravnog šerijatskog stava).

Komentator 'Tahavijske akide' kaže:

"Korijen rafidija (šija) potječe od munafika, heretika koji je imao za cilj rušenje islama i napad na Poslanika صلی اللہ علیہ وسالہ وآلہ وسالہ, kako to spominje islamska ulema. Abdullah Ibn Sebe' je prihvatanjem islama namjeravao da svojim spletkama i prljavštinom razori islam kao što je Bolis (Paul-Pavle) uništio vjeru kršćana. On je vanjštinom pokazivao pobožnost i pozivao na dobro, a odvraćao od zla, a sa druge strane širio smutnju u vezi Osmana رض, dok ga na kraju nisu ubili. Zatim, kada je došao u Kufu, Abdullah Ibn Sebe' počeo je pretjerivati u pogledu Alije رض. Vanjštinom ga je pomagao i podržavao, a sve s namjerom da ostvari svoje prljave ciljeve. (Zagovarao je uzimanje Alije za boga, i vrbovao podržavaoce te ideje). Kada je Alija رض, čuo za njega, on naredi da ga ubiju, ali, Abdullah Ibn Sebe' pobijeđe u Karkiš. Vijest o njemu je poznata u historiji."

Šejhul-islam, Ibn Tejmijje, rahimehullah, kaže:

"Kada je Osman, رض, ubijen, srca se razjediniše, nesreće uvećaše, zli ljudi se uzdigoše, a pobožni ljudi poniziše. Oni koji nisu bili u mogućnosti da siju fitnu (u prošlosti), sad su imali šansu da to urade (nakon pogubljenja Osmana), dok su oni koji vole da čine dobro onemogućeni u činjenju dobra. U takvom stanju muslimani dadoše prisjegu vodi vjernika Aliji Ibn Ebi Talibu رض, koji je bio najzaslužniji toga i najbolji od preostalih ashaba. Ipak, razjedinjenost potraja i fitna se produži. Muslimani nisu mogli pronaći zajedničku

riječ i nisu mogli ujediniti džema't, a vatra smutnje ostade rasplamsana. Kao rezultat, halifa zajedno sa najboljim muslimanima ummeta nije bio u mogućnosti da ostvari sve dobro koje su htjeli. U raskol i smutnju su se umiješali i drugi narodi, pa se desilo ono što se desilo."¹³³

Šejhul-islam, Ibn Tejmijje, je pojasnio opravdanje za dvije sukobljene strane ashaba koji su se borili jedni protiv drugih u sukobu koji se dogodio između Alije i Muavije عليه السلام, rekavši:

"Muavija nije zagovarao hilafet za sebe, niti mu je data prisjega kao halifi kada se borio protiv Alije. Niti se on borio pod parolom da je on halifa, niti da on zasluzuju mjesto halife. To je Muavija potvrdio kad god bi bio o tome upitan. Niti je on, niti su njegovi drugovi započeli borbu protiv Alije i njegovog društva. Pošto su Alija, عليه السلام, i njegove pristalice smatrali da druga strana mora da se pokori njemu (Aliji) i da mu daju prisjegu (tj. da im je to obaveza-vadžib), jer muslimani mogu imati samo jednog halifu, oni su Muaviju i njegove sljedbenike smatrali pobunjenicima protiv halife, zbog suzdržavanja da njemu daju prisjegu, smatrajući da oni imaju snagu i autoritet, te da im je obaveza da se bore protiv njih kako bi izvršili ovaj vadžib i tako povratili pokornost i jedinstvo džemata muslimana. Dok, druga strana; Muavija i njegovi drugovi, su govorili da ono što je Alija zahtijevao nije bilo njima vadžib (obavezno), te ako se oni (tj. Alija i njegovi sljedbenici) budu borili protiv njih, oni će time nanijeti nepravdu (tj. Muavija i oni sa njime će biti 'zlostavljeni'). Oni koji su bili sa Muavijom su rekli: pošto je Osman nepravedno ubijen, po slaganju svih muslimana, a njegove ubice se nalaze (skrivajući se) među Alijinom vojskom, a ovi su još nadmoćniji (brojniji i jači) od Osmanovih ubica, iako se mi suzdržimo od borbe oni bi i nama učinili zulum i nepravedno nas napali, a Alija nas ne bi mogao odbraniti, kao što ni Osmana nije mogao odbraniti, te je zato na nama da damo prisjegu halifi koji ima moć i sposobnost da se prema nama pravedno odnosi i da zadovolji pravdu.

¹³³ Medžmu'a'l fetava, (25/304-305).

3. STAV EHLI SUNNETA U POGLEDU RAZILAŽENJA KOJE JE ZADESILO ASHABE ﷺ

Stajalište ehli sunneta vel džema'ta po pitanju svađe i nesreće u obliku rata koji se dogodio između ashaba, može biti sumiran u dvije glavne tačke:

Prva: Treba izbjegavati govor i komentare u pogledu onoga što se desilo između ashaba. Zatim, sustezati se od istraživanja tih stvari, jer je smirivanje tenzija po tom pitanju najbolja i najmirnija opcija. A Allah ﷺ kaže:

وَالَّذِينَ جَاءُوكُمْ مِّنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبِّنَا أَغْفِرْ لَنَا وَلَا خُوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا
بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غُلَّا لِلَّذِينَ إِمَانُوا رَبِّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٤٦﴾

"Oni koji poslige njih (ashaba) dolaze - govore: "Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv." (Prijevod značenja, El-Hašr, 10)

Druga: Pobijanje svih onih predaja koje govore o tim događajima i to sa više aspekata:

- Prvi: Mnoge od tih predaja su lažne, koje su izmislili njihovi neprijatelji kako bi time ukaljali čast ashaba.

- Drugi: Neke od ovih predaja su promijenjene i pokvarene sa dodavanjima nekih detalja, ili brisanjem iz njih. Drugim riječima, one su izmijenjene i neće se osvrtati na njih.

- Treći: Vjerodostojnih predaja je malo, i pored svega, ashabi su opravdani zbog učestvovanja u ovim događajima, jer se radi o njihovom idžtihadu, tako da su oni ili mudžtehidi koji su pogriješili pa time stiću jednu nagradu, ili su mudžtehidi koji su pogodili pa time stiću dvije nagrade. U tom kontekstu Poslanik ﷺ, kaže:

إِذَا اجْتَهَدَ الْحَاكُمُ نَاصِبَ فَلَهُ أَجْرٌ وَإِنْ اجْتَهَدَ فَلَا حَاطَ فَلَهُ أَجْرٌ وَاحِدٌ

"Ako mudžtehid uloži svoj trud (idžtihad) i pogodi ispravnu presudu, on će imati dvije nagrade, i ako uloži svoj trud i promaši ispravnu presudu, on će biti nagrađen jednom nagradom."¹³⁴

- Četvrti: Oni su ljudi i moguće je da pojedinci od njih pogriješe. Pojedinci od njih nisu zaštićeni od grijeha, a ono što su uradili i pogriješili, za to postoje mnogobrojna iskupljenja, kao što su:

1. Postoji mogućnost da se pokaju za grijeha, a pokajanje (tevba) briše sve prethodne grijeha uprkos njihovom broju, kao što su o tome preneseni dokazi.

2. Oni su prvi muslimani i posjeduju vrijednosti i fadilete koji obavezuju oprost grijeha koji su počinili, jer Allah Uzvišeni kaže:

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِ الْهَارِ وَزُلْفًا مِنْ أَلَيْلٍ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِنُنَّ الْسَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرٌ لِلَّذِكْرِ

للذِّكْرِ

"I obavljam namaz početkom i krajem dana, i u prvim časovima noći! Dobra djela zaista poništavaju hrđava. To je pouka za one koji pouku žele." (Prijevod značenja, Hud, 114)

3. Zatim, oni su svojim suhbetom-druženjem sa Poslanikom ﷺ stekli toliku nagradu koja prekriva njihove pojedine greške.

4. Nagrada za njihova dobra djela se umnožava više nego nagrada nekog drugog, i niko im nije jednak po vrijednosti. Vjerodostojno je preneseno da je Poslanik ﷺ, njih opisao rekavši da su oni najbolja generacija i da je mudd (četiri pregršti) sadake nekog od njih bolji od sadake u zlatu koje je koliko brdo Uhud koju udijeli drugi mimo njih.¹³⁵ Neka je Allah zadovoljan sa njima i oni sa Njime.

Šejhul-islam, Ibn Tejmije, rahimehullah, kaže:

"Ehlu sunne vel džema' i imami islama nisu vjeruju da je iko od ashaba bezgrješan, niti je to iko od Poslanikovih rođaka, niti prvi muslimani, niti bilo ko drugi, već je moguće da oni počine grijeh, i Allah Uzvišeni će im oprostiti zbog njihovog pokajanja i uzdići

¹³⁴ Buharija i Muslim u hadisu Amra ibn Asa .

¹³⁵ Buharija i Muslim.

njihove stepene ili će im oprostiti grijeha zbog njihovih dobrih djela koja poništavaju loša djela, ili zbog nekog drugog razloga. On ﷺ kaže:

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١﴾ هُمْ مَا يَشَاءُونَ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢﴾ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَى الَّذِي عَمِلُوا
وَسِخْنُهُمْ أَجْرُهُمْ بِأَخْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣﴾

"A onaj koji donosi Istinu i oni koji u nju vjeruju, oni se čuvaju i boje, sve što zažele u Gospodara svoga će naći, to će biti nagrada onima koji su dobra djela činili, da bi Allah preko ružnih postupaka njihovih prešao, i da bi ih za ono bolje što su radili nagradio." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 33-35)

I On kaže:

وَوَصَّيْنَا إِلِّيْنَسَنَ بِوَالدِيْهِ إِحْسَنَا حَمَلْتَهُ أَمْهَرَ كُرْهَاهَا وَوَضَعَتَهُ كُرْهَاهَا وَحَمَلْمَهُ وَفَصَلْلَهُ
ثَلَثُونَ شَهْرًا حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَشْدَهُ وَلَعَنَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّيْ أُوْزِغَنَيْ أَنْ أَشْكُرْ بِعَمَّتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْتَلَ صَلِحَّا تَرْضِيَهُ وَأَصْلَحَ لِي فِي ذُرْيَتِيِّ إِنِّي
تُبَتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ تَنَقَّبُ عَنْهُمْ أَحْسَنُ مَا عَمِلُوا
وَتَنَجَّوْزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَنْحَى الْجَنَّةِ وَعَدَ الْصِّدِّيقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢﴾

"A čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro; majka ga njegova tegobno nosi i tegobno ga rađa! A njegovo nošenje i dojenje trideset je mjeseci. Pa kad zrelost svoju dostigne i kad dostigne četrdeset godina, on rekne: "Gospodaru moj, uputi me da Ti zahvalim na Tvojoj blagodati, koju si darovao meni i mojim roditeljima, i da dobro radim s kojim si zadovoljan Ti, i potomstvo moje Ti učini dobrim! Ja se Tebi, doista, kajem, i ja sam musliman, predan Tebi. To su oni od kojih ćemo Mi ono bolje što su radili primiti, a preko ružnih postupaka njihovih prijeći; od stanovnika Dženneta će oni biti, istinito obećanje, koje im je dano, Mi ćemo ispuniti."

(Prijevod značenja, El-Ahkaf, 15-16)

Allahovi neprijatelji su iskoristili smutnju koja se dogodila između ashaba u vremenu nesreće, svađe i borbe, kao razlog vrijedanja njih i narušavanja njihove časti. Za njima su se poveli neki savremeni pisci pa govore i pišu ono što ne znaju i na taj način sebe postavljaju kao sudije u sporu među ashabima Allahovog Poslanika ﷺ. Tako za neke kažu da su bili u pravu, a drugi u krivu, bez drugog dokaza, osim džehla (neznanja) i slijedenja strasti i prohtjeva. Oni se povode za onim što ciljano govore i pišu orientalisti i njihovi sljedbenici koji mrze islam. Na taj način su ubacili sumnje među neke muslimane koji ne poznaju svoju slavnu historiju i njihove dobre prethodnike koji su najbolja generacija muslimana. Na taj način oni žele napasti islam i razjediniti muslimane, tako što će u srca zadnjih od ovog ummeta ubrizgati mržnju spram prvih od ovog umeta (tj. ashaba). A trebalo bi da slijede dobre prethodnike, shodno riječima Allaha ﷺ:

وَالَّذِينَ جَاءُوْ مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُوْنَ رَبَّنَا أَغْفِرْ لَنَا وَلَا خَوِيْنَا الَّذِيْنَ سَبَقُوْنَا^{١٠}
بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلَّا لِلَّذِيْنَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيْمٌ

"Oni koji poslije njih (ashaba) dolaze - govore: "Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv."

(Prijevod značenja, El-Hašr, 10)

POGLAVLJE 7.6.

ZABRANA PSOVANJA I VRIJEĐANJA ASHABA ﷺ, I IMAMA UPUTE

1. ZABRANA PSOVANJA I VRIJEĐANJA ASHABA ﷺ

Od osnova ehli sunneta vel džema'ta jeste čuvanje njihovih srca i jezika od vrijeđanja ashaba Allahovog Poslanika ﷺ, kao što je to Allah opisao riječima:

وَالَّذِينَ جَاءُوكُمْ مِّنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَغْفِرْ لَنَا وَلَا حَوَّانِا الَّذِينَ سَبَقُونَا^١
بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غَلَّلَ لِلَّذِينَ إِمَّا مُؤْمِنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﷺ

"Oni koji poslige njih (ashaba) dolaze - govore: "Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv." (Prijevod značenja, El-Hašr, 10)

I zbog pokornosti Allahovom Poslaniku ﷺ, koji je upozorio:

لَا تُسْبِّوا أَصْحَابِي، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنْفَقْتُ مِثْلَ أَحَدِكُمْ مَثْلَ ذَعْبَى مَا بَلَغَ مَذْأَدِهِمْ وَلَا
نصيحة

"Nemojte vrijedati moje ashabe. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, kada bi neko od vas udijelio zlata koliko je brdo Uhud, to ne bi dostiglo mudd nekog od njih, niti njegovu polovicu."¹³⁶

Ehlu sunne vel džema't osuđuju metodu *rafidija* (Šija) i *haridžija* koji optužuju Poslanikove ashabe, koji ih mrze i negiraju njihove vrijednosti i proglašavaju nevjernicima većinu njih.

Ehlu sunne takođe prihvata ono što je spomenuto u Knjizi i sunnetu o vrijednostima ashaba, i vjeruju da su oni najbolji od ovog ummeta, kao što je Poslanik ﷺ, istakao:

خَيْرُكُمْ قَرْنَيِّ...¹³⁷

"Najbolja generacija je moja.."

¹³⁶ Buharija i Muslim.

Poslanik je izjavio da će se njegov ummet podijeliti u sedamdeset i tri skupine i da će sve one završiti u Vatri, osim jedne. Kada je bio upitan o toj jednoj spašenoj skupini, on ih je opisao rekavši:

هم من كان على مثل ما أنا عليه اليوم وأصحابي

*"To su oni koji će biti na onome na čemu sam ja i moji ashabi danas."*¹³⁸

Ebu Zurra, jedan od najvećih šejhova imama Muslima, kaže:

"Ako čujete čovjeka da vrijeda bilo kojeg ashaba (pripisuje im manjkavosti), onda treba da znate da je takav *zindik*. Ovo je zato što je Kur'an istina, i Poslanik je istina, i sa čime god je Poslanik poslan od istine to su nama Poslanikovi ashabi prenijeli. Zato, onaj koji vrijeda njih, ustvari, time vrijeda Knjigu i sunnet. U tome slučaju, takav je najpreči da bude vrijedan, i da se proglaši *zindikom* (heretikom), onim koji je u zabludi, koji vrijeda ashabe."

U svojoj knjizi "Nihajatul-mubtedi'in", učenjak, Ibn Hamdan, kaže:

"Onaj koji vrijeda bilo kojeg ashaba vjerujući da je to dozvoljeno raditi, postaje nevjernik, a ako ih vrijeda znajući da je to zabranjeno raditi, takav je fasik."

On je takođe rekao da će takav biti absolutni nevjernik, i da onaj koji ashabe proglaši fasicima ili govori loše o njihovoј vjeri ili ih proglaši nevjernicima, on sam postaje kafir (nevjernik)."¹³⁹

2. ZABRANA VRJEDANJA IMAMA UPUTE OD ULEME (ISLAMSKIH UČENJAKA) OVOGA UMMETA

Nakon ashaba u vrijednosti, počasti i stepenu, dolaze imami upute od tabi'ina (generacija nakon ashaba) i njihovih sljedbenika od najboljih generacija, zajedno sa onima poslije njih koji slijede ashabe u činjenju dobra, kao što Allah ﷺ, kaže:

¹³⁷ Buharija i Muslim.

¹³⁸ Ahmed i drugi.

¹³⁹ Šerh Akidetus-seferini, tom.2, str. 388-389.

وَالسَّبِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ أَتَبْعَوْهُمْ بِإِخْسَانٍ رَّضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعْدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَرُ خَلَدِينَ فِيهَا أَبْدًا ذَلِكَ

الفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٤٣﴾

"Allah je zadovoljan prvim Muslimanima, muhadžirima i ensarljama, i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći. A i oni su zadovoljni Njime: za njih je On pripremio džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh." (Prijevod značenja, Et-Tevba, 100)

Temeljeći na spomenutom ajetu, nije dozvoljeno omalovažavati i vrijedati njih, jer su oni svjetionici upute, kao što ih je Allah ﷺ, opisao riječima:

وَمَنْ يُشَافِقُ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعُ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ تُؤْلِمَ مَا
تَوَلَّ وَنُضَلِّلُهُ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٤٤﴾

"A ko se suprotstavi Poslaniku nakon što mu se jasno pokaže Pravi put, i slijedi put koji nije put vjernika, pustit ćemo ga da čini što je naumio, i bacit ćemo ga u Džehennem, a loše je to stjecište!" (Prijevod značenja, En-Nisa, 115)

Komentator Tahavije, kaže:

"Obaveza je svakog muslimana da nakon ljubavi prema Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ, i uzimanja njih za zaštitnike, uzme vjernike za prijatelje i zaštitnike, kao što to uopšteno govori Kur'an, a to se posebno odnosi na 'nasljednike poslanika', tj. ulemu (učenjake), koje je Allah ﷺ, stavio na stepen zvijezda pomoću kojih se orijentira u mraku na kopnu i moru. Muslimani se slažu u pogledu njihove ispravne upute i znanja. Oni su nasljednici Poslanika u njegovom ummetu koji oživljavaju zaboravljenе djelove njegovog sunneta. Kur'an o njima govori i oni o Kur'anu govore. Oni se svi bezrezervno slažu oko obaveze slijedenja Poslanika ﷺ. Međutim, ako se njihov govor suprotstavi vjerodostojnom hadisu, onda se njihov govor ostavlja a slijedi se dotični hadis. Ako neko od njih ne slijedi neki hadis, onda za to vjerovatno ima opravdanje."

Opravdanje učenjaka za neuzimanje vjerodostojnog hadisa može se sumirati u troje:

Prvo: On nije vjerovao da je Poslanik ﷺ, rekao taj hadis.

Drugo: On nije vjerovao da se taj hadis odnosi na tu mes'elu (pitanje).

Treće: On je vjerovao da je propis, koji je zasnovan na tome posebnom hadisu, derogiran.

Ovi imami su počašćeni nad nama svojim prvenstvom u islamu, pobožnosti i prenošenju do nas onoga šta je Poslaniku ﷺ, objavljeno i pojašnjavanja nama onoga što je nejasno. Neka je Allah sa njima zadovoljan i neka su oni sa Njime zadovoljni; i upućuj dovu Allahu da im se smiluje, kao što On kaže:

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَغْفِرْ لَنَا وَلَا خُوَّبِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا
بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلَّا لِلَّذِينَ ءاْمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

"Oni koji poslije njih dolaze - govore: "Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv." (Prijevod značenja, El-Hašr, 10)

Vrijedanje (omalovažavanje) učenjaka i nepoštovanje njih zbog greške koja im se dogodi u njihovom idžtihadu je put i metoda novotara. To je strategija i plan neprijatelja islama kako bi preko napada na ulemu ubacili sumnje u vjeru islam i neprijateljstvo među muslimane i kako bi prekinuli vezu zadnjih od ovog ummeta sa selefom-prvacima od ovog ummeta, i kako bi ubacili razdor između omladine i uleme, kao što je to slučaj danas.

Zato, neka obrate pažnju na ove stvari početnici u traženju znanja koji ne znaju pravu vrijednost i stepen uleme, fekiha (pravnika) i islamskog fikha kao nauke. A isti su veoma skromni kod iščitavanja i proučavanja onoga što je u njima od istine i onoga što su pogodili. Nek se okoriste njihovim fikhom i neka poštuju ulemu. Neka ne nasjedaju na zabludjеле pozive koji su ciljano usmjereni protiv njih. A Allah je Onaj koji daje uspjeh onome kome On hoće.

OSMI DIO

BIDA'A (NOVOTARIJE U VJERI)

Ova cjelina sadrži sljedeća poglavljia:

1. Definicija novotarije, vrste i propisi.
2. Pojava novotarija u životu muslimana i uzroci koji su do toga doveli.
3. Stav islamskog umeta prema novotarima i pravac ehli suneta vel džema'ta u davanju odgovora novotarima.
4. Govor o nekim primjerima savremenih novotarija među kojima su:
 - a) Proslava mevluda (Poslanikova ﷺ, rođendana).
 - b) Teberuk-traženje bereketa od nekih mjesta, mrtvih i slično.
 - c) Novotarije u oblasti 'ibadeta i približavanja Allahu ﷺ.

POGLAVLJE 8.1.

DEFINICIJA NOVOTARIJE, VRSTE I PROPISI

1. DEFINICIJA NOVOTARIJE

Definicija novotarije (*el-bid'atu*) u jeziku: ovaj izraz znači: novo uvedena stvar, inovacija, nešto nastalo, uvedeno, ili nova stvar koja nije bila prije i nema sličnosti sa nečim što je prije postojalo. - U tom kontekstu su riječi Uzvišenog:

بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١﴾

"Bedi'u (Iz ničega je stvorio) nebesa i Zemlju, a kada nešto odluči, On samo kaže: "Budi!" - i to biva." (Prijevod značenja, El-Bakare, 117)

To jest, On je Stvoritelj nebesa i zemlje po prvi put, bez prethodnog primjera. Ili kao što Allah ﷺ, kaže:

فُلْ مَا كُنْتُ بِذَعَةً مِنْ أَرْسَلْ ﴿٩﴾

"Reci: "Ja nisam prvi poslanik.." (Prijevod značenja, El-Ahkaf, 9)

U značenju: Ja nisam prvi koji je došao ljudima sa poslanicom od Allaha, već su prije mene dolazili mnogi poslanici.

I kada se kaže: "Taj i taj je izmislio bida't (novotariju)" - to znači da je on došao sa novim načinom kojeg niko prije nije uradio.

2. VRSTE NOVOTARIJA

Novotarija je dvije vrste:

1. Novotarije u adetima¹⁴⁰ (običajima), kao što su savremeni izumi, i ovo je dozvoljena stvar, jer je osnova kod adeta (običaja) dozvoljenost (osim ako dođe dokaz o zabranjenosti).

2. Novotarije u vjeri¹⁴¹. - Ovo je u zabranjeno, jer je osnova kod 'ibadeta *tevkif*-zastoj (ibadeti su *tevkifijje*, tj. strogo definisani Kur'anom i sunnetom). Poslanik ﷺ, kaže:

¹⁴⁰ Na arapskom (ابداع في العادات).

من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد

"Ko uvede nešto novo u ovu našu vjeru, što nije od nje, to mu se odbacuje."¹⁴²

U drugoj predaji kaže:

من عمل عملًا ليس عليه أمرنا فهو رد

"Ko uradi djelo na kojem nije ova naša vjera to mu se odbacuje."¹⁴³

3. VRSTE NOVOTARIJA (U VJERI)

Dvije su vrste novotarija u vjeri:

Prva: Jezičko akaidske novotarije (tj. novotarije u vjerovanju)¹⁴⁴ - Kao što su izjave džehmija, mu'tezila, rafiddija, i ostalih od zalutalih sekti, kao i njihova vjerovanja i ubjedjenja.

Druga: Novotarije u 'ibadetima.¹⁴⁵ - Kao što je obožavanje Allaha ﷺ, na način koji On nije propisao.

Četiri su podvrste novotarija u 'ibadetima:

1. Novotarije u osnovi samog 'ibadeta.¹⁴⁶ To znači, izmišljanje komplettnog 'ibadeta koji nema osnove u Šerijatu, kao što je izmišljanje namaza koji nije naređen, ili posta koji nije propisan u vjeri islamu, ili da se izmisle neki praznici ili slave koji nisu propisani, kao što je izmišljeno slavljenje mevluda (Poslanikovog rođendana), i slično.

2- Novotarije u formi dodavanja na već propisani 'ibadet,¹⁴⁷ kao što je npr. dodavanje petog rekata u namazu.

¹⁴¹ Na arapskom (ابداع في الدين).

¹⁴² Buharija i Muslim.

¹⁴³ Muslim.

¹⁴⁴ Na arapskom (بدعة فولئة اعتقدت به).

¹⁴⁵ Na arapskom (بدعة في العبادات).

¹⁴⁶ Na arapskom (ما يكون في أصل العبادة).

¹⁴⁷ Na arapskom (ما يكون من الزيادة في العبادة المشروعة).

3- Novotarija koja je vezana za propisani (ispravni) način činjenja 'ibadeta,¹⁴⁸ tj. da se obavi, na primjer, na neki drugi način mimo načina koji je opisan u sunnetu Poslanika ﷺ, kao što je, npr. različito učenje propisanih zikrova povišenim glasom i skupno (tj. džematile), ili opterećivanje sebe obavljanjem 'ibadeta u mjeri koja prekoračuje sunnet Poslanika ﷺ.

4- Određivanje posebnog vremena za izvršavanje propisanog 'ibadeta kojem Šerijat nije odredio vrijeme,¹⁴⁹ kao što je obilježavanje dana i noći sredine mjeseca Ša'bana sa postom i klanjanjem noćnog namaza. U ovome slučaju, post i noćni namaz su propisani 'ibadeti, ali, da bi se neki dan posebno odlikovao činjenjem toga, tj. postom i noćnim namazom, za to mora postojati šerijatski dokaz (u suprotnom obilježavanje tog dana na takav način biva novotarija).

4. PROPIS NOVOTARIJE I NJENIH VRSTA

Svaka novotarija u vjeri je zabranjena i predstavlja zabludu, jer Poslanik ﷺ kaže:

وإياكم ومحذنات الأمور، فإن كل محدثة بدعة وكل بدعة ضلاله

“Čuvajte se uvedenih stvari, jer je svaka uvedena stvar bid'at-novotarija, a svaka novotarija je zabluda.”¹⁵⁰

I on kaže:

من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد

“Ko uvede nešto novo u ovu našu vjeru to mu se odbacuje.”¹⁵¹

U drugoj verziji hadisa kaže:

من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد

“Ko uradi djelo na kojem nije ova naša vjera to mu se odbacuje.”¹⁵²

¹⁴⁸ Na arapskom (ما يكون في صفة اداء العبادة المنشورة).

¹⁴⁹ Na arapskom (ما يكون بتخصيص وقت للعبادة المنشورة).

¹⁵⁰ Ebu Davud, Tirmizi i dr..

¹⁵¹ Buharija i Muslim.

¹⁵² Muslim.

Ova dva hadisa ukazuju da je svaka izmišljena stvar u vjeri novotarija, a svaka novotarija je zabluda koja se odbacuje. Ovo znači da su zabranjene novotarije u 'ibadetima i akidi (vjerovanju), ali, ta zabrana varira u odnosu na prirodu novotarije. Pa tako:

- **Neke (novotarije) predstavljaju čisto nevjerstvo**, kao što je: činjenje tavafa oko kaburova s namjerom približavanja njihovim vlasnicima (tj. onima koji su u njima ukopani), zavjetovanje i prinošenje žrtve mrtvima, upućivanje dove mrtvima i traženje pomoći od njih. Od takvih novotarija su i izjave ekstremnih džehmija i mu'atezila.

- **Neke od novotarija vode u širk**, kao što je gradnja turbeta na kaburima, obavljanje namaza i činjenje dove pored njih.

- **Neke od novotarija predstavljaju fisk-grijeh**, kao što je novotarija haridžija i murdžija, njihove izjave i ubjedjenja koja se suprotstavljaju šerijatskim dokazima.

- **Neke novotarije su grijeh**, kao što je novotarija izoliranja od ljudi ili post stojeći na suncu ili kastriranje kako bi se riješio strasti i potrebe za intimnim odnosom.

Napomena:

Onaj koji dijeli novotarije na: lijepu i ružnu novotariju, takav grijesi i oprečan je hadisu Poslanika ﷺ:

فَإِنْ كُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالٌ

“..svaka novotarija je zabluda!”

Jer je Poslanik ﷺ, presudio da je svaka novotarija, bez izuzetka, zabluda, dok se oni koji dijele novotarije na lijepe i ružne suprotstavljaju Poslaniku ﷺ, govoreći da nije svaka novotarija zabluda, već postoje dobre i loše novotarije.

Hafiz Ibn Redžeb, u komentaru na djelo “Četrdeset hadisa”, kaže:

“Poslanikove riječi:

كُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالٌ

“..svaka novotarija je zabluda”

- ovo je jezgrovit (sažet i precizan) govor koji ništa ne izuzima, i ovo je jedan veliki temelj od temelja vjere. Taj govor je poput hadisa:

من أحدث في أمرنا ما ليس منه فهو رد

“Ko uvede nešto novo u ovu našu vjeru to mu se odbacuje.”¹⁵³

Pa tako, ko god izmisli nešto novo i to pripiše vjeri, a ta stvar nema osnove u islamu - to se smatra zabludom, a vjera je od toga čista. Bez obzira da li se radi o pitanjima vjerovanja ili o djelima i govoru, vanjštinskim ili unutrašnjim.¹⁵⁴

Takvi ljudi nemaju dokaz za svoje tvrdnje da postoji lijepa novotarija, osim u riječima Omara ibnul Hattaba ﷺ, kada je opisao teravih namaz riječima:

نعمت البدعة

“Lijepa li je ovo novotarija.”

Oni takođe kažu da su se uvele neke novotarije, a da ih selef nije negirao i napadao, kao što je npr. sakupljanje Kur'ana u *Mushaf*, i pisanje i sakupljanje hadisa Allahovog Poslanika ﷺ (u zbirke).

- Odgovor na ovo glasi da su to stvari koje imaju utemeljenje u Šerijatu, i to nisu novotarije. Dok govor Omara: “Lijepa li je ovo novotarija”, se odnosi na jezičko značenje riječi ‘novotarija’, a ne na pravno (Šerijatsko) značenje. Tako da za ono što ima osnove u Šerijatu, ako se kaže novotarija (lijepa novotarija), to je u jezičkom značenju, a ne i u šerijatskom. Bida'a (novotarija) u šerijatskoj terminologiji je ono što nema osnove u Šerijatu. Tako, sakupljanje Kur'ana u jednu knjigu (*Mushaf*) ima utemeljenje u Šerijatu. Poslanik ﷺ, je naređivao svojim ashabima da zapisuju Kur'an, tako da je bio zapisan, ali nije bio sastavljen u jedan *Mushaf*. Kasnije su ga ashabi ﷺ, sakupili u jedan *Mushaf*, kako bi ga sačuvali. Isto tako, teravija je započeta od strane Poslanika ﷺ, kada ju je on klanjao

¹⁵³ Buharija i Muslim.

¹⁵⁴ Džamiul ulum vel-hikem, str.233.

zajedno sa svojim ashabima tokom nekoliko noći, a zatim je izostao zbog straha da ne bude propisana kao farz (obavezan) namaz. Ashabi su nastavili da je obavljaju individualno tokom života i nakon smrti Poslanika ﷺ, sve dok ih Omer ibnul Hattab ؓ, nije ujedinio oko jednog imama (u džematu) kao što su to oni obavljali zajedno sa Poslanikom ﷺ, to ne predstavlja bida'at (novotariju) u vjeri. Zatim, zapisivanje hadisa, takođe, ima osnovu u vjeri, jer je Poslanik ﷺ, naređivao nekim ashabima da zapisuju hadise, nakon što su to tražili od njega. Ebu Hurejre ؓ, je zapisivao hadise za vrijeme života Poslanika ﷺ. Zapisivanje hadisa, uopšteno govoreći, nije podsticano tokom njegovog života iz straha da se hadis ne pomiješa sa Kur'anom. Kada je Poslanik ﷺ, preselio, strah je nestao, jer je objavljivanje Kur'ana završeno, i preciziran prije njegove smrti. Nakon toga su muslimani sabrali hadise Allahovog Poslanika ﷺ, kako bi ih sačuvali od zaborava. Neka ih Allah nagradi u ime svih muslimana najboljom nagradom, jer su sačuvali Knjigu Njihovog Gospodara i sunnet njihovog Poslanika ﷺ, od gubljenja i poigravanja (mijenjanja) onih koji su spremni na to.

POGLAVLJE 8.2.

POJAVA NOVOTARIJA U ŽIVOTU MUSLIMANA I UZROCI KOJI SU DO TOGA DOVELI

1. POJAVA NOVOTARIJA U ŽIVOTU MUSLIMANA

Ova tema uključuje dvije stvari:

Prva stvar: **Vrijeme pojave novotarija.**

Šejhul-islam, Ibn Tejmijje, rahimehullah, kaže:

“Znaj da se većina novotarija u ummetu, koje se vežu za nauku i ‘ibadet, pojavile pred kraj perioda pravednih halifa, kao što je to nagovijestio Poslanik, ﷺ, koji kaže:

من يعش منكم، فسيرى اختلافاً كثيراً، فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين
المهدين

“Ko od vas poživi vidjet će mnoga razilaženja. Na vama je da se držite moga sunneta i sunneta mojih pravednih i upućenih halifa.”¹⁵⁵

Prve novotarije koje su se pojavile su novotarije u pogledu *kadera*-određenja (tj. sekta *kaderija*), *irdža'a*-izostavljanja djela iz imana (tj. sekta *murdžije*), nakon čega su slijedile novotarije sekti *šija* i *haridžija*. Kada se desio raskol, nakon Osmanova ubistva, pojavile su se *harunije*-*haridžije*. Zatim na kraju ere (vremena) ashaba, pojavila se novotarija *kaderija*, tj. pojavili su se tokom života Ibn Omera, Ibn Abbasa, Džabira i drugih ashaba. U skoro isto vrijeme, *murdžije* dodoše sa svojom novotarijom. A što se tiče *džehmijja*, oni su se pojavili pri kraju ere *tabi'ina*, nakon smrti Omera ibn AbdulAziza, za koga se prenosi da je upozoravao na njih. Dok se Džehm (Ibn Safvan) pojavio u Horasanu tokom vladavine halife Hišama ibn AbdulMelika. Ove novotarije su se pojavile tokom druge generacije, dok su neki ashabi još bili živi i koji su te novotarije javno osuđivali. Zatim se pojavila novotarija *mu'atezila*, gdje muslimane zadesi nova smutnja. Pojavilo se razilaženje u

¹⁵⁵ Ebu Davud i Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih.

mišljenjima i stavovima, te težnja prema slijedenju novotarija i strasti. Potom se pojavila novotarija *tesavvufa*-sufizma, i uzdizanje turbeta i mauzoleja na kaburovima, nakon što su pomrli oni iz najbolje generacije. Što je više vremena prolazilo, broj novotarija se povećavao i postajale su sve raznovrsnije.”

Druga stvar: Mjesta pojave novotarija.

Novotarije su se pojavile na raznim mjestima islamske države.
- Šejhul-islam, Ibn Tejmije, kaže:

“Pet je velikih pokrajina u kojima su živjeli ashabi رسول, i koje su bile izvorišta znanja: Dva Harema (tj. Mekka i Medina), dva Iraka (tj. Kufa i Basra) i Šam (tj. Sirija). Ovi gradovi su izvorišta izučavanja Kur'ana, hadisa, fikha, 'ibadeta i drugih bitnih grana islama. U ovim gradovima, osim Medine, pojavile su se također i osnove novotarija. Šiizam (šijje) i irdža' (murdžije) su se pojavile u Kufi i odatle se proširile u druga mjesta. U Basri su se pojavile kaderije, mu'atezile i neispravni asketizam. Nasibije¹⁵⁶ i kaderije su se pojavile u Šamu. A što se tiče džehmijja, oni su se pojavili u dijelu Horasana, i to je najgora vrsta novotarije. Pojava i intenzitet novotarija je ovisila o udaljenosti od Medine. Nakon Osmanovog ubistva, pojaviše se harurije-haridžije. Dok je grad Allahovog Poslanika رسول, Medina, bila čista od svih tih novotarija, a ako je i bilo onih koji su skrivali novotarije u sebi, ipak su bili poniženi i nisu mogli doći do izražaja. Pretpostavlja se da je u njoj bilo nekih kaderija, ali su bili poniženi i potčinjeni, za razliku od šiizma i irdža'a koji su harali Kufom i novotarije *i'tizala* (tj. mu'atezile) i asketizma (sufije) koji su bili prošireni u Basri, i nasibije koje su djelovale u Šamu. Vjerodostojno je preneseno da je Poslanik رسول, rekao:

أَنَّ النَّجْدَلَ لَا يَدْخُلُهَا

“Džedžal neće moći da uđe u Medinu.”

Znanje i iman tamo ostadoše preovlađujući, sve do vremena sljedbenika imama Malika koji su živjeli u četvrtom stoljeću. - Što se tiče prve tri slavne generacije, tada nijedna novotarija nije bila

¹⁵⁶ Oni koji mrze Poslanikovu رسول, porodicu. Op.prev.

izražajna, niti se pojavila bilo koja novotarija u osnovama vjere (usuli-dinu), kao što se pojavila u drugim zemljama.”¹⁵⁷

2. UZROCI KOJI SU DOVELI DO POJAVE NOVOTARIJA

Nema sumnje da je čvrsto držanje za Knjigu i sunnet zaštita od upadanja u novotariju i zabludu. Allah Uzvišeni kaže:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَنْتَبِعُوا آلَّسْبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ۔

”I ovo je pravi put Moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova..” (Prijevod značenja, El-En'am, 153)

A Poslanik ﷺ je pojasnio značenje navedenog ajeta u hadisu kojeg prenosi Ibn Mes'ud ؓ, koji kaže:

خَطَّ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطًّا فَقَالَ: ”هَذَا سَبِيلُ اللَّهِ“ ثُمَّ خَطَّ خَطْوَاتٍ عَنْ يَمِينِهِ،

وعن شِمَاءِهِ ثُمَّ قَدَ: ”وَهَذَا سُبْلٌ، عَلَى كُلِّ سُبْلٍ مِنْهَا شَيْطَانٌ يَدْعُوكُمْ إِلَيْهِ“ ثُمَّ تَلَّا

“Poslanik ﷺ, nam je nacrtao pravu liniju, i reče: “Ovo je Allahov Put!” – Zatim nacrtava kratke linije sa obije strane te prave linije, i reče: “I ovo su putevi, na svakome je šejtan koji poziva (sebi)!” Zatim Poslanik prouči sljedeći ajet:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَنْتَبِعُوا آلَّسْبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ۔

”I ovo je pravi put Moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova..” (Prijevod značenja, El-En'am, 153)¹⁵⁸

Pa tako, onaj koji se okreće od Kur'ana i sunneta zavest će ga putevi zablude i novotarija.

Razlozi koji su ljude odveli u novotarije se mogu sumirati na sljedeće:

- a) Nepoznavanje islamskih propisa.
- b) Slijedeće strasti.

¹⁵⁷ Medžmu'a'tul fetava, (20/300-303).

¹⁵⁸ Bilježe Ahmed, Ibn Hibban, Hakim, i dr..

- c) Slijepo držanje za mišljenje i osobu.
- d) Oponašanje nevjernika i slijedjenje njih.

Mi ćemo obraditi ove uzroke pojedinačno i detaljno:

a. Nepoznavanje islamskih propisa.

Što je više vremena proticalo od vremena poslanstva, ljudi su se sve više udaljavali od poslanice, manje je znanja postojalo, a neznanje se proširilo. Kao što je obavijestio o tome Poslanik ﷺ, koji je rekao:

مَنْ يَعْشُ مِنْكُمْ فَسِيرِيْ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

"Ko poživi od vas vidjet će mnoga razilaženja."¹⁵⁹

I on je rekao:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ إِنْتَرَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعَالِمِ؛
حَتَّىٰ إِذَا لَمْ يُقْرَأْ عَلَيْهَا أَخْذَ النَّاسُ رُؤُوسًا جَهَالًا، فَسَلَّوْا فَاقْتُلُوا بِغَيْرِ عِلْمٍ، فَضَلَّوْا وَأَضَلُّوا

"Allah neće oduzeti znanje tako što će ga iščupati iz robova, već će podići znanje usmrćivanjem uleme (učenjaka). Pa kada nestane učenih, ljudi će uzeti neznalice za predvodnike, pitat će ih a oni će im odgovarati bez znanja, pa će tako pasti u zabludu i druge zavoditi."¹⁶⁰

b. Slijedjenje strasti.

Onaj koji se okrene od Knjige i sunneta, slijedi svoje strasti i prohtjeve, kao što Allah Uzvišeni kaže:

فَإِنْ لَمْ يَسْتَحِيُوا لَكُمْ فَاعْلَمُ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَصْلَلَ مِنْ أَنَّهُمْ أَتَّبَعُ هَوَاهُ
بِغَيْرِ هُدًى مِنْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّلَّمِينَ ﴿٤٦﴾

"Pa ako ti se ne odazovu, onda znaj da se oni povode jedino za strastima svojim, a ne Allahovom uputom?! Allah, doista, neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini." (Prijevod značenja, El-Kasas, 50)

¹⁵⁹ Dio hadisa kojeg bilježe Ebu Davud i Tirmizi.

¹⁶⁰ Buharija i Muslim.

I On ﷺ kaže:

أَفَرَأَيْتَ مِنْ أَخْنَذَ إِلَهَهُ هَوَّلَهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَبَّلَهُ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشْوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

"Šta misliš o onome koji je svoju strast za boga svoga uzeo, onoga koga je Allah, a on svjestan bio, u zabludu skrenuo, i sluh njegov, i srce njegovo zapečatio, a pred oči njegove koprenu stavio? Ko će ga, ako neće Allah, na Pravi put uputiti? Zašto se ne opomenete?" (Prijevod značenja, El-Džasije, 23)

Novotarije su u suštini tkivo i proizvod strasti i prohtjeva.

c. Slijepo držanje za mišljenje i osobu.

Pristrasnost nekim ljudima i mišljenjima sprječava osobu od slijedenja dokaza i spoznavanja istine. Allah Uzvišeni kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَتَبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَبَعُ مَا أَفْهَمْنَا عَلَيْهِءَابَاءَنَا أُولَوْكَانَ
أَبَاؤُمُّهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٨﴾

"A kada im se kaže: "Slijedite ono što je Allah objavio!" - oni odgovaraju: "Ne, nego ćemo slijediti ono na čemu smo naše pretke zatekli." "Zar i onda kada im preci nisu ništa shvaćali, niti su na Pravom putu bili?" (Prijevod značenja, El-Bekare, 170)

Ovo je tipično za današnje fanatike među određenim sljedbenicima sufiskih redova i obožavaoca kaburova. Kada se pozovu da slijede Kur'an i sunnet, i da napuste ono čega se drže, oni kao dokaz navedu ono na čemu su njihovi mezhebi (odnosno tarikati) i mišljenja svojih šejhova, očeva i predaka.

d. Oponašanje nevjernika i slijedenje njih.

Ovo je najgora novotarija. Na to ukazuje hadis kojeg prenosi Vakid el-Lejsi koji kaže:

خرجنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم إلى حنين، ونحن حدثاء عهد بکفر، وللمشركيں سیدرة
يعکفون عندها وينطرون بها اصلحهم، يقل لها: ذات أنواط، فمررنا بسدرة فقلنا: يا رسول الله:

اجعل لنا ذات أنواط كما لهم ذات أنواط، فقل رسول الله صلى الله عليه وسلم: (الله أكبير، إنها السنن! قلتم - واللني نفسي بيده - كما قالت بنو إسرائيل لموسى:

"Izišli smo sa Poslanikom ﷺ, prema Hunejnu, bili smo tek primili islam. Mušrici su posjedovali drvo lotosa (sidretun) oko kojeg su kružili i na njega vješali svoje oružje. To drvo su zvali Zatu Envat. I mi smo prošli pored jednog lotosa pa rekosmo: 'Allahov Poslaniče učini i ti nama jedno drvo Zatu Envatom kao što i mušrici imaju Zatu Envat.' Pa je Poslanik ﷺ, rekao:

"Allahu Ekber (Allah je najveći), tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, vi ste rekli kao što su Benu Israil (Jevreji) rekli Musa'u ﷺ:

قَالُوا يَأَمُوسَى أَجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ إِلَهٌ قَالَ إِنْكُمْ قَوْمٌ تَّجْهَلُونَ ﴿١٣﴾

"O Musa" - rekoše - "napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!" - "Vi ste, uistinu, narod koji nema pameti!" - reče on. (Prijevod značenja, El-'Araf, 138)

Poslanik ﷺ, tada reče:

لَرَكِبُنْ سُنَّ مِنْ قَبْلِكُمْ

"Slijedit ćete običaje onih prije vas!"¹⁶¹

Hadis ukazuje da je oponašanje nevjernika navelo izraelćane da traže od Musa'a ﷺ, ovako užasan zahtjev, tj. da im odredi idole za bogove koje će obožavati. Isti taj razlog je naveo neke od ashaba, koji su bili novi u islamu, da traže od Poslanika ﷺ, da im odredi jedno drvo preko kojeg će tražiti bereket, mimo Allaha.

Isto ovo se događa i danas. Veliki broj muslimana oponaša nevjernike u praktikovanju novotarija i širkijata kao što je: slavljenje rođendana, određivanje dana ili sedmica za neka posebna djela i proslave prilikom nekih vjerskih prigoda i uspomena, podizanje i izgradnja kipova i statua, oplakivanje i druge novotarije vezane za ukop mejta i dženazu, izgrađivanje na kaburovima, i slično.

¹⁶¹ Tirmizi.

POGLAVLJE 8.3.

STAV ISLAMSKOG UMMETA PREMA NOVOTARIMA I PRAVAC EHLI SUNNETA U DAVANJU ODGOVORA NOVOTARIMA

1. STAV EHLI SUNNETA VEL DŽEMA'TA

Ehli sunnet vel džema't su uvijek odgovarali novotarima i negirali im njihove novotarije, i sprečavali ih da sprovode novotarije. Slijede neki primjeri:

Ummu (žena) Derda, ﷺ, kaže:

دخل عليَّ أبو الدرداء مُغصِّبًا، فقلتُ له: ما لك؟ فقل: والله ما أعرفَ فيهم شيئاً من أمرِ محمدٍ
إلا أنهم يصلون جميعاً

"Ušao je kod mene Ebu Derda ljutit. Ja ga upitah: "Šta ti je?", a on reče: "Tako mi Allaha, ne prepoznajem kod njih (tabbina) ništa od Poslanikove ﷺ, stvari, osim što klanjaju u džematu!"¹⁶²

Omer ibn Jahja kaže:

سمعتُ أبي يُحَدِّثُ عن أبيه قل: كنا نجلسُ على باب عبد الله بن مسعود قبل صلاة الغداة، فإذا خرج علينا معه إلى المسجد، فجاءنا أبو موسى الأشعري، فقل: أخرج عليكم أبو عبد الرحمن بعد؟ قلنا: لا، فجلس معنا حتى خرج، فلما خرج قمنا إليه جميعاً، فقل: يا أبا عبد الرحمن، إنني رأيت في المسجد آنفَاً امرأً انكرته، ولم أر - والحمد لله - إلا خيراً، قل: وما هو؟ قل: إن عشتَ فستراه، قل: رأيت في المسجد قوماً حلقاً جلوساً يتنتظرون الصلاة، في كل حلقة رجل، وفي أيديهم حصى فيقول: كبروا مائة، فيكبرون مائة، فيقول: هللو مائة، فيهملون مائة، فيقول: سبحوا مائة، فيسبحون مائة، قل: لماذا قلت لهم؟ فقل: ما قلت لهم شيئاً انتظار رأيك، أو انتظار أمرك، قل: أفلأ أمرئهم أن يعدوا سيئاتهم، وضمنت لهم أن لا يشيع من حسناتهم شيء؟ ثم مضى ومضينا معه، حتى أتى حلقة من تلك الحلقات، فوقف عليهم فقل: ما هذا الذي أراكم تصنعون؟ قالوا: يا أبا عبد الرحمن، حصى نعد به التكبير والتهليل والتسيع والتحميد، قل:

¹⁶² Buharija.

نَعْدًا سَيَّاتُكُمْ، فَإِنَا ضَامِنٌ أَنْ لَا يُضْبِغَ مِنْ حَسَنَاتِكُمْ شَيْءٌ، وَيُحَكَمُ بِأَمَّةِ مُحَمَّدٍ مَا أَسْرَعَ
هَلْكَتُكُمْ، هُؤُلَاءِ أَصْحَابِهِ مُتَوَافِرُونَ، وَهُنَّ نَيَابَهُ لِمَ تَبَلُّ، وَآنِيهِ لَمْ تُكُسرُ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنْ كُمْ
لَعَلِيَ مَلِئَةٌ هِيَ أَهْلِي مِنْ مَلِئَةِ مُحَمَّدٍ، أَوْ مُفْتَحُورُ بَابَ ضَلَالَةِ. قَالُوا: وَاللَّهِ يَا أَبا عَبْدِ الرَّحْمَنِ، مَا
أَرَدْنَا إِلَّا الْخَيْرَ، قَالَ: وَكُمْ مُرِيدُ لِلْخَيْرِ لَنْ يُصْبِيَهُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَنَا أَنَّ
قَوْمًا يَقْرَؤُونَ الْقُرْآنَ لَا يَجِازُ تَرَاقِيَّهُمْ، وَإِيمَانُهُمْ لَا أَدْرِي لَعَلَّ أَكْثَرُهُمْ بِنَكْمٍ. ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ.
نقلَ عَمَرُ بْنُ سَلَمَةَ: رَأَيْنَا عَالِمًا أَوْلَى كُلِّ يَطَاعَنِنَا يَوْمَ النَّهْرَوَانَ مَعَ الْخَوارِجِ

“Čuo sam od svoga oca, koji prenosi od svoga oca da je rekao: “Sjedili smo pored vrata Abdullaha Ibn Mes’uda prije sabaha, pa kad je izišao, otišli smo sa njim u mesdžid. Onda je Ebu Musa el-Eš’ari prišao i pitao: “Da li je Ebu AbdurRahman izišao?”, odgovorismo: “Ne!” Pa tako on ostade sedeći sa nama. Kada se Abdullah pojavi, svi smo ustali da ga otpratimo, pa mu Ebu Musa reče: “O Ebu AbdurRahmane! Vidio sam nešto u džamiji što mi se nije dopalo, ali, hvaljen neka je Allah, mislim da nisam vidio osim što je hajr! “On reče: “Pa, šta si to video?” – Ebu Musa reče: “Ako poživiš vidjet ćeš i ti. Vidio sam ljude u džamiji koji sjede u halkama, isčekujući namaz. U njihovim rukama su bili kamenčići, u svakoj halki je bio čovjek koji bi govorio: “Donosite tekbir (Allahu ekber) stotinu puta!” Pa su tekbirali stotinu puta (brojeći sa kamenčićima). Zatim bi rekao: “Učite tehlil (La ilah illAllah) stotinu puta!”, pa su ga proučili stotinu puta. Učinite tesbih (SubhanAllah) stotinu puta.” – Šta si im rekao, upita Abdullah Ibn Mes’ud? “Nisam im rekao ništa. Došao sam prvo da vidim šta ti kažeš (misliš) o tome!?” Ibn Mes’ud reče: “Zašto im nisi rekao da broje svoja loša djela i zašto im nisi zagarantovao da im dobra djela neće biti povećana!” Zatim je krenuo i mi podosmo sa njim dok nije stigao do jedne od spomenutih halki gdje je zastao iznad njih pa im reče: “Šta to radite?” O Ebu AbdurRahmane to su kamenčići na koje brojimo tekbire, tehlile, tesbihe i tahmide, rekoše. Ibn Mes’ud reče: Brojite svoja loša djela, i ja vam garantujem da vam se neće dobra djela povećati! Teško vama, o ummete Poslanikov, kako samo žurite u propast. Njegovi ashabi su prisutni (među vama), Poslanikova se odjeća još nije smokrila (izblijedela) i njegove zdjele još nisu polomljene. A tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, ili ste vjere

koja je upućenija (bolja) od Poslanikove ili otvarate vrata zablude!!!” – Oni mu rekoše: “O, AbdurRahmanc! Tako nam Allaha, mi smo htjeli samo dobro!” - On im reče: “Koliko je onih koji hoće dobro, ali ga ne postignu. Uistinu, Poslanik ﷺ, nas je obavjestio: “Ljudi će učiti Kur'an, ali im on neće prelaziti ključne kosti! Tako mi Allaha, ne znam da li je većina njih od vas!!!” I tada ih napusti. - Amr Ibn Seleme (prenosioc hadisa) kaže: “Vidjeli smo većinu ljudi iz tih halki kako se bore na strani haridžija protiv nas (ashaba) na dan Nehrevana.”¹⁶³

Neki čovjek je došao kod imama Malika Ibn Enesa, rahimehullah, i upita:

“Odakle da zanijetim i da obučem ihrame?” - imam Malik reče: “Sa mikata (određenog mjesta), kojeg je odredio Allahov Poslanik, i gdje je on nijetio i oblačio iham” reče Malik. Čovjek dalje upita: “Šta misliš ako zanijetim (obučem svoje) ihamme prije mikata (tj. sa udaljenijeg mjesta)?” – Imam Malik reče: “Ne mislim da je to dobro!” Čovjek opet upita: “Zašto to osuđuješ?” – Imam Malik reče: “Strah me da te ne zadesi kakva fitna (iskušenje, smutnja)!” Čovjek reče: “Kakva može biti fitna u povećanju dobra?” Malik reče: “Allah Uzvišeni kaže:

فَلَيَخْدُرَ الَّذِينَ مُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِنَّ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

„Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Poslanikovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.“ (Prijevod značenja, En-Nur, 63)

Imam Malik dalje reče: “Koja je to fitna veća od toga da ti nečemu daješ posebnu vrijednost ako ga Poslanik ﷺ, nije odlikovao tom vrijednošću?!”¹⁶⁴

Ovo su samo neki od primjera odgovora ehli sunneta upućenih sljedbenicima novotarija, a u svakom vremenu ulema je,

¹⁶³ Ed-Darimi.

¹⁶⁴ Ebu Šama, El-Ba'is ala inkaril-bid'ei val havadis naklen an Ebi Bekr Hilal, str. 14.

hvala Allahu, kritikovala i odgovarala na novotarije koje su novotari praktikovali.

2. MENHEDŽ (METODOLOGIJA) EHLI SUNNETA U DAVANJU ODGOVORA NOVOTARIMA

Njihov menhedž (put) se temelji (zasnovan je) na Kur'anu i sunnetu. To je razuman menhedž koji daje odgovarajuće odgovore novotarima i koji pobija novotarije. Oni sa Kur'anom i sunnetom potkrepljuju (dokazuju) obaveznost držanja za praksu Poslanika ﷺ (tj. sunnet) i zabranu novotarija, ili uvedenih stvari u vjeru.

Oni su napisali mnogo knjiga na ovome polju, a u knjigama akaida su odgovorili na šubhe šija, haridžija, džehmija, mu'atezila i eš'arija, i njihove novotarske tvrdnje koje se tiču imana i akide (vjerovanja). O tome su napisali posebna djela. - Imam Ahmed je napisao knjigu "Odgovor džehmijama", a i drugi imami su pisali djela iz te oblasti, kao što je Osman Ibn Se'id ed-Darimi. Odgovori na njihove šubhe i novotarije se mogu naći i u djelima šejhul-islama, Ibn Tejmije, njegovog učenika Ibn Kajjima, djelima šejha Muhammeda Ibn AbdulVehaba i djelima drugih koji su pobijali vjerovanja ovih sekci, kao i vjerovanje obožavaoca kaburova i sufija.

A što se tiče posebnih djela na tu temu, njih je mnogo, gdje od starijih djela možemo spomenuti sljedeće:

1. El-I'tisa'am¹⁶⁵, od imama Šatibija.
2. Iktidau siratil-mustakim¹⁶⁶, od šejhul-islama, Ibn Tejmije, knjiga koja se uglavnom bavi pobijanjem argumenata novotara.
3. Inkarul havadis vel bide'i¹⁶⁷, od Ibn Vaddaha.
4. El-havadis vel Bide'u¹⁶⁸, od Tartušija.
5. El-ba'is ala inkaril-bide'i vel havadis¹⁶⁹, od Ebu Šame.

¹⁶⁵ Na arapskom (الاعتصام).

¹⁶⁶ Na arapskom (اقتضاء الصراط المستقيم).

¹⁶⁷ Na arapskom (إنكار الحرواث والبدع).

¹⁶⁸ Na arapskom (الحراث والبدع).

A od djela savremenih učenjaka:

1. El-ibdau' fi medaril-ibtida'i¹⁷⁰, od šejha Ali Mahfuza.
2. Es-sunnen vel mubtede'at el-muta'likat bil ezkar ves salavat¹⁷¹, od šejha Muhammeda Ibn Ahmeda eš-Šukarija el-Havamidija.
3. Risaletu tahsir minel-bide'i¹⁷², od šejha AbdulAziza Ibn Baza, rahimehullah.

Islamski učenjaci, hvala Allahu, nastavljaju sa pobijanjem novotarija i odgovaranjem njihovim sljedbenicima preko časopisa, novina, radija, džumanskih hutbi, simpozijuma i predavanja, što sve ima veliki efekat u buđenju muslimana i njihovoј edukaciji, a isto tako i u eliminaciji novotarija i sljedbenika novotarija.

¹⁶⁹ Na arapskom (الباعث على إنكار البدع والحراث).

¹⁷⁰ Na arapskom (الابداع في مضار الابداع).

¹⁷¹ Na arapskom (السنن والمستدعيات المتعلقة بالأنكاري والصلوات).

¹⁷² Na arapskom (رسالة التحذير من البدع).

POGLAVLJE 8.4.

NEKI PRIMJERI SAVREMENIH NOVOTARIJA

Od njih su:

- Slavljenje mevluda (Poslanikovog ﷺ, rođendana)
- *Teberuk* (traženje bereketa) od mesta, turbeta, mrtvih i sl.
- Novotarije u 'ibadetima i sredstvima (načinima) približavanja Allahu.

Savremenih novotarija je mnogo zbog slabog poznavanja vjere, zbog velikog broja pozivača u novotarije, zbog mnoštva suprotstavljanja sunnetu, te sve većem poistovjećivanju sa kafirima u njihovim običajima i obredima. Tako da su se obistinile riječi Allahovog Poslanika ﷺ, koji je rekao:

لَتَبْعُدُنَّ سُنْنَ مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ

"Slijedit ćete običaje (put) onih prije vas..."¹⁷³

1. SLAVLJENJE MEVLUDA (POSLANIKOVOG ROĐENDANA)

To je poistovjećivanje sa kršćanima koji obilježavaju rođendan Isusa (tj. Isa'a ﷺ), kojeg oni nazivaju božić.

Neuki muslimani i zalutali učenjaci slave Poslanikov rođedenan-mevlud u mjesecu Rebiul-evelu, ili nekom drugom prigodom, svake godine. Neki to rade u džamijama, neki kod kuće, dok drugi to rade na označenim mjestima koja su pripremljena za te svrhe¹⁷⁴. Mnogo ljudi prisustvuje takvim proslavama, od uglednih i običnih ljudi, oponašajući kršćane u njihovoј novotariji slavljenja božića (Isaova ﷺ, rođendana).

Pored činjenice što je ovo novotarija poistovjećivanja sa kršćanima, na tom slavlju bude djela širka i zabranjenih djela kao što

¹⁷³ Tirmizi.

¹⁷⁴ Kod nas često u vidu koncerata sa muzikom i pjevačima. Op. prev.

je pjevanje kasida u kojima ima pretjerivanja u hvaljenju Allahovog Poslanika ﷺ. Tako (neke) sadrže dove upućene Poslaniku a ne Allahu, ili se od njega traži pomoć i olakšanje, a Poslanik ﷺ, je zabranio pretjerano veličanje njega jasno rekavši:

لَا تُطْرُونِي كَمَا أطْرَتِ النَّصَارَى إِبْنَ مَرْيَمَ؛ إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ لِّرَبِِّي وَرَسُولٌ

“Nemojte me pretjerano veličati kao što kršćani pretjerano veličaju (Isa) sina Merjeminog, ja sam samo rob. Recite: Allahov rob i Allahov Poslanik.”¹⁷⁵

Na obilježavanju mevluda dolazi do miješanja muškaraca i žena (*ihtilata*), i kvarenja ahlaka (ponašanja/manira) i upotrebe opojnih sredstava i sl..

Izraz *el-itra'u*, koji se spominje u hadisu, znači pretjerivanje u hvaljenju i veličanju. Neki od onih koji slave mevlud (Poslanikov rođendan), vjeruju da Poslanik ﷺ, lično prisustvuje tome događaju. Od zabranjenih stvari koje se dešavaju na tim proslavama jeste izvođenje ilahija uz muziku ili bubenjeve. Na mevludima se, takođe, izvode sufiski novotarski zikrovi u džematu, a u nekim slučajevima u tim zikrovima se miješaju muškarci i žene što dovodi do smutnje i vodi u nemoral. Čak ako bi takvi događaji bili čisti od ovih zabranjenih stvari, i bili ograničeni na okupljanje, dijeljenje hrane i izražavanje radosti - kako to neki od njih tvrde - to je i dalje izmišljena novotarija, a Poslanik ﷺ, kaže:

وَكُلُّ حَدِيثَةٍ بَدْعَةٌ، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالٌ

“Svaka uvedena stvar (u vjeri) je bid'at-novotarija, a svaka novotarija je zabluda.”

Zatim ta novotarija postaje sredstvo i prilika da novotarije uznapreduju i da se prošire negativnosti i drugi vidovi griješenja.

Zatim kažemo: To je u svakom slučaju novotarija, jer nema osnove u Kur'anu i sunnetu, a niti u djelima selefa i prvih odabranih generacija. Ovo slavljenje mevluda je izmišljeno u četvrtom hidžretskom stoljeću, a uvele su je i izmisile šijje fatimije.

¹⁷⁵ Buharija i Muslim.

Imam, Ebu Hafs Tadžuddin el-Fakihani, kaže:

“A zatim, više puta smo upitani od strane *mubarikina*-blagoslovljene grupe koja pita o ispravnosti okupljanja nekih ljudi u mjesecu Rebi’ul evvelu zbog skupa kojeg oni zovu *mevlī-mevlud*. Pitaju ima li to utemeljenja u vjeri? Oni traže jasan i precizan odgovor. Tražeći uputu od Allaha kažem, kao odgovor, sljedeće:

“Nije mi poznato da ovaj mevlud ima ikakve osnove u Kur’antu, niti u sunnetu, niti je preneseno da je tako nešto praktikovalo neko od priznate uleme ummeta, koji su poznati kao uzori i primjeri u vjeri, i oni koji se prdržavaju pravca prvih generacija. Čak šta više, to je bida’ (novotarija), koju su izmislili pokvarenjaci i koju koriste izjelice.”¹⁷⁶

Šejhul-islam, Ibn Tejmijje, Allah mu se smilovao, kaže:

“Slično ovome je ono što su izmislili neki ljudi (tj. oni koji slave mevlud), ili kako bi opomašali kršćansko proslavljanje Isaovog ~~rođenja~~, rođendana, ili zbog njihove ljubavi i veličanja Poslanika ﷺ. Oni koji uzimaju mevlud kao praznik i proslavljaju ga sa ljudima, treba da znaju da *selef* (prve generacije) to nije radio. Da u tome preovladava šerijatska korist ili da je to čista korist, onda treba znati da je *selef* bio preči od nas da to radi, jer su oni više od nas voljeli i veličali Poslanika ﷺ, i više slijedili njegov ﷺ sunnet. Oni su se više od nas trudili da čine dobra djela. Istinska ljubav i veličanje Poslanika ﷺ, se ogleda u njegovom slijedenju, pokoravanju i poštivanju njegovih naredbi i oživljavanju njegovog sunneta, vanjštinom i unutrinom. Zatim, ljubav prema njemu ﷺ, se ogleda u širenju risale (objave) s kojom je došao i borborom na tom putu, jezikom, srcem i rukom. Ovo je put prvih muslimana od muhadžira i ensarija, i onih koji njih slijede u dobru.”¹⁷⁷

U vezi negiranja ove novotarije napisane su knjige u prošlosti, a i sadašnjosti, što jasno ukazuje na činjenicu da se radi o novotariji i poistovjećivanju (sa kršćanima). Zatim, ova novotarija povlači za sobom prakticiranje i drugih sličnih novotarija, kao što je

¹⁷⁶ Risaletu mevrld fi amalul mevlid.

¹⁷⁷ Iktidaul siratil-mustekim 2/165.

proslavljanje rođerdana evlja, šejhova i vođa, tako da to otvara vrata velikom zlu.

2. TEBERUK (TRAŽENJE BEREKETA) OD MJESTA, TRAGOVIMA ILI OSTAVŠTINI MRTVIH LJUDI, I SL..

Od novotarija je, takođe, traženje bereketa i blagoslova od stvorenja, što je jedan od paganskih rituala, i zamka postavljena od strane materijalista kako bi iznudili novac od neukih ljudi.

Teberuk znači: "traženje bereketa", što je potvrda da u nečemu ima dobra i neprekidnosti toga dobra. Traženje dobra i povećavanje dobra je u rukama onoga koji to posjeduje i koji je sam u mogućnosti da ti poveća, a to je jedino Allah ﷺ, koji je daleko od svake manjkavosti. On jedini spušta bereket i čini da traje (potvrđuje ga). A što se tiče stvorenja, oni ne mogu podariti bereket, niti ga stvoriti, niti zadržati i potvrditi (ili učiniti da traje).

Traženje bereketa od mjesta, tragova, ostavština i ljudi, mrtvih ili živih, nije dozvoljeno, jer je to ili širk, ako takav vjeruje da oni sami od sebe daju bereket, ili sredstvo koje vodi širku, ako vjeruje da posjećivanje takvih mjesta ili ljudi, ili njihovo dodirivanje, ili trljanje tijela uz to uzrokuje da ga zadobije (taj bereket) od Allaha.

A što se tiče teberuka (traženja bereketa) preko Poslanikove dlake, njegove pljuvačke ili bilo šta što je uzeto od njega od strane njegovih ashaba, to se posebno odnosi samo na Poslanika ﷺ, kao što je već spomenuto (u trećem dijelu: Poglavlje 1.). Ashabi nakon njegove smrti nikada nisu činili teberuk od zidova njegove sobe ili kabura, niti su posjećivali mjesta gdje je Poslanik ﷺ, obavljao namaz ili sjedio, tražeći pored njih bereket. Zato je preče da se ne posjećuju mjesta kuda su hodile evlije (Allahovi štićenici), niti njihovi kaburovi.

Zatim, ashabi i prve generacije nisu tražili bereket u potiranju dobrih ljudi, kao što su bili: Ebu Bekr, Omer, i drugi istaknuti ashabi; niti tokom njihovog života, niti nakon njihove smrti. Oni nikada nisu išli u pećinu Hira da bi тамо obavili namaz i upućivali dove, niti su išli na planinu Tur gdje je Allah razgovarao sa Musaom da bi тамо obavili namaz i upućivali dove. Niti su išli na bilo koje

slično mjesto ili planinu za koju se tvrdi da su na njima boravili poslanici. Niti su išli na mjesta gdje su uzdignuti mauzoleji i turbeta na ostacima (ostavštini) nekog od poslanika. Čak šta više, ashabi nikada nisu išli na mjesta gdje je Poslanik ﷺ, redovno klanjao u Medini da bi ga dodirnuli ili poljubili, niti su išli na mjesta u Mekki gdje je on obavljao namaz. Ako na mjesta gdje je on koračao svojim plemenitim nogama, i na kojima je on obavljao namaz, nije propisano da se dodiruje i ljubi (radi bereketa), šta onda reći za mjesta na kojima su boravili drugi ljudi i spavalii na njima (a na kojima neuki čine teberuk)? Islamskoj ulemi je nužno poznato da takva praksa nije od islama i ne pripada šerijatu Allahovog poslanika Muhammeda ﷺ.¹⁷⁸

3. NOVOTARIJE U 'IBADETIMA I SREDSTVIMA (NAČINIMA) PRIBLIŽAVANJA ALLAHU

Novotarije koje su uvedene u polju 'ibadeta je puno. Osnova kod 'ibadeta je *tevkif*-zastoj. Ne može se propisati nešto kao 'ibadet, osim sa dokazom iz Kur'ana i sunneta. Svaki 'ibadet za koji ne postoji dokaz smatra se novotrijom, shodno riječima Poslanika ﷺ:

من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد

"Ko uradi djelo na kojem nije ova naša vjera to mu se odbija."¹⁷⁹

Izmišljenih 'ibadeta koji se praktikuju u današnje vrijeme je mnogo, a od njih su:

- Izgovaranje nijjeta naglas prilikom stupanja u namaz, govoreći: "Nevejtu en usallije lillahi... - Nijjet činim da klanjam taj i taj namaz u ime Allaha..!" - Ovo je novotarija, jer to nije od sunneta Poslanika ﷺ, a Allah Uzvišeni, kaže:

قُلْ أَتَعْلَمُونَ أَللَّهُ يَدْبِي بِكُمْ وَأَللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي الْسَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَللَّهُ بِكُلِّ

شَيْءٍ عَلِيمٌ

¹⁷⁸ Iktidau siratil-mustekim 2/195.

¹⁷⁹ Muslim.

"Reci: "Zar vi da obavještavate Allaha o vjerovanju svome, kad Allah zna sve što je na nebesima i na Zemlji! Allah sve zna." (Prijevod značenja, El-Hudžurat, 16)

Nijjet je u srcu, tako da je to unutrašnje djelo i ne izražava se jezikom.

- Zikr u džema'tu nakon završetka namaza je takođe bida'a (novotarija), jer je preneseno (u sunnetu) da zikri svako za sebe, pojedinačno.

- Još jedna novotarija jeste učenje Fatihe u određenim situacijama, nakon učenja dove i učenje Fatihe za mrtve.

- Isto tako, obilježavanje određenih perioda nakon smrti nekog čovjeka (sedmine, četeresnice, godišnjice), pripremanjem hrane (za mevlude) za te prigode, unajmljivanje učača koji će učiti Kur'an, misleći da sve to predstavlja vid žalosti za mejitom ili da će to koristiti mrtvome. Dok, u suštini, sve su ovo novotarije koje nemaju osnove u islamu. Tj. to su poteškoće i nameti koje Allah nije propisao.

- Slavljenje određenih vjerskih događaja kao što je: Isra i Mi'radža, i nova hidžretska godina – sve to nema osnove u vjeri i nije propisano Šerijatom.

- Od takvih novotarija je takođe, ono što neki ljudi rade u mjesecu Redžebu, od posebih 'ibadeta koje praktikuju u tom mjesecu, kao što je obavljanje posebnih namaza ili posta u njemu, dok u osnovi, on se ne razlikuje od ostalih mjeseci u postu, ili obavljanju posebnih namaza, prinošenju žrtve, ili bilo kojem drugom 'ibadetu.

- U to spadaju sufiski zikrovi u različitim njihovim oblicima. Svi oni su novotarije, jer se oni razlikuju od propisanih zikrova Poslanika ﷺ, u pogledu osobina, izgleda i vremena praktikovanja.

- Odlikovanje noći sredine Ša'bana sa noćnim namazom i postom toga dana je novotarija, jer nije vjerodostojno preneseno da je Poslanik ﷺ, taj dan i tu noć posebno odlikovao (obilježavao), mimo ostalih dana i noći.

- Podizanje turbeta iznad kaburova i određivanje njih za mesdžide, i posjećivanje njih tražeći bereket, i približavanja Allahu putem mrtvih ljudi i drugih stvari koje vode u širk.

- Takođe i posjećivanje kaburova od strane žena, i pored toga što je Poslanik ﷺ, rekao: "Allah je prokleo one (žene) koje posjećuju kaburove i one koje ih uzimaju za mesdžide i na njima pale svetiljke."

Na kraju kažem:

Novotarije su nagovjestitelji kufra, to je dodatak u Allahovoj vjeri koje Allah ﷺ, i Njegov Poslanik ﷺ, nisu propisali.

Bida'a (novotarija) je gora od *kebaira* (velikog grijeha). Šejtan se više raduje novotariji nego činjeni velikog grijeha, jer počinjac grijeha čini grijeh znajući da je to grijeh, pa se od njega pokaje i odrekne. Dok, novotar, dok čini svoju novotariju, vjeruje da je to dio njegove vjere preko čega se približava Allahu. Zato se on od toga ne kaje, niti ga se odriče.

Sa druge strane, novotarija uništava sunnet, i novotarima čine mrškim praktikovanje sunneta i sljedbenike sunneta (*ehli sunnet*). Dok novotarija sama po sebi udaljava novotara od Allaha, i izlaže ga Njegovom prokletstvu i kazni, i razaraju srca i čine ih bolesnim.

KAKO SE TREBA OPHODITI SA NOVOTARIMA?

Nije dozvoljeno posjećivati mubtedi'u (novotara) ili se sa njim družiti, osim radi savjetovanja njega i negiranja njegovih novotarija. Jer, druženje sa njima ima negativne tragove na onoga koji ih posjećuje, a novotar svoju mržnju prenosi na druge. Zato je obaveza čuvati se novotara i njihovoga zla. Obaveza je fizički spriječiti novotare da nastave sa praktikovanjem svojih novotarija. Treba reći da je dužnost na islamskim učenjacima, i na vladarima da zabrane činjenje novotarija i da uzmju novotara za ruku i spriječe njegovo zlo, jer je opasnost koja dolazi od novotara velika.

Potrebitno je znati da nevjerničke zemlje podstiču novotare da promovišu svoje novotarije, i da ih pomažu na razne načine, jer time žele uništiti islam i iskriviti sliku o islamu i muslimanima.

Na kraju molimo Allaha, hvaljen neka je On, da pomogne Svoju vjeru i da uzvisi Svoju riječ, i da porazi Njegove neprijatelje. Neka su salavat i selam na našeg Poslanika, Muhammeda ﷺ, njegovu porodicu i ashabe.

SADRŽAJ

UVOD -----	5
UVOD U PROUČAVANJE AKIDE -----	7
ZNAČENJE AKIDE I POJAŠNjenje njene važnosti u pogledu činjenice da je to osnova na kojoj je čitava struktura vjere izgrađena -----	9
IZVORI AKIDE I MENHEDŽ (METODOLOGIJA) SELEFA U NJENOM PREUZIMANJU -----	12
SKRETANJE OD ISPRAVNE AKIDE I NAČINI ČUVANJA OD TOG SKRETANJA --	14
NAČINI IZBJEGAVANJA OVIH DEVIJACIJA (SKRETANJA) -----	19
TEHVID, NJEOVO ZNAČENJE I VRSTE-----	21
ZNAČENJE TEHVIDA RUBUBIJE, SKLONOST LJUDSKE PRIRODE K NJEMU I POTVRĐIVANJE OVOG TEHVIDA OD STRANE MUŠRIKA (MNOGOBOŽACA) -	23
TEHVID RUBUBIJE-----	23
ZNAČENJE RIJEČI „ER-RABB“ U KUR’ANU I SUNNETU, SHVATANJE ZALUTALIH NARODA U POGLEDU TEHVIDA RUBUBIJE I ODOGOR NA TO-----	28
1. ZNAČENJE RIJEČI “ER-RABB” U KNJIZI I SUNNETU -----	28
2. POGREŠNA RAZUMIJEVANJA RIJEČI “ER-RABB” KOD ZALUTALIH NARODA -----	30
3. POBIJANJE OVIH NEISPRAVNIH TVRDNIJI -----	33
POJAŠNjenje o pokornosti i predanosti svemira Allahu Ⱪ -----	36
KUR’ANSKI METODI U POTVRĐIVANJU ALLAHOVE JEDNOĆE U POGLEDU STVARANJA, OPSKRBE I DRUGOG -----	39
POJAŠNjenje međusobne uslovljenosti tehvida rububije i tehvida uluhije -----	44
VAŽNE TAČKE TEHVIDA ULUHIJE -----	47
TEHVID ULUHIJE-----	49
ZNAČENJE TEHVIDA ULUHIJE I ČINJENICA DA JE ON GLAVNA STVAR KOJOJ SU POZIVALI SVI ALLAHOVI POSLANICI ﷺ -----	51
TEHVID ULUHIJE: ULUHIJET JE ‘IBADET (OBOŽAVANJE) -----	51
DVA ŠEHADETA: NJIHOVO ZNAČENJE, RUKNOVI, ŠARTOVI, ŠTA ONA IZISKUJU I ŠTA IH NEGIRA-----	56

1. ZNAČENJE ŠEHADETA "LA ILAHE ILLALLAH" -----	56
2. ZNAČENJE ŠEHADETA "MUHAMMEDEN RESULULLAH" -----	57
3. RUKNOVI (STUBOVI) ŠEHADETA -----	57
4. ŠARTOVI (USLOVI) I PREDUSLOVI ŠEHADETA -----	60
5. ŠARTOVI (USLOVI) "MUHAMMEDUN RESULULLAH"-----	63
6. ŠTA ZAHTIJEVaju DVA ŠEHADETA -----	63
7. ONO ŠTO PONIŠTAVA (RUŠI) ŠEHADET -----	64
TEŠRI' (DONOŠENJE ZAKONA) -----	69
TEŠRI' (DONOŠENJE ZAKONA) JE ALLAHOVО PRAVO -----	69
'IBADET: NJEGOVO ZNAČENJE I ŠTA OBUVATA -----	72
1. ZNAČENJE 'IBADETA -----	72
2. VRSTE 'IBADETA I ONO ŠTA ON OBUVATA -----	73
POJAŠNjenje POGREŠNIH SHVATANJA OKO DEFINICIJE 'IBADETA -----	74
'IBADET JE TEVKIFije -----	74
RUKNOVI ISPRAVNOG UBUDIJJETA (ROBOVANJA) -----	76
TEHVID ESMAJ VE SIFAT -----	79
DOKAZI IZ KUR'ANA, SUNNETA I AKLA (RAZUMA) O POTVRDI ALLAHOVIH IMENA I SVOJSTAVA -----	81
1. DOKAZI IZ KUR'ANA I SUNNETA -----	81
MENHEDŽ EHLI SUNNETA U POGLEDU POIMANJA I RAZUMIJEVANJA ALLAHOVIH IMENA I SVOJSTAVA -----	86
ODGOVOR ONIMA KOJI NEGIRAJU SVA ALLAHOVA SVOJSTVA ILI NEKA OD NJIH -----	87
ODGOVOR SPOMENUTIMA -----	88
SKRETANJE U ŽIVOTU LJUDI I POJAŠNjenje ŠIRKA, KUFRA I NIFAKA — 94	
SKRETANJE I STRANPUTICA U ŽIVOTU LJUDI -----	96
ŠIRK: DEFINICIJA I VRSTE -----	100
1. DEFINICIJA ŠIRKA -----	100
2. VRSTE ŠIRKA -----	103
3. RAZLIKE IZMEĐU VELIKOG I MALOG ŠIRKA-----	107
KUFR: DEFINICIJA I VRSTE -----	108
1. DEFINICIJA -----	108
2. VRSTE KUFRA -----	108
3. RAZLIKE IZMEĐU VELIKOG I MALOG KUFRA -----	112

NIFAK: DEFINICIJA I VRSTE	113
1. DEFINICIJA	113
2. VRSTE NIFAKA	114
3. RAZLIKE IZMEĐU VELIKOG I MALOG NIFAKA	116
POJAŠNJENJE SUŠTINE DŽAHILIJETA, FISKA, DALALETA I RIDETA - PODJELE I PROPISI SPOMENUTOG	119
1. DŽAHILIJET (NEZNANJE)	119
2. FISK (GRIJEŠENJE)	120
3. DALALET (ZABLUDA)	122
4. RIDET (OTPADNIŠTVO OD ISLAMA): VRSTE I PROPISI	124
VRSTE RIDETA	124
PROPISI KOJI SE SPROVODE NAD OSOBOM KOJA POČINI RIDET (OTPADNIŠTVO)	126
RIJEČI I DJELA KOJA PONIŠTAVAJU ILI UMANJUJU TEHVID	127
TVRDNA DA NEKO POZNAJE GAJB TAKO ŠTO ČITA SA DLANA ILI IZ FILDŽANA, POMOĆU ZVIJEZDA, I SL...	129
1. ZNAČENJE GAJBA	129
SIHR, PRORICANJE I GATANJE	131
1. SIHR MIJENJA STVAR IZ STVARNOG U NEKO DRUGO STANJE	131
2. PRORICANJE I GATANJE	132
PRINOŠENJE ŽRTAVA, ZAVJETOVANJE MEZARIMA I KABUROVIMA I NJIHOVO VELIČANJE	136
VELIČANJE KIPOVA I KUMIRA	141
ISMJAVANJE SA VJEROM I VJERSKIM SVETINJAMA	144
SUĐENJE PO ONOME ŠTO NIJE OBJAVIO ALLAH	148
PROPIS ONOGA KOJI NE SUDI PO ONOME ŠTO JE ALLAH, OBJAVIO (TJ. PO ŠERIJATU)	153
TVRDNA DA NEKO POSJEDUJE PRAVO NA DONOŠENJE ŠERIJATSKIH PROPISA U POGLEDU OHALALIVANJA I OHARMLJIVANJA	157
PRIDRUŽIVANJE ATEISTIČKIM STRANKAMA I IDEJAMA KAO I DRUGIM DŽAHILIJETSKIM PRAVCIMA I STRANKAMA	161
1. PRIDRUŽIVANJE ATEISTIČKIM STRANKAMA I GRUPAMA	161
2. SLIJEĐENJE DŽAHILIJETSKIH STRANKI I NACIONALIZAM	163
MATERIJALISTIČKI NAČIN POIMANJA ŽIVOTA	167
1. MATERIJALISTIČKA TEORIJA	167
2. ISPRAVNA TEORIJA O OVOME SVIJETU	171

RUKJE, HAMAJLJE I TALISMANI -----	172
1. RUKJE (ODUČAVANJE)-----	172
2. HAMAJLJE I TALISMANI (TEMIME) -----	173
ZAKLINJANJE NEČIM MIMO ALLAHU ﷺ, ŠEFA'AT I TRAŽENJE POMOĆI MIMO ALLAHU ﷺ -----	176
1. ZAKLINJANJE NEČIM DRUGIM A NE SA ALLAHOM ﷺ -----	176
2. TEVESUL - UZIMANJE STVORENJA ZA POSREDNIKE IZMEĐU ČOVJEKA I ALLAHU -----	178
3. TRAŽENJE POMOĆI OD STVORENJA U NEVOLJAMA I STVARIMA U KOJIMA SAMO ALLAH POMAŽE (ISTI'ANE I ISTIGASE) -----	183
ŠTA JE OBAVEZA VJEROVATI PO PITANJU ALLAHOVOG POSLANIKA, NJEGOVE PORODICE I NJEGOVIN ASHABA -----	185
OBAVEZA LJUBAVI PREMA POSLANIKU ﷺ, I NJEGOVU POŠTIVANJE A ZABRANA PRETJERIVANJA U POGLEDU NJEGA, NJEGOVIH PRAVA I POHVALA NA NJEGA, TE OBJAŠNJENJE NJGOVA STEPENA -----	187
1. OBAVEZA LJUBAVI PREMA POSLANIKU ﷺ, I NJEGOVU POŠTIVANJE -----	187
2. ZABRANA PRETJERIVANJA U POGLEDU NJEGA ﷺ, NJEGOVIH PRAVA I POHVALA NA NJEGA -----	190
3. OBJAŠNJENJE POSLANIKOVA ﷺ, STEPENA -----	192
OBAVEZA POKORAVANJA POSLANIKU ﷺ, I SLIJEĐENJA NJEGA -----	196
PROPISANOST DONOŠENJA SALAVATA I SELAMA NA POSLANIKA ﷺ -----	200
O VRIJEDNOSTI EHLU BEJTA I ŠTA JE OBAVEZA PREMA NJIMA A ŠTA JE ZABRANJENO OD PRETJERIVANJA -----	202
O VRIJEDNOSTIMA ASHABA I ŠTA JE OBAVEZA VJEROVATI U POGLEDU NJIH, TE STAV EHLI SUNNETA U VEZI STVARI KOJE SU SE DESILE MEĐU NJIMA---	206
1. DEFINICIJA ASHABA ﷺ, I KAKVO POŠTOVANJE PREMA NJIMA TREBAMO IMATI-----	206
2. STAV EHLI SUNNETA PO PITANJU BORBE I NEVOLJE KOJA SE DOGODILA IZMEĐU ASHABA ﷺ -----	208
3. STAV EHLI SUNNETA U POGLEDU RAZILAŽENJA KOJE JE ZADESILIO ASHABE ﷺ -----	211
ZABRANA PSOVANJA I VRijeđanja ASHABA ﷺ, I IMAMA UPUTE -----	215
1. ZABRANA PSOVANJA I VRijeđanja ASHABA ﷺ -----	215
2. ZABRANA VRijeđanja IMAMA UPUTE OD ULEME (ISLAMSKIH UČENJAKA) OVOGA UMMETA -----	216
DIBA'A (NOVOTARIJE U VJERI) -----	219

DEFINICIJA NOVOTARIJE, VRSTE I PROPISI	221
1. DEFINICIJA NOVOTARIJE	221
2. VRSTE NOVOTARIJA	221
3. VRSTE NOVOTARIJA (U VJERI)	222
4. PROPIS NOVOTARIJE I NJENIH VRSTA	223
POJAVA NOVOTARIJA U ŽIVOTU MUSLIMANA I UZROCI KOJI SU DO TOGA DOVELI	227
1. POJAVA NOVOTARIJA U ŽIVOTU MUSLIMANA	227
2. UZROCI KOJI SU DOVELI DO POJAVE NOVOTARIJA	229
STAV ISLAMSKOG UMMETA PREMA NOVOTARIMA I PRAVAC EHLI SUNNETA U DAVANJU ODOGOVORA NOVOTARIMA	233
1. STAV EHLI SUNNETA VEL DŽEMA'TA	233
2. MENHEDŽ (METODOLOGIJA) EHLI SUNNETA U DAVANJU ODOGOVORA NOVOTARIMA	236
NEKI PRIMJERI SAVREMENIH NOVOTARIJA	238
1. SLAVLJENJE MEVLUDA (POSLANIKOVOG ROĐENDANA)	238
2. TEBERUK (TRAŽENJE BEREKETA) OD MJESTA, TRAGOVIMA ILI OSTAVŠTINI MRTVIH LJUDI, I SL..	241
3. NOVOTARIJE U 'IBADETIMA I SREDSTVIMA (NAČINIMA) Približavanja Allahu	242
KAKO SE TREBA OPHODITI SA NOVOTARIMA?	244
SADRŽAJ	247

